

KALLELSE

Kommunstyrelsens arbetsutskott kallas till sammanträde

Dag Tisdagen den 9 februari 2016
 Tid Kl. 09.15
 Plats Nacka stadshus, sammanträdesrummet Jelgava
 Ordförande Mats Gerdau
 Nämndsekreterare Görel Petersson

Föredragningslista

Nr	Ärende	Noteringar
1.	Val av justeringsman	
2.	Anmälningar	
3.	Delegationsbeslut	
Ekonomi och verksamhet		
4.	Införande av e-arkiv KFKS 2016/56-004	
5.	Medborgarundersökningen 2015 <i>Informationsärende</i> KFKS 2016/58-013	
6.	En robust och effektiv beslutsadministration; lägesrapport med översikt om politiska beredningar R538.2016	
Kommunstyrelsens övriga ansvarsområden		
7.	Miljöprogram 2016-2030 KFKS 2015/864-439	
8.	Kundval arbetsmarknadsinsatser – utvecklat innehåll och nya checknivåer KFKS 2016/24-619	
9.	Ekonomiskt stöd till projektet <i>Handelsplatsutveckling – Stockholm Fashion District</i> KFKS 2016/57-141	
10.	Nacka Tillväxtforum – samarbete med Connect KFKS 2016/52-141	

Nr	Ärende	Noteringar
11.	Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning <i>Yttrande till Regeringen</i> KFKS 2015/884-631	Behandlas i arbets- och företagsnämnden 160210
12.	Ny Museipolitik (SOU 2015:89) <i>Yttrande till Regeringen</i> KFKS 2015/807-875	Behandlas i kulturnämnden 160216
13.	Statens kulturråds delredovisning om kulturverksamheter i vissa områden <i>Yttrande till Regeringen</i> KFKS 2015/833-860	Behandlas i kulturnämnden 160216
14.	Regionbildning i Stockholms län <i>Yttrande till Stockholms läns landsting</i> KFKS 2015/711-009	
	Motioner	
15.	Social verksamhet vid Nackas återvinningscentraler <i>Motion den 24 november 2014 av Lena Rönnestam och Gunnel Nyman Gräff (S)</i> KFKS 2014/1004-799	
16.	Snabbcykelbanor på vägbanor <i>Motion den 27 april 2015 av Sidney Holm och Lisskulla Zayane (MP)</i> KFKS 2015/346-312	
17.	Kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar <i>Motion den 21 september 2015 av Magnus Söderström (MP)</i> KFKS 2015/612-800	
18.	Förebyggande av näthat bland unga <i>Motion den 21 september 2015 av B Stål dal med flera (NL)</i> KFKS 2015/609-629	
19.	Extra stöd på sommaren till äldre med boendestöd <i>Motion den 19 oktober 2015 av Lisskulla Zayane (MP)</i> KFKS 2015/685-739	
20.	Information om upphandling av tolktjänster KFKS 2015/597-055	
21.	Remiss av motioner från kommunfullmäktige den 1 februari 2016	
22.	Övriga frågor	

Kommunstyrelsen

Införande av e-arkiv

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar beslut om att e-arkiv ska införas i kommunen.

Kommunstyrelsen noterar att det behöver avsättas 4 mkr per år under åren 2017 till 2021.

Sammanfattning

Kommunen avser att gå över till att arkivera information digitalt. Det handlar om information som finns i digital form i befintliga verksamhetssystem och i system som bara är i drift för att det inte går att arkivera informationen digitalt. Att skanna in handlingar som redan arkiverats i pappersformat ingår inte. Vinsterna med ett e-arkiv är främst att information blir enklare att söka och ta del av, samt att gamla verksamhetssystem kan avvecklas. Kommunen har en stor mängd IT-system och 30 st har identifierats att vara de som primärt ska anslutas till ett e-arkiv. Anslutningen av system behöver spridas över sex år och den totala kostnaden beräknas bli ca 25 mkr. I underlaget budgeten för 2015 till 2017 anges att kommunstyrelsen avser att avsätta 10 mkr per år för bland annat införande av e-arkiv. För åren 2018 till 2021 behöver 4 mkr avsättas per år.

Bakgrund

Kommunens slutliga arkivering av ärenden och handlingar sker idag i pappersform. Kommunarkivet kan inte ta emot digital information för slutarkivering. Vid slutarkivering måste de handlingar som ska arkiveras skrivas ut på papper innan de lämnas till kommunarkivet. Detta leder till att äldre system innehåller information som egentligen ska slutarkiveras hålls i drift vilket ger kostnader för underhåll och licenser. Handlingar i arkivet ska vara tillgängliga för medborgare. Idag måste man besöka kommunen och för att kunna ta del av dem i pappersformat. Med digital arkivering kan man söka och ta del av handlingar via nätet.

Vad är ett e-arkiv?

Förenklat kan man säga att ett e-arkivssystem kan lagra handlingar i digitala format som är framtidssäkrade. Handlingarna är sparade i de format som Riksarkivet har beslutat är godkända för slutarkivering. Man ska betänka att vi fortfarande idag kan läsa dokument som är skrivna på papper för 1000 år sedan, men att försöka öppna ett dokument som är skrivet i

ett gammalt ordbehandlingsprogram från nittiotalet går nästan inte. Därför är det viktigt att spara dokumenten i rätt format. Den andra delen i lösningen är en sökmotor som gör att man enkelt kan hitta handlingar. Sökning av handlingar förenklas om man har klassificerat dem innan man sparar dem. Mycket av denna klassificering görs automatiskt om man använder de mallar som kommunen har.

Att införa e-arkiv innebär att arbetsprocesser behöver ses över. Dagen process är helt pappersbaserad. Dokument som inte ska sparas gallras. De som finns i digitalt format skrivs ut i papper. Dokumenten fraktas sedan i kartong till kommunarkivet som klassificerar dokumenten och lägger dem i arkivhyllor. Med e-arkiv blir processen en annan. Då måste de som ska slutarkivera informationen först gallra och strukturera i det system som lämnar ifrån sig informationen innan den digitalt skickas till e-arkivsystemet. E-arkiv ställer liksom många andra system som införs krav, på standardisering av arbetssätt, vilket initialt kan upplevas som svårt och omständligt. Kostnaderna för att införa ett e-arkiv handlar primärt om att intern arbetstid behöver avsättas och sekundärt om kostnader för själva systemet.

Omfattning av införandet av e-arkiv i kommunen är att information som idag och framgent finns i digital form i system överförs till e-arkivsystemet när det slutarkiveras. Att skanna in befintliga dokument som redan finns i kommunarkivet är inte aktuellt. Kostnaderna för ett sådant arbete motsvaras inte av den effektivisering det skulle ge.

Nytor med e-arkiv

Kommunen kommer med ett e-arkiv skapa stor nytta genom att man med detta:

- säkerställer den långsiktiga informationsförsörjningen
- ger ökad tillgänglighet till information
- minskar de långsiktiga kostnaderna för manuell hantering och arkivering
- gamla verksamhetssystem kan avvecklas
- ger en förutsättning för att Nacka nu och i framtiden ska kunna leva upp till de lagar och regler som gäller informationshantering och informationsförsörjning

Införande – omfattning och tid

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har gjort en ramavtalsupphandling av e-arkivsystem. En mycket stor mängd kommuner, landsting och kommunala bolag har anmält att de vill använda upphandlingen för att köpa ett e-arkivsystem. Man köper system genom att man gör en så kallad förnyad konkurrensutsättning. I SKL's upphandling har ett stort antal leverantörer blivit antagna utifrån vissa gemensamma krav som ställts. Vid den förnyade konkurrensutsättning ska myndigheten precisera vilka krav som gäller för denna.

Nacka och Värmdö kommun har ett samarbete kring införande av e-arkiv. Kommunerna kommer att göra en gemensam förnyad konkurrensutsättning. Det har skett ett gemensamt

arbete med att precisera kraven. Målsättningen är att köpa samma system från samma leverantör, men att varje kommun svarar för hur driften av systemet ska ske. För Nacka kommun kommer det att ordnas via den leverantör som kommunen har för IT-drifttjänster. Själva systemet kommer att ligga i en molntjänst. Kommunerna har även en samverkan kring införandet av systemet i kommunerna. Genom att kommunerna har satt denna omfattning för samverkan är det på sikt möjligt att ha ett gemensamt arkiv för de båda kommunerna. Det förutsätter dock en organisatorisk och juridisk reglering.

Avropet av system kommer att ske våren 2016. Det tekniska införandet av systemet är enkel. Under hösten kommer tre pilotsystem att anslutas till e-arkivet. Tre system har identifierats. Det är ett gammalt system som innehåller information som inte används längre, men som ska sparas. Ett system som är i drift idag, samt ett nytt system som införs nu under 2016. De tre systemen är:

- Procapita skola. Administrativt system som tidigare användes för information om elever och organisation.
- Bygg R som används för att hantera bygglovsärenden.
- Platina som är kommunens nya ärende- och dokumenthanteringssystem som införs första kvartalet 2016.

Erfarenheterna från dessa piloter kommer sedan att ligga till grund för det fortsatta arbetet. Det har gjorts en kartläggning av hur många system som kommunen har, och det är över 200 st. Många av dessa är små och används av få användare. I arbetet med att gå över till e-arkivering kommer större system som används av många användare att prioriteras. Ett 30-tal system finns som motsvarar de kraven. Erfarenheter från kommuner som tidigare infört e-arkiv är att man inte mäktar med att införa det överallt på en gång. Bedömningen är att kommunen kan klara att ansluta ca fem system per år till e-arkivsystemet, och att det behövs sex år för att ansluta dessa 30 system.

Ekonomiska konsekvenser

De totala kostnaderna för att ansluta 30 system beräknas bli 25 mkr under sex år, eller ca 4 mkr per år. Kostnaderna är uppskattade eftersom exakt kostnad inte kan fastställas innan avropet är klart. Av dessa 25 mkr utgör 60 % kostnader för den personal som redovisats, och 40 % kostnader för licenser, drift, lagring och kostnader för att ansluta system. Direkta besparingar kan göras genom att verksamhetssystem som idag används för att lagra information inte används längre. Kostnaderna för dessa system varierar. För Procapita som nämnts ovan är kostnaden per år mellan 150 och 200 tkr år, men för vissa system kan kostnaderna uppgå till nästan en halv miljon per år. Noteras ska att inte alla av de 30 system som ska anslutas kan stängas efter att de avslutas. Kommunen kommer alltid ha ett ärende- och dokumenthanteringssystem, som kommer att skicka information till e-arkiv varefter ärenden blir helt avslutade. En annan kostnad som kommun på sikt slipper investera i är en ny lokal för arkivering av pappershandlingar. Kommunen har idag tre lokaler i stadshuset för slutarkivering av handlingar i pappersformat, och kapaciteten i dessa kommer att vara

tillräcklig under överskådlig tid om e-arkiv införs för att lagra digital information. Till vinserna kan också räknas effektivare sätt att arbeta och bättre service. Att sätta ett värde på dessa delar är vanskligt.

För de sex år som beskrivits blir troligtvis kostnaderna något högre än de besparingar som kan göras och att man inte behöver investera i ytterligare arkivlokaler. På längre sikt när alla system som ska anslutas har blivit anslutna kan kommunen få lägre kostnader för arkivering. I underlaget för budgeten för 2015 till 2017 anges att det satsas 10 miljoner kronor årligen 2015-2017 på fler enkla e-tjänster, ny samlad webbplattform, e-arkiv och ett nytt ärende- och dokumenthanteringssystem, i enlighet med vad kommunstyrelsen tidigare ställt sig bakom. Införandet av e-arkiv ryms inom denna ram. För åren 2018 till 2021 behöver det avsättas 4 mkr per år för införandet.

Konsekvenser för barn

Några stora direkta konsekvenser för barn innebär inte införandet av e-arkiv. Viss information kan bli enklare att söka och ta del av.

Mats Bohman
Administrativ direktör
Stadsledningskontoret

Mihaela Eklund
Projektledare
IT-enheten

2016-01-27

TJÄNSTESKRIVELSE
 KFKS 2016/58-013

Kommunstyrelsen

Medborgarundersökning 2015

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

I detta ärende ges en kortfattad sammanfattning av resultatet i medborgarundersökningen som Nacka genomförde hösten 2015. Resultatet visar att medborgarnas nöjdhet inom de flesta områden ligger på fortsatt höga nivåer, i jämförelse med andra kommuner. Förskolan, grund- och gymnasieskolan fortsätter vara områden där medborgarna har en mycket hög nöjdhet, i jämförelse med andra kommuner. Nöjdheten med bostäder och med stödet till utsatta personer sjönk mellan 2014 och 2015. Sett över tid har resultaten förbättrats inom områdena miljöarbete och gator och vägar. Tillgången till återvinningscentraler är ett av få områden där nöjdheten bland medborgarna understiger snittet för andra kommuner. I likhet med många andra kommuner får Nacka lägst betyg när det gäller hur medborgarna tycker att de kan påverka kommunens beslut och verksamheter.

Om undersökningen

Statistiska centralbyrån (SCB) erbjuder varje vår och höst Sveriges kommuner att delta i en medborgarundersökning. Sedan SCB startade undersökningen 2005 har 263 av landets kommuner deltagit, de flesta flera gånger.

Undersökningen består av tre delar:

- **Nöjdhet med regionen:** Medborgarnas uppfattning om kommunen som en plats att bo och leva på, innehåller bl.a. frågor om allmän nöjdhet med kommunen, kommunikationer, kommersiellt utbud, trygghet, mm.
- **Nöjdhet med verksamheterna:** Medborgarnas uppfattning om kommunens verksamheter
- **Nöjdhet med insyn och inflytande:** Medborgarnas uppfattning om insyn i och inflytande över kommunens verksamheter och beslut.

För dessa tre delar ges dels ett helhetsbetyg, benämnda nöjd-region-index (NRI), nöjd-medborgar-index (NMI) och nöjd-inflytande-index (NII), dels betyg på ett antal faktorer som återger delar av det undersökta området. Det övergripande resultatet visas för varje område med ett värde på 0-100, där värden under 40 kan betraktas som underkänt, gränsen för ”nöjd” går vid 55 och värden över 75 kan tolkas som väl godkänt¹.

Nacka kommun har medverkat i undersökningen årligen sedan 2008. 2014 genomfördes undersökningen 18 september – 10 november. Sammanlagt genomförde 138 kommuner undersökningen 2015. När Nackas värde jämförs med snittet/medel i detta ärende betyder det genomsnittet för dessa 138 kommuner. År 2010 omarbetade SCB enkäten något, vilket gör att jämförbarheten med resultaten från åren dessförinnan är begränsad inom en del områden.

Undersökningen skickades i Nacka kommun ut till 1 500 slumpmässigt utvalda personer i åldrarna 18-84 år, varav knapp 600 personer (40 procent) svarade. Det är en lägre svarsfrekvens än tidigare år, då den legat kring 45-49 procent. Resultaten är fortfarande relevanta, men felmarginerna är något större. Felmarginerna för kommunens resultat ligger runt +/- 2, d.v.s. för ett resultat på 65 kan det sanna värdet ligga inom ramen 63-67. Inom en del områden är felmarginerna mindre, inom andra större. Felmarginerna gör att endast större förändringar kan fångas och att man endast kan titta på helheten, d.v.s. inte bryta ner på åldrar och kön.

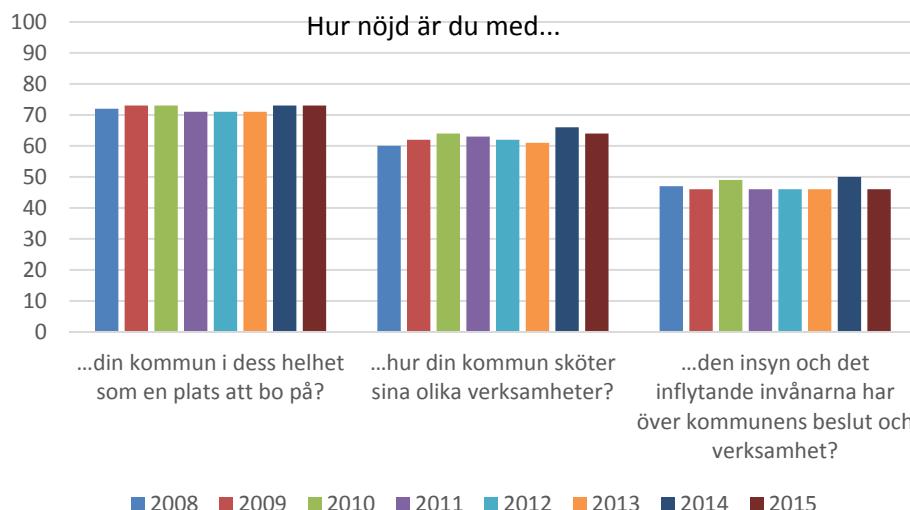
Resultatet i sin helhet, där bl.a. svar på varje ingående fråga, felmarginer, SCB:s metod för undersökningen, m.m. finns i Nackas rapport och rapportbilaga som finns på SCB:s webbplats. Där finns också övriga kommuners rapporter och tabeller där man enkelt kan göra jämförelser med andra kommuner.

http://www.scb.se/sv/_Vara-tjanster/Insamling-och-undersokning/SCBs-medborgarundersokning/Resultat-2015/

Få förändringar i resultatet 2015

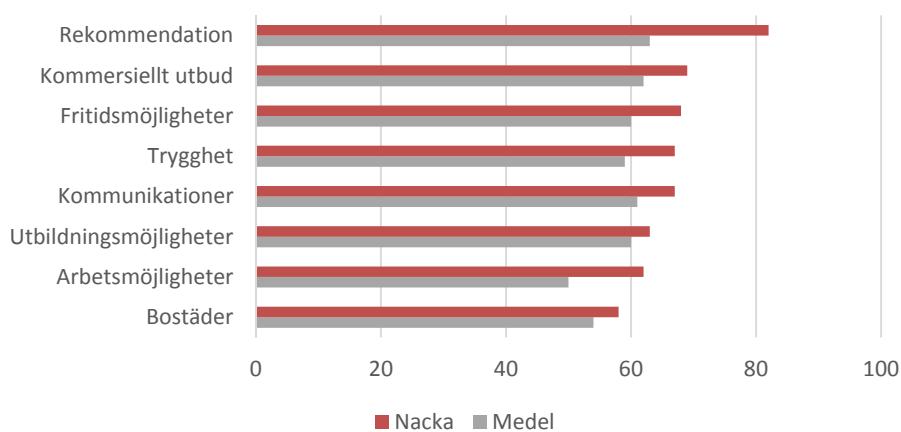
Nacka kommunens resultat har varit höga och stabila under de år som undersökningen har genomförts. För de sammanfattande mätten, som uttrycks i de tre indexen, skedde en höjning mellan 2013 och 2014 när det gäller nöjdhet med hur kommunen sköter sina verksamheter (nöjd-medborgar-index), men i övrigt har inga förändringar skett.

¹ De svarande svarar på varje fråga på en skala 1-10, där 1 är lägsta betyg och 10 högsta. Varje faktor mäts genom en eller flera frågor. För varje faktor – t.e.x. bostäder – räknas svaren som ingår ihop och omräknas till ett index på 0-100. Det innebär att värdet 5 på skalan 1-10 motsvarar ett indexvärde på 44,4 och värdet 8 motsvarar ett indexvärde på 77,8.

Nöjdhet med att leva och bo i Nacka

Kommunen får högre värden än snittet inom samtliga områden som ingår i detta block. Liksom tidigare år är det en mycket stor andel av invånarna som kan rekommendera andra att flytta till Nacka; hela 75 procent kan rekommendera detta starkt.

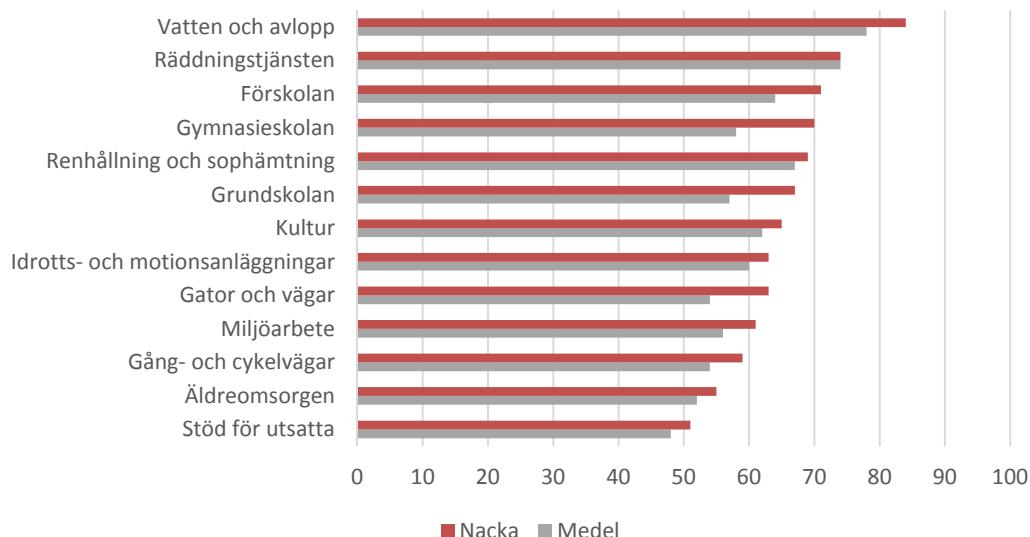

Det har tidigare inte skett några (statistiskt säkerställda) förändringar när det gäller nöjdhet i detta block. Mellan 2014 och 2015 sjönk dock nöjdheten inom området bostäder. Det man frågar om är nöjdhet med möjligheter att hitta bra boende, utbudet av olika typer av boendeformer och hur trivsam bebyggelsen är. Omdömet har sjunkit något för alla dessa frågor. Det som gör att Nacka ligger över snittet är att omdömet om hur trivsam bebyggelsen är ligger tydligt över snittet i riket. Liksom tidigare år får Nacka ett av de högsta värdena i riket när det gäller tillgång till grönområden och natur, som mäts i området fritidsmöjligheter.

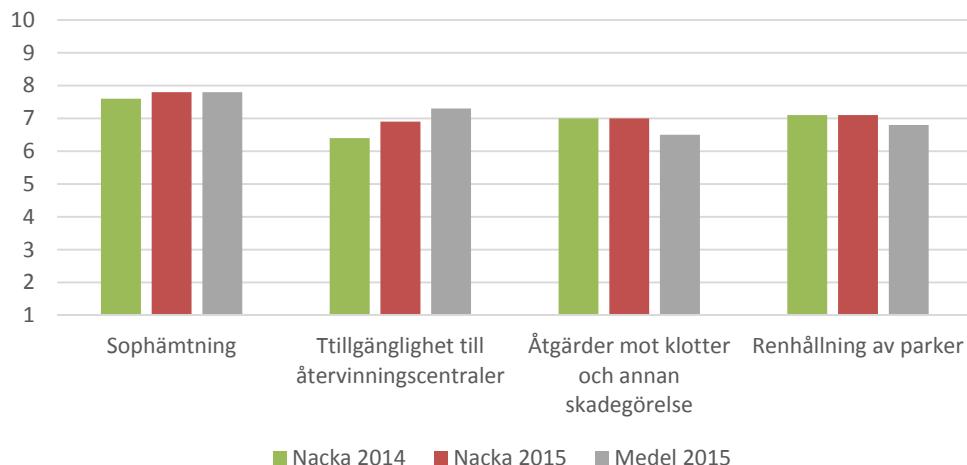
Nöjdhet med hur kommunen sköter sina verksamheter

Medborgarnas nöjdhet är högre än snittet inom de allra flesta områden i detta block av undersökningen. Mest nöjda i jämförelse med andra kommuner är medborgarna med grund- och gymnasieskolan och gator och vägar.

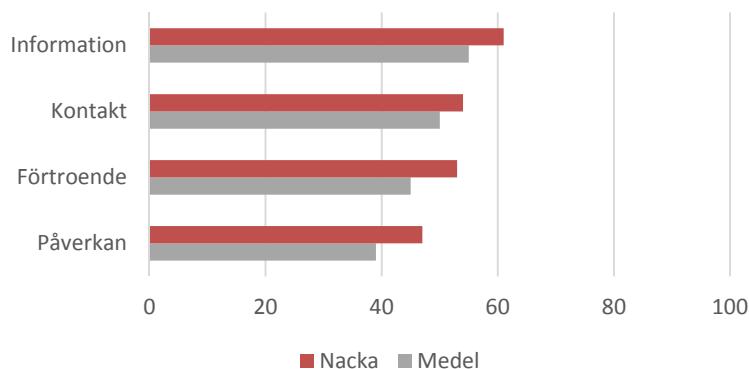
Värdena är höga och ganska stabila över tid även i detta block av undersökningen. Mellan 2014 och 2015 skedde dock en försämring inom medborgarnas nöjdhet med stöd till utsatta, som 2014 hade index 57 och 2015 index 51. Sett över tid har det skett förbättringar när det gäller medborgarnas nöjdhet med gator och vägar samt med kommunens miljöarbete. 2010 låg nöjdheten med miljöarbetet på index 52 och 2015 ligger det på 61. Kommunerna med de högsta värdena inom miljöområdet är Lomma, Härnösand, Boden och Karlstad, med index på 65-69.

Liksom tidigare år ligger nöjdheten med räddningstjänst och renhållning och sophämtning på snittet för andra kommuner. När det gäller renhållning och sophämtning är det medborgarnas omdöme om tillgänglighet till återvinningscentraler som drar ner värdet, även om det ser ut som en ökning av nöjdheten har skett 2015 (SCB räknar inte felsmarginaler på de ingående frågorna, så viss försiktighet måste finnas när man drar slutsatser utifrån dem). I följande diagram visas de frågor som ingår i området renhållning och sophämtning.

Nöjdhet med insyn och inflytande

I blocket som handlar om insyn och inflytande ges de lägsta omdömena från medborgarna. Så ser det generellt sett ut i kommunerna. Nackas värden ligger som framgår av bilden nedan dock över genomsnittet för andra kommuner.

Inom området information ligger Nackas värde över det som anses kunna tolkas som ”nöjdhet”. Där frågar man om tillgången till information om kommunen, tydlighet i informationen, i hur god tid kommunen informerar och om nöjdheten med kommunens webbplats. Nacka ligger högre än snittet för andra kommuner för samtliga dessa frågor.

Området påverkan får, som tidigare, det lägsta betyget i denna undersökning, även om det ligger tydligt över snittet. De kommuner i riket som har invånare som är nöjda inom detta område var 2015 Danderyd (hade det högsta värdet på 58), Markaryd, Salem, Trosa och Lomma.

Sett över tid har det skett en förändring när det gäller förtroende för hur kommunen arbetar, som sjönk mycket mellan 2010 och 2011 (från 57 till 51) och inte återhämtat sig sedan dess (53 år 2015). Här ligger de kommuner med högst värden (Markaryd, Danderyd och Trosa) på värden kring index 63-66.

Kommunens tilläggsfrågor

Nacka kommun ställer åtta tilläggsfrågor inom områden som det inte frågas om i SCB:s standarpaket av frågor. Dessa frågor handlar bl.a. om nöjdhet med de fritidsaktiviteter som erbjuds, kommunens skattesats och avgiftsnivå och möjligheten att utföra ärenden på webben. Resultatet på dessa frågor har varit ganska stabila över tid. En ökad nöjdhet kan dock skönjas när det gäller frågan om webben. Sedan 2014 frågar Nacka i tilläggsfrågorna vad medborgarna tycker om kommunens planer på att bygga förtätad stad mellan Hammarby sjöstad och Nacka forum. År 2015 gav 45 procent höga betyg (8-10 på en skala 1-10), 26 procent mellanbetyg (5-7) och 18 procent låga betyg (1-4) på denna fråga.

Hur kan vi använda medborgarundersökningen?

Många av resultaten i medborgarundersökningen är mycket bra. Inom 21 av totalt 29 områden ligger kommunen bland den fjärde delen kommuner med bäst värden. Inom sju områden ligger kommunen bland de 10 procent bästa (se bilaga med tabeller och diagram). Detta är mycket positivt och målsättningen bör vara att bibehålla dessa höga värden. Det finns naturligtvis också en förbättringspotential även där vi ligger bland de 25 procent bästa och kanske också där vi ligger bland de med 10 procent högsta värden.

Det bör samtidigt beaktas att medborgarundersökningen är en attitydundersökning och att den inte ger hela bilden av ”hur bra” Nacka är inom olika områden. Den behöver inom de flesta områden kompletteras med annan uppföljning för att ge en helhetsbild av verksamhetens kvalitet. Det är särskilt tydligt inom områden där få av de svarande har egen erfarenhet, t.ex. när det gäller stöd till utsatta personer. Medborgarundersökningen bör ses som en temperaturmätare och en undersökning som kan ge ledtrådar om vad medborgarna tycker och om kvaliteten inom olika områden. Det är inte de absoluta värdena enskilda år som är intressanta, utan det relativt i undersökningen som bör följas och analyseras – d.v.s. inom vilka områden blir vi bättre och varför? Vilka kommuner har nöjdare medborgare än vi och varför?

Under 2016 fortsätter arbetet med att utveckla Nacka kommuns mål- och resultatstyrning. Utifrån de fyra nya övergripande målen ska mer konkreta (och mätbara) målsättningar tas fram. Detta är ett bra tillfälle att titta på medborgarundersökningen och identifiera vad det finns där som vi bör uppmärksamma särskilt. Inom vilka områden har kommunen en vilja och möjlighet att öka nöjdheten? Kan omdömet om kommunens miljöarbete vara ett sådant, när Nacka kommuns miljömål är beslutade och arbetet med att nå upp till dem inleds? Inom vilka områden handlar det mer om att ha koll på att nöjdheten inte sjunker? Det kommer t.ex. att bli viktigt att följa medborgarnas nöjdhet inom området nöjd-region-området nu när tempot i stadsutvecklingen ökar markant.

Bilagor

Tabeller och diagram (i power point).

Lisa Ståhlberg

Controller

Medborgarundersökning 2015

Nacka kommun

Tabeller och diagram
Bilaga till tjänsteskrivelse KFKS 2016/58-013

Här visas värden utan felmarginaler. Det bör dock beaktas att sådana finns, kring 1-3 procentenheter.

Den sista bilden visar resultatet för de tilläggsfrågor Nacka kommun ställer.

Sammanställd tabell – NRI samt NII

Färgerna innebär: mörkt grön ruta – Nackas värde i den bästa fjärdedelen av de medverkande kommunerna, ljust grön ruta – Nackas värde bland näst bästa fjärdedelen, gul ruta näst sämst fjärdedelen. Stjärna innebär att Nackas värde ligger bland de 10 procent bästa.

Nöjd-region-index	Nacka	Medel	Högst	Lägst	
Nöjd-region-index	73 ★	60	Danderyd	78	Flen 42
Rekommendation	82 ★	63	Danderyd	86	Flen 41
Arbetsmöjligheter	63	50	Lomma	79	Bengtsfors 28
Utbildningsmöjligheter	63	60	Lomma	86	Älvdalens 33
Bostäder	58	54	Grums	69	Gällivare 29
Kommunikationer	67	61	Burlöv	76	Malung-Sälen 36
Kommersiellt utbud	69	62	Lidköping	77	Övertorneå 41
Fritidsmöjligheter	68	60	Örebro, Umeå	74	Svenljunga 46
Trygghet	67	59	Storuman	79	Söderhamn 42
Nöjd-inflytande-index	Nacka	Medel	Högst	Lägst	
Nöjd-inflytande-index	46	40	Danderyd	58	Ljusdals kommun 25
Kontakt	54	50	Markaryd	68	Solna 38
Information	61	55	Danderyd, Lomma	68	Nordanstig 42
Påverkan	47	39	Danderyd	58	Åtvidabergs kommun 24
Förtroende	53	45	Markaryd	66	Ljusdals kommun 23

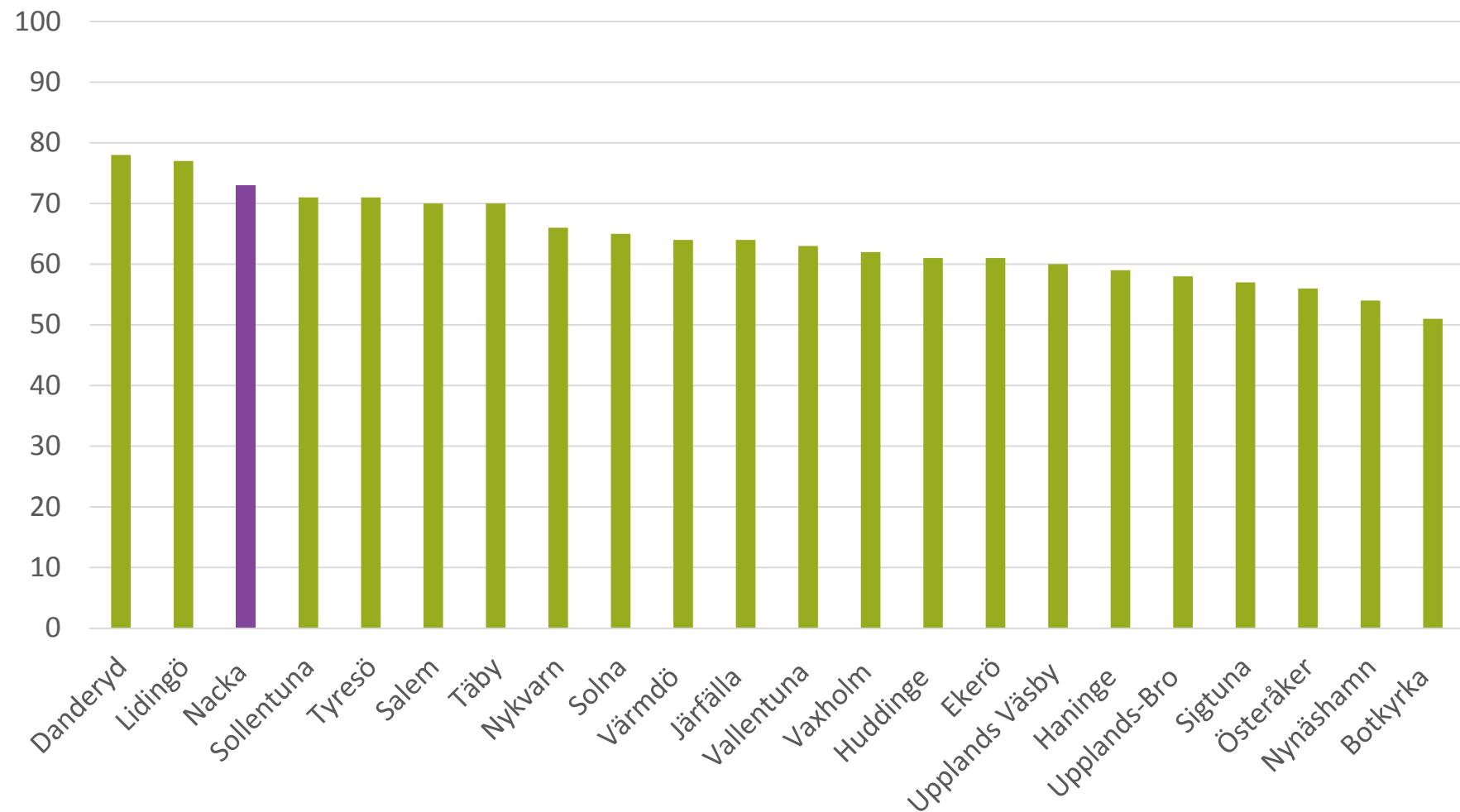
Sammanställd tabell - NMI

Färgerna innebär: mörkt grön ruta – Nackas värde i den bästa fjärdedelen av de medverkande kommunerna, ljust grön ruta – Nackas värde bland näst bästa fjärdedelen, gul ruta näst sämst fjärdedelen. Stjärna innebär att Nackas värde ligger bland de 10 procent bästa.

Nöjd- medborgar-index	Nacka	Medel	Högst	Lägst
Nöjd-medborgar-index	64 ★	54	Danderyd	69 Nordanstig 38
Bemötande och tillgänglighet	60	57	Markaryd	69 Gotland 47
Förskolan	71 ★	64	Danderyd	80 Botkyrka 54
Grundskolan	67 ★	57	Danderyd	78 Flen 42
Gymnasieskolan	70 ★	58	Lomma	80 Robertsfors 35
Äldreomsorgen	55	52	Boxholm	69 Älvkarleby 39
Stöd för utsatta	51	48	Danderyd	64 Upplands-Bro 35
Räddningstjänsten	74	74	Rättvik	84 Vaxholm 62
Gång- och cykelvägar	59	54	Lidköping	67 Åre 30
Gator och vägar	63 ★	54	Lomma	67 Jokkmokk 37
Idrotts- och motionsanläggningar	63	60	Forshaga	71 Nordanstig 43
Kultur	65	62	Luleå, Umeå	74 Älvudalen 44
Miljöarbete	61	56	Lomma	69 Nordanstig 41
Renhållning och sophämtning	69	67	Arvika	77 Solna 54
Vatten och avlopp	84	78	Tidaholm, Tibro	89 Bjuv 61

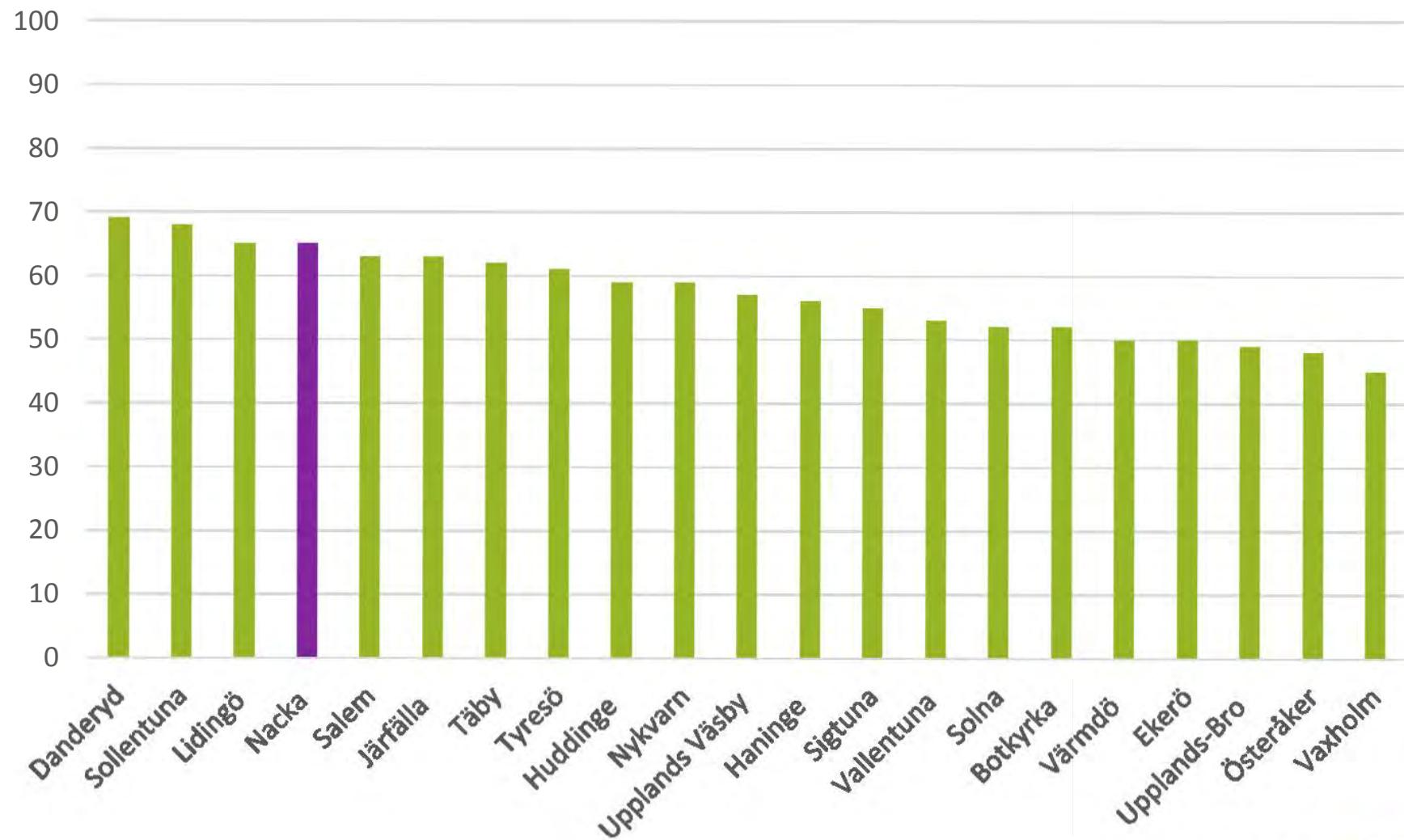
Nöjd-region-index

Nöjdhet med kommunen i dess helhet som en plats att bo och leva på. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

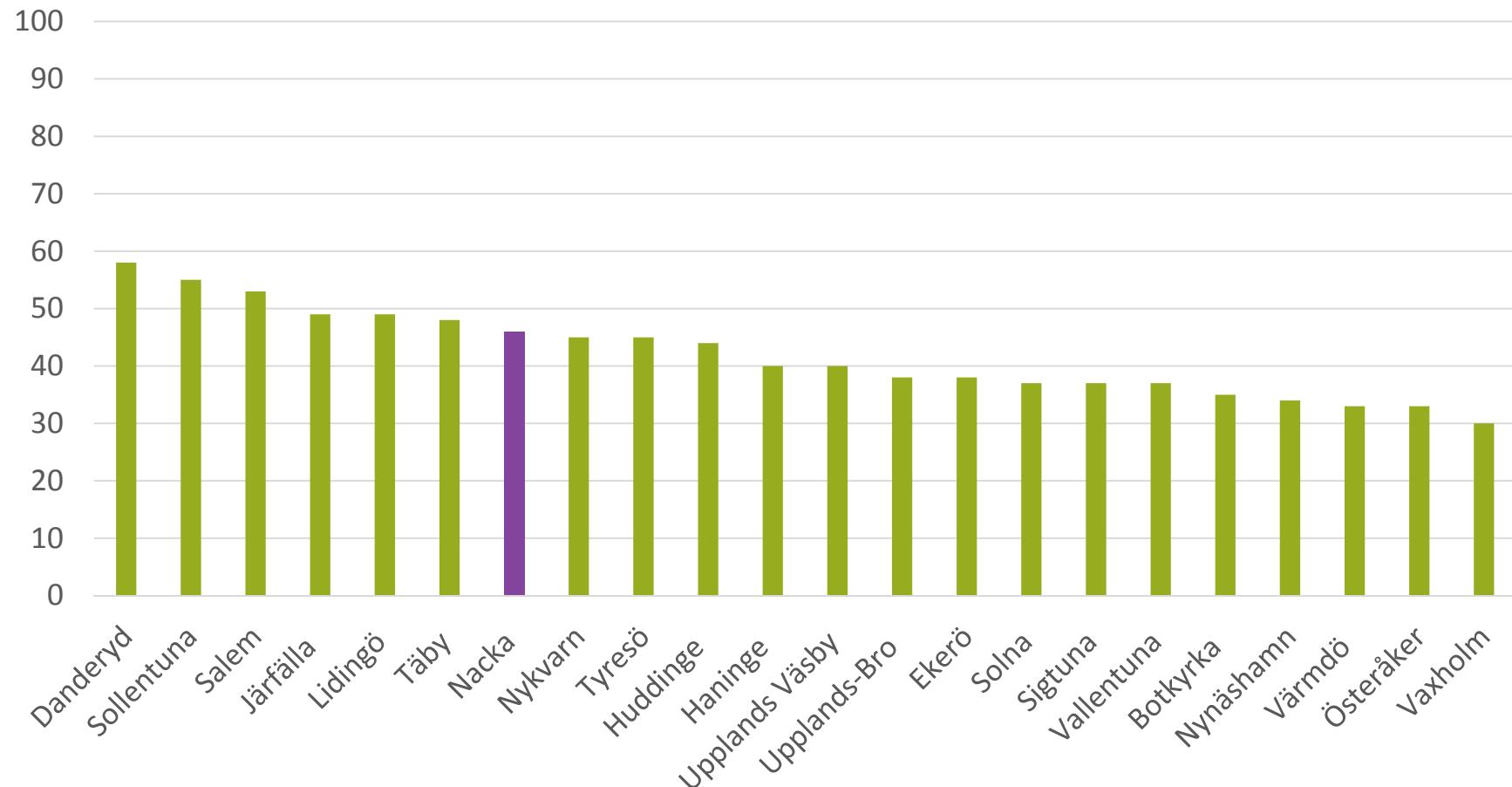
Nöjd- medborgar-index

Nöjdhet med hur kommunen sköter sina verksamheter. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

Nöjd-inflytande-index

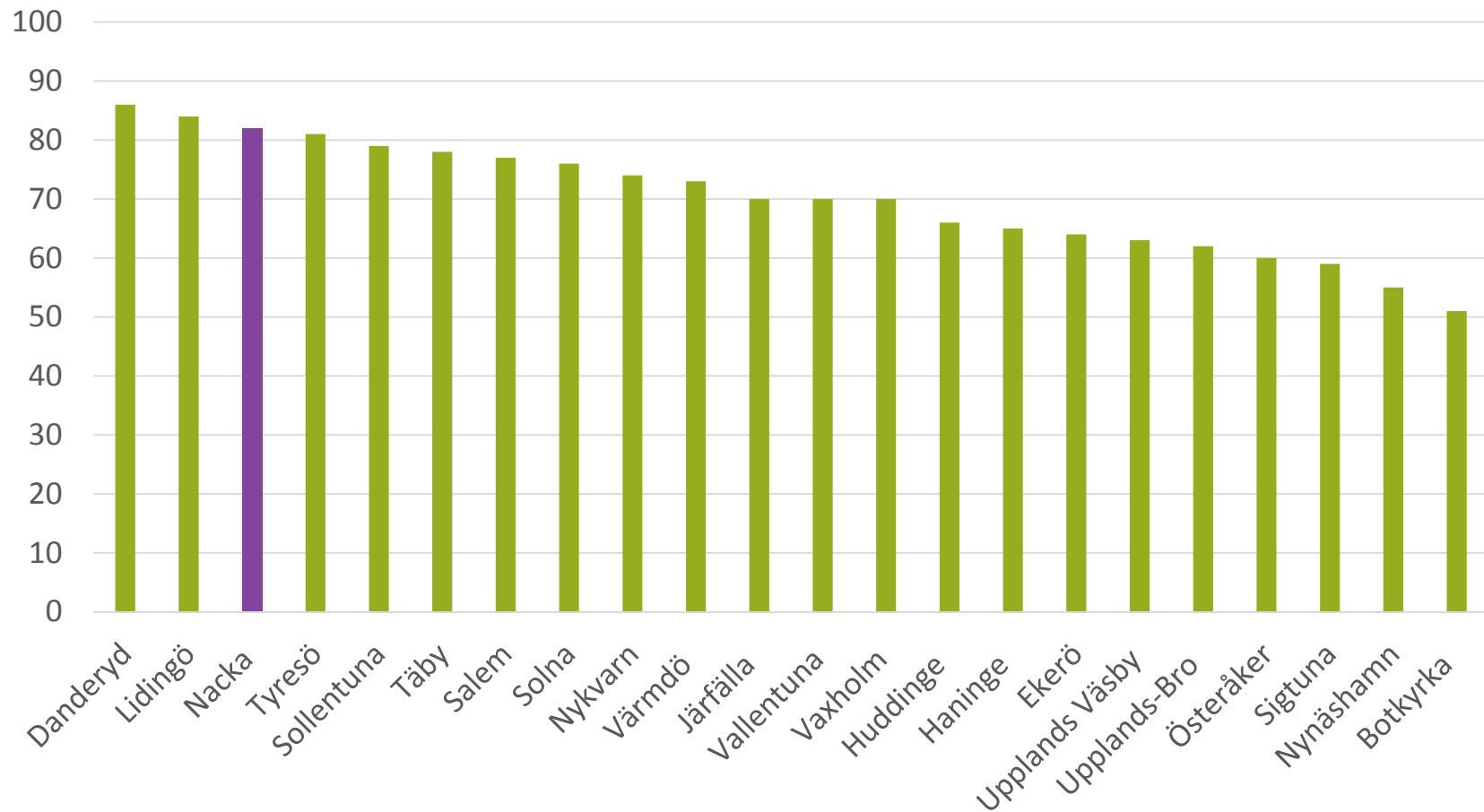
Nöjdhet med den insyn och det inflytande invånarna har över kommunens beslut och verksamheter. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

Rekommendation

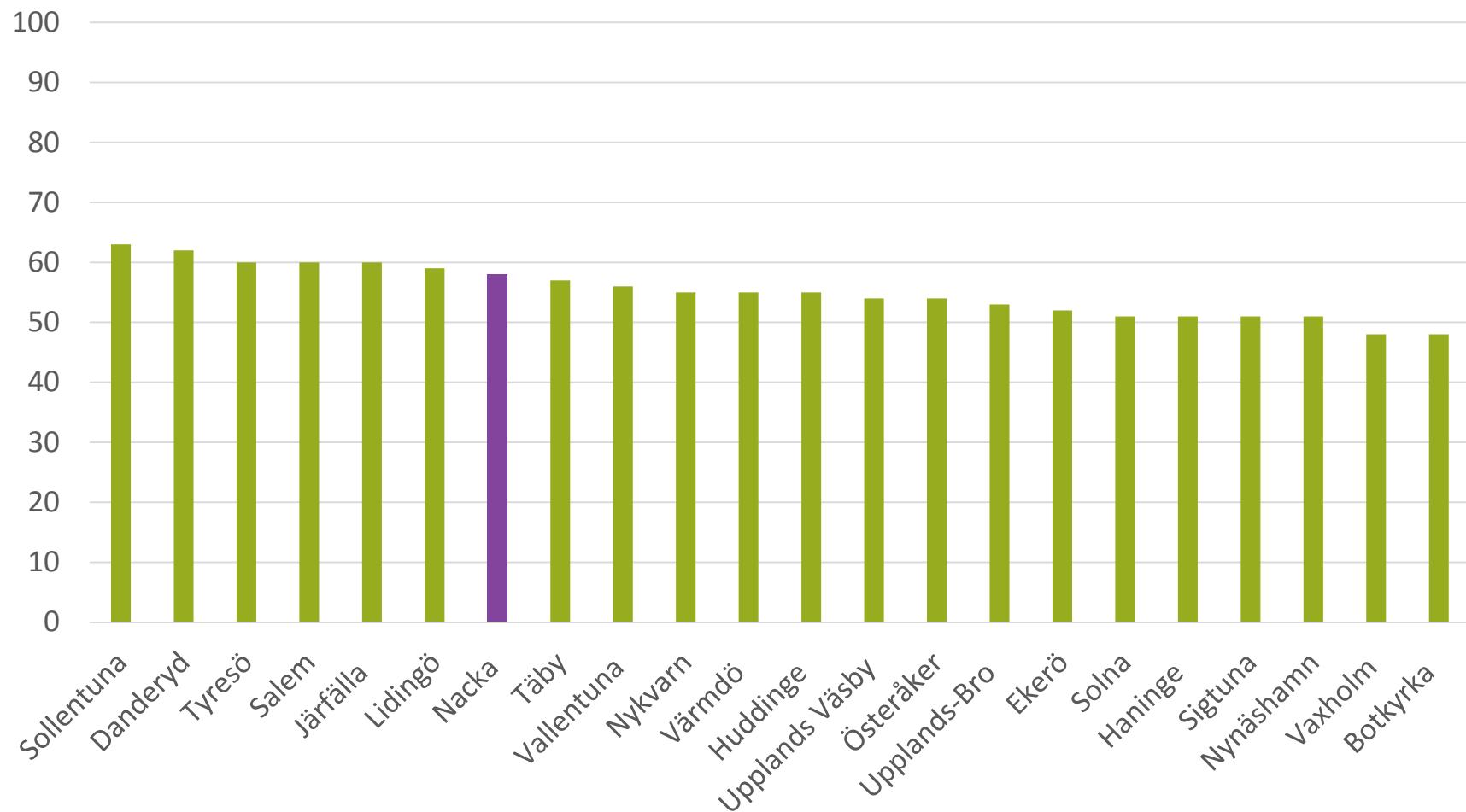
Skulle du kunna rekommendera vänner och bekanta att flytta till din kommun?

Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

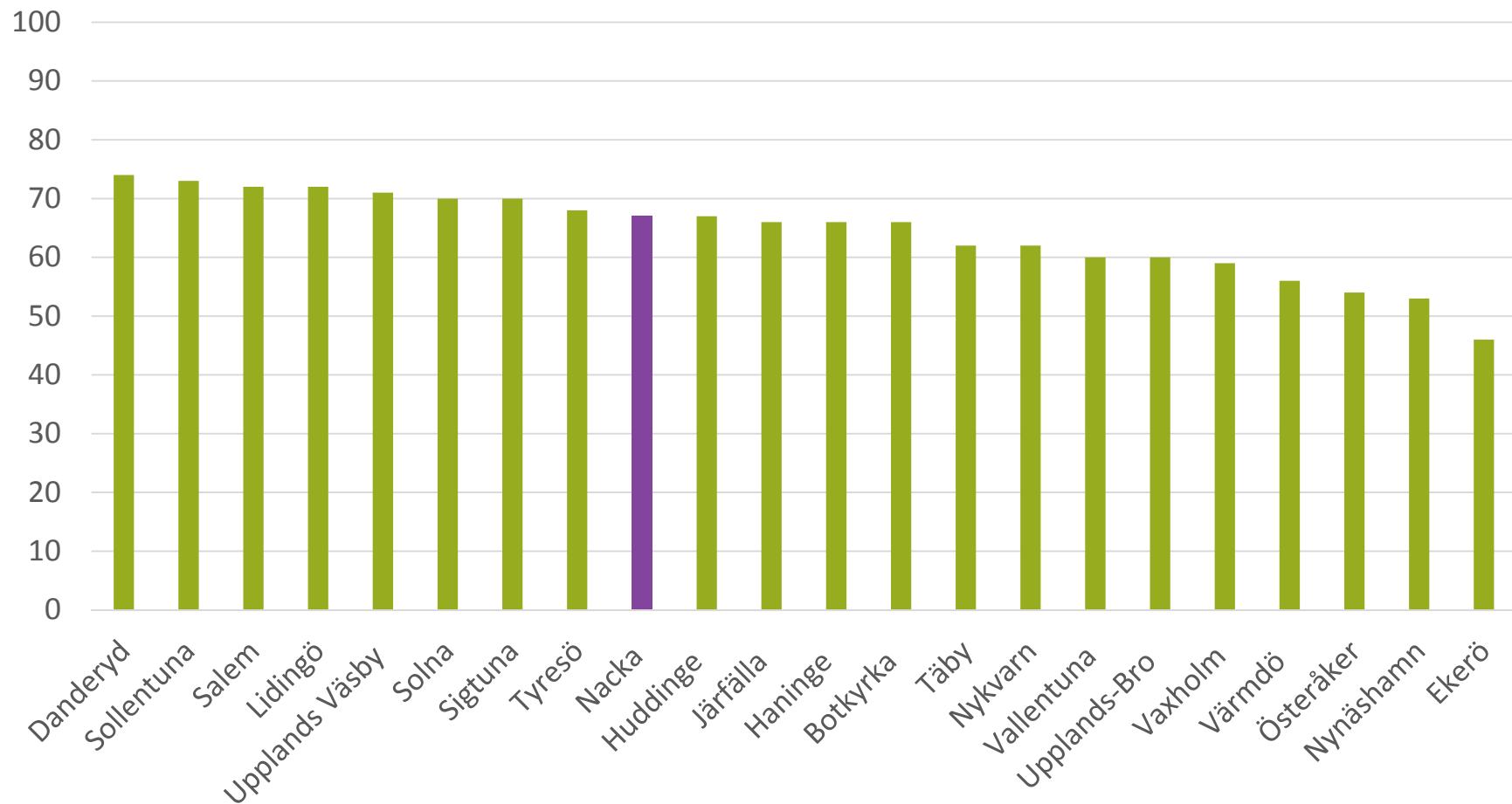
Bostäder

Frågorna handlar om möjligheter att hitta bra boende, utbudet av olika boendeformer samt hur trivsam bebyggelsen är. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

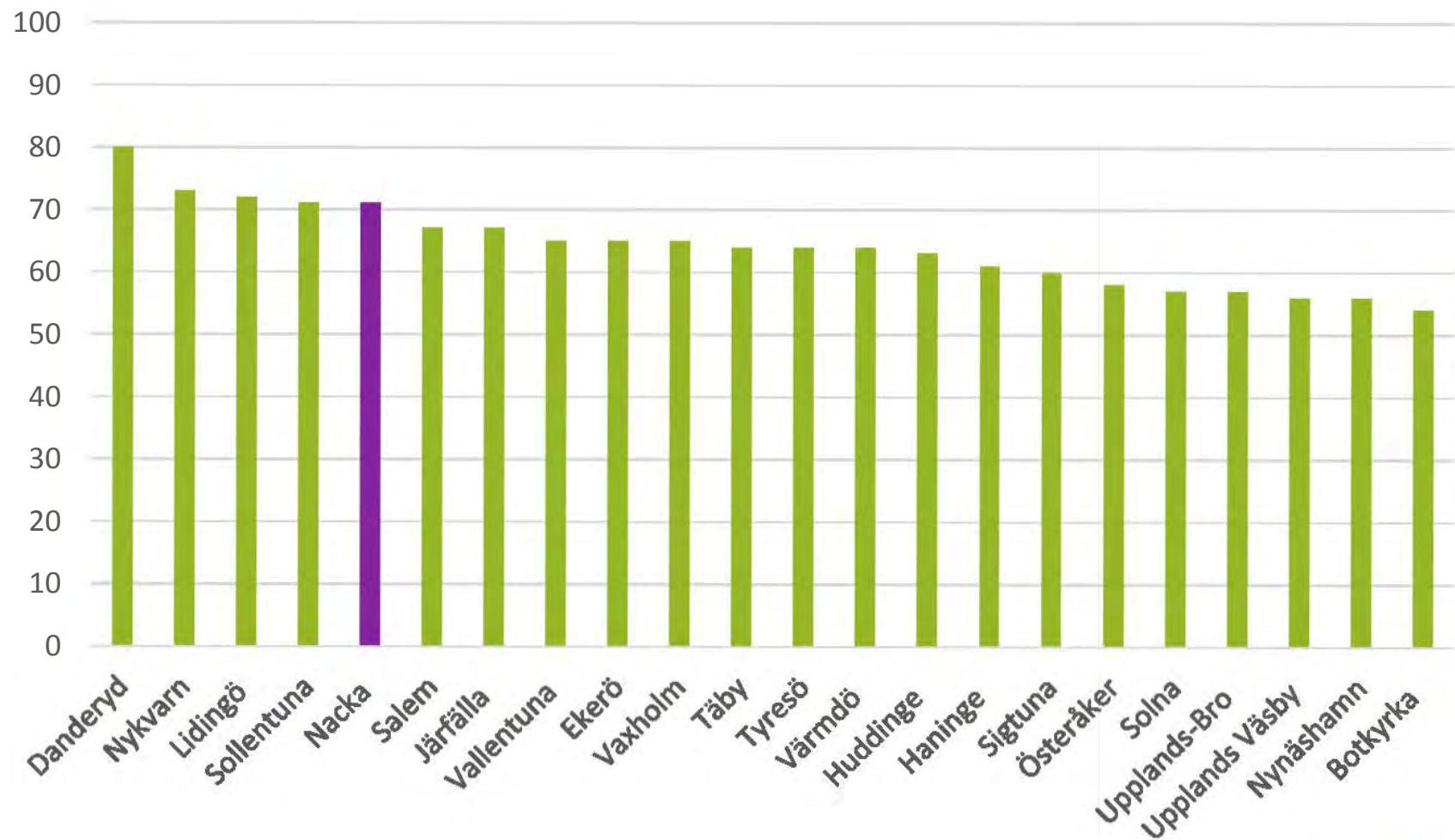
Kommunikationer

Frågorna handlar om tillgång till gång- och cykelvägar, möjligheterna till att använda kollektivtrafik, tillgången till förbindelser för längre resor samt möjligheterna till att enkelt kunna transportera sig med bil. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

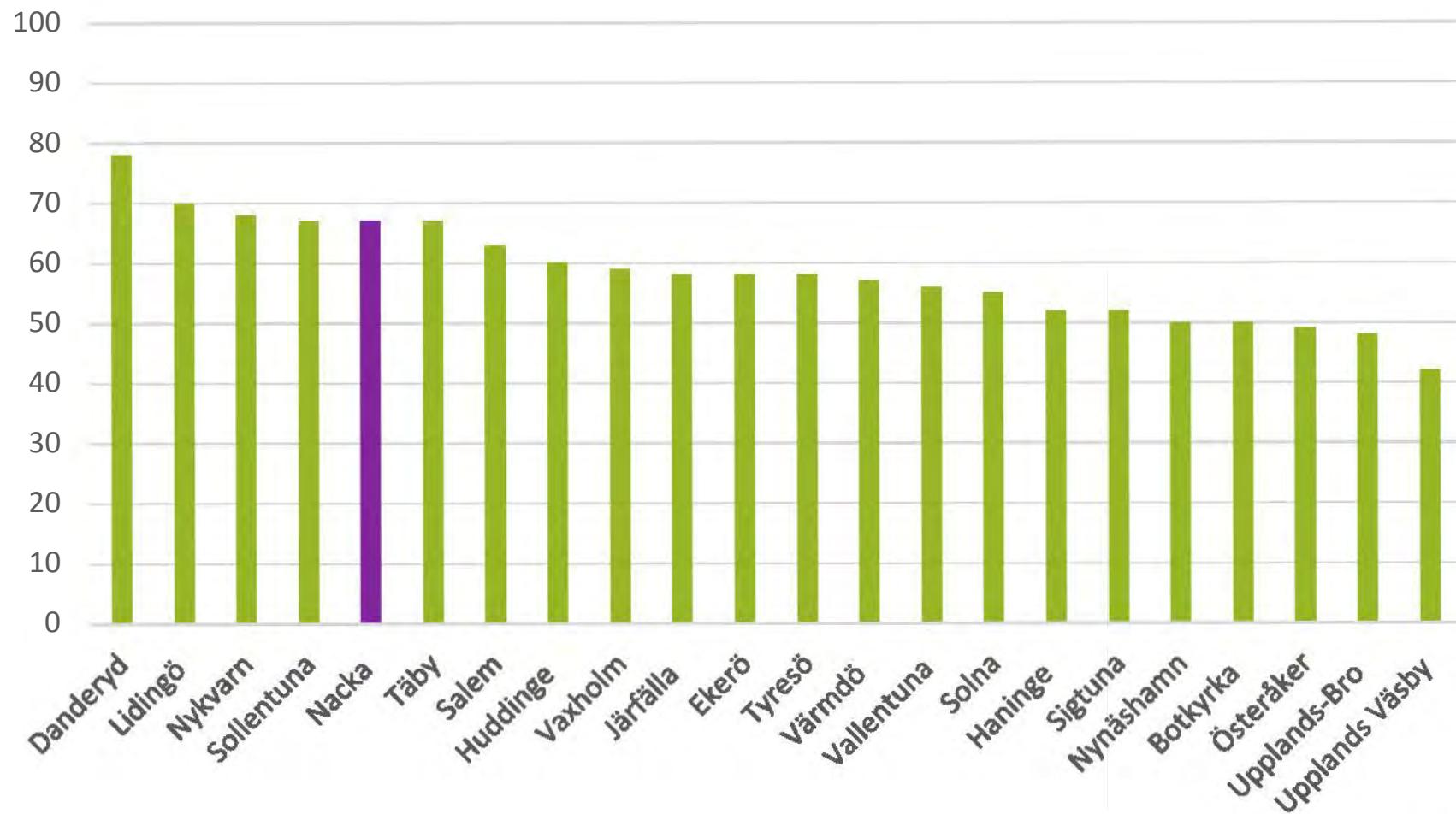
Förskolan

Vad medborgarna tror eller tycker om förskolan i sin kommun. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

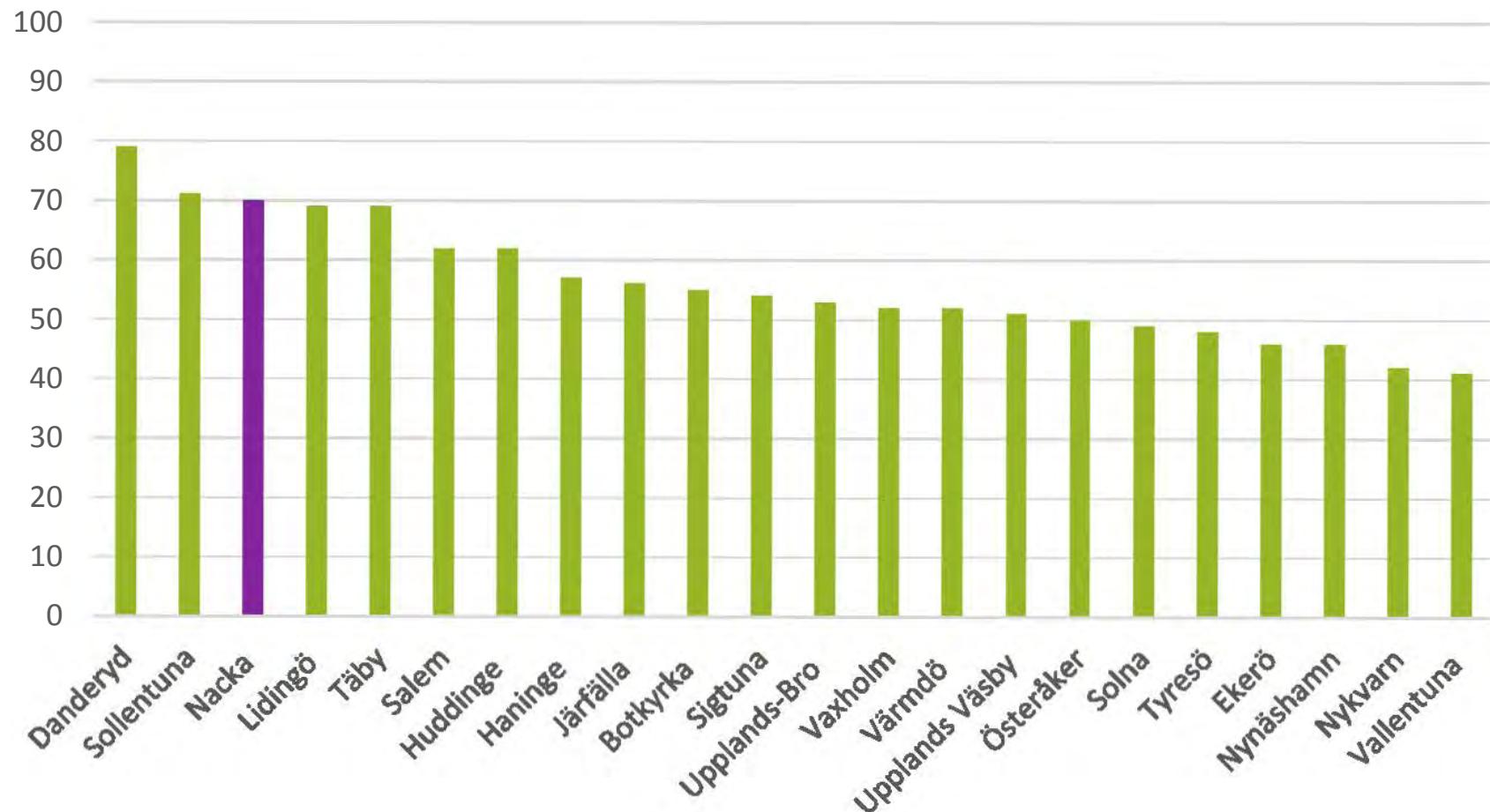
Grundskolan

Vad medborgarna tror eller tycker om grundskolan i sin kommun. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

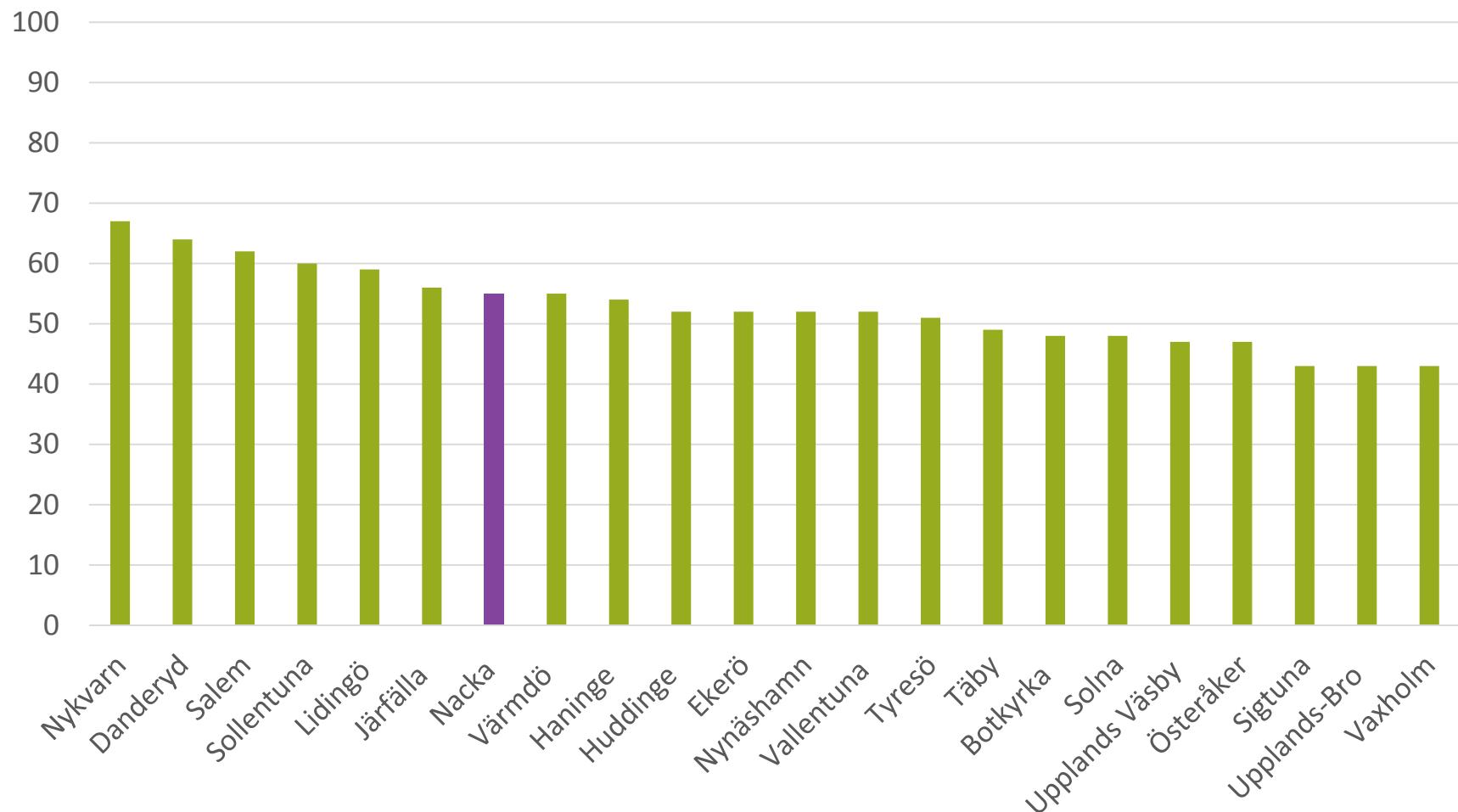
Gymnasieskolan

Vad medborgarna tror eller tycker om grundskolan i sin kommun. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

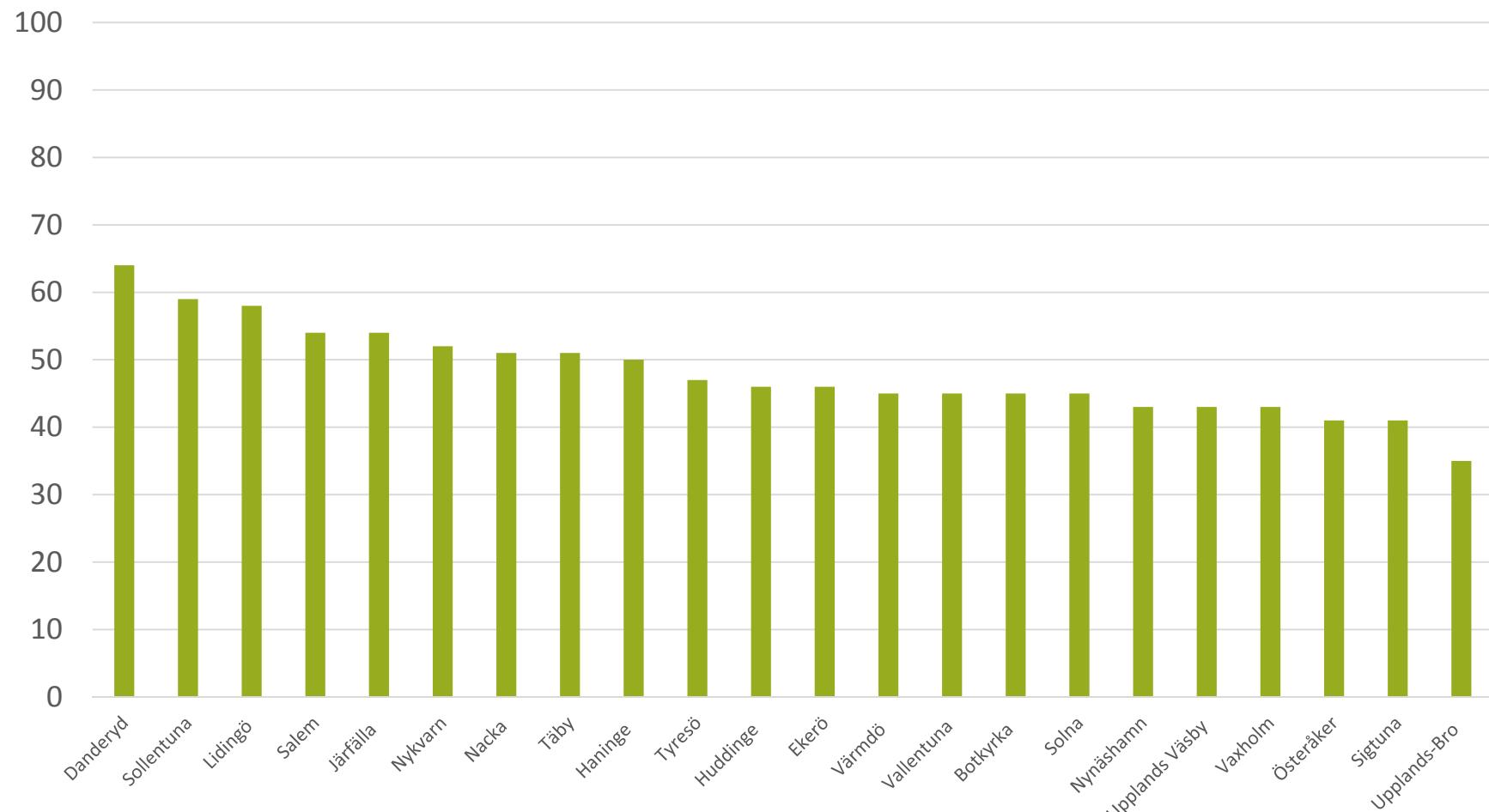
Äldreomsorg

Vad medborgarna tror eller tycker om äldreomsorgen i sin kommun. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

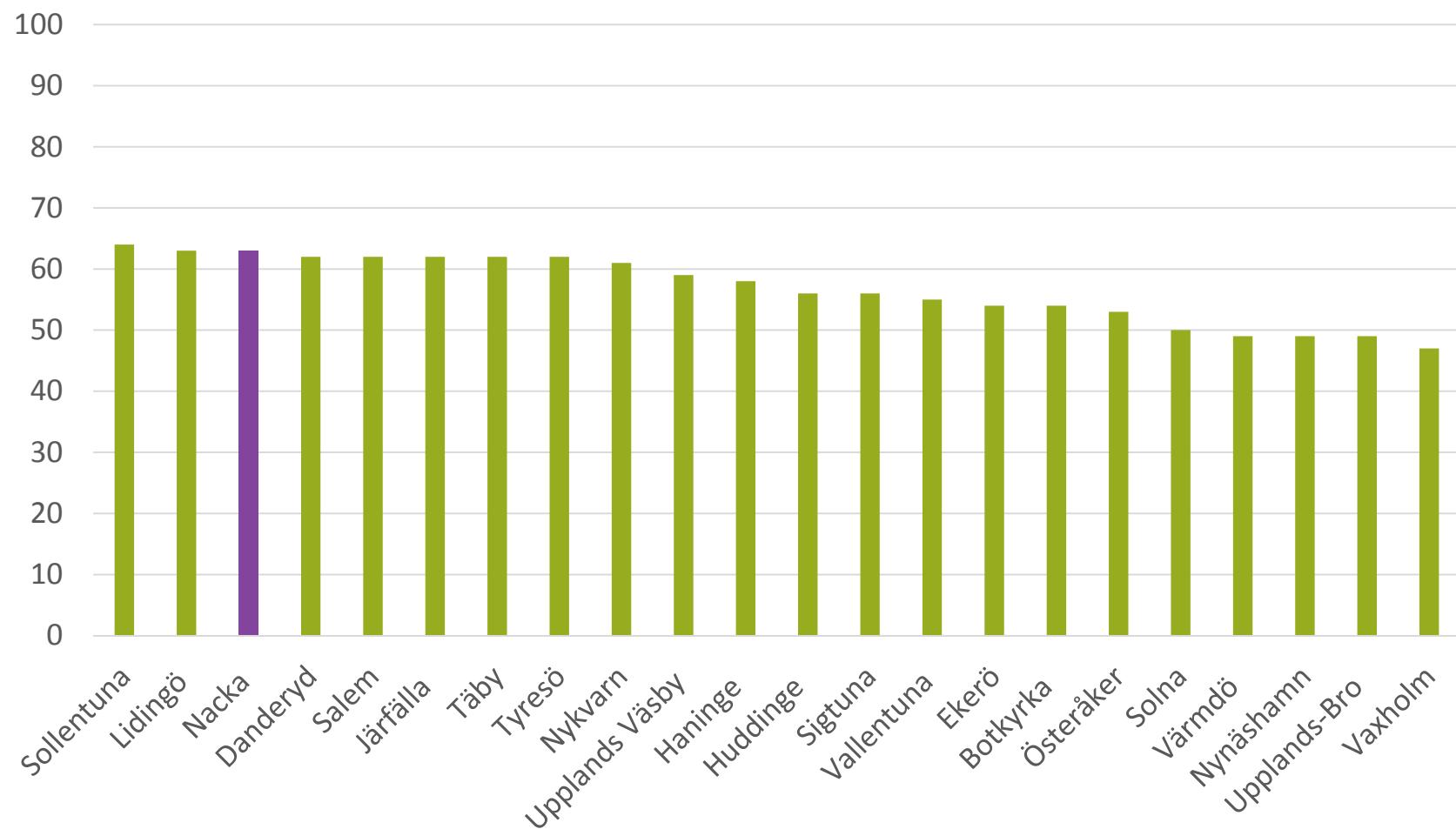
Stöd för utsatta

Vad medborgarna tror eller tycker om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i sin kommun. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

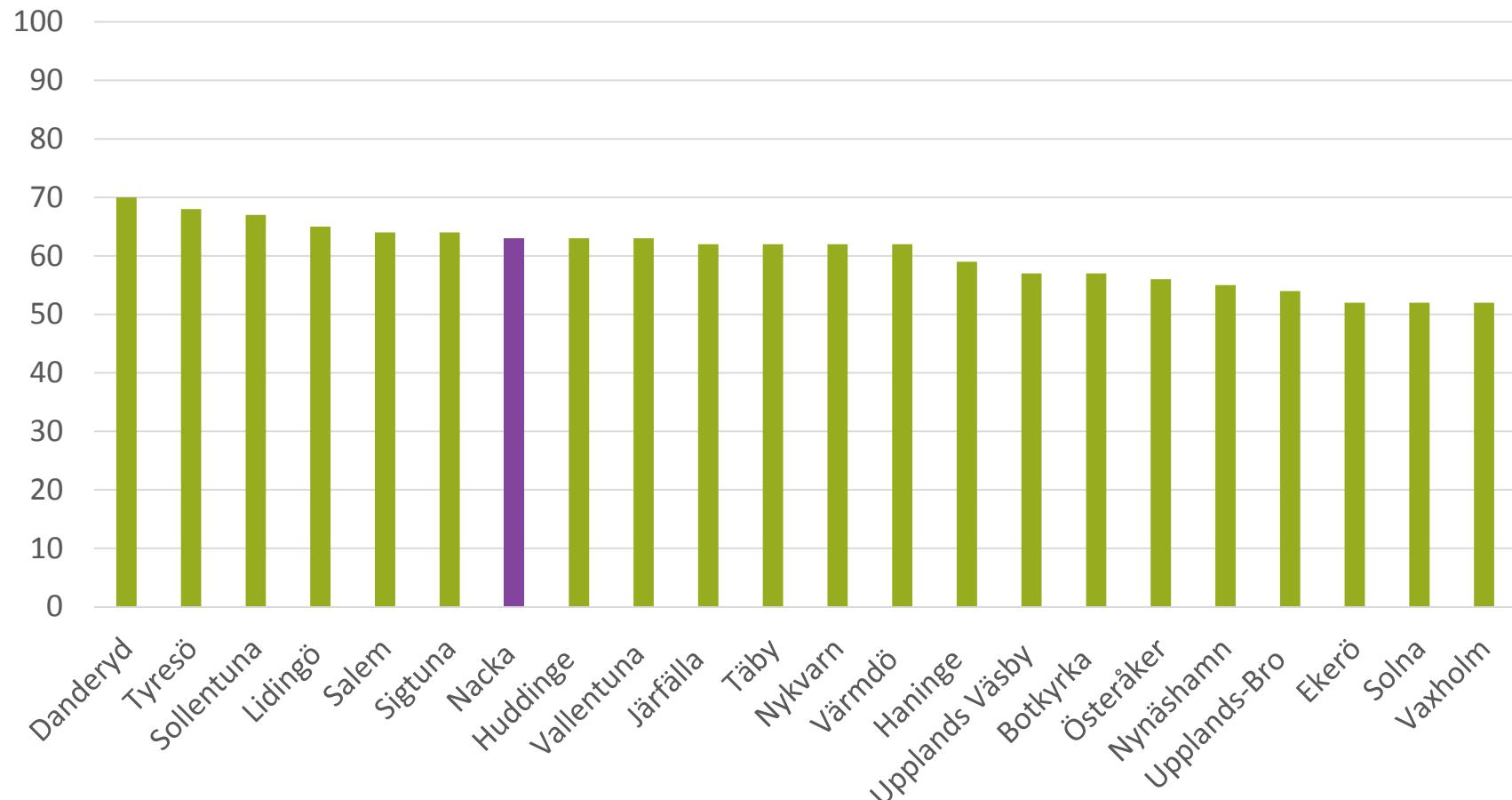
Gator och vägar

Området innehåller frågor om: belysning, underhåll och skötsel, snöröjning och trafiksäkerheten på gator och vägar. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

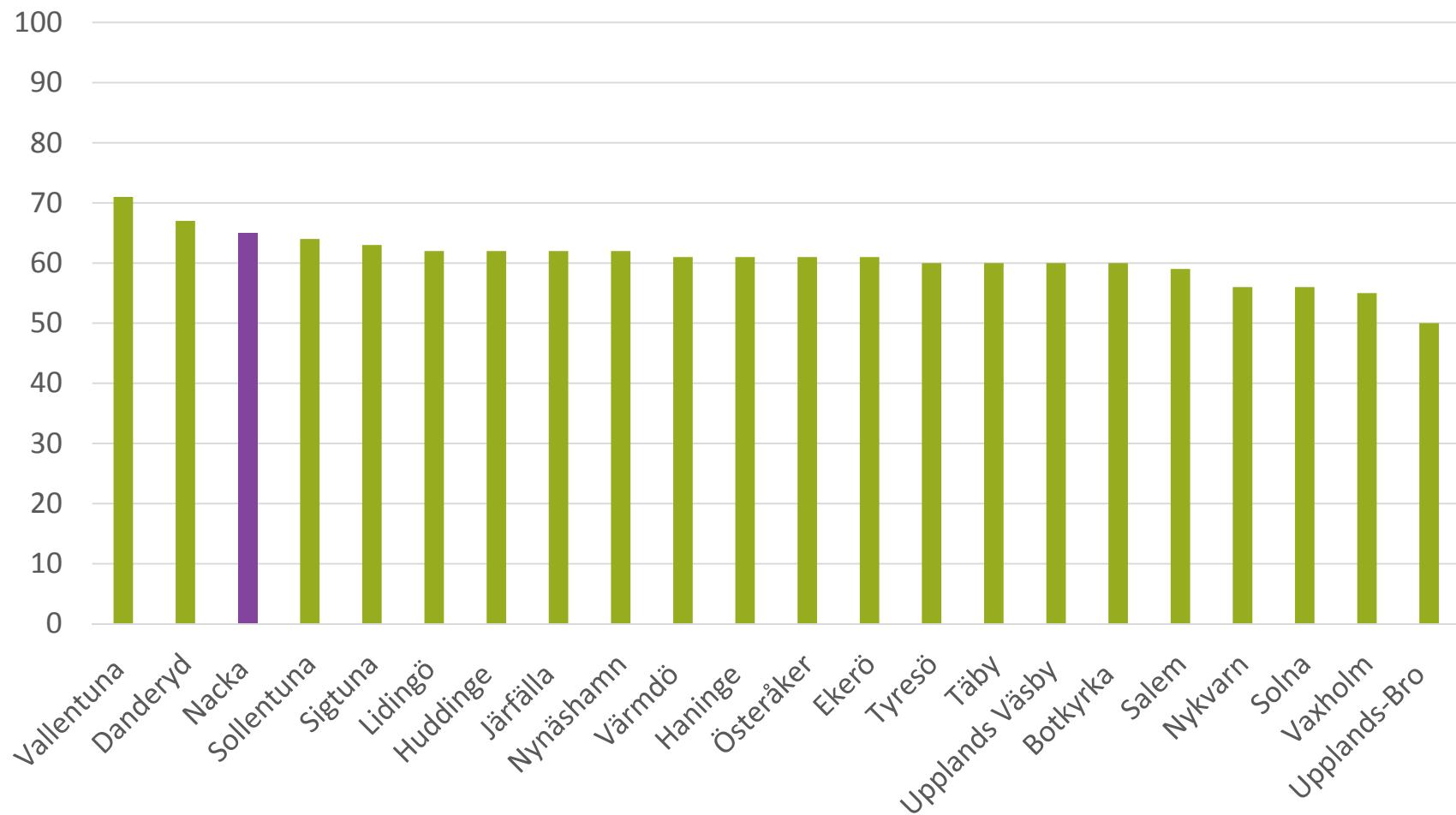
Idrotts- och motionsanläggningar

Frågorna handlar om öppettider i och utrustning och skötsel av anläggningarna i kommunen samt om belysning i kommunens motionsspår. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

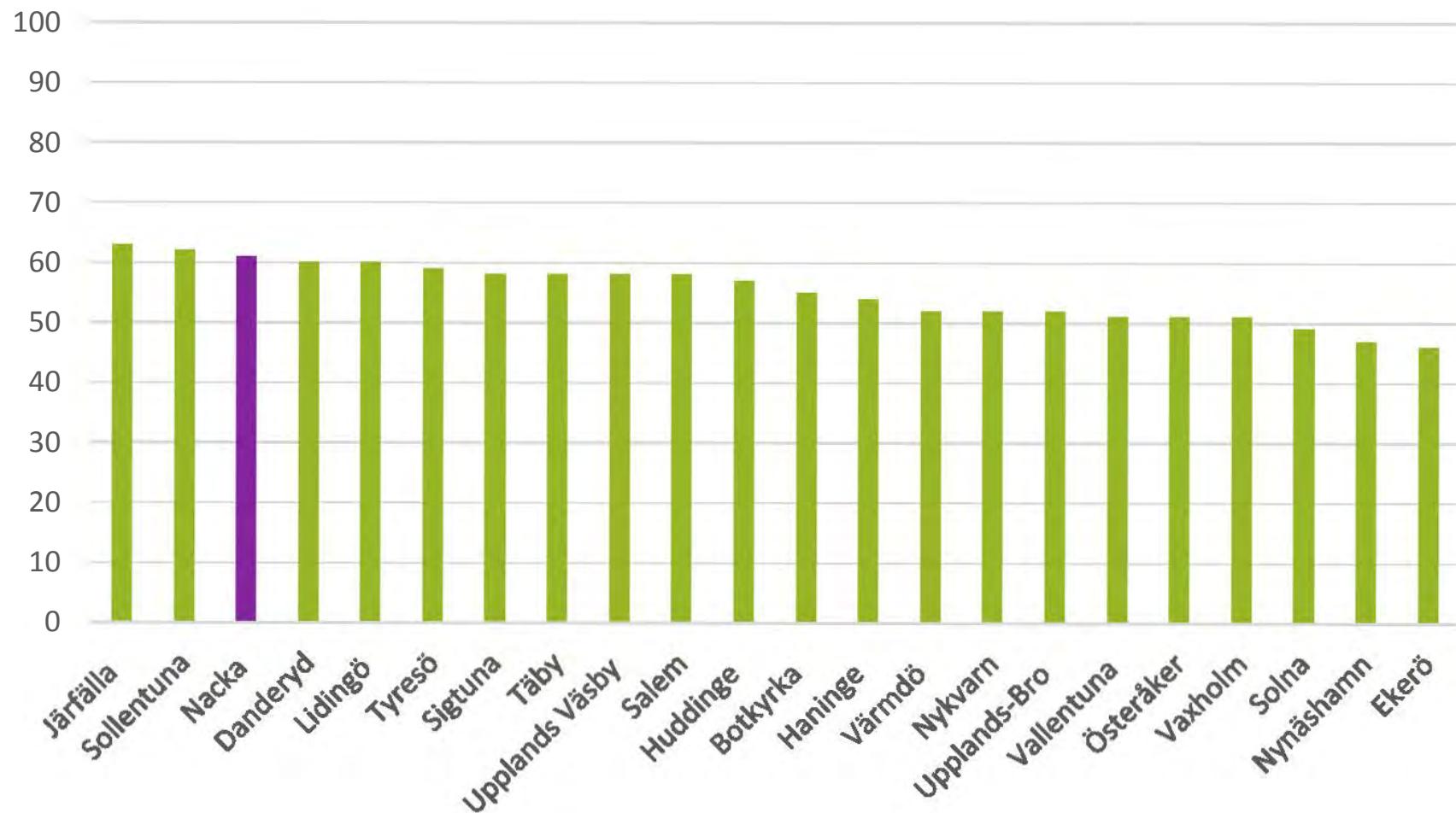
Kultur

Frågorna handlar om biblioteksverksamheten, utställnings- och konstverksamheter samt teaterföreställningar och konserter.

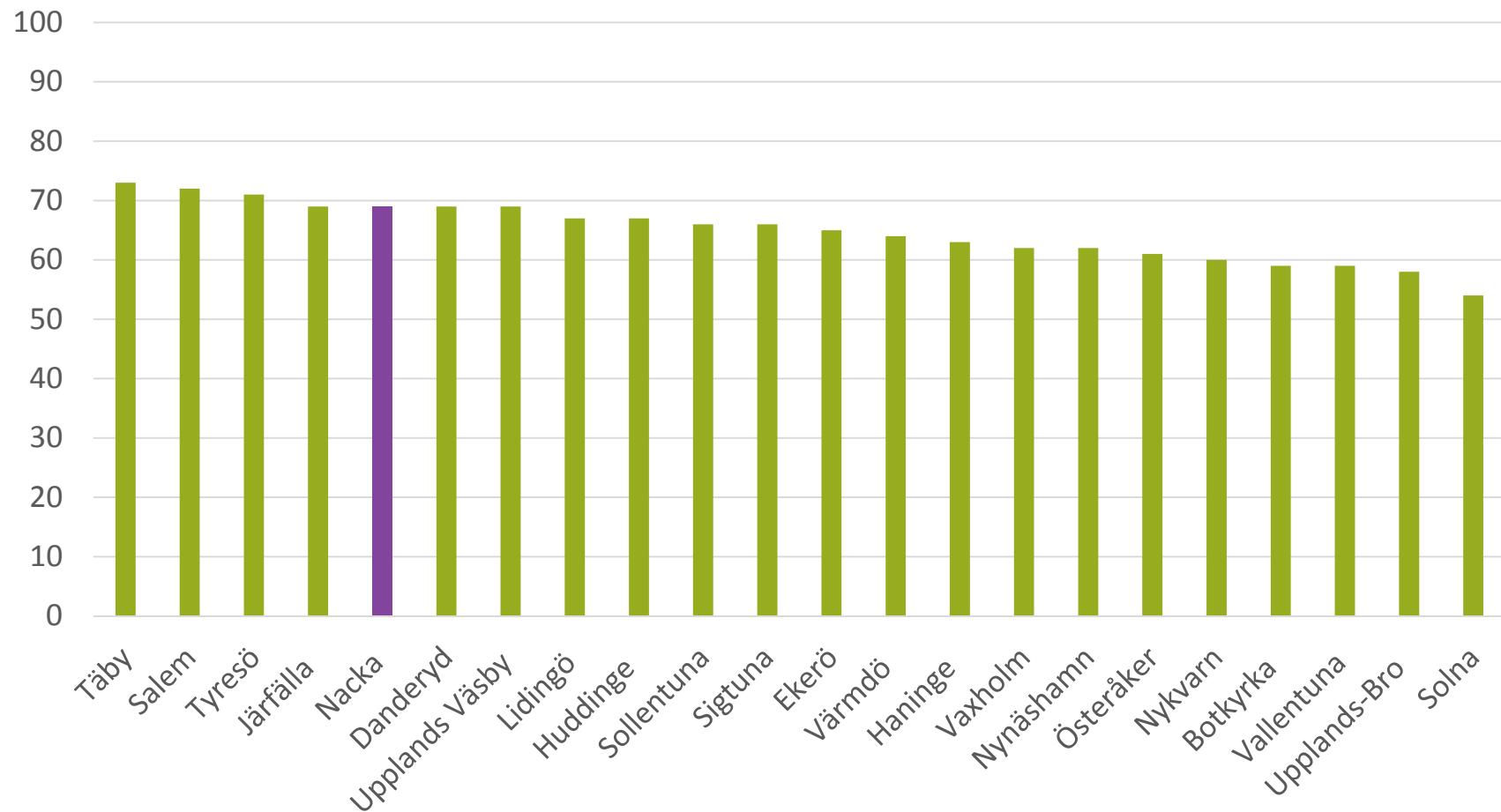
Miljöarbete

Vad tror eller tycker medborgarna om kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

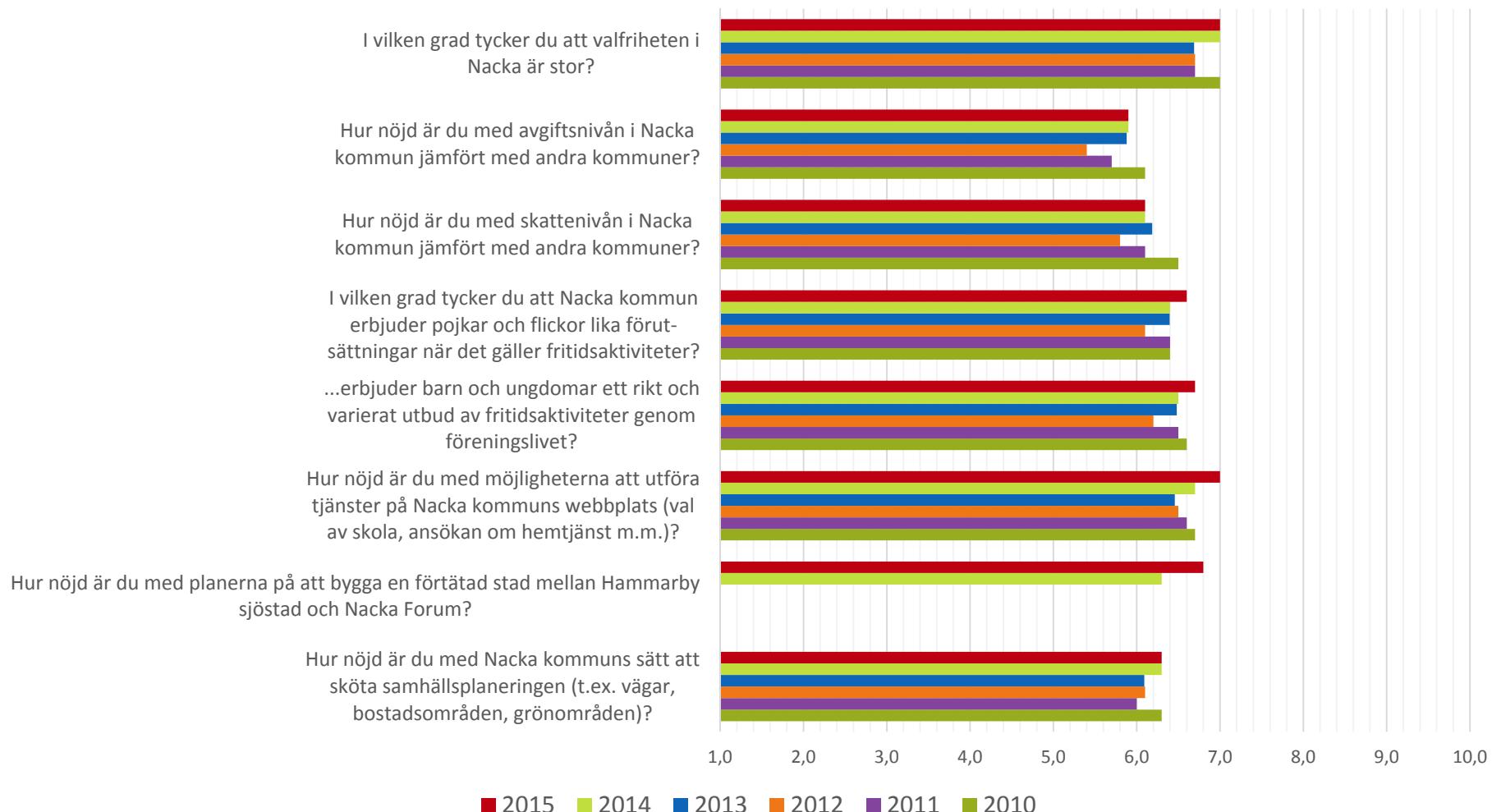
Renhållning och sophämtning

Frågorna handlar om sophämtning, tillgänglighet till återvinningscentraler, åtgärder mot klotter och annan skadegörelse samt renhållning av parker och allmänna platser i kommunen. Medverkande Stockholmskommuner 2014-2015.

Nacka kommuns tilläggsfrågor

Resultatet visar hur medborgarna svarat på en skala 1-10.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

En robust och effektiv beslutsadministration; lägesrapport med översikt om politiska beredningar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

I Nacka kommun tillämpar nämnderna något som kallas politiska beredningar, som del i förberedelserna inför deras beslutssammanträden. Stadsledningskontoret har som i ett led i det av stadsdirektören beslutade arbetet att säkerställa en effektiv beslutsadministration som understödjer demokrati och rättssäkerhet, kartlagt hur dessa politiska beredningar används. I detta ärende redovisar stadsledningskontoret den kartläggningen och höstens arbete kring en enhetlig beslutsadministration och vad uppdraget som nämndsekreterare omfattar.

Ärendet

Stadsdirektören gav den 21 augusti 2015 stadsjuristen i uppdrag att i anslutning till införandet av ett nytt ärende- och dokumenthanteringssystem säkerställa en effektiv beslutsadministration som understödjer demokrati och rättssäkerhet. I det har ingått att göra en sammanställning av nämndernas användning av det som kallas politiska beredningar. I detta ärende redovisar stadsjuristen den sammanställningen, tillsammans med en lägesrapport av det arbete som i övrigt görs inom ramen för stadsjuristens uppdrag.

Fenomenet politiska beredningar

Baserat på kommunallagen har nämndens ordförande ett ansvar för de ärenden som sätts upp på dagordningen för beslut på nämndens sammanträde. Ordföranden bestämmer dagordningen och omfattningen på underlagen i ärendena.

I Nacka tillämpar idag samtliga nämnder, utom kommunstyrelsen som har utskott som formella beredningsorgan, det som kallas *politisk beredning*, där de som sitter i nämnden går igenom de ärenden som ska hanteras på det kommande beslutssammanträdet. Vissa

nämnder med utskott har motsvarande beredningar till utskotten. Hur beredningarna går till och vilka som bjuds in till dem varierar sedan mellan nämnderna.

Med viss sortering och klumping kan man se att beredningarna används för följande ändamål, då varierat mellan nämnderna. Hur nämnderna kombinerar ändamålen varierar också.

- Ska ärendet vara med på dagordningen?
- Förstår vi vad ärendet handlar om?
- Förstår vi förslaget till beslut?
- Är behövliga aspekter belysta?
- Duger tjänsteskrivelsen?
- Ställa frågor till tjänstemännen så att det inte behöver göras på nämnden.
- Ska ärendet föredras av tjänsteman på sammanträdet?
- Ge ett underlag för partiernas egen beredning av ärendena.
- Gå igenom politiska ståndpunkter kring ärendena.
- Utifrån föreliggande underlag få stöd för att formulera yrkanden med andra förslag till beslut.
- Komplettera ärendena med sakkunskap som de förtroendevalda besitter i ärendet utifrån medborgarkontakter.
- Pröva om tjänstemännen har ”rätt förslag till beslut” i ärenden som utgör myndighetsutövning.

Vilka är inbjudna till beredningarna och vilka kommer?

Överlag är det presidierna och en från varje parti i övrigt som bjuds in till beredningarna. Det vill säga, de partier som har presidiepost, skickar inte ytterligare en person.

Uppslutningen vid beredningarna varierar stort mellan nämnderna. Det finns de nämnder som har beredningar med nästan lika många personer närvarande som det är antal ledamöter i nämnden, andra har beredningar dit inte hela presidiet kommer och bara ett fåtal personer i övrigt.

Underlag vid beredningarna

En del nämnder skickar ut formellt sett icke upprättade tjänsteskrivelser till beredningen, i ett första utskick (utskick 1). De har sedan ett andra utskick (utskick 2). Andra nämnder gör ett enda utskick och har beredningen på det underlaget. En del skickar utskick 1 till alla i nämnden, en del till dem som bjuds in till beredningen.

Tjänstemän och beredningar

Tjänstemän närvarar idag vid

- tjänstemannaberedning som är en del av ansvarig direktörs kvalitetssäkring av ärendena

- politisk beredning som för tjänstemännens del syftar till att sätta in en person per parti i nämnden i ärendena
- sammanträdena, för att svara på frågor från dem som ska fatta beslut i ärendet och kunna göra eventuella förtydliganden som debatten i ett ärende kan visa behövs

Juridiska aspekter på beredningarnas innehåll och underlag

Ur ett juridiskt/demokratiskt perspektiv är det olyckligt om beredningarna innehåller att ärendena föredras på ett sådant sätt att de som varit på beredningarna har mer information i sak än andra som sedan också är med och fattar beslut i ärendena.

Om beredningarna innehåller att de närvarande tillför/diskuterar fakta som inte finns i underlaget blir det en demokratisk brist så till vida att det finns risk att beslut fattas på annat än som går att läsa ut av underlagen och protokollet – och som inte alla som fattar beslut varit med och diskuterat.

Ur ett rent demokratiskt beslut är det olyckligt om den politiska diskussionen flyttas till beredningarna, även om syftet är att reda ut var partierna står i frågan.

Det finns risker kopplade till att ha ett första utskick där handlingarna ses som arbetsmaterial (=inte allmän handling och föremål för offentlighetsprincipen). Om en förtroendevald som deltar vid beredningen lämnar handlingen till någon utanför nämnden blir den handlingen ändå en allmän handling, med krav på att diarieras och vara tillgänglig för allmänheten i sitt ofärdiga skick.

Om tjänstemannaorganisationen har inställningen att underlaget inte behöver vara helt färdigställt förrän till det andra utskicket (utskick 2) betyder det att beredningen hålls på ett material som inte är klart. Det ifrågasätter värdet av beredningen och riskerar att leda till mer behov av föredragning på beredningen än vad som annars hade varit fallet.

Stadsledningskontorets funderingar

Eftersom de förtroendevalda kan sitta i flera nämnder eller byter nämnd när fullmäktige väljer om nämnderna, som ju flertalet har ettåriga mandatperioder, vore det bra om det fanns gemensamma utgångspunkter för vad de politiska beredningarna ska tillföra nämndens beslutande funktion. Det underlättar också för ledningen i de olika partierna, att stötta sina medlemmars arbete i nämnderna.

Som grund för nämndernas arbete med politiska beredningar, delger stadsledningskontoret följande funderingar.

- Enligt stadsledningskontorets bedömning är beredningarna till nytta i den del de ger stöd för partiernas egna arbeten med de ärenden som ska beslutas, genom att

ledamöterna har kunnat ställa rent förtydligande frågor. Att gemensamt och avgöra om ärendena behöver föredras på sammanträdet är också ett lovvärt syfte.

- För nämnder vars beslut utgör myndighetsutövning kan beredningarna ha en egen funktion som skiljer sig från andra nämnders behov av beredningar. Besluten är normalt sett inte avsedda att fattas på politiska grunder; nämnden gör en juridisk skälighetsbedömning om någons rättigheter eller skyldigheter i förhållande till det allmänna. Här kan beredningarna ha en särskild funktion för att utreda möjliga tolkningar av rättsläget i det enskilda fallet.
- Om ett ärende är färdigt för beslut torde vara en fråga som ligger i ordförandens eget ansvar.
- Kvaliteten på underlaget är ett ansvar för direktör och enhetschef. Upplever ledamöterna i nämnderna att ärendena är för dåliga är inte lösningen att ha beredningar där de förtroendevalda pekar på brister i underlaget. Även om återremisser på grund av brister i underlaget inte är önskvärt, kan stadsledningskontoret inte se att lösningen på problemet är politiska beredningar med ansvar för att granska underlagen. Att underlaget är tillräckligt är ett tjänstemannaansvar.

Arbetet med att utveckla beslutsadministrationen

Nämndsekreterarna har under hösten 2015 tillsammans arbetat med att identifiera arbetsmomenten i beslutsadministrationen och att definiera nämndsekreterarfunktionen. Utgångspunkten har varit att nämndsekreteraren har följande uppdrag.

Effektiv beslutsadministration

- Baserat på en enhetlig grundstruktur har vardera nämnden utifrån sina ansvarsområden ett administrativt stöd som fokuserar på
 - stöd till ordföranden att fastställa dagordningen
 - kvalitetssäkring av kallelse och anmält underlag för beslut
 - utskick av underlag inför beslut och publicering av handlingar på hemsidan
 - säkerställa att delegationsbeslut anmäls
 - protokollföring på sammanträde
 - ta fram förslag till protokoll
 - efter justering säkerställa att beslut och övriga handlingar diarieförs
 - säkerställa att handläggare och andra berörda får kännedom om de beslut som har fattats samt publicering av protokollet på hemsidan
- Nacka kommun har ett enhetligt system för kallelser och protokoll
 - Kallelser och protokoll har en enhetlig struktur
 - Rutiner för att ta fram kallelser och protokoll är enhetliga

- Nämndsekreterarna har ett gemensamt ansvar för att utveckla och förbättra beslutsadministrationen.

Demokrati och rättssäkerhet

Beslutsadministrationen understödjer demokrati och rättssäkerhet. I detta ingår följande.

- Stöd till ordföranden att kvalitetssäkra att
 - ärenderubriken är korrekt i förhållande till ärendets innehåll och förslag till beslut
 - förslag till beslut är formellt korrekt
 - underlaget för beslutet är tillräckligt
- Stödja ordföranden att beslutsprocessen är korrekt, tillgänglig och begriplig
 - handläggningen av ärendet är korrekt
 - kallelse sker på rätt sätt
 - kallelse är tillgänglig för medborgarna
 - protokollet återger sammanträdet korrekt

Skillnader i administration mellan olika nämnder ska framöver bero enbart på om skillnader i nämndernas ansvarsområden medför olika administrativa behov. Inga skillnader ska bero på ordförande, direktör eller nämndsekreterare.

Handbok för en rättssäker och effektiv beslutsadministration

Höstens arbete kommer nu att formaliseras i en handbok för nämndadministration. I den definieras vad som ingår i nämndsekreterarnas uppdrag och arbetsmomenten i beslutsadministrationen. Tillsammans med den handbok för rättssäkra beslut som juridik- och kanslienheten tog fram hösten 2015, kommer Nacka kommun med detta arbete ha en stabil grund för stödet kring beslutsfattande. Genom att juridik- och kanslienheten från och med senast den 1 maj 2016 är organisorisk tillhörighet för både nämndsekreterarna och kommunjuristerna, som har ett särskilt uppdrag att kvalitetssäkra beslutsunderlagen, skapas särskilda förutsättningar för ett samlat stöd till både tjänstemannaorganisationen och den politiska organisationen.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har i nuläget inte några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

En beslutsadministration som understödjer ett rättssäkert och demokratiskt beslutsfattande bidrar till att de beslut som fattas beaktar barns intressen och barns situation.

Helena Meier

Stadsjurist

Stadsledningskontoret

2016-01-25

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2015/864-439

Kommunstyrelsen

Miljöprogram 2016-2030

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fattat följande beslut.

1. Kommunfullmäktige antar förslaget miljöprogram 2016-2030.
2. Kommunfullmäktige bemyndigar kommunstyrelsen att utifrån genomförda uppföljningar revidera indikatorerna i miljöprogrammet.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del att uppdra till stadsledningskontoret att utreda

- indikator för andelen resor som görs med bensin/dieseldriven bil
- indikator angående andel närproducerad mat, exempelvis med krav på god djurhållning, i kommunens verksamheter.

Uppdraget ska redovisas senast 2017.

Sammanfattning

För att styra miljöarbetet i riktning mot Nackas lokala miljömål har ett förslag till miljöprogram arbetats fram under 2015 (se bilaga 1). Miljöarbetet styrs och hålls levande genom årliga uppföljningar av miljöprogrammet till kommunstyrelsen i samband med kommunens årsredovisning och eventuella revideringar kan ske utifrån uppföljningarna.

Miljömålskommittén har ansvarat för framtagandet av förslaget till miljöprogram.

Miljöprogrammet innehåller indikatorer och tidsatta målnivåer och basår. Det är respektive nämnd som ansvarar för att ta fram förslag på åtgärder och aktiviteter som leder till miljömålsuppfyllelse inom respektive nämnds ansvarsområde.

Ärendet

Nacka kommun antog i juni 2014 sex stycken lokala miljömål¹ med tillhörande precisering och etappmål som sträcker sig till år 2030. Miljömålen ska leda Nacka kommun till en miljömässig hållbarhet. De lokala miljömålen omfattar inte enbart kommunen som organisation utan även kommunen som geografiskt område och alla som bor och arbetar i Nacka.

Miljömålskommittén inrättades den 1 januari 2015. Kommittén har till uppgift att samordna, utveckla, följa upp och synliggöra kommunens arbete inom en del av kommunstyrelsens ansvarsområde. Våren 2015 redovisades en analys av miljösituationen i Nacka till kommunstyrelsen.²

För att styra miljöarbetet i riktning mot miljömålen har ett förslag till miljöprogram arbetats fram under 2015 (se bilaga 1). Miljömålskommittén har ansvarat för framtagandet av miljöprogrammet.

Förslaget till miljöprogram innehåller indikatorer och tidsatta målnivåer och basår³. Syftet med indikatorerna är att styra och följa upp om miljöarbetet leder i rätt riktning mot Nackas lokala miljömål till år 2030. Målnivåerna och årtal som finns kopplat till varje indikator syftar till att visa ambitionen, det vill säga vilket miljötillstånd vill vi ha och när ska det vara uppfyllt. Miljöarbetet styrs och hålls levande genom årliga uppföljningar av miljöprogrammet till kommunstyrelsen i samband med kommunens årsredovisning och eventuella revideringar kan ske utifrån uppföljningarna.

För att nå ett miljömål behövs flera olika åtgärder och aktiviteter. Det är respektive nämnd som ansvarar för att ta fram förslag på åtgärder och aktiviteter som leder till miljömålsuppfyllelse inom respektive nämnds ansvarsområde. På så vis ökar egenansvaret och engagemanget i miljöarbetet för respektive verksamhet. Nämnderna tar fram förslag på miljöförbättrande åtgärder i samband med den årliga mål- och budgetprocessen.

Revideringar från tidigare beslut

I beslutet där miljömålen antogs i juni 2014¹⁾ beslutades även att målen kunde revideras och kompletteras. Med utgångspunkt från detta har stadsledningskontoret gjort justeringar, kompletterat med nya indikatorer och i några fall tagit bort indikatorer. Syftet har varit att i än högre grad uppfylla intentionen i de strategiska målen. De mest betydande revideringarna är följande:

1. Miljömålet ”*Levande sjöar, vattendrag och hav i balans*” har bytt namn till ”*Rent vatten*” för att förenkla. I sak har inget ändrats.

¹ KF beslut Dnr KFK 2014/351-011 Nackas lokala miljömål

² Dnr KFKS 2015/325-409

³ Några basårsvärdar saknas, då det ännu inte finns tillgänglig statistik. Dessa värden kommer att finnas tillgängliga under 2016 och kompletteras då till miljöprogrammet.

2. Etappmål *Utsläpp av växthusgaser från transporter är ändrat från -45% till -80% samt basåret är ändrat från 2011 till 2010 för att stämma överens med det nationella målet om fossilberoende fordonsflotta till 2030. (Det nationella målet har definierats som att användningen av fossila bränslen ska minska med 80% jämfört med 2010.)*
3. Etappmål *Kommunens transporter ska vara helt fossilfria senast under år 2030* har tagits bort då det kan anses ingå i målet om minskade utsläpp från vägtrafiken.
4. Etappmål *Kommunens egen energianvändning ska vara klimatneutral senast år 2030* har tagits bort då det kan anses ingå i målet om minskad energianvändning i kommunens egna byggnader.
5. Etappmål *Årsmedelvärde för partiklar (PM2,5) vid boendemiljöer ska underskrida 10 mikrogram per kubikmeter luft senast år 2020.* har tagits bort då det redan är uppfyllt.
6. Etappmålen under frisk luft som gäller halter av partiklar, kvävedioxid och bensen har förändrats så att de gäller vid förskolor och skolor istället för som tidigare vid boendemiljöer. Detta beror på att barn är särskilt känsliga för luftföroreningar.
7. Etappmål *Minst 50 procent av matarfallen från hushåll, restauranger, storkök och butiker samlas in och sorteras ut för biologisk behandling (inklusive hemkompostering) senast år 2018* har tagits bort då målet ingår i och följs upp genom Nackas avfallsplan.
8. Etappmål *Årsmedelvärde för radonhalten i bostäder ska underskrida 200 Bequerel per kubikmeter luft, senast år 2025* har tagits bort då det redan är uppfyllt och kan fortsätta följas genom den tillsyn som kommunen bedriver.

Hantering av ärendet

Förslaget till miljöprogram har arbetats fram tillsammans med ledamöterna i miljömålskommittén. Berörda enheter har haft möjlighet att diskutera och lämna synpunkter på miljöprogrammet fortlöpande.

Inför miljömålskommittén presenterades och diskuterades ett utkast till miljöprogram i juni. När processen med kommunens nya övergripande mål tog fart och processen ledde till en ny målstruktur för Nacka, fick det ursprungliga förslaget på miljöprogrammet arbetas om för att anpassas till den nya målstrukturen. Nuvarande struktur på miljöprogrammet med indikatorer diskuterades fram av stadsdirektörens ledningsgrupp i en workshop i september 2015. Utefter resultatet från denna workshop arbetades ett nytt förslag till miljöprogram fram som presenterades och diskuterades i en workshop med miljömålskommittén i oktober. Efter kompletteringar diskuterades förslaget i en workshop tillsammans med kommunstyrelsen, miljömålskommittén och stadsdirektörens ledningsgrupp i november 2015. Efter dessa sammantagna återkopplingar reviderades miljöprogrammet ytterligare. Den 11 januari 2016 behandlade miljömålskommittén miljöprogrammet och beslutade att föreslå ett antagande av programmet med ett antal justeringar (se bilaga 2).

Därefter har stadsledningskontoret reviderat det föreslagna miljöprogrammet enligt miljömålskommitténs justeringar men med följande undantag:

Att inte lägga tillbaka indikatorn *Andel dubbdäck av totala antalet vinterdäck*. Motiveringen till att inte lägga till en indikator för dubbdäcksanvändning i miljöprogrammet är att den bedöms vara överflödig. Effekten som miljömålskommittén vill uppnå med dubbdäcksindikatorn är att partikelhalten ska minska i luft. Det finns redan en indikatorer i miljöprogrammet som följer partikelhalten, och så länge den rör sig åt rätt håll behövs inga ytterligare indikatorer. Förslaget är därför att dubbdäcksindikatorn inte läggs in i miljöprogrammet.

I miljömålskommitténs beslut finns förslag på ändringar i miljöprogrammet som först behöver utredas. Detta gäller för:

Frisk luft

- Utreda förutsättningarna för att ta fram en indikator för andelen resor som görs med bensin/dieseldriven bil, i syfte att underlag ska finnas framtaget 2017.
- Indikatorn för *Andel av alla resor som sker i högtrafik med cykel* kan behöva justeras efter att resultatet från (den regionala) resvaneundersökningen presenteras under 2016.

Giftfri miljö

- Utreda förutsättningarna för en kompletterande indikator angående andel närproducerad mat, exempelvis med krav på god djurhållning, i kommunens verksamheter, i syfte att underlag ska finnas framtaget 2017.

Ekonomiska konsekvenser

Det är respektive nämnd som ansvarar för att ta fram åtgärder kopplat till miljöprogrammet. De ekonomiska konsekvenserna är därför kopplade till vilka val av åtgärder som respektive nämnd kommer att föreslå i nämndernas mål och budgetprocess.

Konsekvenser för barn

Allt miljöarbete leder till minskad negativ påverkan på barn och bättre förutsättningar för deras framtid och är således positivt för barnen.

Bilagor

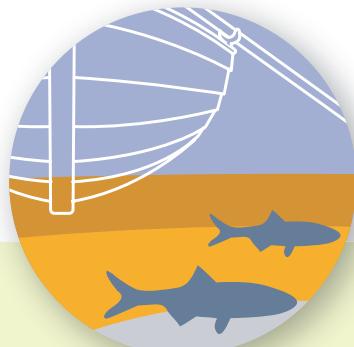
Bilaga 1. Nackas miljöprogram 2016-2030.

Bilaga 2. Protokoll miljömålskommittén.

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Klara Palmberg Broryd
Strategi- och förnyelsedirektör
Stadsledningskontoret

NACKAS MILJÖPROGRAM 2016–2030

Det krävs samverkan och samspel för att vi ska kunna tänka nytt, långsiktigt och innovativt.

Begränsad klimatpåverkan 4

Frisk luft 6

Giftfri miljö 8

Rent vatten 10

God bebyggd miljö 12

Ett rikt växt- och djurliv 14

NACKAS MILJÖPROGRAM

2016–2030

NACKAS LOKALA MILJÖMÅL

Sverige har 16 nationella miljömål som ska genomsyra miljöarbetet i hela det svenska samhället. Inriktningen är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de flesta av de stora miljöproblemen är lösta. Av de 16 målen har Nacka kommun valt ut de sex områden som är mest angelägna att förbättra för att kunna skapa attraktiva livsmiljöer i hela Nacka, vilket är ett av kommunens övergripande mål.

2014 antog kommunfullmäktige därför sex lokala miljömål för Nacka kommun, med tillhörande preciseringar och etappmål. Miljömålen spänner över alla typer av verksamheter i Nacka kommun. Det berör alla kommunala nämnder och enheter, medarbetare, fristående utförare, företagare, ideella krafter och alla Nackabor.

Alla behöver ställa sig frågan "Vilken roll kan jag/min verksamhet spela i detta arbete?".

HUR SKA VI STYRA MOT MÅLEN?

I miljöprogrammet har varje miljömål försetts med indikatorer och tidsatta målnivåer. Med hjälp av indikatorerna följer kommunstyrelsen upp hur arbetet mot att nå miljömålen fortlöper.

Resultaten av miljömålsarbetet följs upp årligen av kommunstyrelsen och redovisas i kommunens årsredovisning. Miljömålen och indikatorerna kommer att behöva utvärderas och vid behov revideras under dessa 15 år som programmet gäller.

VI TROR PÅ MÄNNISKORS VILJA OCH FÖRMÅGA

I Nacka kommun tror vi på människors vilja och förmåga att ta ansvar. För att nå våra högt uppsatta mål behövs många åtgärder på många olika områden och allas insatser är viktiga. Det finns många olika sätt att nå våra mål. Den som känner en verksamhet bäst är den som jobbar där. Den som känner sina vardagsrutiner bäst är individen. Därför är det verksamheterna, företagen och Nackaborna själva som är bäst lämpade att hitta lösningar på våra gemensamma utmaningar – men det krävs samverkan och samspel för att vi ska kunna tänka nytt, långsiktigt och innovativt.

TECKENFÖRKLARING

**Vilka som har rådighet över att påverka målen.
Den som har mest rådighet visas överst.**

Nacka kommun

Person

Företag

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Nacka ska bidra till att minska den globala klimatpåverkan genom att sänka sina direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser.

BAKGRUND Klimatförändringar orsakade av utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser är ett globalt miljöproblem. Utsläppen av växthusgaser till atmosfären måste minska till en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Energianvändning, vägtrafik och konsumtion är de största utsläppskällorna av växthusgaser. I Nacka minskar utsläppen från energisektorn medan utsläppen från vägtrafiken ökar. Hushållens privata konsumtion inom transport, boende och matproduktion står för den största andelen av Nackas totala klimatpåverkan. Den totala avfallsmängden i Nacka ökar vilket är kopplat till den ökade konsumtionen i samhället.

Det finns ingen statistik på privatkonsumtionen på kommunal nivå, men nationellt står matkonsumtion för störst andel, följt av transporter, bostad och sedan övrigt. Att nå målet samtidigt som Nacka växer är en stor utmaning.

Nacka ska minska utsläpp av växthusgaser från

STRATEGISKT MÅL Nacka bidrar till minskad klimatpåverkan genom att stärka sitt arbete inom områdena 1) transporter och resor, 2) energieffektivisering och 3) konsumtion.

INDIKATORER

1.1 Utsläpp av växthusgaser per person (ton/person).

MÅLNIVÅ 2020 **-15%** (2,2 ton/person) 2030 **-30%** (1,8 ton/person)
BASÅR 2011 (2,6 ton/person).

1.2 Utsläpp av växthusgaser per person från vägtrafik (ton/person).¹⁾

MÅLNIVÅ 2020 **-25%** (0,79 ton/person), 2025 **-50%** (0,53 ton/person),
2030 **80%** (0,21 ton/person).
BASÅR 2010 (1,05 ton/person).

1.3 Utsläpp av växthusgaser per person från energianvändning i bebyggelse (ton/person).

MÅLNIVÅ 2020 **-15%** (0,9 ton/person), 2030 **-30%** (0,75 ton/person).
BASÅR 2011 (1,07 ton/person).

1.4 Klimatpåverkan från konsumtion (mäts som trend).

MÅLNIVÅ ej satt. **BASÅR** 2016 via vaneundersökning.

1.5 Mängd insamlat avfall från hushåll (kg/person).

MÅLNIVÅ 2030 **-30%** (279 kg/person). **BASÅR** 2014 (398 kg/person).

1.6 Energianvändning i kommunens egna byggnader (MWh/kvm).

MÅLNIVÅ 2020 **-20%** (120 kWh/kvm). **BASÅR** 2014 (150 kWh/kvm).

¹⁾ LCA-utsläpp från förnybara bränslen ingår ej.

transporter, byggnader och konsumtion.

FRISK LUFT

Luftens ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

BAKGRUND Mycket små partiklar som PM10 bildas från trafikens vägslitage och användning av dubbdäck. De små partiklarna är mycket lätta och sprids därför i utomhusluften. Forskning och studier visar på att inandning av dessa små partiklar är en bidragande orsak till vissa sjukdomar. Vid hårt trafikerade platser är halterna för höga i Nacka.

Kvävedioxid är en gas som bildas vid förbränning från motorer. I tätorter brukar trafiken vara den största utsläpps-källan. Utsläpp av kväveoxider bidrar till övergödning och försurning av naturen men kan även ge negativa hälsoeffekter. Halterna av kvävedioxid i luft har visat en tydlig nedåtgående trend, men har nu börjat plana ut på grund av en större andel dieselfordon.

Halter av partiklar, kvävedioxid

STRATEGISKA MÅL Lägre halter av partiklar i luften. Lägre halter av kvävedioxid i luften. Minskade utsläpp av flyktiga organiska kolväten.

INDIKATORER

1.1 Andel skolor och förskolor där utomhusluften klarar nationellt mål för partiklar (dygnsmedelvärde PM 10 <30 µg/m³ luft, %).

MÅLNIVÅ 2020 90%, 2025 100%. **BASÅR** 2015 (Siffror kommer under 2016).

1.2 Andel skolor och förskolor där utomhusluften klarar nationellt miljömål för kvävedioxid (årsmedelvärde <20 µg/m³ luft, %).

MÅLNIVÅ 2020 90%, 2025 100%. **BASÅR** 2015 (Siffror kommer under 2016).

1.3 Andel skolor och förskolor där utomhusluften klarar nationellt miljömål för bensen (årsmedelvärde ≤1 µg/m³ luft, %).

MÅLNIVÅ 2020 100%, 2025 100%. **BASÅR** 2015 100%.

1.4 Andelen av alla resor i högtrafik som sker med cykel (%).

MÅLNIVÅ 2020 10%. **BASÅR** 2015.

1.5 Antal cyklande vid vissa mätpunkter² i förhållande till total befolkning (passager/invånare).

MÅLNIVÅ 2030 15 passager/invånare.

BASÅR 2015 (750 419 passager/96 000 invånare=7,8 passager/invånare).

1.6 Antal påstigande i kollektivtrafiken i förhållande till total befolkning (påstigande/invånare).

MÅLNIVÅ sätts när siffror för basår kommer. **BASÅR** 2016.

²⁾ Mätpunkter vid Skurubron och Sicklavägen.

Och bensen ska minska i luften.

GIFTFRI MILJÖ

Nacka ska vara så giftfritt att inte människor eller miljö påverkas negativt.

BAKGRUND Kemikalieproduktionen i världen har ökat i snabb takt och kemikalier finns idag i de flesta varor. Många kemikalier har bra och värdefulla egenskaper, men många har också negativa effekter på hälsa och miljö. I många fall är kunskapen om kemikaliers hälsoeffekter inte undersökta. Nya kemikalier framställs fortare än lagstiftningen hinner fasa ut farliga ämnen.

Farliga kemiska ämnen kan läcka från varor och material och påverkar växter, djur och mänsklig hälsa och miljö. Barn är mycket känsligare än vuxna, eftersom de fortfarande växer och utvecklas.

Förurenade områden är en yta av mark- eller vattenområden som innehåller hälso- och miljöfarliga ämnen. Förurenningarna kommer från utsläpp från till exempel gamla industrier, soptippar eller oljedepåer. I Nacka finns ett stort antal områden med förurenad mark. En del är sanerade, men andra är dåligt undersökta och utgör en risk för omgivningen.

SÄRSKILT FARLIGA ÄMNNEN är ämnen som har egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på mänsklig hälsa och i miljön. De kan till exempel vara cancerframkallande, ge fel på arvsanlag, hormonsystem eller ge svårigheter att få barn. De stannar kvar länge i våra kroppar och i vår omgivning och vissa av dem kan också vara direkt giftiga. Särskilt farliga ämnen omfattas av särskilda regler inom EU men är tillåtna att säljs och ingå i vanliga konsumtionsprodukter, till exempel i plast.

FARLIGT AVFALL innehåller ämnen som är skadligt för miljön och mänsklig hälsa. Farligt avfall ska samlas in och tas om hand på rätt sätt för att förhindra att det sprids till luft, vatten och mark. Vanliga upphovskällor till farligt avfall i hushållen är färg- och oljerester, rengöringsmedel, trasiga elprodukter och uttjänta batterier. Det är viktigt att det farliga avfallet inte kastas tillsammans med övrigt hushållsavfall, utan lämnas in separat på angivna uppsamlingsplatser i kommunen.

Nacka ska rensa bort farliga ämnen från miljöer där

STRATEGISKA MÅL Minskade gifter i barns vardag. Inga skadliga utsläpp från förurenade områden.

INDIKATORER

- 1.1 Andel punkter på checklistan³ för giftfri förskola som förskolorna i snitt klarat av (%).
MÅLNIVÅ 2018 **75%**, 2020 **100%**.

- 1.2 Skolor, förskolor, lekplatser och idrottsanläggningar som är inventerade och åtgärdade avseende särskilt farliga ämnen (%).
MÅLNIVÅ 2020 **10%**, 2025 **50%**, 2030 **100%**.

- 1.3 Förorenade markområden⁴ som är sanerade (%).
MÅLNIVÅ 2025 **50%**, 2030 **100%**.

- 1.4 Mängd farligt avfall som slängs i vanliga soppåsen (g/hushåll och vecka).
MÅLNIVÅ 2020 **50g/hushåll och vecka**, 2030 **0 g/hushåll och vecka**.
BASÅR 2014 **100 g/hushåll och vecka**.

- 1.5 Andel ekologisk mat i kommunens verksamheter (%).
MÅLNIVÅ 2020 **50%**, 2030 **75%**. **BASÅR** 2014 **30%**.

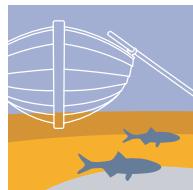

- 1.6 Andel miljömärkta varor som köps in av kommunen (%).
MÅLNIVÅ 2020 **40%**, 2030 **60%**. **BASÅR** 2014 **21%**.

³⁾ Checklistan hittar du på www.nacka.se

⁴⁾ Gäller förorenade områden med riskklass 1 och 2 enligt Naturvårdsverkets riskklassning av förorenade områden. Klass 1: "Mycket stor risk för människors hälsa och miljön". Klass 2: "Stor risk för människors hälsa och miljön".

RENT VATTEN

Sjöar och vattendrags biologiska och ekologiska värden ska bevaras. Kust och farvatten i Nacka ska ha goda förutsättningar för rik biologisk mångfald och ha god tillgänglighet för rekreation.

BAKGRUND Kust, sjöar och vattendrag utsätts för miljöpåverkan från många håll bland annat från jordbruk, nedfall från luft, sjöfart och industrier.

Ekosystemen i Nackas sjöar och längs kusten är kraftigt påverkade av övergödande ämnen. Dåliga syreförhållanden och omfattande algbloomingar är några av tecknen på det. Vattenmiljöerna är även påverkade av miljögifter från giftiga båtbottenfärger, oljeutsläpp och gamla industriutsläpp.

Utsläppen av miljöpåverkande ämnen kan begränsas med lagstiftning och planering, men inte i tillräcklig omfattning. Det behövs även fortsatt arbete på lokal nivå i enlighet med vattendirektivet och att samverka med andra kommuner i regionen kring gemensamma åtgärder.

VATTENFÖREKOMSTER är kustvatten eller sjöar som omfattas av ett EU-direktiv:

VATTENDIREKTIVET Alla vattenförekomster ska uppnå **god ekologisk status** och **god kemisk status**, vilket innebär att de ska ha en frisk miljö för växter och djur, och vara fria från tungmetaller och andra miljögifter. I Nacka klassas alla våra kustvatten och från och med 2016 även nio insjöar som vattenförekomster. Bedömningen av god ekologisk och kemisk status görs vart 6:e år av Vattenmyndigheten.

ENSKILDA AVLOPP är avloppsanläggningar som inte är anslutna till kommunala avlopsledningsnät. Enskilt avlopp har antingen en egen reningskonstruktion eller töms av slamtömningsbil. Bristfälliga enskilda avlopp orsakar att orenat avloppsvatten läcker ut i miljön. Vattendrag, sjöar och hav övergöds och dricksvatten kan förorenas.

GIFTIGA BÅTBOTTENFÄRGER målas på båtars skrov för att förhindra att havstulpaner och alger börjar växa på båten, men giftet från färgen läcker också ut till vattnet. Istället för att måla kan man till exempel tvätta båten när larverna satt sig, eller använda en ultraljudssändare.

Vattenkvaliteten i Nackas sjöar och kustvatten ska vara fortsatt

STRATEGISKA MÅL Livskraftiga ekosystem i sjöar, våtmarker, vattendrag och längs kust. Skydd av marina områden. Minskad påverkan från båtlivet. Minskade fosfor- och kväveutsläpp till vatten.

INDIKATORER

1.1 Andel badvattenprover som inte har någon anmärkning (%).

MÅLNIVÅ 2020 100%. BASÅR 2014 83%.

1.2 Andel vattenförekomster⁵ som uppnår god ekologisk status (%).

MÅLNIVÅ 2027 100%. Delmål 2021 60%. BASÅR 2015 (siffra kommer).

1.3 Andel vattenförekomster⁶ som uppnår god kemisk status (%).

MÅLNIVÅ 2027 100%. DELMÅL 2021 60%. BASÅR 2015 (siffra kommer).

1.4 Andel sjöar⁷ med god status vad gäller övergödning⁸ (%).

MÅLNIVÅ 2020 75%, 2025 85%, 2030 100%. BASÅR 2015 65%.

1.5 Antal enskilda avlopp i kommunen (st).

MÅLNIVÅ 2020 1 500 st, 2025 900 st, 2030 350 st enskilda avlopp.

BASÅR 2015 cirka 2 000 st.

1.6 Andel båtar som inte använder giftiga båtbottenfärgar⁹ (%).

MÅLNIVÅ 2020 25%, 2025 50%, 2030 75%. BASÅR 2016.

⁵⁾ Vattenförekomster är idag: Strömmen, Lilla Värtan, Askrikefjärden, Skurusundet, Baggensfjärden, Ingårö fjärden, Neglingemaren, Vårgärdssjön och Erstaviken.

⁶⁾ Vattenförekomster är idag: Strömmen, Lilla Värtan, Askrikefjärden, Skurusundet, Baggensfjärden, Ingårö fjärden, Neglingemaren, Vårgärdssjön och Erstaviken.

⁷⁾ Gäller följande sjöar: Abborrträsk, Bagarsjön, Bastusjön, Dammsjön, Dammtorpssjön, Glasbruks-sjön, Insjön, Järlasjön, Karbosjön, Kocktorpssjön, Koviksträsk, Kvarnsjön, Källtorpssjön, Lundsjön, Långsjön, Myrsjön, Rudträsk, Sandasjön, Sicklasjön, Strålsjön, Sågsjön, Söderbysjön, Tollareträsk, Trehöringen, Ulvsjön, Vittjärn och Ältasjön.

⁸⁾ Mäter totalhalt fosfor. Fosforprover tas varje år i Nacka och gör att indikatorn kan följas med tätare intervall än punkt 2 och 3. För vattenförekomster gäller "god status", för övriga sjöar gäller Naturvårdsverkets klassning måttligt eller låga halter.

⁹⁾ Indikatorn avser båtklubbar som arrenderar mark av kommunen (vilket gäller majoriteten av båtklubbarna).

god och förbättras där det behövs.

GOD BEBYGGD MILJÖ

Den bebyggda miljön i Nacka ska bidra till en god livsmiljö där resurser nyttjas på ett hållbart sätt. Det ska vara nära till naturen och människors hälsa ska stå i fokus. Nackas sårbarhet inför effekterna av klimatförändringar ska minska.

BAKGRUND Boende och livsstilar påverkar miljö och hälsa på många sätt exempelvis materialval i bostäder, närhet till grönska samt resor till arbete och fritidsaktiviteter. Det finns idag brister i infrastruktur, byggnader och styrning.

Inomhusmiljön i Nacka har i stort förbättrats. Kommunen har sedan länge arbetat med att framförallt kartlägga radonvärden och ge vägledning åt fastighetsägare för att åtgärda radonproblem. Många människor i Nacka är fortfarande störda av buller, framförallt från trafiken.

En förtätning av kommunen med ökade möjligheter att åka kollektivt ger klimatinvinster. Samtidigt är det en utmaning att förtäta och öka befolkningsmängden parallellt med att minska störningar från buller och ge god tillgänglighet till rekreativa grönytor.

MILJÖBYGGNAD är en certifiering av byggnader som finns i tre nivåer; brons, silver och guld. För att få en certifiering i Miljöbyggnad måste flera kriterier uppfyllas inom bland annat energianvändning, ventilation, fuktsäkerhet och vilka kemikalier som får ingå i byggmaterialen.

KLIMATANPASSNING I takt med att medeltemperaturen på jorden höjs förändras vårt klimat. Det innebär bland annat höjda havsnivåer, mer nederbörd, kraftigare stormar och fler värmeböljer. För att anpassa oss till dessa förändringar behöver vi bygga våra samhällen smart så att vi minimerar de skador och problem som kan uppstå på grund av klimatförändringarna.

Nacka ska bygga ett hållbart samhälle

STRATEGISKA MÅL Miljöanpassad bebyggelsestruktur. God inomhusmiljö. God ljudmiljö. Tillgång och tillgänglighet till parker och natur ska vara god i alla kommundelar, nära bostäder och förskolor.

INDIKATORER

- 1.1 **A)** Andelen kommunal nybyggnation som är klassad som Miljöbyggnad eller motsvarande certifiering där kommunen är byggherre (%).
MÅLNIVÅ 2020 **50%**, 2025 **100%**. **BASÅR** 2015 **0%**.
- 1.1.2 **B)** Antal miljöcertifierade¹⁰ byggnader i Nacka kommun (st).
MÅLNIVÅ 2025 **200 st**, 2030 **400 st**. **BASÅR** 2015 **63 st¹¹**
- 1.2 Framtagen strategi för klimatanpassning av Nacka kommun senast år 2018 (ja/nej).
- 1.3 Andel beslutade detaljplaner som arbetar utifrån "Riktlinjer för hållbart byggande"¹² (%).
MÅLNIVÅ 2020 **100%**. **BASÅR** 2015.
- 1.4 Andel invånare som har högst 1 kilometers gångavstånd till större friluftsområde¹³ (%).
MÅLNIVÅ sätts när siffror för basår tagits fram. **BASÅR** 2015.
- 1.5 Andel invånare som har högst 300 meters gångavstånd till ett grönområde¹⁴ eller park (%).
MÅLNIVÅ sätts när siffror för basår har tagits fram. **BASÅR** 2016.
- 1.6 Andel av befolkningen som bor i bostäder med en god ljudmiljö inomhus¹⁵ (%).
MÅLNIVÅ 2030 **75%**. **BASÅR** 2016.
- 7. Andel förskolor och skolor där radonhalten är under gränsvärdet¹⁶.
MÅLNIVÅ 2020 **100%**. **BASÅR** 2015.

¹⁰) Miljöbyggnad, Svanen, Breeam eller Leed

¹¹) Varav Miljöbyggnad 62 st, Svanen 1 st, Breeam uppgift saknas, Leed uppgift saknas.

¹²) Nacka kommuns riktlinjer för hållbart byggande hittar du här: www.nacka.se/web/politik_organisation/_sa_styrs_nacka/_sa_styrs/regelverk/Documents/ovriga_regelverk/riktlinjer_hallbart_byggande.pdf

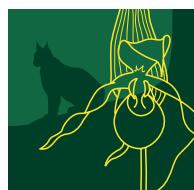
¹³) Friluftsområde enligt kommunens definition "strövområde" i Grönstrukturprogrammet.

¹⁴) Ett grönområde ska uppfylla kommunens definition för attraktiv park och närförbiområde.

¹⁵) Innebär högst 30 dBA ekivalent ljudnivå, och 45 dBA maximal ljudnivå.

¹⁶) Årsmedevärde under 200 Bequerel per kubikmeter luft.

ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV

Nacka ska ha ett attraktivt och varierat landskap med en bevarad mångfald av djur och växter.

BAKGRUND En långsam men kontinuerlig förlust av biologisk mångfald pågår i länet och även i Nacka. Det beror bland annat på den fragmentering av grönstrukturen som pågår till följd av en hög exploateringstakt. Att lyckas behålla en biologisk mångfald är avgörande för att ekosystem ska fungera och göra nytta som att rena vatten och luft, pollinera våra grödor med mera. En hög artrikedom ger fler ekosystemtjänster samt bidrar till en bättre naturupplevelse. Fler åtgärder krävs inom skydd, skötsel och fysisk planering för att bygga in och inte bort biologisk mångfald.

Nacka kommun har en jämförelsevis stor andel skyddad naturmark och många ekar, som är mycket viktiga för den biologiska mångfalden. Andra typer av biotoper som är särskilt gynnsam för biologisk mångfald finns det få av till exempel våtmarker och hävdade marker.

EN INDIKATORART är en djurart eller en växtart som trivs i vissa speciella miljöer. Om en sådan art lever i ett område så kan man anta att många andra arter som trivs i samma typ av miljö också finns där. På så vis kan man genom att följa hur indikatorarterna trivs få en uppfattning om hur även andra arter trivs där. Ett exempel är igelkotten, som trivs i miljöer där det finns goda förutsättningar för många andra arter att trivas också.

EKOYSTEMTJÄNSTER är naturens "gratistjänster" som direkt eller indirekt bidrar till människors välbefinnande. Exempel på ekosystemtjänster är pollinering av växter, renings av vatten och luft och fisk som ger föda. Ekosystemtjänsterna kan också bidra till att hantera sårbarheter som att mildra effekterna av ett förändrat klimat.

HÄVDADE MARKER är ängar och hagar som man sköter om för att de inte ska växa igen med sly, buskar och skog. Det gör man till exempel genom att man låter djur beta eller slättrar marken med lie eller maskin. Många arter är beroende av det öppna ängslandskapet för att överleva.

Nacka ska ha ett attraktivt och varierat landskap med en

STRATEGISKT MÅL Varierat landskap med en hög grad av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreativa kvaliteter.

INDIKATORER

1.1 Andel yta av kommunytan som är naturmark med höga naturvärden¹⁷ (%).
MÅLNIVÅ 2030 10%. BASÅR 2010 6%.

1.2 Andel skyddad naturyta av kommunytan (%).
MÅLNIVÅ 2030 25%. BASÅR 2015 20%.

1.3 Utveckling för Nackas lokala indikatorarter (%).
MÅLNIVÅ utvecklingen ska vara positiv för minst 25% av indikatorarterna och oförändrat för övriga. **BASÅR 2016.**

¹⁷⁾ "Höga naturvärden" är en definition enligt Naturvårdsverkets tregradiga klassning.

bevarad mångfald av djur och växter.

ÖPPENHET OCH MÅNGFALD
Vi har förtroende och respekt för
människors kunskap
och egna förmåga – samt för deras
vilja att ta ansvar

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljömålskommittén

Plats och tid Nacka stadshus 16.30 – 18:00

BESLUTANDE

Hans Peters (C), Ordf
Peter Zethraeus (M), 1:e vice Ordf
Roger Bydler (MP), 2:e vice Ordf
Anna Kjellin Flory (M)
Anders Tiger (KD)
Bjarne Hansson (L)
Carl-Magnus Grenninger (S)

Övriga deltagare Klara Palmberg-Broryd, Jenny Andersson, Sabina Nilsson och Carina Andrésen.

Utses att justera Namn Roger Bydler
Justeringsdatum 13 januari 2016

Paragrafer 1

Underskrifter Sekreterare

Handwritten signature of Jenny Andersson in blue ink.

Jenny Andersson

Ordförande

Handwritten signature of Hans Peters in blue ink.

Hans Peters

Justerande

Handwritten signature of Roger Bydler in blue ink.

Roger Bydler

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljömålskommittén

BEVIS OM ANSLAGSDAG

Miljömålskommitténs protokoll är justerat
Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Sammanträdesdatum 11 januari 2016
Anslaget sätts upp 14 januari 2016
Anslaget tas ned 5 februari 2016
Förvaringsplats för protokollet Nacka stadshus

Underskrift

Jenny Andersson

Utdragsbestyrkande

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljömålskommittén

§ I Miljöprogram

Beslut

Miljömålskommittén föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta Nackas miljöprogram 2016-2030 i enlighet med stadsledningskontorets förslag, men med följande justeringar:

Övergripande

- Det bör ytterligare tydliggöras, tex med markeringar vilka indikatorer som är kopplade till nationella miljömål och vilka som är kopplade till regionala mål.
- Indikatorerna ska numreras under respektive lokalt miljömål. (lättare att orientera sig då)

De enskilda indikatorerna

Frisk luft

- Utreda förutsättningarna för att ta fram en indikator för andelen resor som görs med bensin/dieseldriven bil, i syfte att underlag ska finnas framtaget 2017.
- 4:e indikatorn kan behöva justeras efter att resultatet från resvaneundersökningen presenteras under 2016.
- 5:e indikatorn justeras så att målnivån 2030 sätts till 15 passager per invånare

Giftfri miljö

- 3:e indikatorn kompletteras med en specifikation av vad som avses med riskklass 1 och 2
- 4:e indikatorn ska kompletteras med ett delmål för år 2020
- Utreda förutsättningarna för en kompletterande indikator angående andel närproducerad mat, exempelvis med krav på god djurhållning osv, i kommunens verksamheter, i syfte att underlag ska finnas framtaget 2017.

Rent vatten

- 3:e och 4:e indikatorn, lägg till en not om vilka vattenförekomster och sjöar som avses.

God bebyggd miljö

- 1:a indikatorn kompletteras med texten ...där kommunen är byggherre...
- 2:a indikatorn kompletteras med målet att det ska vara uppfyllt 2018
- 5:e indikatorn justeras i texten medtill ett grönområde/PARK....

Att delmålet för transporter på Begränsad klimatpåverkan ändras från 45% till 80% (0,21 ton/person) till 2030

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljömålskommittén

Att lägga till indikatorn Andel dubbdäck av totala antalet vinterdäck under målet Frisk luft

Ärendet

Nacka kommun antog i juni 2014 sex stycken lokala miljömål med tillhörande precisering och etappmål. Miljömålen spänner över alla typer av verksamheter i kommunen. För att styra miljöarbetet i riktning mot miljömålen har ett miljöprogram arbetats fram under 2015. I miljöprogrammet har varje miljömål försetts med indikatorer och tidsatta målnivåer. Syftet är att på så vis följa upp hur miljöarbetet fortskrider. Resultatet följs upp årligen i samband med kommunens årsredovisning och redovisas till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Hans Peters (C) yrkade tillsammans med Peter Zethraeus (M), Anna Kjellin Flory (M), Bjarne Hansson (L) och Anders Tiger (KD) att Miljömålskommittén föreslås besluta:

Att tillstyrka föreliggande förslag till miljöprogram med följande justeringar;

Övergripande

- Det bör ytterligare tydliggöras, tex med markeringar vilka indikatorer som är kopplade till nationella miljömål och vilka som är kopplade till regionala mål.
- Indikatorerna ska numreras under respektive lokalt miljömål. (lättare att orientera sig då)

De enskilda indikatorerna

Frisk luft

- Utreda förutsättningarna för att ta fram en indikator för andelen resor som görs med bensin/dieseldriven bil, i syfte att underlag ska finnas framtaget 2017.
- 4:e indikatorn kan behöva justeras efter att resultatet från resvaneundersökningen presenteras under 2016.
- 5:e indikatorn justeras så att målnivån 2030 sätts till 15 passager per invånare

Giftfri miljö

- 3:e indikatorn kompletteras med en specifikation av vad som avses med riskklass 1 och 2
- 4:e indikatorn ska kompletteras med ett delmål för år 2020
- Utreda förutsättningarna för en kompletterande indikator angående andel närproducerad mat, exempelvis med krav på god djurhållning osv, i kommunens verksamheter, i syfte att underlag ska finnas framtaget 2017.

Rent vatten

- 3:e och 4:e indikatorn, lägg till en not om vilka vattenförekomster och sjöar som avses.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 Miljömålskommittén
God bebyggd miljö

- 1:a indikatorn kompletteras med texten ...där kommunen är byggherre...
- 2:a indikatorn kompletteras med målet att det ska vara uppfyllt 2018
- 5:e indikatorn justeras i texten medtill ett grönområde/PARK....

Roger Bydler (MP) yrkade att följande ändringar görs i miljöprogrammet:

Att delmålet för transporter på Begränsad klimatpåverkan ändras från 45% till 80% (0,21 ton/person) till 2030

Att lägga till indikatorn ”Andel dubbdäck av totala antalet vinterdäck” under målet Frisk luft

Att lägga till indikatorn att kommunens transporter är fossilfria år 2030

Att Hans Peters (C) yrkade bifall till delmålet för transporter på Begränsad klimatpåverkan ändras från 45% till 80% (0,21 ton/person) till 2030 och att lägga till indikatorn ”Andel dubbdäck av totala antalet vinterdäck” under målet Frisk luft.

Carl-Magnus Grenninger (S) yrkade att rapporten "Analys av miljösituationen i Nacka" ska göras till en del av miljöprogrammet.

Beslutsgång

Miljömålskommittén beslutade i enlighet med Hans Peters yrkande samt med Roger Bydler (MP) yrkande om att delmålet för transporter på Begränsad klimatpåverkan ändras från 45% till 80% (0,21 ton/person) till 2030 och att indikatorn ”Andel dubbdäck av totala antalet vinterdäck” under målet Frisk luft läggs till.

Kommittén avslog Roger Bydler (MP) yrkande om indikatorn för kommunens transporter samt Carl-Magnus Grenninger (S) yrkande om rapporten.

Protokollsanteckning

Ordföranden Hans Peters (C) tillsammans med Peter Zethraeus (M), Anna Kjellin Flory (M), Bjarne Hansson (L) och Anders Tiger (KD) lät anteckna följande till protokollet.

”Det är nu mycket tillfredsställande att Nacka kommun kan ta nästa steg i miljöarbetet. 2016 är första året då de nya indikatorerna ska följas upp och sedan utvärderas. Det sker i samband med bokslutet för 2016. Det kan därefter bli aktuellt med uppdatering och justeringar i indikatorerna utifrån nya mätresultat, nya bakgrundsfakta, ny forskning och andra händelser som påverkar miljön i Nacka. Det kan också bli aktuellt med nya indikatorer men det kan även resultera i borttagande.”

Roger Bydler (MP) lät anteckna följande till protokollet.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 Miljömålskommittén

"Den process som började i Miljö- och stadsbyggnadsnämnden med att ta fram lokala miljömål för Nacka har lett till att miljö- och klimatfrågorna har lyfts till att behandlas som ett kommungemensamt utvecklingsområde. I början av 2015 bildades Miljömålskommittén som ett beredande organ till Kommunstyrelsen och därmed fick miljö- och klimatfrågorna en samlad hemvist för beredning och uppföljning. Erfarenheterna från året som gått är också att den kompetens och det engagemang som finns hos de tjänstemän som är involverade på ett positivt sätt har bidragit till att ett samlat förslag nu finns till miljömål.

Verkställandet av de åtgärder som krävs för att uppfylla beslutade mål ligger naturligt hos de olika nämnderna. Samtidigt finns det miljömål som kräver åtgärder inom flera nämndområden och i dessa fall skapar den nuvarande organisationen förutsättningar för att även dessa frågor drivs.

De nu föreslagna miljömålen är förstas baserade på de kunskapsunderlag som finns idag och i vissa fall även resultatet av kompromisser. I takt med att erfarenheter genom uppföljning av målen och ny kunskap erhålls kommer revideringar att behöva göras. När nu miljömålen beslutas har ett viktigt steg tagits för en utveckling till ett hållbart Nacka.

Dokumentets sex områden

Begränsad klimatpåverkan

Indikator 1, "Utsläpp av växthusgaser per person från transporter". Transportsektorn står nationellt för i storleksordningen en tredjedel av utsläppen av växthusgaser. Räknas utrikes flyg och sjöfart in är det c:a 40 %. Riksdagens alla partier utom SD har beslutat att inriktningen är en fossilbränslefri fordonsflotta 2030 – gäller vägfordon. Med den definition som Trafikverket har föreslagit och som även förs fram i SOU 2013:84, Fossilfrihet på väg, är definitionen för detta en minskning till 2030 med 80% av fordonsflottans utsläpp av växthusgaser. Nacka kommunens klimatmål bör harmoniera med beslut tagna på nationell nivå. Innebär att målnivån 2030 ska vara -80% (0.21 ton/person). Att i Nackas fall ange utsläppen per person är rimligt med tanke på den stora befolkningsökning som kommer att ske fram till 2030. Under perioden kommer tunnelbana att finnas utbyggd till Nacka, vilket ger förutsättningar för ett ökat kollektivt resande. För att uppfylla målnivån 2030 krävs att även nationella styrmedel och åtgärder sätts in och får effekt. I uppföljningsarbetet får därför avgöras i vilken utsträckning de bidrar och hur de ska kunna utnyttjas i arbetet för att nå önskad måluppfyllelse.

Indikator 3, Klimatpåverkan genom konsumtion". Konsumtion står för en betydande del av utsläppen och för att påverka våra konsumtionsmönster är det i första hand våra värderingar och beteenden som behöver ändras. Under 2016 planeras en enkät gå ut till kommunmedborgarna med syfte att få veta hur konsumtionsmönster och synen på konsumtion kopplad till miljö och klimat är bland Nackaborna. Med resultatet från denna enkät tas sedan fram en målnivå för indikatorn.

I det dokument som tidigare har varit uppe till beslut i KF finns etappmål (indikator), "Kommunens transporter ska vara helt fossilfria senast under 2030".

I en tidigare version hade detta gjorts om till två indikatorer om kommunens tjänsteresor och kommunanställdas pendlingsresor. Nu finns ingen indikator med som tar upp

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljömålskommittén

kommunens resor. Inte minst med koppling till indikator 1 hade det varit lämpligt att kommunen har mål för sin egen strävan att minska utsläppen av växthusgaser. Förhoppningen är därför att detta mål förs in igen, vilket jag även yrkade om.

Frisk luft

De strategiska målen är dels lägre partiklar i luften, dels lägre halter av kvävedioxid. Noterbart är att de nationella målen för skolor och förskolor ska klaras först om tio år. I det dokument som låg till underlag för KF:s tidigare behandling var inriktningen att det nationella målet för kvävedioxid skulle klaras 2020, nu framflyttat till 2025. Vi vet idag att c:a 1200 människor dör i förtid varje i Sverige p.g.a. av fordons utsläpp av kvävedioxider som ökat kraftigt genom övergången till diesel. Dessutom orsakar dessa utsläpp en mängd luftrörssjukdomar, t.ex. astma. Målen innebär att de som idag går i förskolor inte kommer att få en miljö som är acceptabel enligt de nationella normerna förrän en bra bit upp i skolåldern.

”Andel dubbdäck av totala antalet vinterdäck”, fanns med som en indikator i tidigare dokument, men hade tagits bort i det dokument som förelas Miljömålskommittén. Eftersom dubbdäck orsakar att partiklar både från däck och vägbanor sprids, är det ett viktigt område att följa och agera inom för att minska dubbdäcks-användningen. Inte minst för att medvetandegöra fordonsägare och skapa opinion är det en indikator som bör vara kvar.

Indikatorerna ”Andelen resor i högtrafik som sker med cykel”, ”Andel cyklande vid vissa mätpunkter i förhållande till total befolkning” och ”Andel påstigande i kollektivtrafiken i förhållande till total befolkning” påverkar luftkvaliteten om de leder till minskat bilåkande. De är minst lika viktiga indikatorer för att uppnå målen för indikatorn Begränsad klimatpåverkan. I SOU, Fossilfrihet på väg, anges att kollektivtrafiken behöver öka med minst 100% och cykel med över 200% för att målet en fossilbränslefri fordonsflotta ska nås.

Giftfri miljö

Indikator 1, ”Antal punkter på checklistan för giftfria förskola som förskolorna klarar av i snitt” har av alla i Miljömålskommittén setts som ett högt prioriterat område där åtgärder krävs så snart det bara går. Den undersökning som kommunen låtit göra via ett examensarbete, visade att på i stort sett alla förskolor förekommer leksaker, möbler, golvbeläggningar etc där giftiga ämnen ingår. Medvetenheten bland personalen var dessutom mycket låg om förekomsten av giftiga ämnen i den miljö de arbetar.

Indikator 2, ”Skolor, förskolor och idrottsanläggningar som är inventerade och åtgärdade avseende särskilt farliga ämnen (%).” Först 2030 ska enligt nu liggande målnivå alla skolor, förskolor och idrottsanläggningar vara åtgärdade. Med koppling till indikator 1 och allmänt med tanke på att ju yngre barn är desto mer utsatta är de för giftiga ämnen, bör här en prioritering göras av förskolor.

Rent vatten

För indikatorerna 2 och 3 saknas basvärden, varför det inte kan bedömas hur realistiska angivna målnivåer är. Vattenförekomster omfattar såväl sjöar som våra kustvatten. För att

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 Miljömålskommittén

nå 100% god ekologisk status och kemisk status för våra kustvatten måste vi få våra grannkommuner och de som släpper ut ämnen runt Mälaren att sluta med det. Innebär alltså att ett nära samarbete krävs med berörda kommuner för att uppnå målnivåerna.

Indikator 4, ”Andel sjöar med god status vad gäller övergödning (%)" . Vissa av våra insjöar är strakt förorenade, exempel är Långsjön. Här krävs sannolikt stora insatser för att klara satta mål.

Indikator 6, ”Andel båtar som inte använder giftiga båtbottenfärger (%)" . Här saknas uppgift för basår, varför utmaningen i den angivna målnivåerna inte kan bedömas. Dock syns målnivåerna åtminstone 2020 och 2025 låga och ambitionen bör vara att giftiga båtbottenfärger helt ska försvinna till 2030.

God bebyggd miljö

Här krävs insatser för att ta fram och utforma indikatorer som ger vägledning och möjliggör uppföljning så att den stadsbildning som är under planering och skapande blir miljö- och klimatmässigt hållbar. En tät, funktionsblandad och samtidigt mötes- och rekreativt vänlig stadsstruktur är en förutsättning för en hållbar Nacka stad. Och då även med beaktande av social och ekologisk hållbarhet. Förutom att indikatorer behövs som har mer direkt med miljö och klimat att göra, behöver även former och styrmedel utvecklas för hur hållbar stadsbildning totalt sett ska säkras i den starka utbyggnads-process kommunen befinner sig i.

Indikator 2, ”Framtagen strategi för klimatanpassning av Nacka kommun". En sådan strategi är angelägen att ta fram för kommunen. Den kommer då inte att endast beröra området God bebyggd miljö, utan även andra områden. Nacka omges till stora delar av hav, vilket gör att den pågående havsytehöjningen kommer att påverka strandområden, t.ex. med erosion. Efter omkring 2050 förutses havsytehöjningen komma att överstiga landhöjningen. Det kan även komma att leda till att dricksvattenförsörjningen måste säkras i en situation då havsvatten tränger in i Mälaren.

Ett rikt växt- och djurliv

Som konstateras i ”Bakgrund” sker en kontinuerlig förlust av biologisk mångfald i kommunen och det behövs åtgärder för att skydda både fauna och flora. Indikator 3, ”Utveckling för Nackas lokala indikatorarter". Har nu getts en målnivå av ”minst 25%" av indikatorarterna ska vara positiv och oförändrade för övriga. Tidigare var målnivån satt till att ”minst 75%" skulle vara positiv. Detta är ett område att speciellt följa upp.”

Carl-Magnus Grenninger (S) lät anteckna följande till protokollet.

”Nacka kommuns Miljömålskommitté (MMK) har funnits i ett års tid, dvs. under 2015. Min uppfattning är att alla ledamöterna i kommittén - oavsett politisk hemvisst - har ungefärlig samma uppfattning om vilka miljöproblem som finns i kommunen. Grunden för vår gemensamma kunskap om och syn på miljön i Nacka är en alldelvis utmärkt rapport gjord av miljöenheten i Stadshuset daterad den 15 april 2015, med rubriken ”Analys av miljösituationen i Nacka”.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljömålskommittén

Rapporten inleds med en sammanfattande bedömning av läget för fem av de sex strategiska mål fullmäktige i juni 2014 beslutade att kommunen ska jobba utifrån: Frisk luft, Giftfri miljö, Rent vatten, God bebyggd miljö samt Ett rikt växt- och djurliv. Bedömningen av dessa olika strategiska mål görs med en skala bestående av Godtagbart läge (grönt ljus), O tillfredsställande läge (gult ljus) och Dåligt läge (rött ljus).

I den upprättade tabellen finns ett (!) grönt ljus, nio gula ljus samt sex röda ljus. Mats Gerdau uttryckte sig om denna tabell vid ett möte mellan KS och MMK att den inte såg bra ut, så han ville inte ha med den i miljöprogrammet!

Arbetet i MMK präglades till en början av öppenhet och diskussioner om olika idéer och tillvägagångssätt för att uppnå de fastställda målen. Dock har inga protokoll värdar namnet förts. I de minnesanteckningar vi ledamöter fritt har inte ens nämnts de olika förslag som kommit upp under sammanträdena.

De sista sammanträdena hade miljöprogrammet snävats in till att enbart röra sig om procentsatser - så kallade indikatorer - för uppfyllandet av de olika delmålen. I stort sett rent tekniska uppgifter, som ledamöterna skulle ta ställning till. Av bakgrundsanalysen i rapporten från 2015 finns inget kvar.

Ingen vägledning ges om hur det ska gå till att uppnå de olika indikatorerna. Inga förslag på konkreta åtgärder. Ingen bakgrund till varför indikatorerna finns och hur de är uppbyggda. Slutresultatet av ett års arbete innebär att Kommunfullmäktige ska ta ställning till ett antal tekniska indikatorer.

Detta trots att MMK jobbat med frågan i ett år och nu måste betraktas som insatta i frågan. Det är ju därför MMK bildades. Den politiska majoritetens tanke är att de olika kommunala nämnderna ska komma fram till egna lösningar på de olika frågorna.

I förordet till programmet står dessutom bland annat: "I Nacka kommun tror vi på människors vilja och förmåga att ta ansvar." "Den som känner en verksamhet bäst är den som jobbar där. Den som känner sina vardagsrutiner bäst är individen". Visst, självfallet.

Men hur ska vi förändra beteenden i en av de absolut viktigaste politiska frågorna utan en antydan om hur problemen ser ut och hur det ska gå till att lösa dem. De borgerliga partierna verkar lyckas med konststycket att avpolitisera miljöfrågorna, en av de absolut viktigaste politiska frågorna idag, genom att göra dem till ett problem med att uppfylla indikatorer.

Vi socialdemokrater stödjer programmet, men anser att det fattas en hel del i ett dokument som kan kallas för Miljöprogram. Därför har jag föreslagit att Miljömålskommittén ska foga rapporten "Analys av miljösituationen i Nacka" till miljöprogrammet. MMK avslog detta förslag."

Bjarne Hansson (L) lät anteckna följande till protokollet.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 Miljömålskommittén

"Liberalerna ser med tillfredsställelse på att kommittén nått fram miljöindikatorer som skall vägleda det kommande miljövårdsarbetet inom kommunen.

Inom Liberalerna anser att detta dokument hade vunnit på att man lyft fram Västra Sicklaön, som vår stora miljöutmaning. Detta skulle kunna ha betydelse för hela kommunen. I Hammarby sjöstad och Djurgårdsstaden varit lok för framgångsrikt miljöarbete i hela Stockholm.

I denna del planeras för 13.500 lägenheter och 10.000 verksamhetsplatser. Det innebär att ungefär 75 % av Nackas planerade bebyggelse kommer att hamna i Västra Sicklaön. Samtidigt kommer vi till denna del att få T-bana.

Det finns stor enighet kring att vi skall bygga en attraktiv stad där torg gång- och cykelvägar binder samman våra förortsstäder. Bebyggelsen skall vara varierad och spännande. Större verksamhet i staden ger utrymme för fler caféer och restauranger. Nu skall vi få parker och torg.

Det är bra med visioner, men snart möter vi också verkligheten och konkurrerande mål ställs emot varandra. Vi som har Planiavägens förlängning till Värmdövägen och dagvattenproblematiken i Kyrkviken i färskt minne är fullt medvetna om detta.

Vind- och solstudier kan ge otillfredsställande resultat. Påverkar det hur tätt vi kan bygga? Fortsätter vi planeringen med parker eller idrottsplatser på platser där vindstudier visar på problem?

Dagvattenfrågan är ett besvärligt kapitel för Västra Sicklaön. Det kan komma till övervägande om att avstå från dagvattendammar till fördel för byggrätt. Hur gör vi?

Med 30.000 fler människor på Västra Sicklaön behöver vi fler idrottsplatser. Det innebär att tillgång till plan mark, konkurrerar med platser där vi också gärna vill ha bostäder.

Värmdövägen Saltsjöbanan är idag en barriär mellan Södra och norra Sicklaön. I Nacka stad måste det finna möjlighet för människor att ta sig enkelt till parker eller köpcentra. Hur mycket är vi beredda att satsa för att lösa detta problem?

Parker som genomkorsas av en genomfartsled är inte helt optimalt. Vilken avvägning gör vi mellan behovet av grönområden och behovet av en trafikled?

Ett så stort projekt som Nacka stad rymmer en hel del riskmoment:

Vi snabbar upp detaljplaneprocessen. Det finns riskmoment vad gäller ekonomin. Kommer vi att få betalt för T-banesatsningen? Kommer vi att uppfylla uppställda bostadsmål? Hur ställer vi oss när entreprenörerna kräver högre grad av exploatering? Vi talar om grönutefaktorer, mötesplatser och levande stadsmiljö, men allvarligt talat så domineras idag ofta T-banesatsningen.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

11 januari 2016

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljömålskommittén

Vi från Liberalerna vill lyfta fram behovet av att Nackas miljöprogram ska stärka miljöns roll vad gäller Nacka stad. Det är viktigt för våra aspirationer på att bygga en stad med bred tillgång till kultur, parker, levande sjöar och spännande arkitektur. Denna målsättning borde vara synlig i Nacka miljöprogram.

Liberalerna vill att Nacka stad blir en särskild punkt i Nackas Miljöprogram.

- Här bygger vi en miljö- och hållbar stad.
- Nacka stad skall vara förebild för kommande bebyggelse i Nacka
- Stadsparkar, gång- och cykelvägar och rent vatten skall prioriteras i Nacka stad
- Barriärer skall bort”

Handlingar i ärendet

Miljöprogram.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Kundval arbetsmarknadsinsatser – utvecklat innehåll och nya checknivåer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige fastställer checkbelopp för kundvalet arbetsmarknadsinsatser enligt följande och med giltighet från och med 1 april 2016:

Kronor, per månad	Belopp
Jobbpeng grund	3 668
Jobbpeng förstärkt	4 834
Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion	7 293
Kronor, engångersättning	
Jobbpeng specialutbildning 1	5 000
Jobbpeng specialutbildning 2	10 000
Jobbpeng specialutbildning 3	15 000
Jobbpeng bonus	18 000

Sammanfattning

Nuvarande kundval för arbetsmarknadsinsatser innehåller en ersättningsmodell där jobb- och utbildningsexperterna ersätts¹ med 3 668 per månad för insatser för individen i upp till 12 månader. Om insatsen leder till egen försörjning i form av en anställning, studiemedelsberättigade studier eller ett eget företag, så ersätts jobb- och utbildningsexperterna med en bonus som uppgår till 18 000 kronor.

Kunderna har olika behov av insatser för att få stöd till egen försörjning och insatser, enskilt eller i kombination, varierar i kostnad. Det finns därför behov av att utveckla nuvarande ersättningsmodell så att det bättre motsvarar kostnaderna för olika insatser till individerna.

¹ 2016 års checkbelopp

Kommunfullmäktige föreslås besluta om ett mer flexibelt och differentierat ersättningssystem för att möta individernas behov, med möjlighet för leverantörerna att bättre kombinera de olika ersättningarna mer precist kopplade till individens behov. Differentieringen innebär att dagens månadscheck, Jobbpeng grund, kompletteras med två tillkommande månadscheckar – Jobbpeng förstärk och Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion. Till dessa månadscheckar föreslås tre nya engångscheckar med beloppen 5 000, 10 000 och 15 000 kronor som ska användas vid specialutbildningar såsom B-körkort, slyröjningsutbildning med mera. Förslagets ökade kostnader finansieras av intäkter från Migrationsverket och rymts inom ramen för beslutad budgetram.

Ärendet

Behov av utveckling av befintlig kundvalsmodell

Nuvarande kundval för arbetsmarknadsinsatser innehåller en ersättningsmodell där jobb- och utbildningsexperterna ersätts² med 3 668 per månad för insatser för individen i upp till 12 månader. Om insatsen leder till egen försörjning i form av en anställning, studiemedelsberättigade studier eller ett eget företag, så ersätts jobb- och utbildningsexperterna med en bonus som uppgår till 18 000 kronor.

Arbets- och företagsnämndens målgrupper för kundvalet är huvudsakligen följande:

- Ungdomar 16-24 år, sysslolösa och i behov av att komma i studier eller arbete
- Nyanländ invandrare under etableringsfas
- Personer med ekonomiskt bistånd och som uppvisar detta främst på grund av en eller flera av följande orsaker;
 - Ohälsa
 - Bristande yrkeskunskap
 - Bristande utbildningsnivå
 - Brist i svenska språket
 - Funktionsnedsättning

Dessa målgrupper har olika behov av insatser för att få stöd till egen försörjning och insatser, enskilt eller i kombination, varierar i kostnad. Den senare tiden har det resultaten, andelen som får egen försörjning efter insats, försämrats jämfört med tidigare. En trolig orsak är att nuvarande relativt statiska ersättningsmodell försvårar olika insatser utifrån kundens behov. Detta har även framgått i kommunikation med jobb- och utbildningsexperterna. Det finns därför behov av att utveckla nuvarande ersättningssmodell så att det bättre motsvarar kostnaderna för olika insatser till individerna. Till nämndens sammanträde i september 2016 kommer det att redovisas en utvärdering av ersättningsmodellernas påverkan på resultatet, i förhållande till föregående. Utvärderingen bör därefter ske årsvis.

² 2016 års checkbelopp

Individer med olika behov av fördjupade insatser

Individer med ohälsa och komplex behovsbild

Individer har olika behov vilket föranleder en mer behovsanpassad ersättningsmodell. I det fall ohälsa är en bidragande orsak till utanförskap, kan fördjupade insatser och samverkan med till exempel hälso- och sjukvård och anhöriga behövas, dessa insatser behöver finansieras.

Nyanlända invandrare med behov av språk- och arbetsintroduktion

Nacka kommun har ett åtagande att ta emot 139 nyanlända invandrare med uppehållstillstånd år 2015. Motsvarande åtagande för år 2016 innehåller 366 personer. Ny lagstiftning från första mars kan dessutom innehålla större antal.

En effektiv etablering av kommunens nya medborgare bygger på tidiga åtgärder som är väl anpassade för individen. Misslyckanden i detta avseende innebär betydande kostnader i framtiden för såväl den enskilde, kommunen och som för samhället som helhet.

Bra inlärning av svenska språket är en av de främsta orsakerna för nyanlända invandrare att lyckas med en snabb etablering via jobb, studier eller eget företagande. En stor andel av invandrarna når av olika skäl inte särskilt långt i sina svenskstudier. Därmed kommer de inte vidare i sin utveckling på grund av olika mer eller mindre formellt uttalade språkkrav. Det kan handla om såväl praktikplatser som validering av tidigare yrkesfarenhet samt kommunal vuxenutbildning. Det finns även logistiska svårigheter kring att bedriva studier i svenska för invandrare parallellt med andra insatser. Av de nyanlända inom etableringsuppdraget saknar över hälften gymnasieutbildning, men endast fem procent av etableringsdeltagarna hade vuxenutbildning som en insats i sina etableringsplaner. Dessa individer kan vara i behov av fördjupade insatser i svenska språket och att erhålla praktikplatser med mera.

Förslag till utvecklad ersättningsmodell

Stadsledningskontoret föreslår ett mer flexibelt och differentierat ersättningssystem för att möta individernas behov, med möjlighet för leverantörerna att bättre kombinera de olika ersättningarna mer precis kopplade till individens behov.

Differentieringen innebär att dagens månadscheck, Jobbpeng grund, kompletteras med två tillkommande månadscheckar – Jobbpeng förstärk och Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion.

Till dessa månadscheckar föreslås tre nya engångscheckar med beloppen 5 000, 10 000 och 15 000 kronor som ska användas vid specialutbildningar såsom B-körkort, slyröjningsutbildning med mera.

Checkarnas ersättningsnivå framgår av figur 1 nedan. Jobbpeng grund och Jobbpeng bonus är befintliga checkar och övriga är förslag till tillkommande.

Figur 1) Förslag checkbelopp arbetsmarknadsinsatser

Kronor, per månad	Belopp
Jobbpeng grund	3 668
Jobbpeng förstärkt	4 834
Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion	7 293
Kronor, engångsersättning	
Jobbpeng specialutbildning 1	5 000
Jobbpeng specialutbildning 2	10 000
Jobbpeng specialutbildning 3	15 000
Jobbpeng bonus	18 000

Jobbpeng förstärkt

Denna check ska användas i insatser där kunden har mer komplext insatsbehov. I grunden innebär insatsen inte förändrat arbetssätt från jobb- och utbildningsexperterna. Däremot ställs det krav på jobb- och utbildningsexpertens förmåga att kombinera olika insatser. Om kunden får arbete ska jobb- och utbildningsexperterna kunna fungera som ett fortsatt stöd, tillsammans med arbetsgivare på arbetsplatsen. Sammantaget innebär denna insats ett större engagemang samt insats från jobb- och utbildningsexperterna så att det föranleder en högre ersättningsnivå. Uppskattningsvis rör det sig om 15 till 20 procent av kunderna som kan tänkas vara föremål för denna check.

Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion

Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion är förslag till en insatsform som är specialutformad för målgruppen nyanlända invandrare med uppehållstillstånd och som fått en etableringsplan upprättad. Den är även avsedd för kunder där genomförd etableringsperiod inte har resulterat till egen försörjning samt att det kvarstår behov av ökade kunskaper i svenska språket och eller behov av stöd med en yrkesintroduktion.

Insatsformen innehåller stora likheter med dagens lärlingssystem och tanken är att kunden ska kombinera olika teoretiska studier med arbetsförlagd språkin introduktion. En primär utgångspunkt är att insatsen ska leda till väsentligt bättre kunskaper i svenska språket. Detta ska åstadkommas genom en kombination av teoretisk språkinlärning i skolbänken med praktisk språkinlärning på en arbetsplats. Moroten kan vara att det finns ett presumtivt jobb vid genomförda kunskapstester.

Startskottet för insatsen är när det finns en upprättad genomförandeplan där kunden, jobb- och utbildningsexperterna, arbetsgivaren och kommunens handläggare har undertecknat en 4-partsöverenskommelse. Genomförandeplanen ska innehålla alla nödvändiga delinsatser som krävs för att personen ska bli självförsörjande, såsom studier i samhällsorientering, svenska för invandrare och grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. I vissa genomförandeplaner kan finnas behov av specialutbildningar som inte erbjuds i kommunens kundvalssystem. Det är då det är möjligt att bevilja en så kallad engångscheck.

Dessa ska endast beviljas i situationer där checken har en avgörande betydelse för möjligheten för kunden att få ett jobb.

Insatsens längd fastställs i genomförandeplan och är inte tidsbegränsad men ska generellt inte överstiga två år. Den arbetsförlagda insatstiden ska minst uppgå till 50 procent av den totala insatstiden.

Kravet på jobb- och utbildningsexperterna är att de ska ha ett väl inarbetat samarbete med minst en större arbetsgivare. Jobb- och utbildningsexperterna ska även ha upparbetat samarbete med hyresvärdar för att stödja individen till ett mer permanent boende.

Ytterligare krav som ställs på jobb- och utbildningsexperterna är dess förmåga att leverera och eller hålla ihop kombinationer av insatser så att kunden får en väl avvägd insats. Jobb- och utbildningsexperterna ska även vara auktoriserad anordnare inom kundvalet svenska för invandrare.

I checkens ersättning ingår att jobb- och utbildningsexperterna bedriver utbildning i svenska för invandrare, kurserna A till D. Omfattning, kursnivå och planerat resultat i svenska för invandrare fastställs i genomförandeplan.

Kommunen kommer att eftersträva att det finns jobb- och utbildningsexperter som nischar sig mot olika branscher för att möta kundernas olika bakgrunder och efterfrågan.

Ekonomiska konsekvenser

Avsikten med förändringarna är främst att möte en ökande målgrupp i form av nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd. Kommunen har ett ansvar att tillhandahålla undervisning i svenska språket och samhällsorientering för denna målgrupp.

Grundtanke med förlaget är att tidiga insatser ska minska framtida kostnader i form av ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsinsatser med mera. Den genomsnittliga etableringstiden är för närvarande sju till åtta år i Sverige. Förhopningen med förlaget är att denna tid ska minskas väsentligt.

Kundvalet prognostiseras få ökade kostnader om 12,6 miljoner kronor. 7,5 miljoner av dessa beräknas tillkomma till följd av ökad volym av antal kunder och resterande del, 5,1 miljoner kronor, tillkommer till följd av förändrade ersättningsnivåer.

De ökade kostnaderna finansieras genom intäkter från Migrationsverket och rymts inom arbets- och företagsnämndens beslutade budgetram för år 2016. Vid förändrad volym av antal kunder så förändras även kostnaderna till 97 procent. D.v.s. kostnaderna är 97 procent volymrörliga.

Konsekvenser för barn

Förslaget om utvecklat kundval för arbetsmarknadsinsatser syftar ytterst till att stödja och hjälpa personer till egen försörjning. Många av dessa personer är föräldrar till barn. Om kundvalet bidrar till att fler föräldrar blir självförsörjande så får deras barn en lättare uppväxt.

Bilagor

1. Protokollsutdrag arbets- och företagsnämnden
2. Tjänsteskrivelse arbets- och företagsnämnden

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Malin Westerback
Arbetsmarknadsdirektör

§ 88

AFN 2015/125-001

Utveckling av kundvalet inom arbetsmarknadsinsatser - Jobbpeng

Beslut

- Arbets- och företagsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa checkbelopp för kundvalet arbetsmarknadsinsatser enligt följande och med giltighet från och med 1 april 2016:

Kronor, per månad	Belopp
Jobbpeng grund	3 668
Jobbpeng förstärkt	4 834
Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion	7 293
Kronor, engångersättning	
Jobbpeng specialutbildning 1	5 000
Jobbpeng specialutbildning 2	10 000
Jobbpeng specialutbildning 3	15 000
Jobbpeng bonus	18 000

- Arbets- och företagsnämnden fastställer specifika auktorisationsvillkor för kundvalet arbetsmarknadsinsatser enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen med ändringen att målgrupper "Bristande yrkeskunskap" ersätts med "Arbetslöshet".
- Arbets- och företagsnämnden ger direktören för arbete och fritid uppdrag att utreda möjligheter till samfinansiering med arbetsförmedlingen samt att i samband med tertialbokslut 2 och 3 i särskilt ärende presentera utvärdering av förändringen.

Ärendet

Nuvarande kundval för arbetsmarknadsinsatser innehåller en ersättningsmodell där jobb- och utbildningsexperterna ersätts med 3 668 per månad för insatser för individen i upp till 12 månader. Om insatsen leder till egen försörjning i form av en anställning, studiemedelsberättigade studier eller ett eget företag, så ersätts jobb- och utbildningsexperterna med en bonus som uppgår till 18 000 kronor.

Kunderna har olika behov av insatser för att få stöd till egen försörjning och insatser, enskilt eller i kombination, varierar i kostnad. Det finns därför behov av att utveckla nuvarande ersättningsmodell så att det bättre motsvarar kostnaderna för olika insatser till individerna.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

§ 88 forts

Arbets- och företagsnämnden föreslås ett mer flexibelt och differentierat ersättningssystem för att möta individernas behov, med möjlighet för leverantörerna att bättre kombinera de olika ersättningarna mer precis kopplade till individens behov.

Differentieringen innebär att dagens månadscheck, Jobbpeng grund, kompletteras med två tillkommande månadscheckar – Jobbpeng förstärk och Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion.

Till dessa månadscheckar föreslås tre nya engångscheckar med beloppen 5 000, 10 000 och 15 000 kronor som ska användas vid specialutbildningar såsom B-kökkort, slyrjningsutbildning med mera.

Handlingar i ärendet

Arbets- och företagsenhetens tjänsteskrivelse den 30 november 2015

Bilaga 1. Specifika auktorisationsvillkor kundvalet Arbetsmarknadsinsatser

Yrkanden

Jan-Eric Jansson (KD) yrkade att sammanträdet skulle ajourneras för 10 minuter.

Ylva Sandström (M) yrkade i första hand bifall till förslag till beslut.

I andra hand yrkade Ylva Sandström (M) att nämnden ger direktören för arbete och fritid uppdrag att utreda möjligheter till samfinansiering med arbetsförmedlingen samt att i samband med tertialbokslut 2 och 3 i särskilt ärende presentera utvärdering av förändringen.

Vidare yrkade Ylva Sandström (M) att nämnden antar auktorisationsvillkor med justeringen att målgrupper "Bristande yrkeskunskap" ersätts med "Arbetslöshet".

Beslutsgång

Sammanträdet ajournerades och återupptogs efter 10 minuter.

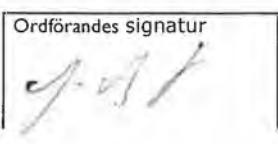
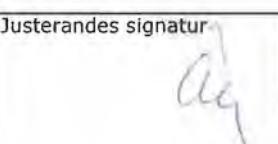
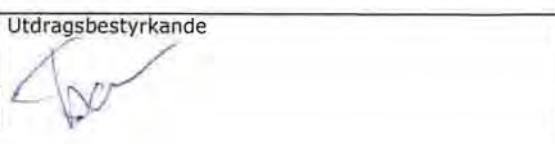
Arbets- och företagsnämnden beslutade i enlighet med förslag till beslut och Ylva Sandströms samtliga yrkanden.

Protokollsanteckningar

Louise Ollivier (MP) lät anteckna följande till protokollet.

"Miljöpartiet vill att jobbpengsystemet ses över – med tydlig utvärdering och därefter utveckling. I samband med denna punkt på dagordningen fördes en anmärkningsvärd dialog inom nämnden där ett flertal partier uttryckte att nyanlända, som under lång tid väntat på besked om att få stanna i Sverige och få placering i kommun, skulle få vänta ytterligare lång tid för att komma ut på arbetsmarknaden.

Miljöpartiet ser det som oerhört viktigt att som kommun snabbt kunna stödja nyanlända invandrare, som under lång tid väntat på besked om att få stanna i landet, att få en fot in i

Ordförandes Signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

16 december 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Arbets- och företagsnämnden

arbetslivet och det svenska samhället. Vi ser det som oerhört positivt att kommunen stödjer individens drivkrafter att själv kunna försörja sig och bli en aktiv medborgare med brett nätverk lokalt likväl som internationellt. Vi ser positivt på den nya satsning som sker inom jobbpengsystemet med en tydlig koppling mellan svenska studier och introduktion på företag. Forskning och erfarenheter visar att en snabb kontakt mellan företag/organisationer och nyanlända invandrare skapar de bästa förutsättningar för att snabbt kunna skapa ett gott liv i Sverige med lokala nätverk. Det gäller den enskilda personen likväl som omgivning såsom familj, vänner och självfallet samhället i stort. Det finns ett stort engagemang i att välkomna nya svenskar in i nackasamhället och kommunen tar i och med denna satsning ett steg vidare i att stötta detta engagemang hos företag, organisationer och enskilda nackabor.”

Joakim Olofsson (L) lät anteckna följande till protokollet.

”Liberalerna röstade för förstärkt jobbpeng, men det måste säkerställas att det verkligen handlar om arbetsplats-praktik och inte ett annat sätt att studera svenska, som i så fall blir väldigt dyrt.

”Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion” bör ges till nyanlända som har en realistisk möjlighet att få arbete med denna insats, svensk-undervisning måste förstärkas på andra och billigare sätt. Det är viktigt att denna extra insats ges rätt i tiden, när de nyanlända har tillräckliga språkkunskaper för att kunna komma ut på arbetsmarknaden.

Samordning av insatser med Arbetsförmedlingen är viktigt och Nacka kommun bör ej betala för insatser som åligger Arbetsförmedlingen. Det är dock mycket positivt att AF enheten tar ett stort ansvar för individer som står utanför utbildningsväsendet och arbetsmarknaden.

Med tanke på de förväntade större volymerna i kundvalssystemet under kommande år, bör AF enheten analysera ifall priserna till utbildnings- och arbetsmarknadsleverantörer kan sänkas, med bibehållen kvalitet. Inom en del service-områden kan det vara möjligt att uppnå skalfördelar. Men bara ifall kvaliteten kan fortsätta att vara god eller höjas, inom t ex SFI.”

Ordförandes Signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-11-30

TJÄNSTESKRIVELSE
 AFN 2015/125-001

Arbets- och företagsnämnden

Kundval arbetsmarknadsinsatser – utvecklat innehåll och nya checknivåer

Förslag till beslut

1. Arbets- och företagsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa checkbelopp för kundvalet arbetsmarknadsinsatser enligt följande och med giltighet från och med 1 april 2016:

Kronor, per månad	Belopp
Jobbpeng grund	3 668
Jobbpeng förstärkt	4 834
Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion	7 293
Kronor, engångersättning	
Jobbpeng specialutbildning 1	5 000
Jobbpeng specialutbildning 2	10 000
Jobbpeng specialutbildning 3	15 000
Jobbpeng bonus	18 000

2. Arbets- och företagsnämnden fastställer specifika auktorisationsvillkor för kundvalet arbetsmarknadsinsatser enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Nuvarande kundval för arbetsmarknadsinsatser innehåller en ersättningsmodell där jobb- och utbildningsexperterna ersätts¹ med 3 668 per månad för insatser för individen i upp till 12 månader. Om insatsen leder till egen försörjning i form av en anställning, studiemedelsberättigade studier eller ett eget företag, så ersätts jobb- och utbildningsexperterna med en bonus som uppgår till 18 000 kronor.

Kunderna har olika behov av insatser för att få stöd till egen försörjning och insatser, enskilt eller i kombination, varierar i kostnad. Det finns därför behov av att utveckla nuvarande ersättningsmodell så att det bättre motsvarar kostnaderna för olika insatser till individerna.

Arbets- och företagsnämnden föreslås ett mer flexibelt och differentierat ersättningssystem för att möta individernas behov, med möjlighet för leverantörerna att bättre kombinera de olika ersättningarna mer precis kopplade till individens behov.

Differentieringen innebär att dagens månadscheck, Jobbpeng grund, kompletteras med två tillkommande månadscheckar – Jobbpeng förstärk och Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion.

Till dessa månadscheckar föreslås tre nya engångscheckar med beloppen 5 000, 10 000 och 15 000 kronor som ska användas vid specialutbildningar såsom B-körkort, slyrörningsutbildning med mera.

Ärendet

Behov av utveckling av befintlig kundvalsmodell

Nuvarande kundval för arbetsmarknadsinsatser innehåller en ersättningsmodell där jobb- och utbildningsexperterna ersätts² med 3 668 per månad för insatser för individen i upp till 12 månader. Om insatsen leder till egen försörjning i form av en anställning, studiemedelsberättigade studier eller ett eget företag, så ersätts jobb- och utbildningsexperterna med en bonus som uppgår till 18 000 kronor.

Arbets- och företagsnämndens målgrupper för kundvalet är huvudsakligen följande:

- Ungdomar 16-24 år, sysslolösa och i behov av att komma i studier eller arbete
- Nyanländ invandrare under etableringsfas
- Personer med ekonomiskt bistånd och som uppbär detta främst på grund av en eller flera av följande orsaker;
 - Ohälsa
 - Bristande yrkeskunskap
 - Bristande utbildningsnivå
 - Brist i svenska språket
 - Funktionsnedsättning

¹ 2016 års checkbelopp

² 2016 års checkbelopp

Dessa målgrupper har olika behov av insatser för att få stöd till egen försörjning och insatser, enskilt eller i kombination, varierar i kostnad. Den senare tiden har det resultaten, andelen som får egen försörjning efter insats, försämrats jämfört med tidigare. En trolig orsak är att nuvarande relativt statiska ersättningsmodell försvårar olika insatser utifrån kundens behov. Detta har även framgått i kommunikation med jobb- och utbildningsexperterna. Det finns därför behov av att utveckla nuvarande ersättningsmodell så att det bättre motsvarar kostnaderna för olika insatser till individerna. Till nämndens sammanträde i september 2016 kommer det att redovisas en utvärdering av ersättningsmodellernas påverkan på resultatet, i förhållande till föregående. Utvärderingen bör därefter ske årsvis.

Individer med olika behov av fördjupade insatser

Individer med ohälsa och komplex behovsbild

Individer har olika behov vilket föranleder en mer behovsanpassad ersättningsmodell. I det fall ohälsa är en bidragande orsak till utanförskap, kan fördjupade insatser och samverkan med till exempel hälso- och sjukvård och anhöriga behövas, dessa insatser behöver finansieras.

Nyanlända invandrare med behov av språk- och arbetsintroduktion

Nacka kommun har ett åtagande att ta emot 139 nyanlända invandrare med uppehållstillstånd år 2015. Motsvarande åtagande för år 2016 innehåller 366 personer. Ny lagstiftning från första mars kan dessutom innebära större antal.

En effektiv etablering av kommunens nya medborgare bygger på tidiga åtgärder som är väl anpassade för individen. Misslyckanden i detta avseende innebär betydande kostnader i framtiden för såväl den enskilde, kommunen och som för samhället som helhet.

Bra inlärning av svenska språket är en av de främsta orsakerna för nyanlända invandrare att lyckas med en snabb etablering via jobb, studier eller eget företagande. En stor andel av invandrarna når av olika skäl inte särskilt långt i sina svenskstudier. Därmed kommer de inte vidare i sin utveckling på grund av olika mer eller mindre formellt uttalade språkkrav. Det kan handla om såväl praktikplatser som validering av tidigare yrkesfarenhet samt kommunal vuxenutbildning. Det finns även logistiska svårigheter kring att bedriva studier i svenska för invandrare parallellt med andra insatser. Av de nyanlända inom etableringsuppdraget saknar över hälften gymnasieutbildning, men endast fem procent av etableringsdeltagarna hade vuxenutbildning som en insats i sina etableringsplaner.

Dessa individer kan vara i behov av fördjupade insatser i svenska språket och att erhålla praktikplatser med mera.

Förslag till utvecklad ersättningsmodell

Arbets- och företagsnämnden föreslår ett mer flexibelt och differentierat ersättningssystem för att möta individernas behov, med möjlighet för leverantörerna att bättre kombinera de olika ersättningarna mer precis kopplade till individens behov.

Differentieringen innebär att dagens månadscheck, Jobbpeng grund, kompletteras med två tillkommande månadscheckar – Jobbpeng förstärk och Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion.

Till dessa månadscheckar föreslås tre nya engångscheckar med beloppen 5 000, 10 000 och 15 000 kronor som ska användas vid specialutbildningar såsom B-körkort, slyröningsutbildning med mera.

Checkarnas ersättningsnivå framgår av figur 1 nedan. Jobbpeng grund och Jobbpeng bonus är befintliga checkar och övriga är förslag till tillkommande.

Figur 1) Förslag checkbelopp arbetsmarknadsinsatser

Kronor, per månad	Belopp
Jobbpeng grund	3 668
Jobbpeng förstärkt	4 834
Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion	7 293
Kronor, engångersättning	
Jobbpeng specialutbildning 1	5 000
Jobbpeng specialutbildning 2	10 000
Jobbpeng specialutbildning 3	15 000
Jobbpeng bonus	18 000

Jobbpeng förstärk

Denna check ska användas i insatser där kunden har mer komplext insatsbehov. I grunden innebär insatsen inte förändrat arbetssätt från jobb- och utbildningsexperterna. Däremot ställs det krav på jobb- och utbildningsexpertens förmåga att kombinera olika insatser. Om kunden får arbete ska jobb- och utbildningsexperterna kunna fungera som ett fortsatt stöd, tillsammans med arbetsgivare på arbetsplatsen. Sammantaget innebär denna insats ett större engagemang samt insats från jobb- och utbildningsexperterna så att det föranleder en högre ersättningsnivå. Uppskattningsvis rör det sig om 15 till 20 procent av kunderna som kan tänkas vara föremål för denna check.

Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion

Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion är förslag till en insatsform som är specialutformad för målgruppen nyanlända invandrare med uppehållstillstånd och som fått en etableringsplan upprättad. Den är även avsedd för kunder där genomförd etableringsperiod inte har resulterat till egen försörjning samt att det kvarstår behov av ökade kunskaper i svenska språket och eller behov av stöd med en yrkesintroduktion.

Insatsformen innehåller stora likheter med dagens lärlingssystem och tanken är att kunden ska kombinera olika teoretiska studier med arbetsförlagd språkin introduktion. En primär utgångspunkt är att insatsen ska leda till väsentligt bättre kunskaper i svenska språket. Detta ska åstadkommas genom en kombination av teoretisk språkinlärning i skolbänken med praktisk språkinlärning på en arbetsplats. Moroten kan vara att det finns ett presumtivt jobb vid genomförda kunskapstester.

Startskottet för insatsen är när det finns en upprättad genomförandeplan där kunden, jobb- och utbildningsexperterna, arbetsgivaren och kommunens handläggare har undertecknat en 4-partsöverenskommelse. Genomförandeplanen ska innehålla alla nödvändiga delinsatser som krävs för att personen ska bli självförsörjande, såsom studier i samhällsorientering, svenska för invandrare och grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. I vissa genomförandeplaner kan finnas behov av specialutbildningar som inte erbjuds i kommunens kundvalssystem. Det är då det är möjligt att bevilja en så kallad engångscheck. Dessa ska endast beviljas i situationer där checken har en avgörande betydelse för möjligheten för kunden att få ett jobb.

Insatsens längd fastställs i genomförandeplan och är inte tidsbegränsad men ska generellt inte överstiga två år. Den arbetsförlagda insatstiden ska minst uppgå till 50 procent av den totala insatstiden.

Kravet på jobb- och utbildningsexperterna är att de ska ha ett väl inarbetat samarbete med minst en större arbetsgivare. Jobb- och utbildningsexperterna ska även ha upparbetat samarbete med hyresvärdar för att stödja individen till ett mer permanent boende. Ytterligare krav som ställs på jobb- och utbildningsexperterna är dess förmåga att leverera och eller hålla ihop kombinationer av insatser så att kunden får en väl avvägd insats. Jobb- och utbildningsexperterna ska även vara auktorisera inom kundvalet svenska för invandrare.

I checkens ersättning ingår att jobb- och utbildningsexperterna bedriver utbildning i svenska för invandrare, kurserna A till D. Omfattning, kursnivå och planerat resultat i svenska för invandrare fastställs i genomförandeplan.

Kommunen kommer att eftersträva att det finns jobb- och utbildningsexperter som nischar sig mot olika branscher för att möta kundernas olika bakgrunder och efterfrågan.

Auktorisationskrav

Kundvalet specifika auktorisationsvillkor har uppdaterats på två områden. Målgrupperna för insatserna har kompletterats med nyanlända flyktingar under etablerings. Avsnittet om underleverantör har utvecklats så att det i vissa delar i kundvalsmodellen är ett krav att underleverantör ska användas för att insatsens värdekedja ska upprätthållas i form av språk- och arbetsträning hos en presumtiv arbetsgivare.

Se vidare bilaga 1, specifika auktorisationsvillkor. Justerade delar i förhållande till föregående beslutade version är markerat med röd text.

Ekonomiska konsekvenser

Avsikten med förändringarna är främst att möte en ökande målgrupp i form av nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd men även utveckla insatsverktygen för målgruppen med komplexa insatsbehov.

I år beräknas kundvalet kostा 14,5 miljoner kronor och med genomsnittligt cirka 350 kunder aktuella i en insats. För år 2016 föreslås att budgeten för detta kundval ska uppgå till 28,9 miljoner kronor, en förändring med 14,4 miljoner kronor. 8,5 miljoner av dessa beräknas tillkomma till följd av ökad volym av antal kunder och resterande del, 5,9 miljoner kronor, tillkommer till följd av förändrade ersättningsnivåer. Så den direkta ekonomiska konsekvensen av detta förslag är 5,9 miljoner kronor årligen, i 2016 års priser och volym. Alternativkostnaden har undertecknad antagit är högre genom framtida kostnader i form av ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsinsatser med mera. Till detta tillkommer naturligtvis andra alternativkostnader och mänskligt lidande.

Konsekvenser för barn

Förslaget om utvecklat kundval för arbetsmarknadsinsatser syftar ytterst till att stödja och hjälpa personer till egen försörjning. Många av dessa personer är föräldrar till barn. Om kundvalet bidrar till att fler föräldrar blir självförsörjande så får deras barn en lättare uppväxt.

Bilagor

1. Specifika auktorisationsvillkor kundvalet Arbetsmarknadsinsatser

Malin Westerback
Direktör för arbete och fritid

Jonas Bisander
Controller

Kommunstyrelsen

Bidrag till projektet *Handelsplatsutveckling – Stockholm Fashion District*

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar om att bidra med 75.000 kronor till projektet Handelsplatsutveckling – Stockholm Fashion District.

Sammanfattning

Svensk modeindustri är en tillväxtbransch under stark utveckling. Efter att ha utvecklats starkt i Järla Sjö håller ett av Europas starkaste modekluster nu istället på att utvecklas i Nacka Strand. Den starka utvecklingen för med sig ett stort antal intressanta etablerings- och samarbetsförfrågningar. Ett projekt, vars syfte är att organisera och utveckla dessa förfrågningar, har initierats av Stockholm Fashion District, Länsstyrelsen i Stockholm län och Nacka kommun. Projektet ska löpa under ett år och målet är att utveckla modeklustret, skapa samarbeten med högskolor, skapa nyetableringar samt utöka samarbeten med lokala gymnasier. En gynnsam effekt av detta är att nya arbetsplatser förväntas uppstå. Budgeten ligger på 600.000 kronor. Länsstyrelsen finansierar halva summan och Stockholm Fashion District ansvarar för 225.000 kronor. Nacka kommun föreslår bidra med 75.000 kronor. Stadsledningskontoret gör bedömningen att projektet har en mycket intressant potential som helt ligger i linje med de ambitioner som redovisas i Nackas näringslivstrategi. Stadsledningskontoret föreslår därför att 75.000 kronor ska avsättas för detta projekt. Summan rymms inom ramen för redan beslutad budget.

Ärendet

Bakgrund

Modeindustrin är Sveriges största kreativa näring som omsätter 264 miljarder kronor varje år. Över 56.000 mäniskor jobbar i branschen som 2014 var Sveriges enskilt snabbast växande bransch med en tillväxt på över 17 procent. Under de senaste fyra åren har exporten inom branschen vuxit med nästan 40 procent. Om man räknar bort de större svenska modekedjorna har de mindre designdrivna modeföretagens export ökat med 57 procent.

I Nacka har modebranschen i hög grad varit närvarande sedan i början av 2006. Det började på Stockholm Modecenter i Järla Sjö där ett agenturkluster av internationell rang bildades. Här fanns drygt 100 agenturföretag som tillsammans representerade över 300 olika varumärken. Fördelarna med den lokaliseringen var närheten till Nacka Strandsmässan och även Agenturföretagen och Stockholms Skohus, som är ett motsvarande modekluster för skor, väskor och accessoarer som också är lokaliserade i Nacka Strand. Under sommaren 2014 blev det klart att Stockholm Modecenter behövde omlokaliseras eftersom delar av dessa lokaler skulle göras om till bostäder. Ett antal av modeföretagen i Järla Sjö tog då kontakt med Agenturföretagen som i sin tur hörde sig för med fastighetsägaren i Nacka Strand om möjligheten att få plats med ett större antal husvilla modeföretag.

Fastighetsägaren antog utmaningen och under hösten 2014 började ett antal företag flytta från Järla Sjö till Nacka Strand. Fördelen att etablera till Nacka Strand, med omedelbar närhet till mässan, blev successivt uppenbar för företagen i Järla Sjö som i ökad ström sökte sig till Nacka Strand. Densiteten av modeföretag i Nacka Strand blev uppenbar och därmed bildades Stockholm Fashion District som en sammanhållande marknadsplats och varumärke för allt från skor och väskor till kläder och textil.

På årsbasis arrangerades nästan direkt ett tiotal nationella och internationell branschmössor med inriktning på mode. Här utvecklades också över 55 permanenta showrooms vilket är unikt i sitt slag i Sverige. Satsningen har under 2015 fått internationellt genomslag och flera internationella modekedjor har nu för första gången etablerat sina säljkontor på svensk mark. Efter en febril ombyggnation under hösten 2015 slår Stockholm Fashion District i februari 2016 officiellt upp portarna och därmed kan över 30.000 kvadratmeter lokalyta (dubbelt så stort som i Järla Sjö), fulla med modeföretag, presenteras för omvärlden. Omfattningen av detta modekluster blir därmed ett av de större i Europa.

Projektet Handelsplatsutveckling – Stockholm Fashion District

Visionen med Stockholm Fashion District är att skapa en inkluderande mötesplats för framtidens modebransch i Sverige och Skandinavien. Närheten och densiteten av företag ska underlätta för utveckling av nya affärssystem, smarta inköpslösningar, entreprenöriell affärsutveckling samt driva digitaliseringens frammarsch inom mode. Ambitionen är också att skapa möjligheter för unga kläddesigners att hitta återförsäljningskanaler.

Denna satsning drar också till sig annan, modeanknuten verksamhet. Flera högskolor och universitet har exempelvis visat intresse av att öppna filialer i omedelbar närhet till klustret. Också andra typer av samarbetsförslag strömmar in. Detta flöde av intressanta inviter skapar oanade möjligheter och faktiskt viss koppling till exempelvis kreativt inriktade gymnasieskolor i Nacka. Länsstyrelsen i Stockholms län har, tillsammans med Stockholm fashion District och Nacka kommun, uppmärksammat denna utveckling och har initierat ett projekt som syftar till att samla ihop alla kreativa idéer och utvecklingssynergier som uppstår i gränssnittet mellan exempelvis högskola, handel, gymnasium och Stockholm Fashion District för att, om möjligt, utveckla ett bredare handelsplatskoncept. I konkret mening innebär det att nya arbetsplatser förväntas skapas genom olika typer av nyetableringar som inte är av kategorin agenturföretag. Dessa etableringar väntas komma av samarbeten med modeinriktade högskolor såväl som olika varianter av kompletterande privata serviceföretag. Förfrågningar vad gäller detta är stort och projektet förväntas sortera i detta så att samarbete med befintliga företag inom modeklustret kan ske. I den meningen handlar det om att skapa affärsinriktad högre utbildning inom mode. Primärt i form av fristående kurser. I viss mån kan det också handla om forskning. Projektet ska också utveckla redan befintliga samarbeten som modeklustret redan har med ett antal kreativa gymnasier i Nacka.

Projektet ska primärt finansieras av Stockholm Fashion District och Länsstyrelsen i Stockholms län. Nacka kommun föreslås finansiera en mindre del av projektet. Följande delar ingår i detta projekt:

- Nulägesbeskrivning och analys
- Konceptutveckling
- Vägval
- Utvecklat handelsplatskoncept

Projektet har en budget på totalt 600.000 och löper under ett år. Finansieringen föreslås fördelas enligt följande:

Stockholm Fashion District	225.000 kr
Länsstyrelsen i Stockholms län	300.000 kr
Nacka kommun	75.000 kr

Projektledare för projektet blir Stockholm Fashion District som också ska redovisa resultatet av projektinsatsen efter att projektet avslutats. Stadsledningskontoret gör bedömningen att projektet har en mycket intressant potential som helt ligger i linje med de ambitioner som redovisas i Nackas näringslivstrategi. Stadsledningskontoret föreslår därför att 75.000 kronor ska avsättas för detta projekt. Summan rymmer inom ramen för redan beslutad budget.

Projektmål

Målet för projektet är att utveckla handelsplatsen Stockholm Fashion District så att etableringsförfrågningar bättre kan tas tillvara. Det innebär följande:

- Fler arbetstillfällen
- Stärkt modekluster
- Högskoleutbildning med inriktning på kombinationen av kreationsutveckling och försäljning
- Samarbete med lokala gymnasier
- Utvecklat samarbete med lokal handel, primärt Sickla köpkvarter och Forum Nacka.
- Etableringar av företag med indirekt koppling till mode (affärskonceptutveckling, marknadsföring, butiksdesign, etc.)

Anders Börjesson
Näringslivsdirektör

Kommunstyrelsen

Nacka Tillväxtforum – samarbete med Connect

Beslutsärendesärende

Kommunstyrelsen beslutar om att ingå ett ettårigt projektsamarbete med Connect Östra Sverige Ideell Förening.

Sammanfattning

Tillväxtambitionen vad gäller nya arbetsplatser i Nacka är hög. Näringslivsstrategin tar fasta på fyra olika målgruppskategorier som anses vara viktiga för att målen ska uppnås. Ett av dessa är växande befintliga företag. Två tredjedelar av dessa, drygt 8.000 företag, har upp till 50 anställda. Det är denna kategori företag som mest frekvent nyrekryterar personal. För att stärka den grupp företags tillväxtmöjligheter föreslås ett samarbete med Connect Öst (Connect Östra Sverige Ideell Förening). Syftet med detta är att mer systematiskt arbeta med tillväxt i en grupp av företag som bedöms ha en mycket god utvecklingspotential vad gäller förmåga och vilja att växa och därmed skapa arbetstillfällen. För att lyckas i detta arbete ska ett samarbete med Connect inledas, primärt under ett år där Connect är drivande projektledare. Kostnaden för detta, i form av ett bidrag till Connect, är 150.000 kronor per år. Summan rymmer inom ramen för befintlig budget. Utvärdering av resultatet av insatsen ska ske efter ett år och först därefter kan beslut fattas om fortsatt samarbete.

Ärendet

Bakgrund

I juni 2015 antog kommunstyrelsen Nackas första näringsslivsstrategi. Detta som en direkt konsekvens av en målambition om 15.000 nya arbetsplatser i Nacka fram till 2030. I strategin uttrycks det bland annat att kommunen ska sträva mot ”ett dynamiskt företagsklimat som främjar innovation och entreprenörskap”. Denna ambition är direkt kopplad till de målgrupper som strategin riktar sig till:

- A Nystartade företag
- B Växande befintliga företag

- C Nya inkommande etableringar
- D Fastighetsutvecklare

Nacka kännetecknas av att vara ett påtagligt entreprenöriellt lokalsamhälle där nyföretagandet är väl utvecklat i förhållande till många andra kommuner. Mellan 2009 och 2014 växte antalet företag med 43 procent. Idag finns det över 13.000 företag i Nacka. Även detta är mycket, även i förhållande till kommunens folkmängd. Två tredjedelar av företagen har under 50 anställda. Särskilt intressant är att det är just i den storleksklassen som de flesta arbetstillfällen skapas.

Tidigare arbete med stöd till nytt företagande

Sedan lång tid tillbaka har kommunen arbetat med att utveckla entreprenöriellt inriktad rådgivning som ska vara tillgänglig för alla medborgare i Nacka. Speciellt utmärkande för detta har nyföretagarrådgivningen varit. Denna rådgivning bedrivs i stiftelseform och inom ramen för den metod som har tagit fram av Nyföretagarcentrum Sverige. Benämningen är Nyföretagarcentrum Nacka Värmdö Tyresö (NFC NVT). Rådgivningen har sitt säte i Sickla och finansieras till största delen av Nacka, Tyresö och Värmdö (motsvarande två kronor per invånare) kommuner. Andra finansiärer finns men de bidrar med en mindre del. Varje år åstadkommer denna verksamhet cirka 300 rådgivningar, varav drygt hälften genereras av Nackamedborgare. Denna bild beskriver dock inte hela efterfrågebilden vad gäller nyföretagarrådgivning. Varje år konsumeras nämligen Nackamedborgare motsvarande rådgivning utanför kommunen. De överlägset flesta ”externa” rådgivningar sker på Start Up Stockholm, som är en nyföretagarrådgivning som till största delen finansieras av Stockholm stad. Över 400 rådgivningar per år genereras där av Nackamedborgare. I sammanhanget kan sägas att alla nyföretagarrådgivningar i länet normalt är öppna även för alla medborgare i länet. I dagsläget pågår diskussioner om ett mer strukturerat samarbete mellan Nacka kommun och Start Upp Stockholm. Detta för att bättre kunna möta behov från ”nya” målgrupper, exempelvis invandrare och flyktingar/asylsökande.

Stöd när företaget kommit igång

Eftersom nyföretagarrådgivningen normalt är kopplad till de initiala behov och frågor som individen har i samband med att denne drar igång sitt företag finns det hela tiden ett behov av en rådgivning som tar sikte på en något senare del i entreprenörskapsprocessen. Primärt handlar det om de tre första åren av företagandet. För att möta detta har Nyföretagarcentrum, tillsammans med Almi, utvecklat ett mentorsprogram som ska hjälpa entreprenören med de frågor som dyker upp efter att företaget är i gång. Metoden i mentoratet är att erfarna företagare kan gå in och vara mentorer för nyföretagarna. Varje mentor engagerar sig i ett år. I Nacka har detta program funnits under flera år. Det är uppskattat och bedömningen är att det är till nytta. Omfattningen är tyvärr inte speciellt stor eftersom det är svårt att hitta mentorer som vill engagera sig.

Stöd när företaget växer

Det finns ett rådgivningsbehov kopplat till ett ännu senare skede av företagandet. Ofta rör detta olika typer av tillväxtfrågor, såsom rekrytering, kapitalbildning och export. Även här finns det möjligheter till rådgivning, om än inte lika tillgängligt som i de tidiga faserna av entreprenörskaps. Med tanke på den företagsstruktur, vad gäller storlek inte minst, är efterfrågan i Nacka på denna typ av rådgivning volymmässigt relativt stor. En av de ledande aktörerna, vad gäller rådgivning till kategorin något större och utvecklade företag, är Connect.

Samarbete med Connect för Nackas företagare

I Connect i Sverige finns och samlas över 10.000 olika kompetenser, drygt 400 partners, Sveriges största investerarnätverk och mängder av entreprenörer. Connect startades i San Diego i mitten av 1980-talet. Kungliga Ingenjörsvetenskaps Akademien (IVA) tog konceptet till Sverige 1998. Connect har med mer än 15 års verksamhet i Sverige lång tradition av att arbeta med framtidens innovation, entreprenörer och det etablerade näringsslivet.

I enlighet med den relativt nya näringssstrategin och de tillväxtambitioner som Nacka har gör stadsledningskontoret bedömningen att ett samarbete med Connect skulle skapa delvis nya möjligheter för företag och entreprenörer att utvecklas i en gynnsam riktning.

Det koncept som Connect erbjuder innebär konkreta aktiviteter för att bidra till etablerade företags tillväxt i Nacka samt även attrahera fler etableringar. Konceptet går under benämningen Tillväxtforum och bygger på ett av Länsstyrelsen finansierat (och nu avslutat) försöksprojekt i syfte att hjälpa etablerade företag och entreprenörer i deras tillväxtambitioner.

Målgruppen för Connects koncept

Bedömningen är att det i Nacka finns cirka 400 företag som passar in i efterfrågad kategori vad gäller storlek och utvecklingspotential. I praktiken handlar det om två kategorier företag:

Tidiga bolag med unik och skalbar affärsidé.

Etablerade bolag med en omsättning mellan 8-80 miljoner kr.

Syftet är att skapa en plattform och en rationell process där flera olika aktörer kan erbjuda olika typer av stöd beroende av behov. Konceptet Tillväxtforum innehåller följande delar:

Tillväxtforum Bred inbjudan. Arrangeras 4-5 gånger per år. Innehåller ämnesspecifika seminarier anpassade för målgruppen.

Tillväxtworkshop Färre företag och mer specifikt anpassat innehåll. Varje workshop leds av en affärscoach från Connect.

Individuell rådgivning Bokas efter workshop. Anpassad efter det enskilda företagets ägares specifika situation och behov av vägledning.

Utöver detta får företagen dessutom tillgång till Connects omfattande investerarnätverk och alla de olika tjänster som är kopplade därtill.

Kostnad för detta, i form av ett bidrag till Connect, är 150.000 kronor per år. Summan rymmer inom ramen för befintlig budget. Stadsledningskontoret föreslår att samarbetet ska gälla under ett år och att en utvärdering därfter ska göras. Först därfter kan beslut tas om en eventuell fortsättning av samarbetet. Underlag för utvärdering ska tas fram av Connect.

Förväntade effekter av samarbetet:

- Lokal tillväxt
- Fler arbetstillfällen
- Nackas alla företagare får tillgång till en komplett rådgivningskedja som är anpassad för företagens alla utvecklingssteg.
- Fler företagsetableringar

Anders Börjesson
Näringslivsdirektör

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Departementspromemorian 2015:60; Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar till protokollet att arbets- och företagsnämnden behandlar ärendet vid sammanträdet den 10 februari 2016.

Sammanfattning

Nacka kommun har anmodats att yttra sig över departementspromemorian Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning. Regeringen har tagit initiativ till ett nytt kunskapslyft, i syfte att stimulera näringslivets kompetensförsörjning samt ge fler mänsklor möjlighet att få jobb. Som ett led i detta arbete föreslås utökad rätt för elever att läsa kurser på kommunal vuxenutbildning. Vidare föreslås att Skolverket ska utreda möjligheterna att inrätta en nationell betygsdatabas.

I Nacka kommuns kundval vuxenutbildning har alla elever i princip rätt att läsa samtliga nationella kurser som Skolverket har godkänt. Nacka kommun ser att investeringar i bland annat vuxenutbildning leder till minskande kostnader för utanförskap. I Nacka kommun har kostnaderna för ekonomiskt bistånd minskat under tio år. Arbetslösheten i Nacka kommun har under en längre tid varit ett par procentenheter lägre än genomsnittet för Stockholms län. Sedan drygt tio år tillbaka har Nacka kommun tillämpat de förslag utredningen föreslår.

I utredningen anges att kommunernas kostnader för detta utökade uppdrag, rätten till behörighetsgivande utbildning i kommunal vuxenutbildning, fullt ut ska kompenseras av staten. Full kompenstation är avgörande för att reformen ska full effekt.

Initiativet med en gemensam betygsdatabas är positivt.

Ärendet

Bakgrund

Nacka kommun har av Regeringskansliet anmodats att yttra sig över departementsskrivelsen Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning.

Förslag till förändringar, en sammanfattning

Sverige ska ha lägst arbetslöshet i Europa 2010, därför har regeringen tagit flera initiativ för att uppnå detta mål. Syftet med denna utbildningsreform är att:

- Ge vuxna en långsiktig möjlighet att genom utbildning byta yrkeskarriär, till exempel för att undvika arbetslöshet,
- ge kvinnor och män som aldrig fullföljt gymnasieskolan en livslång möjlighet att avsluta utbildning på gymnasial nivå, och
- en livslång rätt till behörighetsgivande utbildning ska bli en självklarhet och ett fundament i den svenska utbildningspolitiken.

Effekten förväntas leda till bättre karriärmöjligheter, ett ökat deltagande i samhällslivet och personlig utveckling för individen, och att kompetensbehov från arbetsmarknaden bättre tillgodoses. Nyanlända ska ges bättre möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Den största förändringen som utredningen föreslår är att elever i kommunal vuxenutbildning ges utökad rätt att läsa kurser i gymnasial vuxenutbildning som ger eleven möjlighet att få behörighet att ansöka till högre studier. Även möjlighet ska ges till vuxna att över tid komplettera utbildning på grund av arbetslivets utveckling och förändrade krav. Det ska finnas långsiktiga och livslånga möjligheter att byta yrkeskarriär. Det ska vara möjligt att gå utbildning i annan kommun än hemkommun, och en samverkan mellan närliggande kommuner föreslås för att kunna erbjuda ett stort utbud av kurser.

Förslag till yttrande

Arbets- och företagsenheten föreslår att Nacka kommun ska förorda, mot bakgrund från över tio års erfarenheter av att erbjuda elever möjlighet att läsa samtliga kurser inom den gymnasiala vuxenutbildningen och yrkes- och lärlingsutbildningar, att rätten till utbildning inte begränsas till att enbart omfatta behörighetsgivande utbildningar. Om målet med den utökade rätten är att underlätta kompetensförsörjningen och ge fler elever möjlighet till egen försörjning är det viktigt att ge fler möjligheter att läsa yrkes- och lärlingsutbildningar.

Skollagen anvisar hur elevernas ansökan till vuxenutbildningen ska prioriteras. Förslaget kan medföra ett komplicerat prioriteringssystem som kräver mer resurser. Kommunernas resurser ska användas till kärnverksamheten, undervisning.

I utredningen anges att kommunernas kostnader för rätten till behörighetsgivande utbildning i kommunal vuxenutbildning fullt ut ska kompenseras av staten. **Arbets- och företagsenheten föreslår att** Nacka kommun **ska framför att den** anser att full statlig ersättning för kommunernas utvidgade uppdrag enligt denna reform fordras, för att reformen ska få genomslagskraft.

Förslaget med en gemensam betygsdatabas är positivt. Det skulle underlättा informationsutbytet mellan kommuner när eleven byter bostadsort. Risken med utfärdandet av dubbla slutbetyg, gymnasieexamen, skulle minimeras om kommunerna har tillgång till en gemensam betygsdatabas för vuxenutbildningen. Det ska noggrant övervägas vilka, och hur många uppgifter, databasen ska innehålla, med tanke på skyddet för den personliga integriteten.

Ekonomiska konsekvenser

För Nacka kommuns del, kommer inte utredningens förslag att leda till väsentligt ökade kostnader. Det är angeläget att kommunernas kostnader för rätten till behörighetsgivande utbildning i kommunal vuxenutbildning, i enlighet med remissförslaget, fullt ut kompenseras av staten.

Konsekvenser för barn

Det finns ett samband mellan föräldrars fattigdom och barns ekonomi, sociala relationer och aktiviteter. Barn till fattiga föräldrar har oftare egna ekonomiska problem och lägre levnadsnivå i allmänhet, men de flesta barn med fattiga föräldrar har en rimlig materiell levnadsstandard, fungerande sociala relationer samt en aktiv fritid¹. När föräldrar ges ökade möjligheter till utbildning, och därmed ökar sin anställningsbarhet och framgång på arbetsmarknaden minskar risken för utanförskap och ekonomiskt beroende från samhället, vilket påverkar barnens livssituation positivt.

Bilagor

1. Förslag till yttrande
2. Sammanfattningsrapport och författningsförslag

Carina Filipovic
Enhetschef
Arbets- och företagsenheten

Staffan Ström
Rektor för vuxenutbildningen
Arbets- och företagsenheten

¹ <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19103/2013-5-36.pdf>

2016-01-18

Förslag till yttrande
 KFKS 2015/884-631
 AFN 2016/1-615

Utbildningsdepartementet
 103 33 Stockholm

Yttrande över departementspromemorian Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning

(dnr Ds 2015:60)

Arbetslivet utvecklas och ställer över tid förändrade krav på kompetens. Nacka kommun ser därför positivt på initiativet att underlätta möjligheterna för vuxna att öka sin utbildningsnivå, för att matcha yrkeskarriär till efterfrågan på arbetsmarknaden. I Nackas kundval vuxenutbildning, som startade år 2005, har alla elever i princip rätt att läsa samtliga nationella kurser som Skolverket har godkänt. Nacka ser att investeringar i bland annat vuxenutbildning leder till minskande kostnader och utanförskap. I Nacka har kostnaderna för ekonomiskt bistånd minskat under tio år, och arbetslösheten under en längre tid varit ett par procentenheter lägre än genomsnittet för Stockholms län. Sedan drygt tio år har tillbaka har Nacka kommun tillämpat de förslag utredningen föreslår.

I utredningen anges att kommunernas kostnader för rätten till behörighetsgivande utbildning i kommunal vuxenutbildning, fullt ut ska kompenseras av staten, enligt den kommunala finansieringsprincipen. Nacka kommun anser att full statlig ersättning för kommunernas utvidgade uppdrag enligt denna reform fordras för att reformen ska få genomslagskraft.

Initiativet med en gemensam betygsdatabas är positivt, och skulle underlätta informationsförmedling mellan kommuner när eleven byter bostadsort, och minska risken för dubbla betyg och examina.

Det är värt att notera att kommunerna lägger stora resurser på att administrera prioriteringsarbetet inom vuxenutbildningen. Då Nacka i princip godkänner alla ansökningar kan prioriteringsarbetet minimeras och utbildningsbudgeten huvudsakligen användas till undervisning, kärnverksamheten.

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande
Nacka kommun

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Nacka kommun

Innehåll

1	Sammanfattning.....	3
2	Författningsförslag.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).....	5
2.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.....	9
2.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.....	11
3	Vilka har rätt till komvux?	15
4	Rätten till behörighetsgivande vuxenutbildning behöver stärkas	21
4.1	Inledning.....	21
4.2	Rätt till komvux i syfte att uppnå grundläggande behörighet.....	23
4.3	Rätt till komvux i syfte att uppnå särskild behörighet eller särskilda förkunskaper.....	25
4.4	Uppdrag att utreda förkunskapskrav inom yrkeshögskolan	28
4.5	Kommunernas skyldighet att erbjuda utbildning	29
5	Urvalet till komvux ändras	35
6	Förstudie om en betygsdatabas	37

7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	39
8	Konsekvenser	41
9	Författningskommentar	51
9.1	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)	51

Ds 2015:60

1 Sammanfattning

Under 2015 inledde regeringen en utbildningssatsning för vuxna i form av ett nytt kunskapslyft. Kunskapslyftet är centralt för regeringens mål att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Kunskapslyftet innebär bl.a. stora satsningar på vuxenutbildning. Det ska ge möjlighet för mäniskor att utbilda sig för att kunna få ett jobb, omskola sig till ett nytt yrke, få behörighet till eftergymnasial utbildning, vidareutbilda sig för att få bättre karriärmöjligheter och bilda sig för ett ökat deltagande i samhällslivet eller för personlig utveckling. Det innebär också att arbetsgivare får bättre möjligheter att få tillgång till den kompetens som de efterfrågar. Det innebär även möjligheter för nyanlända att snabbare etablera sig i Sverige.

En viktig del i kunskapslyftet är att stärka vuxnas tillgång till kommunal vuxenutbildning (komvux). Utbildning ska vara tillgänglig för alla genom hela livet. I promemorian föreslås därför en utökad rätt till komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå behörighet till högskola och yrkeshögskola. Förlagen syftar bl.a. till att

- ge vuxna en långsiktig möjlighet att genom utbildning byta yrkeskarriär, t.ex. för att undvika arbetslöshet,
- ge kvinnor och män som aldrig fullföljt gymnasieskolan en livslång möjlighet att avsluta utbildning på gymnasial nivå, och
- en livslång rätt till behörighetsgivande utbildning ska bli en självklarhet och ett fundament i den svenska utbildningspolitiken.

I promemorian föreslås en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå grundläggande och särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. Det hittillsvarande kravet på att den vuxne ska ha en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan föreslås

tas bort. Det föreslås också en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå grundläggande behörighet till och särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. I båda fallen ska rätten till utbildning gälla för vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå.

Vidare föreslås ett bemynsigande för regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att i vissa fall meddela föreskrifter om vilka kurser som en rätt att delta i komvux på gymnasial nivå omfattar.

I promemorian föreslås också att bestämmelserna om urval till komvux på gymnasial nivå ska utvidgas till att även omfatta dem som har en längre tidigare utbildning. Dessutom ska gruppen vuxna med en svag ställning på arbetsmarknaden vara en av de grupper som prioriteras vid urvalet.

Slutligen föreslås att Statens skolverk ska få i uppdrag att göra en förstudie om inrättandet av en betygsdatabas och även utreda vissa frågor när det gäller en sådan databas. En betygsdatabas kan bl.a. underlätta individers rätt till komvux på gymnasial nivå.

De föreslagna författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Promemorian har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800) *dels* att 20 kap. 19 och 23 §§ ska ha följande lydelse, *dels* att det ska införas tre nya paragrafer, 20 kap. 19 a–19 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

20 kap.
19 §

En vuxen som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 § och som har en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan enligt 16 kap. 27 § men inte uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå en sådan behörighet.

Den som har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt första stycket har rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än sin hem-kommun eller ett landsting om utbildningen finns där och inte

Föreslagen lydelse

En vuxen som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 § men som inte har uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller utbildning inom yrkeshögskolan har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå en sådan behörighet.

Om en vuxen, utöver behörighet att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 §, har uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare, har han eller hon

erbjuds av hemkommunen. I ett sådant fall är hemkommunen skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader. Bestämmelserna i 15 kap. 32 § ska tillämpas när det gäller ungdomar till och med första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå särskild behörighet till sådan högskoleutbildning. Den som har uppnått såväl grundläggande som särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå annan särskild behörighet till sådan högskoleutbildning.

Om en vuxen, utöver behörighet att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 §, har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan, har han eller hon rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Den som har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan och som uppfyller uppställda krav på särskilda förkunskaper för sådan utbildning har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på andra särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan.

19 a §

Om grundläggande behörighet enligt 19 § första stycket kan uppnås genom olika utbildningar, bestämmer hemkommunen vil-

ken av utbildningarna som den ska erbjuda. Kommunen ska då

1. utgå från den vuxnes behov av särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundenivå och som vänder sig till nybörjare eller av särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan, och

2. så långt som möjligt beakta den vuxnes önskemål, tidigare utbildning och arbetslivserfarenhet.

19 b §

Den som har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 19 § har rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än sin hemkommun eller ett landsting, om utbildningen finns där och inte erbjuds av hemkommunen. I ett sådant fall är hemkommunen skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader. Bestämmelserna i 15 kap. 32 § ska tillämpas när det gäller ungdomar till och med första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

19 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka kurser som omfattas av rätten att delta i utbildning enligt 19 § andra och tredje styckena.

23 §

Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå beslutar om en sökande ska antas till utbildningen. *Detta gäller inte en sökande som avses i 19 §.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå beslutar om en sökande ska antas till utbildningen. *En sökande som har rätt att delta i utbildning enligt 19 § ska dock alltid antas till utbildningen.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
 2. Bestämmelserna i 20 kap. 19 § i den nya lydelsen och i 20 kap. 19 a–19 c §§ tillämpas första gången på kurser och gymnasiearbeten som påbörjas efter ikraftträdet.
 3. Bestämmelserna i 20 kap. 19 § i den äldre lydelsen gäller för kurser och gymnasiearbeten som har påbörjats före ikraftträdet.

Ds 2015:60

2.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan

dels att 3 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det närmast före 3 kap. 1 § ska införas en ny rubrik av följande lydelse,

dels att det närmast före 3 kap. 3 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Behörighet i övrigt”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Grundläggande behörighet

1 §¹

Behörig att antas till utbildningen är den som

Grundläggande behörighet att antas till utbildningen har den som

1. avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning,

1. *har* avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning,

2. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i 1,

3. är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge och där är behörig till motsvarande utbildning, eller

4. genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela föreskrifter om kraven i första stycket 2.

¹ Senaste lydelse 2011:110.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2017.

Ds 2015:60

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 19 § och 3 kap. 7 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

19 §

Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå får bedrivas i form av kurser inom alla ämnen som finns i gymnasieskolan med undantag av specialidrott, om inte något annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 § tredje stycket. Dessutom får det finnas gymnasiearbete.

Därutöver får kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå bedrivas i form av kurser med syftet att ge vuxna kunskaper och färdigheter på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge.

Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela ytterligare föreskrifter om vilka kurser som får bedrivas inom sådan utbildning som avses i 20 kap. 19 § tredje stycket skollagen (2010:800).

3 kap.

7 §

Om samtliga behöriga sökande till communal vuxenutbildning på gymnasial nivå inte kan antas till sådan utbildning, ska ett urval göras. Vid detta urval ska företräde, i den ordning som anges nedan, ges till en sökande som har kort tidigare utbildning och som

Om samtliga behöriga sökande till communal vuxenutbildning på gymnasial nivå inte kan antas till sådan utbildning, ska ett urval göras. Vid detta urval ska företräde i första hand, i den ordning som anges nedan, ges till en sökande som har kort tidigare utbildning och som

1. önskar fullfölja studier som *den sökande* har påbörjat enligt en upprättad individuell studieplan,

2. behöver utbildningen för att komplettera ett reducerat program eller för annan behörighetskomplettering, eller

3. behöver utbildningen för pågående yrkesverksamhet eller planerat yrkesval.

1. önskar fullfölja studier som *han eller hon* har påbörjat enligt en upprättad individuell studieplan,

2. har en svag ställning på arbetsmarknaden,

3. behöver utbildningen för att komplettera ett reducerat program eller för annan behörighetskomplettering, eller

4. behöver utbildningen för pågående yrkesverksamhet eller planerat yrkesval.

I andra hand ska företräde, i den ordning som anges nedan, ges till en sökande som oavsett tidigare utbildning

1. önskar fullfölja studier som *han eller hon har påbörjat enligt en upprättad individuell studieplan,*

2. har en svag ställning på arbetsmarknaden,

3. behöver utbildningen för att komplettera ett reducerat program eller för annan behörighetskomplettering, eller

4. behöver utbildningen för pågående yrkesverksamhet eller planerat yrkesval.

Något urval ska inte göras i fråga om sådan kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå som en sökande har rätt att delta i enligt 20 kap. 19 § skollagen (2010:800).

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2017.
 2. Bestämmelserna i 3 kap. 7 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på kurser och gymnasiearbeten som påbörjas efter ikraftträdandet.

Ds 2015:60

3. Bestämmelserna i 3 kap. 7 § i den äldre lydelsen gäller för kurser och gymnasiearbeten som påbörjats före ikrafträdandet.

3 Vilka har rätt till komvux?

Komvux

Komvux är en del av skolväsendet för vuxna. Skolväsendet för vuxna består förutom av komvux av särskild utbildning för vuxna (särvux) och utbildning i svenska för invandrare (sfi) (1 kap. 1 § skollagen [2010:800]). Från och med den 1 juli 2016 kommer sfi att upphöra som egen skolform och i stället bli en del av komvux.

Det övergripande målet för komvux är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. De som har fått minst utbildning ska prioriteras (20 kap. 2 § skollagen).

Komvux består i dag av två nivåer: komvux på grundläggande nivå och komvux på gymnasial nivå. Komvux på grundläggande nivå motsvarar i huvudsak grundskolan. Den syftar till att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetslivet. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier. Komvux på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge (20 kap. 4 § skollagen).

Individens rätt till utbildning inom komvux

Alla som har uppnått en viss ålder har rätt att delta i komvux på grundläggande nivå, om de är bosatta i landet, saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (20 kap. 11 § skollagen). I praktiken är komvux på grundläggande nivå i huvudsak en utbildning för

utrikes födda, nästan alla elever 2014 var födda i ett annat land. Av dessa gick de flesta kursen svenska som andraspråk, som för de flesta i praktiken fungerar som en fortsättning på sfi.

Rätten att delta i komvux på gymnasial nivå är begränsad till att omfatta personer med examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan som inte uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier (20 kap. 19 § skollagen). Rätten avser komvux som syftar till att individen ska uppnå en sådan behörighet. Rättigheten började tillämpas den 1 juli 2012. Det finns i övrigt ingen rätt till utbildning inom komvux på gymnasial nivå.

Behörighet till komvux på gymnasial nivå

En vuxen är behörig att delta i utbildning i komvux på gymnasial nivå från och med andra kalenderåret det år han eller hon fyller 20 år (20 kap. 20 § skollagen). Dessutom krävs att den vuxne är bosatt i landet, saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge, har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och i övrigt uppfyller föreskrivna villkor. Behörig är också den som är yngre än vad som angetts ovan men har slutfört utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor. En person om är yngre än vad som angetts ovan kan också vara behörig att delta i komvux på gymnasial nivå om det med hänsyn till hans eller hennes personliga förhållanden finns särskilda skäl. I 3 kap. förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning finns ytterligare behörighetsvillkor.

Urval till komvux på gymnasial nivå

Kommunerna är skyldiga att tillhandahålla komvux på gymnasial nivå. Kommunerna ska i detta sammanhang, utöver ovan nämnda skyldighet att erbjuda utbildning, sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov. Om inte alla sökande kan beredas plats ska de som fått minst utbildning prioriteras (20 kap. 2, 3 och 16 §§ skollagen). Av 3 kap. 7 § förordningen om vuxenutbildning framgår att om inte samtliga behöriga sökande kan beredas plats ska ett urval göras. Vid detta urval ska företräde ges till en sökande som har kort tidigare utbildning och som 1. önskar full-

Ds 2015:60

följa studier som den sökande har påbörjat enligt en upprättad individuell studieplan, 2. behöver utbildningen för att komplettera ett reducerat program eller för annan behörighetskomplettering, eller 3. behöver utbildningen för pågående yrkesverksamhet eller planerat yrkesval. Något urval ska dock inte göras i fråga om sådan komvux på gymnasial nivå som en sökande har rätt att delta i enligt 20 kap. 19 § skollagen. Det finns inga urvalsbestämmelser när det gäller sökande till komvux som har längre tidigare utbildning, vilket innebär att kommunerna själva bestämmer hur urval ska göras när det gäller denna grupp sökande.

Det kan i sammanhanget nämnas att det för studerande inom satsningen på yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux) finns särskilda bestämmelser om urval. Dessa urvalsbestämmelser finns i förordningen (2009:43) om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå. Av denna förordning framgår att vid urval till yrkesvux ska företräde ges till den som har kort tidigare utbildning och en svag ställning på arbetsmarknaden.

Grundläggande behörighet till högskolestudier

Grundläggande behörighet är det som minst krävs för att få studera på en högskoleutbildning. Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare regleras i högskoleförordningen (1993:100) och kan uppnås på flera sätt. För den som har påbörjat studier inom gymnasieskolan efter den 1 juli 2011 eller i komvux efter den 1 juli 2012 gäller att grundläggande behörighet uppnås genom att personen avlägger examen i gymnasieskolan eller inom komvux på gymnasial nivå. Om det är fråga om en yrkesexamen, krävs även lägst betyget E i de kurser i svenska eller svenska som andraspråk och engelska som krävs för en högskoleföreberedande examen i gymnasieskolan (7 kap. 5 §). Grundläggande behörighet kan dock även uppnås på andra sätt, t.ex. genom slutbetyg från gymnasieskolan eller komvux på gymnasial nivå eller genom en utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller komvux på gymnasial nivå.

Kraven på grundläggande behörighet till en högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybör-

jare är desamma som de som gäller för en högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare (7 kap. 24 § högskoleförordningen). I högskoleförordningen finns dessutom bestämmelser om grundläggande behörighet till högskoleutbildning på avancerad nivå och till högskoleutbildning på forskarnivå.

Grundläggande behörighet till yrkeshögskolan

Behörighet till yrkeshögskolan regleras i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Behörig att antas till en utbildning inom yrkeshögskolan är enligt förordningen den som har avlagt gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom komvux. Behörig är också den som har en svensk eller utländsk examen som motsvarar gymnasieexamen eller som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har försättningar att tillgodogöra sig utbildningen (3 kap. 1 §). Det som skiljer denna grundläggande behörighet till yrkeshögskolan från den grundläggande behörigheten till högskolan är att det för en yrkeshögskoleutbildning inte ställs några krav på godkänt betyg i kurser i svenska och engelska, om den sökande har avlagt en yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom komvux.

Särskild behörighet till högskolestudier

Utöver kravet på grundläggande behörighet finns för de flesta högskoleutbildningar även krav på särskild behörighet. Enligt högskoleförordningen ska de krav på särskild behörighet som ställs för en utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får bl.a. avse kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper (7 kap. 8 §). Kraven på särskild behörighet anges i områdesbehörigheter (7 kap. 9 §). Var och en av dessa områdesbehörigheter består av behörighetskurser och meritkurser. Behörighetskurser är de kurser i ett visst ämne som ställs som krav för den särskilda behörigheten. Meritkurser är sådana kurser från gymnasial utbildning som är särskilt meriterande vid urval och som inte utgör krav på grundläggande eller särskild behörighet (7 kap. 18 §). Vilka områdesbehörigheter som ska ges är fastställda i förordningen om yrkeshögskolan (2009:130).

Ds 2015:60

righeter som ska finnas bestäms av Universitets- och högskolerådet. För utbildning som leder till yrkesexamen i högskolan bestämmer rådet vilka områdesbehörigheter som ska finnas medan varje universitet och högskola bestämmer detta beträffande övriga utbildningar (7 kap. 9 a–10 a §§).

I högskoleförordningen finns dessutom bestämmelser om särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybörjare, till högskoleutbildning på avancerad nivå och till högskoleutbildning på forskarnivå.

Särskilda förkunskaper för yrkeshögskolan

Utöver kravet på grundläggande behörighet kan det ställas krav på särskilda förkunskaper för en yrkeshögskoleutbildning. I förordningen om yrkeshögskolan anges att kraven på särskilda förkunskaper ska vara nödvändiga för att den studerande ska kunna tillgodogöra sig utbildningen och att de får avse kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper. Kraven får även avse viss yrkeserfarenhet och andra villkor som betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för (3 kap. 3 §). Det är utbildningsanordnarens ansvar att tillsammans med arbetslivet precisera de särskilda förkunskaper som kan behövas för en utbildning (2 kap. 3 och 7 §§). Detta särskiljer yrkeshögskolan från högskolan som har enhetliga behörighetskrav för utbildningar inom samma utbildningsområde. Avsikten är att arbetslivet tillsammans med utbildningsanordnarna ska ges ett inflytande över utbildningarna inom yrkeshögskolan och vilka behörighetskrav som ska gälla för att säkra att utbildningarna uppfyller arbetsmarknadens behov.

Promemorian En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap

I promemorian En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap (Ds 2015:41) föreslås att en utbildning inom yrkeshögskolan ska få bedrivas som behörighetsgivande förutbildning på gymnasial nivå. Förutbildningen ska få erbjudas i anslutning till en ordinarie yrkeshögskoleutbildning, om det finns brist på behöriga sökande till den

ordinarie utbildningen och det behövs arbetskraft med sådan kompetens som den ordinarie utbildningen syftar till att ge. Förslaget om en förutbildning har dock ett annat syfte än förslaget i denna promemoria om en utvidgad rätt till komvux. Syftet med den föreslagna förutbildningen i yrkeshögskolan är att den ska underlätta behörighetskomplettering på samma sätt som den behörighetsgi-vande förutbildningen vid universitet och högskolor, högskolans s.k. basår. Förutbildningen inom yrkeshögskolan ska likna basåret och den som har genomgått en förutbildning inom yrkeshögskolan med godkänt resultat ska antas till den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen. Syftet med den utvidgade rätt till komvux som föreslås i den här promemorian är delvis ett annat, nämligen att individen utifrån önskemål och förutsättningar ska kunna gå kurser som möjliggör vidare studier inom yrkeshögskolan eller högskolan, oavsett om individen söker till en utbildning där det är brist på sökande.

Tidigare utredningar om att stärka rätten till komvux

I januari 2008 tillsattes en arbetsgrupp inom Regeringskansliet med uppdrag att undersöka en rätt till gymnasial vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning för personer med utvecklingsstörning. Arbetsgruppen presenterade sina förslag i april 2009 i departementspromemorian Rätt till gymnasial vuxenutbildning och gymnasial särvux (Ds 2009:20). Promemorian remissbehandlades. Förslagen i den promemorian har inte lett till några författningsförslag från regeringen.

4 Rätten till behörighetsgivande vuxenutbildning behöver stärkas

4.1 Inledning

Dagens arbetsliv är föränderligt och branscher, jobb och yrkesroller förändras i ett högt tempo. Kunskapskraven och behovet av specialisering ökar i stora delar av arbetslivet. Den höga förändringstakten minskar ofta värdet av äldre kunskaper och kompetenser. Många arbeten som enbart kräver kort utbildning försvinner samtidigt som kraven på kunskaper och kompetens ökar för nyttillkomna arbeten. Förändringstakten inom arbetslivet leder till att många kommer att behöva byta karriär och yrkesinriktning, kanske flera gånger under sitt arbetsliv. För att kunna möta de ökande kraven på flexibilitet i arbetslivet är det centralt att man som vuxen har möjlighet att delta i olika utbildningar. Inte minst är tillgången till komvux viktig eftersom komvux bl.a. kan ge behörighet till eftergymnasiala studier.

Regeringen avisade ett nytt kunskapslyft i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1). En av utgångspunkterna för det nya kunskapslyftet är att tillgången till utbildning för vuxna måste bli bättre. För att förbättra tillgången till gymnasial utbildning för vuxna har regeringen föreslagit fler utbildningsplatser inom bl.a. satsningen på yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux). Av budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) framgår dock att riktade statsbidrag till kommunernas vuxenutbildning i vissa fall riskerar att ersätta kommunal finansiering av utbildning. När staten ökar sin finansiering av kommunernas vuxenutbildning har kommuner i vissa fall minskat sin finansiering av utbildningen. Detta gör att de statliga satsningarna får ett sämre genomslag. För att satsningen på ett nytt kunskapslyft ska ge så stor effekt som möjligt bör riktade statsbidrag för fler utbildnings-

platser inom komvux kombineras med en utökad rättighet för vuxna att delta i komvux på gymnasial nivå.

Målet för komvux är enligt skollagen att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska vidare ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utbildningen ska alltså möta de behov olika individer har, satta i relation till bl.a. arbetslivets krav. Vuxnas behov av utbildning kan förändras över tid, inte minst på grund av arbetslivets utveckling och förändrade krav. För den enskilda individen är det därför viktigt att det finns en långsiktig möjlighet att byta yrkeskarriär, även om individen tidigare har fullföljt en gymnasial utbildning. En sådan karriärväxling börjar för många genom behörighetsgivande studier inom komvux.

För kvinnor och män som inte har uppnått grundläggande behörighet till eftergymnasiala studier, t.ex. för att de av olika skäl aldrig fullföljt utbildningen i gymnasieskolan, är det viktigt att möjligheten att uppnå behörighet till eftergymnasial utbildning finns kvar även senare i livet. Även bland nyanlända finns många personer som har behov av att studera inom vuxenutbildningen. Den genomsnittliga utbildningsnivån bland dem som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare har ökat, men det är fortfarande en stor andel av lagens målgrupp som saknar fullförd grundskoleutbildning eller har en oavslutad gymnasieutbildning. Mot bakgrund av det ökade antalet personer som söker asyl i Sverige bedöms även etableringsuppdragets målgrupp öka de närmaste åren, vilket också bedöms påverka antalet nyanlända som har behov av att studera inom vuxenutbildningen. Hur många av dessa som är i behov av behörighetsgivande utbildning inom komvux är dock i nuläget inte möjligt att uppskatta.

Även om de flesta kommuner erbjuder komvux som syftar till att individen ska uppnå behörighet till eftergymnasiala studier är det i många fall ingen skyldighet för kommunerna att erbjuda denna utbildning. I dag kan möjligheten att delta i komvux för att uppnå behörighet till eftergymnasiala studier bero på i vilken kommun individen bor. Vissa kommuner bedömer att de inte har möjlighet att tillfredsställa sådana behov hos invånarna medan andra erbjuder komvux till alla som saknar behörighet till efter-

Ds 2015:60

gymnasial utbildning. Det finns mot den bakgrunden starka skäl att ytterligare säkerställa individers tillgång till behörighetsgivande kurser inom komvux. Att som, individ genom hela livet, vara garanterad behörighetsgivande utbildning borgar för ökade möjligheten till framtidens byte av karriär och yrkesinriktning. En utvidgad rätt till komvux på gymnasial nivå säkerställer dessutom likvärdiga möjligheter till behörighetsgivande utbildning oberoende av kommuntillhörighet.

En utökad rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux är således en angelägen reform. En livslång rätt till sådan utbildning bör vara en självklarhet och ett fundament i den svenska utbildningspolitiken.

4.2 Rätt till komvux i syfte att uppnå grundläggande behörighet

Förslag: Alla vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå och som saknar grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller till utbildning inom yrkeshögskolan ska ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå en sådan behörighet.

Skälen för förslaget: Som konstateras i föregående avsnitt är en utvidgad rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux en angelägen reform. Den rätt som i dag finns till komvux för att uppnå grundläggande behörighet gäller endast behörighet till högskolestudier och endast om den vuxne har en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan. De kvinnor och män som av olika skäl aldrig har avslutat gymnasieskolan och därmed inte uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier eller studier inom yrkeshögskolan har ofta begränsade möjligheter till arbete. En stor andel av dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden eller är arbetslösa saknar en fullständig utbildning på gymnasial nivå. En rätt till komvux i syfte att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller till utbildning inom yrkeshögskolan skulle utgöra ett fundament inom utbildningsväsendet som ger alla, oavsett ålder, möjlighet att genom utbildning ta sig ur en utsatt situation på arbetsmarknaden.

En fråga som behöver behandlas är om utbildning i syfte att nå behörighet till yrkeshögskolan bör behandlas på samma sätt som utbildning för att nå behörighet till högskolan när det gäller rätt till utbildning inom komvux. Bestämmelserna om grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare skiljer sig i vissa avseenden från bestämmelserna om grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. En rätt till utbildning som syftar till grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå innebär dock i praktiken alltid en rätt till utbildning som syftar till grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan. Mot den bakgrunden framstår det som naturligt att rätten till utbildning inom komvux gäller lika oavsett om det handlar om behörighet till yrkeshögskolan eller till högskolan. Det skapar likvärdighet i utbildningssystemet och därmed bättre förutsättningar för den vuxne att välja den eftergymnasiala utbildningsform som bäst tillgodosser behoven av eftergymnasial kompetens. Det bör alltså införas en rätt att studera inom komvux i syfte att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan. En naturlig förutsättning bör liksom i dag vara att den sökande saknar en sådan behörighet.

En fråga som kan övervägas är om en rätt till behörighetsgi-vande utbildning inom komvux kan påverka genomströmningen i gymnasieskolan negativt. Finns det därför skäl att begränsa rätten så att den inte omfattar ungdomar som nyligen har avslutat sina studier i gymnasieskolan? I den nämnda promemorian Rätt till gymnasial vuxenutbildning och gymnasial särvux (Ds 2009:20) presenterades ett alternativt förslag med en åldersbegränsning av rätten till komvux för att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning. Rättigheten skulle enligt detta alternativ begränsas till att endast omfatta personer över 25 år. När promemorian remissbehandlades var dock majoriteten av remissinstanserna negativa till detta alternativ. En sådan begränsning skulle enligt flera remissinstanser riskera att försämra möjligheterna till utbildning för ungdomar under 25 år. Unga är en grupp som ofta har ett stort behov av utbildning på gymnasial nivå, inte minst då arbetslösheten är hög i denna grupp. Mot den bakgrundens bör det inte införas

Ds 2015:60

någon åldersgräns för en rätt till behörighetgivande utbildning inom komvux.

Det bör inte heller ställas upp några andra villkor för att den vuxne ska ha rätt till behörighetgivande utbildning inom komvux, utöver att den sökande ska vara behörig till studier inom komvux på gymnasial nivå. Ytterligare villkor skulle nämligen riskera att stänga ute vuxna i behov av utbildning för att uppnå sådan behörighet. Av det skälet bör det nuvarande kravet på examen från ett yrkesprogram tas bort. Alla vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå bör alltså ha rätt att delta i utbildningen för att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller till utbildning inom yrkeshögskolan, oavsett om de har en yrkesexamen från gymnasieskolan eller inte.

4.3 Rätt till komvux i syfte att uppnå särskild behörighet eller särskilda förkunskaper

Förslag: Alla vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå och som har uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare ska ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå särskild behörighet till sådan högskoleutbildning. Den som har uppnått såväl grundläggande som särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare ska ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå annan särskild behörighet till sådan högskoleutbildning.

Alla vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå och som har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan ska ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Den som har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan och som uppfyller uppställda krav på särskilda förkunskaper för sådan utbildning ska ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på andra särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan.

Den som har rätt att delta i komvux på gymnasial nivå ska kunna gå utbildningen i en annan kommun än sin hemkommun eller ett landsting, om utbildningen finns där och inte erbjuds av hemkommunen. I ett sådant fall ska hemkommunen ersätta den mottagande kommunens kostnader.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka kurser som omfattas av rätten att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå särskild behörighet eller särskilda förkunskaper. Myndigheten för yrkeshögskolan ska få meddela ytterligare föreskrifter om vilka kurser som omfattas av rätten att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan.

Skälen för förslaget: Den föreslagna utvidgade rätten till studier inom komvux för att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller utbildning inom yrkeshögskolan kan för många individer visa sig vara otillräcklig. Anledningen är att många utbildningar inom högskolan och yrkeshögskolan också kräver särskild behörighet respektive särskilda förkunskaper. För att tillförsäkra vuxna en möjlighet att uppnå behörighet till eftergymnasiala utbildningar med behörighetskrav utöver grundläggande behörighet behöver det därför även finnas en rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. Detsamma gäller beträffande sådan utbildning inom komvux som syftar till att eleven ska uppnå särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan.

Den föreslagna rätten till utbildning behöver dock förenas med vissa villkor. En generell rätt till komvux på gymnasial nivå för att uppnå särskild behörighet eller särskilda förkunskaper skulle nämligen innebära fritt tillträde till sådana kurser i komvux för alla behöriga sökande, oavsett om de behöver kurserna för behörighet till högskole- eller yrkeshögskoleutbildning eller inte. En sådan omfattande rätt kan leda till ett oproportionerligt utnyttjande av den samma utan att målsättningen med reformen uppnås i motsvarande grad. Det riskerar i sin tur att bli kostnadsdrivande för kommunerna. Rätten bör därför avgränsas så att den sökande först måste ha

Ds 2015:60

uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller utbildning inom yrkeshögskolan.

Det kan också finnas anledning att avgränsa vilka kurser som ska omfattas av rätten till behörighetsgivande utbildning. Bestämmelser på sådan detaljnivå bör inte finnas i lag. I stället bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemynthigas att meddela föreskrifter om vilka kurser som den här föreslagna utvidgade rätten till komvux ska omfatta. Regeringen bör sedan med stöd av detta bemynthigande i sin tur bemynthiga Myndigheten för yrkeshögskolan att meddela föreskrifter om vilka kurser som omfattas av rätten att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. I följande avsnitt föreslås att myndigheten ska få ett uppdrag att utreda vilka kurser som denna rätt ska omfatta.

Det finns personer som redan har en eller flera särskilda behörigheter men som behöver skola om sig, t.ex. för att byta yrkeskarriär. Som konstaterats förändras arbetslivet snabbt och en person kan behöva byta yrkesbana både en och flera gånger under sitt arbetsliv. Rätten till komvux på gymnasial nivå bör därför inte begränsas till att endast omfatta en särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare eller endast vissa särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Den som har uppnått såväl grundläggande som särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare bör i stället ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå annan särskild behörighet till sådan högskoleutbildning. På samma sätt bör den som har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan och som uppfyller uppställda krav på särskilda förkunskaper för sådan utbildning ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå andra särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan.

Det kan hända att en sådan utbildning som en enskild har rätt till inte kan erbjudas i hemkommunen. Enligt 20 kap. 19 § skollagen har den enskilde i sådant fall rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än sin hemkommun eller ett landsting, om utbildningen finns där. Hemkommunen är då skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader. Bestämmelsen gäller i dag den

som är behörig att delta i komvux på gymnasial nivå och som har en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan men som inte har uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier och därför har rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå sådan behörighet (20 kap. 19 § första och andra styckena). Det framstår som rimligt att rätten att delta i utbildning i en annan kommun än sin hemkommun eller ett landsting anpassas till de ändringar i rätten till komvux som föreslås i föregående och förvarande avsnitt. En person som har rätt till viss utbildning i komvux enligt vad som föreslås bör alltså ha rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än hemkommunen eller ett landsting, om utbildningen finns där och inte erbjuds av hemkommunen. Hemkommunen bör i ett sådant fall vara skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader enligt de regler som gäller i dag.

4.4 Uppdrag att utreda förkunskapskrav inom yrkeshögskolan

Förslag: Myndigheten för yrkeshögskolan ska få i uppdrag att utreda vilka kurser som bör ingå i en rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan.

Skälen för förslaget: Särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare anges i s.k. områdesbehörigheter. Som tidigare angetts får Universitets- och högskolerådet meddela föreskrifter om vilka områdesbehörigheter som ska finnas. Inom yrkeshögskolan är det i stället utbildningsanordnarens ansvar att precisera de särskilda förkunskaper som kan behövas för en viss yrkeshögskoleutbildning. I promemorian En starkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap (Ds 2015:41), som nyligen har remissbehandlats, föreslås emellertid att Myndigheten för yrkeshögskolan ska få i uppdrag att utreda och föreslå hur enhetligare förkunskapskrav för yrkeshögskoleutbildningar kan se ut och införas. Enhetligare förkunskapskrav skulle kunna bidra till större förutsägbarhet och tydlighet för den studerande som planerar att söka till en yrkeshögskoleutbildning. Samtidigt är det oklart vilka konsekvenser ett införande av enhetligare behörig-

Ds 2015:60

hetsbestämmelser inom yrkeshögskolan kan få, eftersom det även i fortsättningen är viktigt att arbetslivets kompetensbehov är vägleende för utbildningens utformning. I den nämnda promemorian görs därför bedömningen att detta bör utredas innan ändringar görs.

Enhetligare förkunskapskrav skulle kunna göra yrkeshögskolan mer likvärdig med högskolan, som har behörighetskrav som är mer förutsägbbara över tid. Enhetligare förkunskapskrav skulle även kunna göra det lättare för lärare och studie- och yrkesvägledare att rekommendera studier inom yrkeshögskolan och för potentiella studerande att planera för studier inom yrkeshögskolan. Arbetslivet har dock ett starkare inflytande över yrkeshögskolan än det har över högskolan. I Ds 2015:41 görs bedömningen att det är viktigt att yrkeshögskolan även i fortsättningen uppfyller arbetslivets kompetensbehov och att det därför kan vara svårt att likrikta kraven på särskilda förkunskaper.

Oavsett vilka ställningstaganden som görs i den fortsatta hanteringen av förslaget i Ds 2015:41 är det ur ett studerandeperspektiv önskvärt att rätten till komvux på gymnasial nivå blir likvärdig oavsett om studierna syftar till högskole- eller yrkeshögskoleutbildning. Även om yrkeshögskolans särskilda förkunskapskrav blir mer enhetliga, är det motiverat att införa en rätt till komvux för att uppfylla de särskilda förkunskapskrav som ställs för utbildningar i yrkeshögskolan. Mot denna bakgrund bör Myndigheten för yrkeshögskolan få i uppdrag att utreda vilka kurser som bör ingå i en rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Myndigheten bör också kartlägga vilka särskilda förkunskapskrav som oftast ställs. Sedan yrkeshögskolan inrättades 2009 har erfarenheter vunnits när det gäller inom vilka områden särskilda förkunskapskrav ställs och i vilken omfattning. En kartläggning kan alltså bidra till en mer rättvisande bild av yrkeshögskolans behörighetsbestämmelser.

4.5 Kommunernas skyldighet att erbjuda utbildning

Förslag: Om grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller utbildning inom yrkeshögsko-

Ian kan uppnås genom olika utbildningar, ska hemkommunen bestämma vilken av utbildningarna som den ska erbjuda. Kommunen ska vid erbjudandet av sådan utbildning utgå från den vuxnes behov av särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare eller av särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Kommunen ska också så långt som möjligt beakta den vuxnes önskemål, tidigare utbildning och arbetslivserfarenhet.

Skälen för förslaget: En rätt till komvux på gymnasial nivå som leder till grundläggande behörighet till eftergymnasial utbildning kan utformas på olika sätt. Individen kan t.ex. ges rätt att delta i samtliga kurser som kan ge grundläggande behörighet. Ett annat alternativ är att rätten begränsas på så sätt att kommunen får viss bestämmanderätt när det gäller vilken utbildning som ska erbjudas. Det första alternativet skulle i praktiken innebära att kommunen, i egen regi eller i samarbete med andra kommuner eller enskilda utbildningsanordnare, måste kunna erbjuda samtliga nationella kurser som får förekomma inom komvux på gymnasial nivå. Detta alternativ skulle visserligen vara generöst gentemot den som har behov av utbildning men skulle samtidigt kunna innebära omfattande organisatoriska problem och höga kostnader för kommunerna. Mot den bakgrundens framstår inte alternativet som realistiskt.

Alternativet att kommunerna själva får avgöra vilka kurser som ska ingå i den enskildes rätt till grundläggande behörighet skulle innebära att en rätt till behörighetsgivande utbildning i hög grad kommer att bero på kommunernas nuvarande organisation av vuxenutbildningen. Den enskilde har i dag sällan möjlighet att välja mellan samtliga kurser som får bedrivas inom komvux på gymnasial nivå. Utbudet är i regel mer eller mindre begränsat utifrån majoritetens efterfrågan och behov. Detta alternativ kan alltså innebära ett mer begränsat utbud av kurser för den enskilde. Den stora fördelen är dock att alternativet innebär en fungerande ordning som säkerställer att det inte ställs orimligt höga krav på kommunerna när det gäller hur många kurser som måste erbjudas. Denna lösning bör därför väljas.

Redan i dag ska utgångspunkten för utbildningen vara den enskildes behov och förutsättningar. För att studierna ska bli så effektiva som möjligt är det viktigt att kommunerna i största möjliga

Ds 2015:60

månen tar hänsyn till individers tidigare utbildning, arbetslivserfarenhet, planerade yrkesval och andra önskemål. Många gånger kommer rätten till utbildning för att uppnå grundläggande behörighet att utnyttjas av personer som endast har en delvis fullföldt gymnasieutbildning. Dessa bör erbjudas utbildning som innebär att de så snabbt som möjligt kan avsluta sin påbörjade gymnasieutbildning. De kan därmed bl.a. undvika onödig skuldsättning för att finansiera studierna och så snabbt som möjligt fortsätta till eftergymnasial utbildning. Vidare kan det finnas personer som redan innan de påbörjat utbildning för att uppnå grundläggande behörighet vet vilka kurser de behöver för att också uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning eller särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. För att inte deras tid i utbildning ska bli onödigt lång föreslås att kommunerna ska vara skyldiga att när de erbjuder utbildning för grundläggande behörighet utgå från den vuxnes behov av särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare eller av särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. En sådan skyldighet förutsätter att individen meddelar kommunen vilka utbildningsbehov han eller hon har eller att det framkommer på annat sätt, t.ex. vid studie- och yrkesvägledning. På så vis kan individens tid i utbildning bli kortare och mer effektiv.

När det gäller utbildning för att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare eller för att få särskilda förkunskaper för studier inom yrkeshögskolan bör kommunerna inte ha samma frihet att avgöra vilka kurser som ska erbjudas. Sådan behörighet eller sådana förkunskaper kan nämligen till skillnad från grundläggande behörighet inte uppnås genom olika kombinationer av kurser. De kurser som ger särskild behörighet eller särskilda förkunskaper kan inte bytas ut mot andra kurser på samma sätt som kurser som ger grundläggande behörighet. Om kommuner samverkar med varandra och erbjuder ett gemensamt kursutbud, kan dock organisatoriska problem och ökade kostnader till följd av en rättighetsreform sannolikt till stora delar undvikas.

Vidare bör elever som har rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå grundläggande och särskild behörighet till högskoleutbildning eller behörighet till yrkeshögskoleutbildning även ha rätt att delta i komvux på gymnasial nivå i en annan kommun än

sin hemkommun eller ett landsting, om utbildningen finns där och inte erbjuds av hemkommunen. I sådana fall bör hemkommunen vara skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader. De nuvarande bestämmelserna om detta i 20 kap. 19 § andra stycket skollagen bör alltså behållas.

Sammanfattningsvis bör man vid utformningen av en rätt till komvux som leder till behörighet till högskoleutbildning eller till utbildning inom yrkeshögskolan utgå från dagens förhållanden. Kommunernas skyldighet att erbjuda utbildning inom komvux bör även fortsättningsvis omfatta ett begränsat antal kurser. Annars finns risk för både organisatoriska problem och orimliga kostnadsökningar för kommunerna. Samtidigt är det viktigt att individens möjlighet att själv välja utbildning säkerställs i största möjliga mån. Kommunen bör därför när den erbjuder komvux på gymnasial nivå för att den vuxne ska uppnå grundläggande behörighet så långt som möjligt beakta den vuxnes önskemål, tidigare utbildning och arbetslivserfarenhet.

Det bör anmärkas att studie- och yrkesvägledningen spelar en viktig roll för att vald utbildning ska motsvara den enskildes mål med studierna. Den stora mångfalden av både yrken och utbildningar gör det svårt för eleverna att överblicka sina möjligheter. Studie- och yrkesvägledningen är central för att eleverna ska kunna fatta väl övervägda beslut i dessa frågor. Val som leder till avbrutna studier och onödig skuldsättning kan på så sätt undvikas. Eftersom eleverna inom vuxenutbildningen har mycket varierande erfarenheter och utbildningsbakgrund är en väl organiserad och tillgänglig studie- och yrkesvägledning viktig vid ett införande av en sådan utvidgad rätt till komvux som här föreslås. I sammanhanget kan det också vara av vikt att beakta den yrkesvägledning som erbjuds av Arbetsförmedlingen, särskilt när det gäller arbetslösa som står inför valet att välja utbildning för att förbättra sin arbetsmarknadssituation. Det kan även vara effektivt om det finns en väl utvecklad samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen avseende olika vägledningstjänster.

Det bör också understrykas att kommunerna i vissa fall kan uppfylla sin skyldighet att erbjuda komvux genom validering. Med validering avses enligt skollagen en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter obero-

Ds 2015:60

ende av hur de förvärvats (20 kap. 32 §). Att i ett inledande skede, vid planeringen av utbildningen, genomföra en kartläggning av individens kunskaper och kompetenser i syfte att se om hans eller hennes kunskaper kan valideras kan leda till att utbildningstiden förkortas. Ett validerande förhållningssätt i undervisningen kan få samma effekt. Validering kan alltså vara ett sätt att förkorta och effektivisera utbildningen som bör uppmärksamas i detta sammanhang.

5 Urvalet till komvux ändras

Förslag: Bestämmelserna i förordningen om vuxenutbildning om urval när det gäller komvux på gymnasial nivå ska utökas till att även omfatta sökande med längre tidigare utbildning. Vidare ska även individer med en svag ställning på arbetsmarknaden prioriteras vid urvalet.

Skälen för förslaget: Förfärlagen i denna promemoria innebär att betydligt fler sökande till komvux på gymnasial nivå än i dag kommer att omfattas av rätten till sådan utbildning. Uppskattningsvis handlar det om ca 26 procent av de elever som i dag studerar inom komvux på gymnasial nivå (se vidare avsnitt 8). Härutöver finns behöriga sökande som inte omfattas av denna rätt. Om alla sökande inom sistnämnda kategori inte kan antas till komvux på gymnasial nivå, måste ett urval göras enligt förordningen om vuxenutbildning. Vid detta urval ska företräde ges till en sökande som har en kort tidigare utbildning och som därutöver uppfyller vissa urvalsriterier. En stor andel sökande med en kort tidigare utbildning förväntas omfattas av den föreslagna rätten till utbildning inom komvux på gymnasial nivå. Andelen sökande som omfattas av bestämmelserna om urval kommer därmed att minska.

De övergripande målen för komvux som anges i skollagen, och som bl.a. innebär att de som har fått minst utbildning ska prioriteras (20 kap. 2 §), bör ligga fast. I linje med det bör de med en kort tidigare utbildning även fortsättningsvis prioriteras vid urval när det gäller komvux på gymnasial nivå. Dagens urvalsbestämmelser omfattar dock inte personer med en längre tidigare utbildning. I brist på en reglering av urvalet för denna kategori kan kommunerna tillämpa egna urvalsregler, vilket kan innebära att det tillämpas olika regler i olika kommuner. Mot den bakgrund, och att färre

sökande med kort tidigare utbildning förväntas omfattas av urvalet, finns det anledning att införa bestämmelser i förordningen om vuxenutbildning om att företräde i andra hand ska ges till en sökande som oavsett tidigare utbildning uppfyller de urvalskriterier som gäller för sökande med kort tidigare utbildning.

Utbildningsväsendet, inte minst det för vuxna, har fått en allt större betydelse även i arbetsmarknadspolitiken. Om en vuxen t.ex. är arbetslös eller har ett yrkesliv präglat av tidsbegränsade anställningar och ofrivilliga perioder av arbetslöshet däremellan, är det rimligt att han eller hon ges viss förtur vid antagning till utbildning inom komvux på gymnasial nivå. Utbildning kan för dessa individer ofta vara vägen till en starkare ställning på arbetsmarknaden. Individer med en svag ställning på arbetsmarknaden bör därför tillhöra dem som prioriteras vid antagning till utbildning inom komvux på gymnasial nivå. Därför bör vid urval oavsett längden på den sökan- des tidigare utbildning företräde ges till en sökande som har en svag ställning på arbetsmarknaden. I turordningen bör sökande med en svag ställning på arbetsmarknaden lämpligen prioriteras direkt efter sökande som önskar fullfölja studier som han eller hon har påbörjat enligt en upprättad individuell studieplan.

6 Förstudie om en betygsdatabas

Förslag: Statens skolverk ska få i uppdrag att göra en förstudie om en databas för registrering av uppgifter om betyg och gymnasieexamen. Skolverket ska även få i uppdrag att utreda om andra uppgifter bör registreras i databasen och vilka som ska ges tillgång till uppgifterna. Uppdraget ska genomföras efter samråd med Universitets- och högskolerådet, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Skälen för förslaget: Ibland kan en elev som har påbörjat komvux i en kommun fortsätta sina studier i en annan kommun, t.ex. efter att ha bytt bostadsort. I dessa fall är det viktigt att den nya hem-kommunen har information om elevens utbildningsbakgrund. Det kan också förekomma fall där en sökande förtiger sin utbildningsbakgrund i syfte att få rätt till utbildning. I dag använder sig kommunerna av olika elevregister och it-system vilket försvarar tillgången till elevuppgifter i de fall elever flyttar mellan kommuner. En rätt för den enskilda individen att delta i utbildning för att uppnå behörighet till eftergymnasiala studier medför därför behov av en bättre stödstruktur för kommunala beslutsfattares bedömningar av olika individers rätt till behörighetsgivande studier. En stödstruktur i form av en nationell betygsdatabas skulle kunna få stor betydelse, bl.a. eftersom flera huvudmän kan utfärda betyg för en och samma person. En sådan databas bör drastiskt minska risken för felaktiga mottagningsbeslut. För att uppnå målsättningen om bättre struktur bör databasen innehålla uppgifter om alla betyg utfärdade av samtliga huvudmän för den vuxenutbildning som regleras i skollagen. Den bör även innehålla uppgifter om gymnasieexamina som utfärdats inom komvux och gymnasieskolan. För att

databasen ska underlätta rätten till behörighetsgivande utbildning inom komvux är det viktigt att den även innehåller uppgifter om äldre betyg.

En gemensam vuxenutbildningsdatabas skulle kunna användas även för andra ändamål. Den kan t.ex. förutom uppgifter om betyg innehålla uppgifter om individuella studieplaner, intyg, start- och slutdatum på kursnivå, studiestödsuppgifter m.m. Databasen kan på sikt innehåra kostnadsbesparingar för kommunerna genom att deras administration blir mer effektiv och den skulle också kunna underlätta uppföljningen av verksamheten. Om även myndigheter som Skolverket, Statistiska centralbyrån (SCB), Arbetsförmedlingen och Centrala studiestödsnämnden (CSN) kan ges tillgång till uppgifterna i databasen, skulle detta bl.a. möjliggöra en statistikinsamling av hög kvalitet samt en bättre samordning mellan kommuner och statliga myndigheter och en bättre uppföljning av insatser än i dag. En förutsättning för åtkomst till uppgifter i databasen bör vara att det kan säkerställas att utomstående inte ges tillgång till personliga uppgifter. Vid utformningen av databasen och övervägandena om vilka som ska få tillgång till uppgifter i databasen bör det beaktas att nyttan av åtkomsten till uppgifterna bör vara påvisbar samtidigt som åtkomsten inte får innehåra några beaktansvärda försämringsar av skyddet för den personliga integriteten.

Mot denna bakgrund bör Skolverket ges i uppdrag att genomföra en förstudie om en databas för registrering av uppgifter om betyg och gymnasieexamen och som även innehåller uppgifter om äldre betyg. Skolverket bör även få i uppdrag att utreda om andra uppgifter bör registreras i databasen och vilka som ska få tillgång till databasens uppgifter. Uppdraget bör genomföras efter samråd med Universitets- och högskolerådet, CSN, Arbetsförmedlingen samt Sveriges Kommuner och Landsting. Skolverket bör också vid genomförandet av uppdraget särskilt beakta de begränsningar som kan följa av personuppgiftslagen (1998:204).

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna i skollagen, förordningen om yrkeshögskolan och förordningen om vuxenutbildning ska träda i kraft den 1 januari 2017. De nya bestämmelserna i skollagen om rätt till utbildning inom komvux på gymnasial nivå och i förordningen om vuxenutbildning om urval ska tillämpas första gången på kurser och gymnasiearbeten som påbörjas efter ikraftträdet. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för kurser och gymnasiearbeten som påbörjats före ikraftträdet.

Skälen för förslaget: För att de förslag som lämnas i denna pro memoria ska kunna genomföras behöver ändringar göras i skollagen, förordningen om yrkeshögskolan och förordningen om vuxenutbildning. För att utbildningar som påbörjats enligt äldre bestämmelser ska kunna fortsätta att bedrivas på samma villkor som i dag behövs också övergångsbestämmelser.

Eftersom förslaget till lag om ändring i skollagen kräver riksdagsbehandling är det lämpligt att lagändringarna och de därmed sammanhängande förordningsändringarna träder i kraft den 1 januari 2017. De nya bestämmelserna i skollagen om rätt till utbildning inom komvux på gymnasial nivå och i förordningen om vuxenutbildning om urval bör tillämpas första gången på kurser och gymnasiearbeten som påbörjas efter ikraftträdet. Äldre bestämmelser bör fortfarande gälla för kurser och gymnasiearbeten som påbörjats före ikraftträdet.

8 Konsekvenser

Bedömning: En rätt till behörighetsgivande utbildning i komvux enligt förslagen i denna promemoria beräknas kosta kommunerna ca 492 miljoner kronor per år. Kostnaderna för en rättighet föreslås ersättas fullt ut av staten i enlighet med den s.k. kommunala finansieringsprincipen. Förutom dessa kostnader tillkommer kostnader för en databas för registrering av uppgifter om betyg och gymnasieexamen m.m. Kostnaden för uppbyggnad och drift av en databas kan fastställas först efter att en förstudie har genomförts. Kostnaden för en förstudie beräknas till 700 000 kronor.

Skälen för bedömningen

Vilka som berörs av regleringen

För enskilda individer kommer förslagen i denna promemoria att innebära en förstärkt rätt till utbildning inom komvux på gymnasial nivå. Kommunerna är huvudmän för komvux och därmed skyldiga att tillhandahålla den utbildning som en individ ska ha rätt till enligt förslagen i denna promemoria. Vidare får ett landsting tillhandahålla komvux på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad och efter avtal med en kommun även på andra områden. Kommunerna har också möjlighet att sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom komvux (entreprenad). Staten föreslår stå för de merkostnader som förslagen i denna promemoria beräknas medföra. Skolverket föreslås få i uppdrag att göra en förstudie för en databas för registrering av uppgifter om betyg och gymnasieexamen m.m.

Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Allmänt

Kostnaderna för ett införande av en rätt till utbildning inom komvux på gymnasial nivå för att uppnå grundläggande och särskild behörighet till högskoleutbildning har tidigare beräknats av den arbetsgrupp som presenterade departementspromemorian Rätt till gymnasial vuxenutbildning och gymnasial särvux (Ds 2009:20).

I promemorian konstaterades det att efterfrågan på komvux på gymnasial nivå och därmed utbildningskostnaderna för kommunerna troligen inte kommer att öka med en rätt att läsa in grundläggande behörighet till högskoleutbildning. Detta antagande bygger på diskussioner som arbetsgruppen haft med kommunala företrädare. Enligt vad som där framkom är de elever som saknar grundläggande behörighet till högskoleutbildning redan i dag prioriterade vid antagningen till komvux på gymnasial nivå. Antagandet förutsätter dock att förhållandena i övrigt förblir oförändrade. Staten bör dock ersätta kommunerna fullt ut för kostnaderna enligt den s.k. kommunala finansieringsprincipen. De kostnader för reformen som beräknas i detta avsnitt bör således ersättas av staten fullt ut.

När det gäller en rätt till komvux för att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning på grundnivå bedömde arbetsgruppen att dessa sökande redan i dag som regel bereds plats. Eftersom alla kommuner inte erbjuder alla kurser som ger särskild behörighet till högskoleutbildning på grundnivå kan dock en rätt till komvux för att uppnå sådan behörighet innebära att vissa kommuner ställs inför nya krav. Många kommuner erbjuder dock redan i dag ett brett utbud av kurser och för dessa kan kostnaderna för en sådan rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux som föreslås i denna promemoria förväntas förbli små eller oförändrade jämfört med i dag. Kommuner som i dag har ett mer begränsat utbud av behörighetsgivande kurser inom komvux kan drabbas av ökade kostnader för ett bredare kursutbud till följd av förslagen i denna promemoria. Kostnaderna för att bredda kursutbudet kan dock för många kommuner bli betydligt lägre om de samverkar med närliggande kommuner. Genom samverkan kan kommuner erbjuda ett

brett utbud av kurser inom komvux och samtidigt ha tillräckligt elevunderlag för att kostnaden per utbildningsplats ska bli rimlig.

Kostnadsberäkningar

Sammantaget beräknas en rätt till behörighetsgivande utbildning i komvux enligt förslagen i denna promemoria kosta ca 492 miljoner kronor per år, om rätten finansieras från grunden. Dessa beräkningar bygger på antagandet att antalet elever inte kommer att öka annat än marginellt till följd av den föreslagna rättigheten. Andelen elever som beräknas omfattas av en rätt enligt förslagen i denna promemoria antas motsvara ca 26 procent av de elever som i dag studerar inom komvux på gymnasial nivå. Det totala antalet elever inom komvux på gymnasial nivå var 2014 knappt 178 000.

Drygt hälften av kostnaderna för komvux finansieras av staten

Kommunernas totala kostnader för komvux på gymnasial nivå uppgick 2014 till ca 3 460 miljoner kronor. Kostnaderna finansieras delvis genom riktade statsbidrag. Dessa statsbidrag uppgick 2014 till sammanlagt ca 1 014 miljoner kronor. Dessutom finansieras delar av kostnaderna genom det generella statsbidraget till kommunerna (utgiftsområde 25, anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*). Den del av det generella statsbidraget som är avsedd att täcka kommunernas kostnader för vuxenutbildning uppgår till 1,2 miljarder kronor per år. Dessa medel tillfördes anslaget efter förslag i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1) och ska täcka kostnaderna för kommunernas utbildning för vuxna. Under 2014 stod komvux på gymnasial nivå för ca 50 procent av kommunernas totala kostnader för vuxenutbildning. Detta innebär att ca 600 miljoner kronor av det generella bidraget till kommunerna kan antas vara ersättning för kommunernas kostnader för komvux på gymnasial nivå.

En rättighet för elever med en examen från ett yrkesprogram att delta i komvux för att uppnå grundläggande behörighet till högskolestudier infördes i och med den nya skollagen och började tillämpas den 1 juli 2012. Kommunerna kompenseras för detta med

100 miljoner kronor årligen. Även dessa medel ingår i det generella statsbidraget till kommunerna.

Om man summerar de statsbidrag som räknas upp ovan kan statens respektive kommunernas andel av finansieringen av kostnaderna för komvux på gymnasial nivå beräknas. Av kommunernas kostnad för komvux på gymnasial nivå på ca 3 460 miljoner kronor 2014 täcktes ca 1 714 miljoner kronor av statsbidrag. Därmed finansierade kommunerna 2014 själva komvux på gymnasial nivå med ca 1 746 miljoner kronor.

Beräknad kostnad för att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning

De beräkningar som presenterades i Ds 2009:20 visar att ca 15 procent av antalet årsplatser inom komvux på gymnasial nivå kan antas komma att upptas av elever som studerar med syftet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. Utifrån detta antagande kan kommunernas kostnader för en rätt till utbildning inom komvux för att uppnå sådan behörighet beräknas uppgå till ca 262 miljoner kronor per år (15 procent av kommunernas kostnader på 1 746 miljoner kronor).

Beräknad kostnad för att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning

När det gäller särskild behörighet till högskoleutbildning deltog ca 15 procent av kursdeltagarna inom komvux på gymnasial nivå 2014 i kurser som ingår i minst en områdesbehörighet enligt högskoleförordningen. Kurser som ingår i områdesbehörigheter kan dock även krävas för grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller till utbildning inom yrkeshögskolan. Kurser som ingår i områdesbehörigheter kan även läsas av andra skäl än för att uppnå behörighet till eftergymnasial utbildning, t.ex. för att komplettera en oavslutad yrkesutbildning inom gymnasieskolan. Liksom tidigare har konstaterats i Ds 2009:20 är det därför troligt att en stor andel av de som deltar i en kurs som ingår i en områdesbehörighet läser kursen av andra skäl än för att

uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning. En tredjedel av de som deltar i kurser som ingår i minst en områdesbehörighet kan antas delta i kurserna av andra skäl än för att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning. Beräkningarna av kostnaderna för den i den här promemorian föreslagna rätten till komvux utgår därför från att ca tio procent av eleverna inom komvux på gymnasial nivå deltar i kurser i syfte att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning. Baserat på kostnadsuppgifterna ovan bedöms kommunernas kostnader för en rätt till komvux för att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare därmed uppgå till ca 175 miljoner kronor per år (ca tio procent av 1 746 miljoner kronor).

Beräknad kostnad för att uppnå behörighet till yrkeshögskolan

Reglerna för grundläggande behörighet till yrkeshögskolan skiljer sig från reglerna för grundläggande behörighet till högskolan. Grundläggande behörighet till yrkeshögskolan uppnås i första hand genom en examen från gymnasieskolan eller motsvarande utbildning. Det spelar ingen roll om det är fråga om en examen från ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program. För motsvarande behörighet till högskolan krävs däremot i första hand en gymnasieexamen i form av antingen en högskoleförberedande examen eller en yrkesexamen kompletterad med godkända betyg i vissa teoretiska kurser (se vidare avsnitt 3). Då alla examina från gymnasieskolan ger grundläggande behörighet till yrkeshögskolan är det också rimligt att anta att färre elever kommer att utnyttja komvux för att uppnå nämnda behörighet.

För beräkningarna av kostnaderna för grundläggande behörighet till yrkeshögskolan har följande antaganden gjorts. Läsxåret 2013/14 var ca 90 000 studenter nybörjare i högskolan och ca 15 000 studerande nybörjare i yrkeshögskolan. Andelen nybörjare i yrkeshögskolan motsvarade därmed 17 procent av andelen nybörjare i högskolan. Om sökande till yrkeshögskolan utifrån resone manget i ovanstående stycke antas utnyttja komvux för att nå grundläggande behörighet i mindre utsträckning än sökande till högskolan, kan kostnaden för utbildning inom komvux som leder

till grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan beräknas till ca 26 miljoner kronor per år (262 miljoner kronor multiplicerat med 0,1).

Vad gäller särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan antas rätten till komvux för att uppnå sådana förkunskaper utnyttjas i samma grad som rätten till komvux för att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare (se uppskattnings om detta ovan). Kostnaden för en rätt till komvux i syfte att uppnå särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan beräknas därmed uppgå till ca 30 miljoner kronor per år (175 miljoner kronor multiplicerat med 0,17).

Ekonomiska konsekvenser för staten

Införandet av en rätt till behörighetsgivande utbildning i komvux enligt förslagen i denna promemoria beräknas som ovan nämns kosta ca 492 miljoner kronor per år i ersättning till kommunerna. Då en rätt till behörighetsgivande kurser inom komvux inte antas innebära fler elever inom komvux på gymnasial nivå, bedöms den inte heller påverka statens kostnader för studiemedel.

Skolverkets kostnader för att genomföra en förstudie för en databas beräknas uppgå till 700 000 kronor. Denna beräkning är hämtad ur GRUV-utredningens betänkande (SOU 2013:20). Kostnaden för uppbyggnad och drift av en betygsdatabas kan fastställas först efter att en förstudie har genomförts.

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen regleras bl.a. i 14 kap. regeringsformen. Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Innebördens av bestämmelsen är att inskränkningar i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Den slutliga bedömningen av hur denna prövning faller ut görs av riksdagen

i samband med att riksdagen tar ställning i lagstiftningsärendet (se prop. 2009/10:80 s. 296).

Kommunernas skyldighet att erbjuda komvux på gymnasial nivå regleras i dag i skollagen. Av lagen framgår bl.a. att varje kommun ska erbjuda komvux på gymnasial nivå. Hemkommunen ansvarar vidare för att de som har rätt att delta i komvux på gymnasial nivå och önskar delta i sådan utbildning, också får det. Vidare anges att varje kommun ska sträva efter att därutöver erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov (20 kap. 16 §). En skyldighet för kommunerna att erbjuda utbildning som leder till grundläggande och särskild behörighet till högskoleutbildning samt grundläggande behörighet till och särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan innebär en utökad skyldighet för kommunerna jämfört med dagens reglering. Detta utgör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Inskräckningen i självstyrelsen bedöms dock vara motiverad med hänsyn till ändamålet med reformen, dvs. att bygga bort återvändsgränder i utbildningsväsendet och säkra individers tillgång till behörighetsgivande utbildning i komvux.

Alternativet att behålla nuvarande reglering av kommuners skyldighet att erbjuda komvux på gymnasial nivå kan innebära att kommuner inte tillhandahåller utbildning för kvinnor och män i behov av utbildning för tillträde till eftergymnasiala studier i tillräckligt stor omfattning.

Enligt förslagen i denna promemoria ska kommunerna ges stor frihet att välja hur man vill uppfylla skyldigheten att erbjuda utbildning inom komvux för att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller till utbildning inom yrkeshögskolan och vilka kurser som omfattas av rätten. Därmed bedöms kommunernas skyldighet att erbjuda utbildning inte ha gjorts mer omfattande än vad som är nödvändigt. Förslaget bedöms också ha utformats på ett sätt som inte vållar kommunerna större organisoriska problem än nödvändigt.

När det gäller rätten att delta i komvux på gymnasial nivå i syfte att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning eller särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan får kommunerna emellertid inte samma frihet att avgöra vilka kurser som ska erbjudas. Inskräckningen i den kommunala självstyrelsen i denna del är

nödvändig eftersom sådan behörighet inte kan uppnås genom olika kombinationer av kurser.

Sammanfattningsvis har kommunernas möjligheter att själva bestämma i vilken utsträckning de ska erbjuda komvux på gymnasial nivå tillgodosetts i möjligaste mån med hänsyn till ändamålet med regleringen, nämligen att säkra individers tillgång till behörighetsgivande utbildning inom komvux.

Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män och för utrikes föddas etablering

Förslaget i denna promemoria om en utvidgad rätt till komvux på gymnasial nivå bedöms kunna få en positiv effekt på jämställdheten mellan kvinnor och män, eftersom rätten underlättar omställningar i arbetslivet. Den utvidgade rätten innebär att både kvinnor och män får bättre möjligheter att skola om sig och byta yrkeskarriär, vilket bör kunna bidra till att bryta den könsuppdelning som präglar många av gymnasieskolans program och som även återspeglas i arbetslivet.

Majoriteten av eleverna i komvux på gymnasial nivå är kvinnor, 2014 var ca 63 procent av eleverna kvinnor och ca 37 procent män. Andelarna kvinnor och män i komvux har varit relativt stabila över tid. Eftersom aktuell reform inte bedöms påverka elevantalet inom komvux på gymnasial nivå finns inte heller skäl att tro att reformen skulle påverka fördelningen mellan kvinnor och män bland eleverna. Eftersom fler kvinnor än män studerar inom komvux förväntas också fler kvinnor än män gynnas av reformen.

Förslagen bedöms sammantaget även få en positiv effekt på etableringen på arbetsmarknaden av utrikes födda. Målgruppen som helhet bedöms öka de närmaste åren mot bakgrund av det ökade antalet personer som söker asyl i Sverige. Genom att införa en utvidgad rätt till utbildning som ger behörighet till eftergymnasial utbildning förhindras att utrikes födda fastnar i återvändsgränder i utbildningsväsendet på grund av att de inte antas till en utbildning som ger behörighet till eftergymnasial utbildning. I dag är en relativt stor andel av eleverna inom komvux på gymnasial nivå, och därmed många av de elever som kan antas omfattas av den utvid-

Ds 2015:60

gade rätten till komvux, utrikes födda (2014 ca 32 procent). Även bland utlandsfödda är majoriteten av eleverna inom komvux kvinnor, 2014 var ca 65 procent av de utrikes födda eleverna kvinnor och ca 35 procent män. Eftersom reformen i sig inte bedöms påverka elevantalet i komvux på gymnasial nivå kan utrikes födda kvinnor förväntas gynnas mer av reformen än utrikes födda män.

Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (EU)

Förslagen i denna departementspromemoria bedöms inte få några konsekvenser i förhållande till EU:s regelverk.

Påverkan på företag och konkurrensförhållanden

Kommunerna kan överlämna uppgifter inom komvux på entreprenad till fysiska eller juridiska personer. I praktiken är det dock enbart juridiska personer som efter en kommunal upphandling anordnar utbildning inom komvux på entreprenad. Kalenderåret 2014 uppgick andelen upphandlad utbildning inom komvux på gymnasial nivå till ca 47 procent, sett till andelen elever som deltar i utbildning som ges av en privat utbildningsanordnare. Förslagen i denna promemoria bedöms dock inte påverka antalet elever inom komvux och därmed inte förutsättningarna för hur mycket utbildning som upphandlas. Förslagen kan dock innebära att vissa kommuner behöver bredda sitt utbud av utbildningar inom komvux, vilket kan påverka vilka utbildningar som upphandlas. Förslagen bedöms inte påverka företagens konkurrensförhållanden.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)

20 kap.

19 § En vuxen som är behörig att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 § men som inte har uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller utbildning inom yrkeshögskolan har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå en sådan behörighet.

Om en vuxen, utöver behörigheten att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 §, har uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare, har han eller hon rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå särskild behörighet till sådan högskoleutbildning. Den som har uppnått såväl grundläggande som särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppnå annan särskild behörighet till sådan högskoleutbildning.

Om en vuxen, utöver behörigheten att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 20 §, har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan, har han eller hon rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Den som har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan och som uppfyller uppställda krav på särskilda förkunskaper för sådan utbildning har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå i syfte att uppfylla uppställda krav på andra särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt att delta i kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högre utbildning. Övervägandena finns i avsnitten 4.2 och 4.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att en vuxen har rätt att delta i komvux på gymnasial nivå även om han eller hon inte har en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan. För en sådan rätt är det genom ändringen tillräckligt att den vuxne inte har uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller utbildning inom yrkeshögskolan.

Att det anges att rätten avser komvux som syftar till behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå är ett förtydligande jämfört med hittillsvarande reglering, där det anges att rätten avser komvux som syftar till grundläggande behörighet till högskolestudier. Uttrycket högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå är det uttryck som används i högskoleförordningen (1993:100) och är avsett att ha samma innehörd som när det används i den förordningen och i andra författningsar på området. I högskoleförordningen finns det för närvarande bestämmelser om såväl grundläggande som särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare, högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybörjare, högskoleutbildning på avancerad nivå och högskoleutbildning på forskarnivå. Villkoren för grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare är dock desamma som villkoren för grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybörjare.

Den utvidgade rätten till komvux på gymnasial nivå för behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan är en rätt att uppnå grundläggande behörighet till sådana studier, dvs. sådan behörighet som för närvarande regleras i 3 kap. 1 och 2 §§ förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

Genom det nya *andra stycket* utvidgas rätten till komvux på gymnasial nivå även på så sätt att en vuxen som har uppnått grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare ska ha rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå för att uppnå särskild behörighet till sådan högskoleutbildning. Uttrycket högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare är avsett att ha samma innehörd som i högskoleförordningen. Liksom är fallet enligt första stycket krävs att den vuxne är behörig att delta i kom-

vux på gymnasial nivå enligt 20 §. Om personen har uppnått såväl en grundläggande som en särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare, har han eller hon vidare rätt att delta i komvux för att uppnå en eller flera andra särskilda behörigheter till högskoleutbildningen. En vuxen som har en grundläggande behörighet till en sådan högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare och dessutom har en särskild behörighet till sådan utbildning i form av en viss områdesbehörighet (jfr 7 kap. 9 § högskoleförordningen) har alltså rätt läsa en eller flera kurser inom komvux på gymnasial nivå för att skaffa sig en särskild behörighet i form av en annan områdesbehörighet.

Om den vuxne har uppnått grundläggande behörighet till studier inom yrkeshögskolan, har han eller hon enligt det nya *tredje stycket* också rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppfylla uppställda krav på särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Med sådana särskilda förkunskapskrav avses samma sak som i förordningen om yrkeshögskolan (se 3 kap. 3 § den förordningen). Liksom är fallet enligt första stycket krävs att den vuxne är behörig att delta i komvux på gymnasial nivå enligt 20 §. Om personen både har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan och uppfyller uppställda krav på särskilda förkunskaper för sådan utbildning, har han eller hon också rätt att delta i komvux för att uppfylla krav på andra särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Det kan t.ex. för en viss utbildning inom yrkeshögskolan ställas krav på sådana särskilda förkunskaper som en viss kurs i gymnasieskolan ger. En person som saknar dessa förkunskaper har då rätt att gå motsvarande kurs inom komvux. Kraven på särskilda förkunskaper för behörighet att antas till en utbildning inom yrkeshögskolan regleras som ovan framgått för närvarande i 3 kap. 3 § förordningen om yrkeshögskolan.

19 a § Om grundläggande behörighet enligt 19 § första stycket kan uppnås genom olika utbildningar, bestämmer hemkommunen vilken av utbildningarna som den ska erbjuda. Kommunen ska då

1. utgå från den vuxnes behov av särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare eller av särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan, och
2. så långt som möjligt beakta den vuxnes önskemål, tidigare utbildning och arbetslivserfarenhet.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om kommunens bestämmanderätt när det gäller vilken utbildning inom komvux som ska erbjudas en sökande som har rätt till komvux enligt 19 § första stycket. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

I 19 § regleras i vilka fall en person har rätt till komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högre utbildning. I förevarande paragraf finns kompletterande bestämmelser för det fall en grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller till utbildning inom yrkeshögskolan kan uppnås genom olika utbildningar. I ett sådant fall är det enligt paragrafen hemkommunen som bestämmer vilken utbildning som den vuxne ska få delta i.

Av *första punkten* framgår att kommunen, vid sitt erbjudande av komvux, ska utgå från den vuxnes eventuella behov av särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare eller dennes behov av särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Situationen kan t.ex. vara den att grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå kan uppnås genom två olika kurser inom komvux och att en av kurserna är en sådan kurs som dessutom krävs för särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. I detta fall innebär bestämmelsen att kommunen ska beakta om den sökande har behov av särskild behörighet och i sådant fall erbjuda den av kurserna som krävs för sådan behörighet. Uttrycken högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare samt särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan är avsedda att ha samma innebörd som i högskoleförordningen respektive förordningen om yrkeshögskolan.

Enligt *andra punkten* ska kommunen också så långt som möjligt beakta den vuxnes önskemål, tidigare utbildning och arbetslivserfa-

renhet. Om den vuxne t.ex. kan uppnå särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan genom att läsa en av två olika kurser, ska kommunen, om det är möjligt, erbjuda den av de två kurserna som den vuxne föredrar.

19 b § *Den som har rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå enligt 19 § har rätt att delta i sådan utbildning i en annan kommun än sin hemkommun eller ett landsting, om utbildningen finns där och inte erbjuds av hemkommunen. I ett sådant fall är hemkommunen skyldig att ersätta den mottagande kommunens kostnader. Bestämmelserna i 15 kap. 32 § ska tillämpas när det gäller ungdomar till och med första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.*

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om rätt att delta i komvux någon annanstans än i hemkommunen och interkommunal ersättning. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Paragrafen motsvarar det hittillsvarande andra stycket i 19 §. Bestämmelsen ändras på så sätt att den görs tillämplig även på sådan rätt att delta i utbildning på gymnasial nivå som regleras i 19 § andra och tredje styckena.

19 c § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka kurser som omfattas av rätten att delta i utbildning enligt 19 § andra och tredje styckena.*

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka kurser som en rätt att delta i komvux på gymnasial nivå omfattar. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

I 19 § andra stycket finns det bestämmelser om rätt för den som har uppnått behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare att delta i utbildning inom komvux på gymnasial nivå. I 19 § tredje stycket finns motsvarande bestämmelser rörande den som har behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan. Enligt förevarande paragraf får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka kurser som dessa rättigheter att delta i komvux på gymnasial nivå omfattar. Det kan bl.a. bli fråga om att meddela föreskrifter om att vissa kurser inte ska omfattas av den utvidgade rättigheten. Uttrycken högskoleutbildning som påbörjas på grund-

nivå och som vänder sig till nybörjare samt särskilda förkunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan är avsedda att ha samma innebörd som i högskoleförordningen respektive förordningen om yrkeshögskolan.

23 § Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå beslutar om en sökande ska antas till utbildningen. *En sökande som har rätt att delta i utbildning enligt 19 § ska dock alltid antas till utbildningen.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om urval bland mottagna sökande.*

I paragrafen finns bestämmelser om antagning till komvux på gymnasial nivå.

I *första stycket* anges bl.a. att huvudmannens möjlighet att besluta om vilka sökande som ska antas till en utbildning inom komvux på gymnasial nivå inte omfattar en sökande som har rätt till sådan utbildning enligt 19 §. Ändringen är endast redaktionell.

Andra stycket innehåller en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om urval bland mottagna sökande. Regleringen i 20 kap. innebär att alla behöriga sökande till komvux ska *tas emot* som sökande till utbildningen, men om antalet platser i komvux på gymnasial nivå är färre än antalet behöriga sökande måste huvudmannen göra ett *urval* bland de sökande. En mottagen sökande som får en plats i utbildningen *antas* till utbildningen. Ändringen är endast av redaktionell karaktär och påverkar alltså inte innehållet i sak.

I kraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

I punkten anges att föreslagna lagändringar träder i kraft den 1 januari 2017.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ds 2015:60

2. Bestämmelserna i 20 kap. 19 § i den nya lydelsen och i 20 kap. 19 a–19 c §§ tillämpas första gången på kurser och gymnasiearbeten som påbörjas efter ikraftträdet.

I punkten anges att bestämmelserna i 20 kap. 19 § i den nya lydelsen och i 20 kap. 19 a–19 c §§ tillämpas första gången på kurser och gymnasiearbeten som påbörjas efter ikraftträdet, dvs. den 1 januari 2017 eller senare.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

3. Bestämmelserna i 20 kap. 19 § i den äldre lydelsen gäller för kurser och gymnasiearbeten som har påbörjats före ikraftträdet.

Av punkten framgår att bestämmelserna i 20 kap. 19 § i den äldre lydelsen ska gälla för kurser och gymnasiearbeten som påbörjats före ikraftträdet, dvs. före den 1 januari 2017.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

SOU 2015:89; Ny Museipolitik

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar till protokollet att kulturnämnden tar ställning till förslaget till yttrande vid sammanträdet den 16 februari 2016 där kommunstyrelsen föreslår att anta förslaget till yttrande i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsenheten ställer sig i sitt förslag till yttrande i stort positiv till betänkandet Ny Museipolitik. Enheten ser att den kunskapsförmedlande rollen som museer kan ha bör förtydligas mer i betänkandet och eventuellt kopplas till statsbidragen. Att förslaget till ny museilag kan antas att i viss mån påverka det kommunala självstyret får anses uppvägas av förtydligandena om museernas fria ställning och ökande möjligheter till inlån, att gallra och att samverka med övriga museer i det allmänna museiväsendet som lagen kan inspirera till.

Ärendet

Regeringen har, med anledning av betänkandet, SOU 2015:89; Ny Museipolitik, som presenterar en översyn av de statliga museernas uppdrag, myndighets- och institutionsstruktur och regeringens styrning av dem, inbjudit kommuner att inkomma med synpunkter på betänkandet. Betänkandet föreslår bland annat att en museilag införs för att slå fast de allmänna museernas fria ställning som kunskapsinstitutioner i samhället och deras ansvar för att förmedla ett reflekterande förhållningssätt till historien och omvärlden. Enligt förslaget ska lagen innehålla bestämmelser om det allmänna museiväsendet, det vill säga alla offentligt stydda museer som har avlönad personal, oavsett om de har statlig, regional eller kommunal huvudman. Lagen bör, enligt betänkandet, inledas med en bestämmelse som anger att de allmänna museernas övergripande ändamål är att bidra till det demokratiska samhällets utveckling.

Förslag till yttrande

Kultur- och fritidsenheten föreslår att kommunen ska ställa sig i stort positiv till förslaget om ny museilag.

Museernas roll som kunskapscentra lyfts fram på olika sätt i betänkandet. Kultur- och fritidsenheten anser att det är en viktig roll som också kräver specifik pedagogisk och kommunikativ kompetens hos de anställda. Att i lagtext slå fast de allmänna museernas fria ställning och som fria kunskapsinstitutioner är mycket positivt. Att bidra till bildning är ännu ett sätt att beskriva museernas roll i framtidens samhälle. Oavsett hur den kunskapsförmedlande rollen definieras finns anledning att ännu tydligare lyfta fram den bildande eller kunskapsgenererande rollen i den nya museilagen och att koppla dessa tydligare till möjliga statsbidrag.

Eventuell påverkan på det kommunala självstyret behandlas på sidan 320 i betänkandet. Kultur- och fritidsenheten noterar att förslaget till ny museilag, viss mån, kan påverka det kommunala självstyret. Denna påverkan får dock anses uppvägas av förtynligandena om museernas fria ställning och ökande möjligheter till inlån, att gallra och att samverka med övriga museer i det allmänna museiväsendet som lagen kan inspirera till.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inte några ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inte några konsekvenser för barn

Bilagor

1. Förslag till yttrande
2. Sammanfattning av betänkandet

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Ulrika Westin
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande med anledning av remiss av betänkandet (SOU 2015:89) Ny Museipolitik. Ku2015/02515/KL

Sammanfattning

Nacka kommun ställer sig positiv till delar i betänkandet (SOU 2015:89) Ny Museipolitik. Nacka kommun anser att det är viktigt att inte detaljreglera verksamheterna utan använda en eventuell ny lagstiftning så att verksamheterna får en tydlig målstyrning med en effektiv uppföljnings- och utvärderingssystematik, som i sin tur kan skapa en stabil och nytänkande drift och utveckling av verksamheterna. Vidare ser Nacka kommun fram emot ett regelverk som bidrar till en effektiv och nyskapande organisation, och som om möjligt minskar administrationen hos offentligt finansierade verksamheter oavsett om de är statligt, regionalt eller kommunalt finansierade. Nacka kommun noterar att förslaget till ny museilag, i viss mån, kan komma att påverka det kommunala självstyret vilket inte vore önskvärt.

Ärendet

Nacka kommun ställer sig positiv till delar i betänkandet och tar tillfället i akt att ge följande synpunkter.

En ny museilag skulle på ett tydligt sätt kunna möjliggöra ett större utrymme för museer, oavsett om de har statlig, regional eller kommunal huvudman, att driva och utveckla verksamheten på det sätt som huvudmannen bedömer vara bäst. Utrymmet för den egna bedömningen förutsätter en reglering som inte detaljstyr verksamheterna, men där det skapas tydliga ramar, målsättningar och en effektiv uppföljning och utvärdering för att ständigt öka kvaliteten. För detta behövs inte nya myndigheter eller krångliga och detaljstyrande lagar och regler.

Det är vidare bra att museernas roll som kunskapscentra lyfts fram på olika sätt i betänkandet och det är viktigt att museernas roll bidrar till bildning i framtidens samhälle. Men Nacka kommun förhåller sig frågande till om det behövs en ny lag för att kunna uppnå den frågeställningen. Att därtill koppla möjligheten till ansökningar om ytterligare statsbidrag, bidrar inte till en effektiv och nyskapande organisation, utan ökar om möjlig administrationen hos offentligt finansierade verksamheter på statlig, regional eller kommunal nivå.

Nacka kommun noterar att förslaget till en ny museilag, i viss mån, kan komma att påverka det kommunala självstyret. I betänkandet anges i sammanhanget förtydliganden om

museernas fria ställning och ökande möjligheter till inlån, att gallra och att samverka med övriga museer i det s.k. allmänna museiväsendet som en eventuell lag skulle kunna inspirera till. Denna påverkan ser inte Nacka kommun positivt på, då det i Nacka kommuns perspektiv, de facto inte behövs lagregler i detalj för att uppnå dessa målsättningar och möjligheter.

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande
Nacka kommun

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Nacka kommun

Ny museipolitik

Betänkande av Museiutredningen 2014/15

Stockholm 2015

SOU 2015:89

Sammanfattning

I enlighet med våra direktiv har utredningen genomfört en översyn av de statliga museernas uppdrag, myndighets- och institutionsstruktur samt regeringens styrning av dem. I betänkandet beskrivs de statliga museernas historia och museipolitikens utveckling över tid. Vidare behandlas hur vissa mer genomgripande samhällsförändringar påverkat förutsättningarna för museiverksamhet samt viktiga trender och utvecklingstendenser som kan förväntas vara av betydelse framöver. Mot denna samlade bakgrund lämnar vi sedan våra förslag.

En ny museipolitik – utgångspunkter

Vår samlade bedömning är att det behövs en ny inriktning för den statliga museipolitiken. Museerna har utvecklat sin verksamhet och kontinuerligt förhållit sig till samhällsutvecklingen under olika tidsperioder. Ändå tycks det vara svårt för museerna att få erkännande för mycket av det arbete som har gjorts. De har utretts gång efter annan och såväl problemformuleringar som lösningar återkommer utan synbar medvetenhet om historien och vilka åtgärder som tidigare har prövats.

Ett problem med den hittillsvarande museipolitiken är att den ofta förutsatt att tämligen storskaliga, organatoriskt inriktade åtgärder ska rå på t.ex. problem med ökade kostnader. Några tydliga belägg för att det finns stora vinster att göra om man gör på detta sätt finns dock inte. Ett annat problem är att dessa breda grepp kombinerats med en detaljstyrning som inte alltid tagit hänsyn till hur dessa kunskapsinstitutioner fungerar. Museerna har i alltför hög grad blivit styrd i enskildheter och ofta med utgångspunkt i rådande tidsanda.

För att komma till rätta med dessa problem och för att undvika att vissa ”eviga” problemformuleringar biter sig fast, föreslår utredningen att museipolitiken bör få en delvis ny inriktning. Den politiska styrningen bör bli tydligare vad gäller de principiella utgångspunkterna för museernas verksamhet och på samma gång mer övergripande inriktad än i dag. Utgångspunkterna för det allmännas stöd till museiverksamheterna måste bli tydligare, men institutionerna måste också ges större ansvar och möjligheter att förverkliga sina uppdrag.

En särskild museilag

Vårt förslag är att en museilag införs för att slå fast de allmänna museernas fria ställning som kunskapsinstitutioner i samhället och deras ansvar för att förmedla ett reflekterande förhållningssätt till historien och omvärlden. Enligt vårt förslag ska lagen innehålla bestämmelser om det allmänna museiväsendet, det vill säga alla offentligt stydda museer som har avlönad personal, oavsett om de har statlig, regional eller kommunal huvudman. Lagen bör inledas med en bestämmelse som anger att de allmänna museernas övergripande ändamål är att bidra till det demokratiska samhällets utveckling.

Fria kunskapsinstitutioner

De allmänna museerna skastå fria från hindrande åtgärder som, av ideologiska eller andra skäl, syftar till att inskränka verksamheten. Utan hinder ska museerna, både på nationell, regional och kommunal nivå, kritiskt kunna granska samhället och lyfta fram kunskap som är av betydelse i dagens samhälle. Ett syfte med den föreslagna museilagen är att uttrycka museernas fria ställning i förhållande till den politiska beslutsnivån. Därför föreslår vi en bestämmelse om att huvudmannen för ett museum inte får vidta åtgärder som syftar till att inskränka museets fria förmedling av kunskap och upplevelser.

Publik verksamhet, kunskapsuppbryggnad och samlingsförvaltning

I museilagen ska det finnas generella bestämmelser om museernas huvudsakliga verksamhetsområden. Enligt vårt förslag ska det anges i lagen att utställningar och annan publik verksamhet ska präglas av allsidighet, öppenhet och kvalitet. Publik verksamhet ska vara tillgänglig för alla och anpassad till användarnas olika förutsättningar. Dessutom ska det anges i lagen att museerna inom sina ämnesområden ska bidra till forskning och annan kunskapsuppbryggnad samt att museerna ska ha hög kompetens inom sina ämnesområden och kunna belysa dessa ur olika perspektiv.

Vad gäller samlingsförvaltning sägs det i lagen att museerna har i uppdrag att aktivt förvalta sina samlingar för att nå verksamheternas mål. För att så ska kunna ske regleras det också i lagen att de statliga museerna har mandat att överläta lös egendom som ingår i de samlingar de förvaltar genom gåva, byte eller försäljning om den inte behövs för verksamheten. I en särskild bestämmelse regleras även de kommunala och regionala museernas möjligheter att gallra arkeologiskt material (fornfynd) som överlätsits av staten. Att museerna ges rätt att gallra är inte minst viktigt för att de ska kunna undvika skenande kostnader för samlingsförvaltningen.

Samverkan och spridning i hela landet

Det är av stort samhällsintresse att de gemensamt finansierade museerna når en bred och engagerad publik runt om i Sverige. Det ska därför anges i museilagen att de statliga museerna har ett särskilt ansvar för att tillgängliggöra sin verksamhet för människor i hela landet. Det kan ske genom vandringsutställningar eller filialer, men också genom att utnyttja digital teknik. För att alla i hela landet ska få bättre tillgång till museernas samlade resurser, ska det också regleras att alla museer inom det allmänna museiväsendet ska samverka. Bland annat ska det ske genom att de ställer föremål ur de egna samlingarna till varandras förfogande utan oskäliga avgifter eller administrativa hinder.

En ny myndighet för museer och utställningar

För att främja en museiverksamhet av hög kvalitet i hela landet är vårt förslag att en ny myndighet inrättas, Myndigheten för museer och utställningar. Myndigheten ska, bl.a. med utgångspunkt i den föreslagna museilagen, följa upp verksamhet inom och fördela bidrag till museisektorn. Myndigheten ska även kunna hantera förvaltningsuppgifter som rör utställningsgarantier och bidra till att stärka museiperspektivet på nationell nivå inom ramen för kultursamverkansmodellen. Myndighetens uppdrag ska innefatta ett ansvar för den officiella museistatistiken och viss omvärldsbevakning. Den nya myndigheten finansieras genom att medel överförs från Riksutställningar, som i sin tur avvecklas.

Kvalitetsutveckling genom kollegial granskning

För att komplettera regeringens ekonomiskt inriktade uppföljning av centralmusernas verksamhet behövs det bättre kvalitetsdrivande system i museisektorn. Granskningen av de statliga museiverksamheterna bör också i högre utsträckning än i dag skötas kollegialt. Dessutom bör de statliga museerna i högre utsträckning än i dag jämföras med liknande institutioner i andra länder. Den nya museimyndigheten föreslås därför ha som en av sina huvuduppgifter att organisera en professionsbaserad granskning av museiverksamheten vid centralmuseerna. I likhet med vad som är fallet inom högskolan bör utvärderingen av museiverksamheterna bygga på granskningar som genomförs av bedömagrupper med externa, oberoende sakkunniga (så kallad peer-review).

Nytt statsbidrag för samverkansprojekt i museisektorn

Vi föreslår att det inrättas ett nytt statsbidrag på totalt 28 miljoner kronor för samverkansprojekt kring utställningar och annan publik verksamhet. För att museiverksamhet ska komma fler till del är det enligt vår bedömning framför allt resurser för samverkansprojekt mellan museer – statliga, regionala, kommunala och enskilda – som saknas i dag. Kunskap och kompetens finns i dag i alla delar av systemet och med rätt resurser kan dessa aktörer, tillsammans och på

ett ickehierarkiskt sätt, skapa högkvalitativ och nydanande verksamhet i olika delar av landet.

En central uppgift för en samlad museimyndighet bör vara att sköta fördelningen av statsbidrag inom museisektorn. Det innefattar dels det nya statsbidrag vi föreslår, men också befintliga bidrag till centralmuseernas forskning, till arbetslivsmuseer och till försvarshistorisk museiverksamhet. Genom att samla denna uppgift hos en myndighet kan hanteringen effektiviseras och nödvändig kompetens byggas upp.

Mer konsekvent och bättre anpassad styrning

Mot bakgrund av det förslag som lämnats om en ny museilag bör regeringen göra en genomgång av myndighetsinstruktioner och motsvarande styrdokument på museiområdet för att anpassa dessa till den nya regleringen av vissa övergripande frågor. Syftet bör dels vara att skapa större enhetlighet i hur bestämmelserna är formulerade och dels att tydligare än i dag uttrycka museernas särart. Inom de huvudsakliga verksamhetsområdena – publik verksamhet, kunskapsuppbryggnad och samlingsförvaltning – bör museerna ges i uppdrag att ta fram strategiska planer som kan tas till utgångspunkt för den kollegiala granskning som vi föreslår.

Bättre möjligheter att använda avgiftsinkomster

I dag är det ett bekymmer för flera statliga museer att de avgiftsinkomster de får in inte alltid kan investeras i den verksamhet som egentligen är mest prioriterad. Därför är vår bedömning bl.a. att en generell ändring bör göras i de statliga museernas regleringsbrev som gör det möjligt att driva museibutiker med vinst och att använda inkomsterna i övrig verksamhet. Vidare bör de museer som arbetar aktivt med internationella vandringsutställningar ges rätt att använda inkomsterna från sådana i övrig verksamhet.

Länk till Betänkande av Museiutredningen 2014/15:

<http://www.regeringen.se/contentassets/a7f58685a4964dbfb276541303516196/ny-museipolitik-sou-201589.pdf>

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Statens kulturråds delredovisning om kulturverksamheter i vissa områden

Yttrande till Kulturdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar att kulturnämnden tar ställning till förslaget till yttrande den 16 februari 2016 där kommunstyrelsen föreslås att anta föreslaget yttrande i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelse över Statens Kulturråds delredovisning om kulturverksamheter i vissa bostadsområden.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsenheten ställer sig i sitt förslag till yttrande i stort positiv till Statens Kulturråds delredovisning av uppdraget att förbereda en satsning på kulturverksamheter i vissa bostadsområden 2016–2018. Nacka kommun vill trots det ta tillfället i akt att förmedla synpunkter på Statens kulturråds delredovisning om kulturverksamheter i vissa bostadsområden. Kultur- och fritidsenheten anser att förtydliganden om hur man avser att deltagande i offentligt finansierad kultur ska mätas eller beskrivas bör göras. Vidare finns det anledning att på ett tydligare sätt beskriva vad som avses med att projekt som ansöker om bidrag ska beskriva ”en mångfald av konstnärliga uttryck”.

Ärendet

Regeringen har, med anledning av Statens Kulturråds delredovisning av dess uppdrag att förbereda en satsning på kulturverksamheter i vissa bostadsområden 2016–2018, inbjudit kommuner att inkomma med synpunkter på delredovisningen.

Satsningens innehåll ska utgå från de boendes behov och önskemål och präglas av brett medborgarinflytande och syftet med satsningen är att skapa goda förutsättningar för ökat inflytande, delaktighet och utbud av kultur och konstnärlig gestaltning i vissa utvalda bostadsområden. Vidare bör satsningen nå alla åldersgrupper och ökad demokratisk delaktighet. Den bör främst vända sig till områden med lågt valdeltagande.

Förslaget till yttrande

Kultur- och fritidsenheten ställer sig i sitt förslag till yttrande positiv till den bidragsförordning som föreslås i Statens Kulturråds delredovisning av uppdraget att ta fram en satsning på kulturverksamheter i vissa bostadsområden. Kultur- och fritidsenheten har

följande synpunkter på den föreslagna bidragsförordningen som beskrivs i Statens kulturråds delredovisning om kulturverksamheter i vissa bostadsområden.

Under rubriken ”Stödets utformning- Försrag till bidragsförordning” på sidan 7 – föreslår Kultur- och fritidsenheten att Nacka kommun påtala vikten av att man under ”Förutsättningar för statsbidraget” 3 §, ytterligare förtydligar vad som avses med ”...i stadsdelar där det finns ett begränsat deltagande i offentligt finansierad kultur”. Det är av vikt att beskriva hur deltagandet i offentligt finansierad kultur ska mätas eller definieras.

Under ”Stödets utformning- Grunder för bedömning” på sidan 9 - I avsnittet om grund för prioritering är att projektansökan beskriver ” - en mångfald av konstnärliga uttryck” finns anledning att uttrycka sig mer precist. Att som första punkt för prioritering av projektansökningar formulera ett så förhållandevis oprecist kriterium som ”en mångfald av konstnärliga uttryck” bör undvikas till förmån för ett förtydligande av ett minsta antal ”konstnärliga uttryck” eller ett antal olika ”konstnärliga uttryck” i samverkan.

Under ”Stödets utformning – Grunder för bedömning på sidan 9 – I samma avsnitt som ovanstående punkt men längre ned finns anledning att under rubriken Prioriterade är projekt som verkar i bostadsområden där - valdeltagandet och deltagandet i offentligt finansierad kultur är lågt, förtydliga hur potentiella aktörer förväntas beskriva och visa att invånarnas i bostadsområdets deltagande i offentligt finansierad kultur är lågt. Valdeltagandet mäts centralt och kan med förhållandevis enkla medel redovisas, men hur är tanken att ansökande aktörer ska beskriva invånarnas deltagande i offentligt finansierad kultur. Det finns anledning att förtydliga på vilket sätt detta ska mäts eller verifieras.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inte några ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inte några konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Förslag till yttrande.
2. Delredovisning av Kulturrådets uppdrag att förbereda en satsning på kulturverksamheter i vissa bostadsområden.

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Ulrika Westin
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande om förslag till bidragsförordning med anledning av Statens Kulturråds delredovisning om kulturverksamheter i vissa bostadsområden (Dnr Ku 2015/02737/KI)

Sammanfattning

Generellt anser Nacka kommun att eventuella möjligheter till ansökningar om statsbidrag, lägger hinder för en effektiv och nyskapande organisation och ökar om möjligt administrationen hos offentligt finansierade verksamheter oavsett om de är statligt, regionalt eller kommunalt finansierade. Med den utgångspunkten vill ändå Nacka kommun ta tillfället i akt att till Statens Kulturråds delredovisning av uppdraget att förbereda en satsning på kulturverksamheter i vissa bostadsområden 2016-2018, förmedla synpunkter på den alternativa lösningen. Nacka kommun anser att förtydliganden om hur man avser att deltagande i offentligt finansierad kultur ska mätas eller beskrivas bör göras. Vidare finns det anledning att på ett tydligare sätt beskriva vad som avses med att projekt som ansöker om bidrag ska beskriva ”en mångfald av konstnärliga uttryck”.

Ärendet

Generellt anser Nacka kommun att eventuella möjligheter till ansökningar om statsbidrag lägger hinder för en effektiv och nyskapande organisation och ökar administrationen hos offentligt finansierade verksamheter. Skulle ändå en sådan reglering som föreslås vara det enda alternativet, föranleder det Nacka kommun att ha följande synpunkter på den föreslagna bidragsförordningen som beskrivs i Statens kulturråds delredovisning om kulturverksamheter i vissa bostadsområden.

Stödets utformning - Förslag till bidragsförordning (s. 7)

Vi vill påtala vikten av att man under - Förutsättningar för statsbidraget 3§ ytterligare förtydligar vad som avses med ”... i stadsdelar där det finns ett begränsat deltagande i offentligt finansierad kultur”. Det är av vikt att beskriva hur deltagandet i offentligt finansierad kultur ska mätas eller definieras.

Stödets utformning - Grunder för bedömning (s. 9)

I avsnittet om grund för prioritering är att projektansökan beskriver ” - en mångfald av konstnärliga uttryck” finns anledning att uttrycka sig mer precist. Att som första punkt för prioritering av projektansökningar formulera ett så förhållandevis oprecist kriterium som ”en mångfald av konstnärliga uttryck” bör undvikas till förmån för ett förtydligande av ett minsta antal ”konstnärliga uttryck” eller ett antal olika ”konstnärliga uttryck” i samverkan.

Stödets utformning – Grunder för bedömning (s. 9)

Vidare finns anledning att under rubriken Prioriterade är projekt som verkar i bostadsområden där - valdeltagandet och deltagandet i offentligt finansierad kultur är lågt, förtydliga hur potentiella aktörer förväntas beskriva och visa att invånarnas i bostadsområdets deltagande i offentligt finansierad kultur är lågt. Valdeltagandet mäts centralt och kan redovisas, men hur är tanken att invånarnas deltagande i offentligt finansierad kultur ska mätas/uppskattas/verifieras?

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande
Nacka kommun

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Nacka kommun

NACKA KOMMUN

2015 -12- 10

Dnr
Dpl

Beslut

2015-11-13

GD 2015:270

Dnr KUR 2015/6946

REGERINGSKANSLIET
Kulturdepartementet

2015 -11- 13

Dnr. KU 2015/02737/KIKulturdepartementet
103 33 Stockholm**Delredovisning av Kulturrådets uppdrag att förbereda en satsning på
kulturverksamheter i vissa bostadsområden**

Härmed överlämnas delredovisning i enlighet med uppdrag Ku 2015/01872/KI.

Handläggningen av ärendet

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Staffan Forssell efter föredragning av handläggare Edna Eriksson, Viktoria Nguema och Simon Strömberg. I beredningen av ärendet har även enhetscheferna Lotta Brilioth Biörnstad, Lisa Poska, Mika Romanus samt verksamhetsstrateg Signe Westin deltagit.

På Kulturrådets vägnar

Staffan Forssell

KULTURVERKSAMHETER I VISSA BOSTADSORÅDEN

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
INLEDNING	4
UPPDRAGET.....	5
STÖDETS UTFORMNING	6
BAKGRUND	6
FÖRSLAG TILL BIDRAGSFÖRORDNING	7
GRUNDER FÖR BEDÖMNING.....	9
FÖRSLAG	10
UTGÅNGSPUNKTER.....	10
FÖRSLAG PÅ BENÄMNING PÅ SATSNINGEN – ÄGA RUM	10
SAMVERKAN.....	10
Nationellt och internationellt utbyte och lärande	10
LÄRANDE FÖRHÄLLNINGSSÄTT	11
Följeforskning.....	11
KOMMUNIKATION	11
JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING	12
INTEGRERING MELLAN ÄGA RUM OCH ÖVRIGA PÅGÅENDE SATSNINGAR OCH VERKSAMHETER	12
Kulturrådet.....	12
Övriga satsningar och stödformer.....	12
FRAMTAGANDET AV DELREDOVISNINGEN	14
OMVÄRLDSBEVAKNING OCH RESEARCH.....	14
Kulturvanor.....	14
Nya folkrörelser	16
Valdeltagande	17
UTPEKADE PARTER.....	17
KULTURRÅDETS WORKSHOPS.....	18
Workshops med lokalt engagerade.....	18
Konstrådet.....	18
Visionsworkshop ”Öppna staden”	18
STUDIERESOR	19
Arts Council England	19
Barking	19
Doncaster	19
Dewsbury.....	19
Studieresa till New York	20
Creative Time	20
No Longer Empty	20
New York City Housing Authority	20
Majora Carter Group	20
DELTAGANDE UNDER KONFERENSER, SEMINARIER OCH MÖTEN.....	21
KÄLLHÄNVISNING	22
BILAGOR	23

SAMMANFATTNING

Regeringen har gett Kulturrådet i uppdrag att ta fram ett förslag på en satsning under 2016-2018. Syftet är att ytterligare stärka kulturen i ett antal bostadsområden runt om i landet med lågt valdeltagande och lågt deltagande i offentligt finansierad kultur.

I Sverige finns en god spridning av kulturverksamheter och många tar del av offentligt finansierad kultur på olika sätt. Men det finns platser där dessa gemensamt finansierade kulturverksamheter och det traditionella föreningslivet har svårt att engagera vissa grupper.

Kulturrådet föreslår därför en satsning som syftar till att stödja projekt som genom en bred lokal samverkan initierar och utvecklar konst och kultur i vissa bostadsområden utifrån invånarnas behov. Satsningen föreslås heta Äga Rum. Namnet har tagits fram i samråd med Konstrådet som har ett motsvarande uppdrag inom konstnärlig gestaltning. Äga Rum manifesterar att något ska ta plats men signalerar också att invånarna får vara med och påverka, att äga rummet.

Projekt som får bidrag via Äga Rum ska bidra till att en mångfald av konst och kultur kommer till stånd. Det finns många offentliga och privata rum och lokaler som kan upplåtas för skapande på nya sätt. Det finns även en mångfald av uttryck och konstformer som ligger nära många invånare, såsom film, foto, spel och andra digitala tekniker. Projekt som hittar sätt att kombinera eller bruka detta kommer att prioriteras.

Projekten ska drivas genom ett lokalt partnerskap. Huvudmannen för projektet, som inte kan vara en offentlig part, ska göra en gemensam ansökan tillsammans med andra aktörer. Det är viktigt att samverkan är tydlig och att alla parter har inflytande i skapandet av gemensam långsiktig vision utifrån vilken man skapar en konkret plan för vad man vill göra under projektperioden. Sammansättningen ska bestå av minst en ideell verksamhet med förankring i området och kan med fördel bestå av enskilda aktörer, en kulturorganisation och gärna en offentlig part, som till exempel kan vara en kulturskola, ett bibliotek eller en stadsdelsförvaltning. Kulturrådet ser även att fastighetsbolag, centrumägare eller annan lokal kommersiell verksamhet kan ingå i partnerskapet.

Satsningarna inom Äga Rum ska ha ett lärande förhållningssätt. De ska vara experimenterande och modiga där nya sätt att inspirera och engagera invånarna med kultur prövas, vilket skapar utrymme för utveckling.

Denna delredovisning har tagits fram under september–oktober 2015 av en arbetsgrupp inom Kulturrådet. Arbetsmetoden har varit att ta tillvara befintlig forskning, rapporter och annan analys som berör satsningen men också att initiera egna möten och workshops och delta på andras sammankomster och konferenser för att få en stor volym av olika perspektiv, behov och erfarenheter.

INLEDNING

I Sverige finns en god spridning av kulturverksamheter i hela landet där många tar del av offentligt finansierad kultur på olika sätt. Cirka 400 000 unga deltar i kulturskolans verksamheter¹, landets museer hade 2013 drygt 17 miljoner besök² och de svenska folkbibliotekens totala utlåning 2012 uppgick till 68 miljoner utlån³. Samtidigt finns behov av kultur- och demokratifrämjande insatser på en rad platser och områden runt om i landet. Dagens samhälle blir mer och mer heterogent, vilket skapar olika förutsättningar för människors kulturvanor.⁴ Det finns platser där offentligt finansierade kulturverksamheter och det traditionella föreningslivet har svårt att engagera vissa grupper.

Samtidigt växer nya urbana folkrörelser fram, där både kultur och andra frågor engagerar. Viljan att organisera sig, skapa, dela, konsumera kultur och delta i kulturlivet finns överallt även om man inte tar del av det gemensamt finansierade kulturutbudet. De rörelser som uppstår svarar oftast på ett tydligt behov och drivs många gånger av människor med lokal förankring som äger stort engagemang till sina områden. Många etablerade verksamheter inom folkrörelser och det offentliga arbetar intensivt med att hitta nya former för att möta invånarnas engagemang. En utmaning är att det finns en utbredd projekttrötthet i många av dessa områden som visar på ett behov av kontinuitet och hållbarhet.⁵

För att möta utmaningarna är det viktigt att ta reda på vilka behov invånarna faktiskt har och låta verksamheten påverkas av detta. Därför är det avgörande att fler får tillgång till att medskapa och skapa själva och inte enbart ses som publik till andras aktiviteter.

I dagens globaliserade värld kan det lokala bostadsområdet ha mer gemensamt med en liknande plats i en annan del av världen än grannorten som har andra förutsättningar. Genom sociala medier skapas kreativa kontakter och utbyten mellan individer och rörelser. Tack vare tillgänglig teknik kan fler skapa och ta del av andras skapande av musik, film, TV, radio, pod, foto och litteratur. Digitaliseringen har gjort det möjligt för individer att mötas och lära sig av varandra utan krav på professionalitet och utbildning.

¹ Kulturskolerådets statistikinsamling. *Lägesrapport 2014 – resultat från Kulturskolerådets statistikinsamling*, s. 1

² Myndigheten för Kulturanalys. *Kulturanalys 2015*, s. 15

³ Kungl. Biblioteket, *Bibliotek 2014 – offentligt finansierade bibliotek*, s. 5

⁴ Myndigheten för Kulturanalys. *Samhällstrender och kulturvanor: en omvärldsanalys*, s. 21

⁵ Folkets hus och Parker. *Nya mötesplatser*, s. 8

UPPDRAGET

Regeringen har uppdragit åt Kulturrådet att förbereda en satsning på kulturverksamheter i vissa bostadsområden 2016–2018. Satsningens innehåll ska utgå från de boendes behov och önskemål och präglas av brett medborgarinflytande. Kulturrådet ska i detta uppdrag samråda med Konstrådet som getts motsvarande uppdrag inom området konstnärlig gestaltning.

I uppdraget ingår bland annat att:

- förbereda satsningen och föreslå former för hur den ska genomföras och följas upp,
- lämna förslag till en bidragsförordning eller hur regeringens övriga styrdokument bör formuleras,
- i samråd med Konstrådet föreslå en gemensam benämning på satsningen 2016–2018.

STÖDETS UTFORMNING

Bakgrund

Inom ramen för bidragsgivningen kommer Kulturrådet att bevilja stöd till ett begränsat antal projekt med spridning över landet för att möjliggöra färre men större satsningar. Kulturrådets förslag till bidragsförordning utgår från ett antal grunder för bedömning som ska verka för tydlighet gentemot sökande och ge myndigheten möjlighet att bedöma en helhet.

Projekt som får finansiering via satsningen ska bidra till att en mångfald av konst och kultur kommer till stånd. Det finns många offentliga och privata rum och lokaler som kan upplåtas för skapande på nya sätt. Det finns även en mångfald av uttryck och konstformer som ligger nära många invånare, såsom film, foto, spel och andra digitala tekniker. Projekt som hittar sätt att kombinera eller bruka detta kommer att prioriteras.

Projekten ska drivs genom ett lokalt partnerskap. Huvudmannen för projektet, som inte kan vara en offentlig part, ska göra en gemensam ansökan tillsammans med andra aktörer. Det är viktigt att samverkan är tydlig och att alla parter har inflytande i skapandet av gemensam långsiktig vision utifrån vilken man skapar en konkret plan för vad man vill göra under projektperioden.

Sammansättningen ska bestå av minst en ideell verksamhet med förankring i området och kan med fördel bestå av enskilda aktörer, en kulturorganisation och gärna en offentlig part, som till exempel kan vara en kulturskola, ett bibliotek eller en stadsdelsförvaltning. Kulturrådet ser även att fastighetsbolag, centrumägare eller annan lokal kommersiell verksamhet kan ingå i partnerskapet. Sammansättningen inom partnerskapet kan förändras under projektets gång.

De ska använda sig av metoder för beslutsfattandet inom projekten som är så nära invånarna som möjligt.

Förslag till bidragsförordning

Förordning (2015:XXX) om statsbidrag till kulturverksamhet i vissa bostadsområden

Inledande bestämmelse

1 § I denna förordning finns bestämmelser om statsbidrag till kulturverksamhet i vissa bostadsområden. Statsbidrag lämnas i den mån det finns tillgång på medel.

Ändamålet med statsbidraget

2 § Ändamålet med statsbidraget är att stödja projekt som genom samverkan och medskapande processer skapar konst och kultur utifrån invånarnas behov.

Förutsättningar för statsbidrag

3 § Statsbidrag enligt denna förordning får lämnas för utveckling och skapande av kulturverksamheter i stadsdelar där det finns ett begränsat deltagande i offentligt finansierad kultur.

4 § Statsbidrag får lämnas till sökande som kan visa upp samarbete med andra organisationer.

5 § Statsbidrag får endast lämnas till enskilda juridiska personer eller näringsidkare.

6 § Statsbidrag får inte lämnas till en organisation som har skulder för skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten eller som är i likvidation eller försatt i konkurs.

Ärendenas handläggning

7 § Kulturrådet prövar frågor om statsbidrag enligt denna förordning.

8 § En ansökan om statsbidrag ska vara skriftlig. Sökanden ska till Kulturrådet lämna de handlingar och uppgifter som myndigheten behöver för att kunna pröva ansökan.

9 § Ett beslut om statsbidrag får förenas med villkor. Dessa ska framgå av beslutet. I beslutet ska även sista dag och villkor för redovisning enligt 10 § anges.

Redovisning

10 § Den som har tagit emot statsbidrag enligt denna förordning ska till Kulturrådet redovisa hur medlen har använts och vilka resultat som har uppnåtts.

Återbetalning och återkrav

11 §

Kulturrådet får besluta att ett beviljat statsbidrag tills vidare inte ska betalas ut, om det kan antas att bidraget har beviljats på felaktiga uppgifter.

Kulturverksamheter i vissa bostadsområden

12 § Mottagaren av ett bidrag enligt denna förordning är återbetalningsskyldig om

1. mottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har försakat att bidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. bidraget av något annat skäl har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
3. bidraget helt eller delvis inte har utnyttjats eller inte har använts för det ändamål som det har beviljats för,
4. mottagaren inte lämnar sådan redovisning som avses i 10 §,
eller
5. villkor i beslutet inte har följts.

13 § Om någon är återbetalningsskyldig enligt 12 §, får Kulturrådet besluta att helt eller delvis kräva tillbaka statsbidraget. Om ett belopp som har återkrävts inte betalas i rätt tid, ska dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) tas ut på beloppet.

Om det finns särskilda skäl, får myndigheten besluta att efterge återkrav helt eller delvis.

Bemyndigande

14 § Kulturrådet får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

Överklagande

15 § Beslut enligt denna förordning får inte överklagas.

Grunder för bedömning

Kulturrådet föreslår att följande kriterier och grunder för bedömning är vägledande för beslut om stöd.

Grund för prioritering är att projektansökan beskriver

- en mångfald av konstnärliga uttryck,
- samverkan mellan professionella och amatörer och krafter från ideella, kommersiella och offentliga aktörer,
- en långsiktig vision som i samverkan ska åstadkommas,
- hur sökande hittar sätt att använda och återbruka befintliga offentliga och kommersiella rum och lokaler så de når fler av sina invånare,
- hur nya sätt att kommunicera med och involvera nya målgrupper kan utforskas,
- ett tydligt lärande perspektiv för att möjliggöra spridning.

Vidare prioriteras projektansökningar som är väl förankrade i bostadsområdet och sätter invånarnas behov i centrum genom att

- det i ansökan tydligt redogörs för hur man kommer arbeta med att ta reda på invånarnas behov,
- ansökan beskriver hur invånarnas behov utgör utgångspunkt för långsiktiga visioner och konkreta verksamheter,
- den lokala förankringen i bostadsområdet är tydligt beskriven,
- medskapande processer och invånarinflytande under hela satsningen finns beskrivna,
- vända sig till alla åldersgrupper,
- verksamheten utgår från samverkan mellan aktörer med olikartade kompetenser och uppdrag som kompletterar varandra. Samverkan kan till exempel ske mellan kulturverksamheter i samverkan med de som verkar inom områden som stadsplanering, bostad, idrott, hälsa och utbildning.

Prioriterade är projekt som verkar i bostadsområden där

- valdeltagande och deltagandet i offentligt finansierad kultur är lågt,
- förvärvsfrekvensen och medelinkomsten är låg och en hög andel elever saknar behörighet till gymnasieskolan.

FÖRSLAG

Kulturrådet har utöver förslag till bidragsförordning och grunder för bedömning arbetat med att ta fram förslag inom följande områden:

- Utgångspunkter för satsningen.
- Ett förslag på gemensam benämning på satsningen för Kulturrådet och Konstrådet efter samverkan mellan myndigheterna.
- Förslag på hur satsningen bör genomföras och följas upp.

Utgångspunkter

Statens konstråd och Statens kulturråd har enats om följande gemensamma utgångspunkter för sina respektive uppdrag inom ramen för satsningen:

- *Invånarnas kreativitet och platsernas potential i centrum.* Fler ska kunna välja, skapa och ta del av kultur där de bor.
- *Ta plats i bostadsområden med lågt valdeltagande* och där deltagandet i offentligt finansierad kultur är begränsat. Bidra till en långsiktig utveckling av det lokala samhället genom att ge fler invånare möjlighet att inspireras, utveckla sina förmågor och därigenom stärka engagemanget och kreativiteten där de bor.
- *Involvera invånarna* och andra aktörer genom lokal samverkan med den professionella kulturen. Invånarna involveras som projektdeltagare, kulturutövare och publik.
- *Öppna möjligheter för bred samverkan* som kan haka in i andra satsningar inom stadsutveckling, boende, demokrati och tillgänglighet.
- *Ha ett prövande anslag, mod och vilja att utvecklas.* Det krävs ömsesidighet, ödmjukhet, mod och förändringsvilja för att samverka.

Förslag på benämning på satsningen – Äga Rum

Statens konstråd och Statens kulturråd har enats om den gemensamma benämningen *Äga Rum* för den aviserade satsningen. Rubriken täcker såväl permanenta och tillfälliga konst- och kulturhändelser som tillgänglighet till och makt över platsen där man bor. Dessa många olika rum står i gemensamt fokus för de båda myndigheternas uppdrag.

För att tydliggöra vad som skiljer myndigheternas olika uppdrag inom ramen för den gemensamma satsningen, kommer varje myndighet att ha en egen underrubrik. Avsikten är att fastställa dessa under hösten.

Samverkan

Nationellt och internationellt utbyte och lärande

Samverkan på lokal, nationell och internationell nivå är en förutsättning för att nå långsiktiga effekter. Det finns helt klart en stor kunskap och erfarenhet av medskapande både inom och utanför den svenska kultursektorn som är viktig att ta vara på. Kulturrådet ser ett behov av att ta tillvara på erfarenheterna från de olika projektet inom Äga Rum genom att skapa ett utbyte mellan de olika platserna. Det finns även behov av

att nationellt och internationellt lyfta satsningens erfarenheter för att hitta möjligheter att korsbefruktta olika nationella uppdrag med liknande inriktning och samverka med andra där det finns ett intresse för medskapande arbetsmetoder. Alla i uppdraget utpekade aktörer spelar här en viktig roll men även andra organisationer och myndigheter som arbetar för ökad tillgänglighet, utveckling och delaktighet.

Löpande samarbete med Konstrådet

Kulturrådet och Konstrådet har av regeringen fått i uppdrag att främja en statlig samsyn inom satsningen. Det ska därför finnas ett löpande samarbete mellan myndigheterna för att understödja varandras processer och samordna där det finns skäl till det.

Referensgrupp

För att säkerställa att de projekt som slutligen får en finansiering verkligen har potential att lyckas och att de utvalda projekten har en bredd i inriktningen så är det en fördel om fler är delaktiga i urvalsarbetet och i arbetet med att följa utvecklingen i satsningarna. I urvalsprocessen är en möjlighet att en referensgrupp tillsätts för bedömning av projekt. Referensgruppen kan bestå av representanter från lokalt förankrade ideella verksamheter, det professionella kulturlivet samt andra experter inom exempelvis stadsutveckling, lokalt delaktighetsarbete och medskapande.

Lärande förhållningssätt

Satsningarna inom Äga Rum ska ha ett lärande förhållningssätt. De ska vara experimenterande och modiga där nya sätt att inspirera och engagera invånarna med kultur prövas, vilket skapar utrymme för utveckling. Dessa erfarenheter bör fångas upp såväl lokalt som nationellt och internationellt för att spridas till så många som möjligt. Kulturrådet ser gärna att satsningen arbetar med ett strukturellt lärande där erfarenheter från projekten tas tillvara.

Följeforskning

För att kunna fånga upp de erfarenheter som genereras i satsningen så är det viktigt att en nationell följeundersökning bedrivs. Kulturrådet föreslår att Myndigheten för kulturanalys följer och utvärderar satsningarna i Äga Rum inom ramen för myndighetens uppdrag.

Även de lokala projekten uppmanas att initiera samarbeten med universitet, högskolor eller andra aktörer för att följa upp effekterna av projekten ur ett tvärvetenskapligt perspektiv.

Kommunikation

Äga Rum ska utformas så att aktörer som inte är vana att söka offentliga bidrag ges råd och stöd att formulera sina ansökningar och rapporteringar. En viktig roll för Kulturrådet blir att tillhandahålla information och kommunicera den så att man når nya målgrupper.

Websida för Äga Rum

En gemensam websida för Äga Rum produceras där information om de olika lokala satsningarna på Konstrådet och Kulturrådet lyfts fram. Den blir basen för den interna kommunikationen inom Äga Rum där de deltagande projekten kommer att kunna hitta vägledning och erfarenhetsutbyte som ett stöd för deras processer. Hemsidan blir även skyttfönstret utåt där alla involverade projekt kommer att presenteras och visualiseras på ett tilltalande sätt med berättandet i fokus.

För att kunna nå fram till nya målgrupper behövs plattformsoberoende innehåll som kan spridas i bloggar, andra hemsidor och i sociala medier. Film, foto och berättande i olika former behöver skapas. Användandet av en Youtubekanal skulle kunna vara en yta för att kommunicera vad Kulturrådets satsning handlar om och vara en plats för informationsfilmer om hur man söker pengar och hur man kan engagera sig lokalt.

Jämställdhetsintegrering

Äga Rum kommer att integreras i myndighetens arbete kring Jämställdhetsintegrering. Satsningen kommer att sätta stort fokus på att motverka all form av diskriminering.

Integrering mellan Äga Rum och övriga pågående satsningar och verksamheter

Kulturrådet

Inom Kulturrådet finns andra bidragsformer och verksamheter som kan komplettera, förstärka eller bredda Äga Rum. Exempel kan vara bidrag till arrangörer, Skapande skola och insatser för läsfrämjande verksamhet.

Landsting och regioner inom kultursamverkansmodellen är en naturlig part i relation till uppdraget. Kulturrådet ser landsting och regioner och verksamheter som omfattas av kultursamverkansmodellen som en betydelsefull arena för lärande, kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte i relation till satsningen. De kan även vara möjliga partners och en resurs till de aktörer som kommer att bedriva projekten. De resurser som finns inom ramen för kultursamverkansmodellen kan på så sätt förstärka satsningen, men även ge en långsiktighet samt bidra till spridning av erfarenhet och metoder.

Övriga satsningar och stödformer

Regeringens satsning på stöd till utomhusmiljöer i områden med socioekonomiska utmaningar och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) satsning på lokala resurscenter för demokratisk delaktighet kan komplettera Äga Rum. En annan möjlig resurs är befintliga mikrofinansieringsbidrag som många kommuner, landsting och regioner redan idag erbjuder.

Via Boverket finns möjligheten att söka bidrag för stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler och utvecklingsbidrag för ungdomsverksamhet i allmänna samlingslokaler.

Det finns även möjligheter att samordna Åga Rum med vissa stödformer inom några av Europeiska unionens stödprogram. Programmen ställer olika krav på vilken typ av aktörer som är berättigade att söka stöd och vilken typ av projekt/aktiviteter som kan ges stöd. En generell bedömning är att vissa stödformer inom EU:s sektorsprogram Erasmus+, Kreativa Europa och Europa för medborgarna samt Europeiska socialfonden kan vara av särskild vikt.

Ytterligare möjligheter finns i att samverka med länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands, Skåne och Kronobergs län i deras satsning att främja erfarenhets- och kunskapsutbyte om det sociala hållbara perspektivet inom urbant utvecklingsarbete.

FRAMTAGANDET AV DELREDOVISNINGEN

Tiden för arbetet med att ta fram delredovisningen har varit begränsad till perioden september–oktober 2015 och arbetsgruppen, bestående av Edna Eriksson, projektledare, Viktoria Nguema och Simon Strömberg, är sammansatt utifrån erfarenheter som omfattar både direkt lokalt arbete samt kommunala och statliga erfarenheter på kulturområdet. Arbetsmetoden har varit att:

- ta tillvara befintlig forskning, rapporter och annan analys som berör satsningen.
- initiera egna möten och workshops och delta på andras sammankomster och konferenser för att få en stor volym av olika perspektiv, behov och erfarenheter.
- ta tillvara kunskaper och erfarenheter av befintliga projekt och verksamheter från olika platser i Sverige och utlandet som varit i linje med satsningen.

Arbetsgruppen har haft en bred dialog med enskilda initiativtagare, lokala aktörer, föreningsliv, kommunala och regionala tjänstemän och politiker samt träffat parterna som är utpekade i uppdraget. Sammanlagt har arbetsgruppen fört samtal med över 1 000 personer genom enskilda möten, konferenser och workshops. Arbetsgruppen har träffat aktörer med en spridning över landet i både stad och landsbygd; aktörer som verkar i kulturlivet men också aktörer som verkar inom många andra områden som till exempel stadsplanering, arbetsmarknadsinsatser, satsningar kring mänskliga rättigheter, utbildning och näringsliv.

Arbetsgruppen har genomfört studieresor till England och New York.

Arbetsgruppen har i bred samverkan med befintlig verksamhet på Kulturrådet diskuterat möjligheter att samordna och förstärka satsningen med andra befintliga bidragsformer och övrig verksamhet.

Omvärldsbevakning och research

Kulturvanor

Ett primärt researchområde har varit att få en överblick av kulturvanor för att bättre förstå vem som konsumrar och utövar kultur men även varför. ”Nationella folkhälsoenkäten” av Folkhälsomyndigheten, ”Undersökningar av levnadsförhållanden” av Statistiska centralbyrån (SCB), ”Kulturanalys 2015” av Myndigheten för kulturanalys och ”Svenska kulturvanor” av SOM-institutet är fyra nationella undersökningar som erbjuder viss, om än begränsad, förståelse av kulturkonsumtion och utövande idag. I samtliga undersökningar förs statistik över kostnader och besökare eller deltagare i offentligt finansierade verksamheter, såsom folkbibliotek, museer och studiecirklar samt aktiviteter som teater- och dansföreställningar och klassiska musikkonserter. Undersökningen ”Svenska kulturvanor” inkluderar ett bredare urval vad det gäller kulturutövande, där fotografi, teckning, poesi och dagboksskrivande inräknas.

Samtliga undersökningar påvisar liknande mönster. Konsumtion, tillgång och möjlighet att delta i kultur tycks vara högre bland individer med stort kulturellt och ekonomiskt kapital. Män med lägre inkomst och utbildningsgrad deltar mindre i jämförelse med kvinnor i samma grupp. Utrikesfödda har lägre deltagande jämfört med inrikes födda. Detsamma gäller även för personer med funktionsvariationer jämfört med personer utan funktionsvariation. Kulturkonsumtion och -utövande tycks även minska med åldern.

Den tillgängliga statistiken saknar svar på kvalitativa frågeställningar, som skulle kunna berätta varför man har valt att besöka ett bibliotek eller museum. I försök att korrelera kulturellt deltagande och valstatistik har det visat sig vara svårt att bryta ner statistiken till bostadsområden med datan som finns tillgängliga genom de nationella undersökningarna.

De trender i rapporten "Samhällstrender och kulturvanor: En omvärldsanalys" av Myndigheten för kulturanalys som kan få konsekvenser för kulturvanorna och kulturpolitiken på 5-10 års sikt eller längre är följande:

Omvärldsanalysen har ett särskilt fokus på unga och äldre, och de fem trenderna är utvecklingen av:

- ett mer heterogent samhälle där t ex urbanisering och ökade inkomstklyftor ger olika förutsättningar för kulturvanor
- en mer deltagarstyrd kultur där digitaliseringen gör att fler kan delta och påverka kulturen
- ett bildsamhälle, där en förmåga att tolka bilder kommer att vara nödvändig
- kultur som målgruppsanpassas och utformas baserat på dataanalys
- filterbubblor och individanpassning av utbudet på internet, vilket gör att man får den typ av information och kultur som man redan känner till.

I omvärldsanalysen diskuteras också fem konsekvenser för kulturpolitiken där insatser, samverkan mellan olika politikområden, och mer kunskap kan komma att behövas. Det handlar om att förebygga vita fläckar på kartan där ett kulturutbud saknas, ge fler tillgång till bredband, stärka äldres tillgång till kultur, arbeta för större mångfald, samt öka mediekunnigheten för att motverka filterbubblors negativa effekter.

Offentligt finansierad kultur

På platser där medelinkomsten är låg är det vanligare bland unga att inte delta i en föreningsaktivitet eller aktivitet anordnad av musik- och kulturskolor trots att de vill delta, men samtidigt som de besöker fritidsgårdar och bibliotek desto oftare.⁶ Flertalet elever i kulturskolorna kommer från familjer där elevernas föräldrar tidigare varit elever på kulturskolan.⁷ Kulturskolorna rekrytrar i alltför liten utsträckning elever med föräldrar utan kulturellt kapital.⁸

⁶ Elofsson; Blomdahl; Lengheden & Åkesson, *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden*, s. 17

⁷ Högskoleverket, *Konststudenten sällan från arbetarhem*

⁸ Sveriges musik- och kulturskoleråd, *Glädjeämnen eller sorgebarn*, s 72

Det sker samtidigt utvecklingsarbeten inom många kulturskolor med ambitionen att bli relevanta för fler och därigenom nå nya deltagare. Ett exempel är Stiftelsen El Sistema som startade som en del av kulturskolan i Göteborg men som sedan spridit sin verksamhet runt om i landet. El Sistema bygger sin verksamhet utifrån en samverkan mellan lokala aktörer, den professionella kulturen och akademi. Ett annat exempel är det utvecklingsarbete som Kulturskolan Stockholm bedriver genom verksamheten Unga Berättar i samverkan med bland annat Skarpnäcks Stadsdelsförvaltning och en rad andra lokala aktörer för att stärka ungas delaktighet genom kulturaktiviteter.

Nya folkrörelser

Undersökningar visar att en femtedel av befolkningen inte är engagerad i civilsamhället. Detta är kopplat till socioekonomiska faktorer som låg utbildningsnivå, brist på tradition att engagera sig och tillgång till ett begränsat socialt nätverk.⁹ På platser där arbetslösheten är hög, medelinkomsterna är låga och föreningskunskaperna inte är så stora, finns också mindre utrymme för ideellt arbete.¹⁰

Viljan att organisera sig, skapa, dela och konsumera kultur finns överallt hos människor även om man inte deltar i offentligt finansierade verksamheter eller organiserar sig i föreningsform. Snarare växer andra rörelser som drivs lokalt av unga i olika bostadsområden, där segregation, racism och välfärd är frågor som står i centrum och där det aktivt utövas påtryckningsarbete i den allmänna politiska debatten. Tack vare sociala medier och den ökade digitaliseringen ökar nätverkandet över Internet, där en interntuppkoppling snarare än ett medlemskap möjliggör samverkan med andra.

Bland de äldre folkrörelserna pågår ett stort arbete för att tillgängliggöra sina verksamheter. Rädda Barnen, Hyresgästföreningen, studieförbunden Studiefrämjandet, Vuxenskolan och ABF är bara några exempel på de som arbetar för att hitta nya former för engagemang och för att involvera nya målgrupper.

Det finns även ett stort engagemang för att skapa nya medborgardrivna mötesplatser i utsatta områden¹¹. Bland annat har man genom LSU:s demokratiprojekt öppnat lokalen Ambassaden i Hässelby i nordvästra Stockholm som möjliggör en plats för unga att ”chilla organiserat”. Husby Träff är ett annat exempel där ett lokalt partnerskap mellan Folkets Hus och Parker, Rinkeby-Kista Stadsdelsförvaltning och Svenska Bostäder möjliggör ett aktivitetshus där medlemskap inte är ett krav för att ha möjlighet att påverka husets funktion och aktiviteter.

Exempel på andra projekt

Ett exempel på projekt som syftat till att tillgängliggöra kultur för nya målgrupper som har finansierats av Kulturrådet inom kultursamverkansmodellen är Araby Community Art i Växjö. Ett utvecklingsprojekt där människor som tidigare inte varit i kontakt med

⁹ Myndigheten för civilsamhälles- och ungdomsfrågor, *Fyra år med engagemangsguiden*, s. 11

¹⁰ Folkets hus och Parker, *Nya mötesplatser*, s. 7

¹¹ Ibid

kulturen involverades i utformandet och fick skapa själva tillsammans med professionella konstnärer.

Ta i Hand är ett slöjdprojekt i Biskopsgården i Göteborg, där slöjd och skapande används för att möjliggöra möten mellan människor samtidigt som man har arbetat med hjälp av lokal kompetens (i form av lokala workshophållare) och kunskapsutbyten.

Arts Council England menar att det tar åtta år för att en förändring ska kunna ske i ett samhälle och jobbar därför med en tioårig vision för den lokala platsen, utöver en treårig handlingsplan i projektet Creative People and Places (CPAP). Detta tror man kan möjliggöra en hållbarhet och överlevnad av verksamheter även när projektpengarna har tagit slut.

Andra erfarenheter från Arts Council England och Creative People and Places och MUCF:s Engagemangsguideprojekt visar att länkfunktionen – individer med nätwerk och lokal kompetens som kan lotsa mellan verksamheter och invånare som står utanför verksamheterna – spelar stor roll för att nå nya målgrupper. I England gjorde även mikrofinansiering från lokala projekt det möjligt för att nya målgrupper att ta initiativ till mindre projekt inom ramen för satsningen. I många kommuner, landsting och regioner finns idag besvärliga mikrofinansieringsbidrag som har möjlighet att kopplas till satsningen.

Andra nationella satsningar för att stärka lokal delaktighet är exempelvis MUCF:s Ungas organisering, Konstrådets miljonprogramsatsning samt Jordbruksverkets arbete med lokalt ledd utveckling. Från Kulturrådets håll finns verksamheter som Skapande skola och stöd till läsfrämjande.

Valdeltagande

Platser med lågt valdeltagande hittas över hela landet. Det finns även stor variation inom landsting och kommuner, där det i vissa fall kan finnas både ett väldigt högt och ett väldigt lågt valdeltagande inom samma kommun. Rådande valstatistik är inte lätt att förhålla sig till. Den svarar inte på om man är kulturellt aktiv eller inte, den avgör inte vilka kulturella behov man har men kan möjligen vara en faktor för att visa att just dessa invånare inte varit med och format den lokala kulturpolitiken och det lokala kulturutbudet.

Utpekade parter

Vi har på olika sätt haft möten med de utpekade parterna i regeringsuppdraget. Dessa inkluderar Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), Sveriges kommuner och landsting (SKL), Boverket, Riksteatern och representanter från regionerna i kultursverkansmodellen och representanter från de nationella minoriteterna. Under dessa möten har vi fört dialog kring samverkan, användbara metoder, framgångar och misslyckanden för tidigare satsningar.

Kulturrådets workshops

Workshops med lokalt engagerade

Kulturrådet har arrangerat två workshops med representanter från gräsrotsverksamheter, ideella föreningar och lokalt engagerade eldsjälar från olika miljonprogramsområden. Under dessa workshops diskuterades det utifrån verksamheternas erfarenheter av att arbeta nära de boende och med utgångspunkt i deras och den lokala platsens behov, både inom kultur och andra områden. Andra centrala frågor som lyftes fram av deltagarna var vikten av lokala nätverk och förankring, möjligheten att anställa personal och avodering av frivilliga, utåtriktad och lokalt anpassad marknadsföring, att göra kultur ”folklig” och samverkan.

Konstrådet

Tillsammans med Konstrådet har Kulturrådet vid ett flertal workshoptillfällen utforskat gemensamma utgångspunkter för våra skilda projekt och även kommit fram till en gemensam benämning för satsningen. En representant för Konstrådet följde även med på vår resa till England.

Visionsworkshop ”Öppna staden”

Kulturrådet arrangerade visionsworkshoppen ”Öppna staden” i Hangaren, Subtopia där drygt 120 representanter från gräsrotsorganisationer, myndigheter och andra kulturverksamheter deltog för att diskutera fyra nyckelområden i vårt uppdrag. Dessa löd:

- Hur skulle vi kunna hitta nya sätt för invånare att delta i kulturlivet?
- Hur skulle vi kunna använda befintliga rum och lokaler så fler kan skapa och delta?
- Hur skulle vi kunna skapa nya och hållbara partnerskap i lokalsamhället?
- Hur skulle vi kunna ta reda på vilka behov invånare har?

Det vi kan utläsa från resultatet är flera tydliga behov och önskemål. Här följer några av slutsatserna som deltagarna kom fram till.

- Samverkan mellan ideella projekt och professionella aktörer
- Våga satsa på nya aktörer
- Överlämnandet av makt och omfördelning av resurser
- Skapa beslutsfattande processer som är inkluderande
- Våga ompröva modell för bidragsgivning
- Ett förenklat ansökningsförfarande
- Deltagarorienterat stöd
- Tydliga strukturer för inkludering och direktinflytande

- Möjliggör att alla kan delta, säkerställande av representation i alla led
- Lyssna på behoven och lita på den egna kraften
- Hellre färre projekt som har möjlighet att ta höjd
- Kulturen som medel för samhällsutveckling
- Våga tro på invånarnas önskemål och kraft att förändra

Resultatet från workshopen finns i bilaga 6 och 7, samt som en film.

Studieresor

Arts Council England

Inom ramen för vårt researcharbete har två studieresor genomförts. Det första besöket var hos Arts Council England med anledning av deras satsning Creative People and Places (CPAP) som fokuserar på att få fler engagerade i områden med lågt kulturellt deltagande. Besöket genomfördes tillsammans med representanter från Statens konstråd och Riksteatern. Under två dagar mötte vi de nationellt ansvariga för satsningen samt besökte tre olika projekt som fått finansiering och stöd via CPAP. Arts Council betonar vikten av excellens både i konstnärlig kvalitet och i kvaliteten på de metoder och processer som används för att engagera invånarna. Idag finns 21 olika platser kopplade till Creative People and Places och varje plats drivs av lokal samverkan med partners från ideella verksamheter, kulturorganisationer, universitet, kommuner, centrumägare, bostadsbolag och många fler. Sammansättningen skiljer sig åt från plats till plats. Långsiktigheten manifesteras bland annat genom att varje samarbetsgrupp, som organiseras som ett konsortium, redan vid ansökan formulerar en tioårig vision för hur platsen kan ha utvecklats tack vare satsningen. De lokala projekten förbinder sig även att bedriva följeforskning och vara en del av ett nationellt erfarenhetsutbyte.

Barking

Projektet Creative Barking and Dagenham i Barking, en förort längst ut på en av Londons tunnelbanelinjer, fokuserade på mikrofinansiering och kulturlotsar för att engagera invånarna i nära samarbete med biblioteket.

Doncaster

I Doncaster utanför Sheffield besökte vi Right Up Our Street, ett projekt där fokus låg på att använda redan befintliga mötesplatser för att stärka kulturens närvaro, till exempel pubar, centrumanläggningar och torg.

Dewsbury

I Dewsbury utanför Leeds gjordes besök hos Creative Scene. För att nå nya målgrupper och locka ny publik arbetade man med att hitta nya former för att marknadsföra kultur och utmana både bildspråk, språk och annan kommunikation. De samarbetade även med turnerande grupper inom scenkonstområdet för att kunna erbjuda kvalitativ kultur.

Studieresa till New York

Representant från arbetsgruppen har deltagit i en rad studiebesök i New York tillsammans med kultur- och demokratiministern samt andra representanter från Kulturdepartementet.

Creative Time

På Creative Time arbetade man med att sätta de konstnärliga uttrycken på nya platser och i nya sammanhang för att nå nya målgrupper och för att öppna upp fysiska platser för både nya tolkningar och nya sätt att använda dem för att göra dem tillgängliga. I projektet "Key to the city" gjordes fysiska nycklar som delades ut av borgmästaren. Dessa nycklar gick till faktiska platser som kunde läsas upp och göras tillgängliga och delades ut till människor som aldrig vistats i dessa miljöer. Creative Time bedriver omfattande verksamhet på en rad områden men eniktig komponent i arbetet man bedriver handlar om att skapa kontakt mellan konstnärskap, allmänhet och andra samhällsaktörer. Man är ofta en brygga mellan konst, stadsmiljö, stadsplanering, invånare, upplevelse, gestaltning och deltagande.

No Longer Empty

Det finns flera exempel på liknande projekt i NYC där man går in i övergivna lokaler och gör platsspecifika verk. "No longer Empty" är en verksamhet där man bland annat gjort en stor konstutställning kring musik i den tidigare tomma lokalens för Tower Records. I Queens gjordes en utställning i en övergiven bank kring temat pengar. I Bronx använde man en övergiven domstol där utställningen väckte viktiga frågor som engagerade lokalt.

New York City Housing Authority

NYCHA, New York City Housing Authority är en boendeorganisation som nyligen för första gången fick offentligt kulturstöd av staden New York för att genom konst och andra konstformer gestalta de boendes berättelser och betraktelser. Det handlar även om att man genom kultur kan bidra till att skapa socialt hållbara platser och delta i den urbana utvecklingen på flera sätt samt engagera människor lokalt.

Majora Carter Group

I Bronx ligger huvudkontoret för Majora Carter Group som alltid verkar i det direkta närområdet i Bronx för att utveckla och tillgängliggöra urbana miljöer. Starten var att skapa ett parkområde för invånarna där det tidigare låg en soptipp. Projektet handlade inte enbart om att omskapa en miljö utan även om att omskapa människors självkänsla, engagemang, motivation och stolthet över platsen man lever på. Projektet omfattade allt från fysiska miljöförbättringar till att skapa arbetstillfällen lokalt. Boende, kultur, miljö, park och plats vävs in som en naturlig samverkan till ett sammanhang som engagerar en bredd av aktörer och därfor också är ekonomiskt hållbar och långsiktig.

Deltagande under konferenser, seminarier och möten

Vi har deltagit på flera konferenser och seminarier samt i ett stort antal möten som en del av vår omvärldsbevakning. Ett urval är:

- ”Statligt och kommunalt stöd till allmänna samlingslokaler” i Rinkeby Folkets hus arrangerat av Samlingslokalorganisationernas Samarbetskommitté (SAMSAM)
- Seminarium om samlingslokaler och medborgarengagemang med bland annat LSU – Sveriges ungdomsorganisationer och Rådet av enade kreoler i Vällingby Folkets hus
- Kultur- och demokratidagarna på temat ”Bibliotek, kultur och demokrati” arrangerat av Haninge kommun
- Konferensen Forum för eldsjälar på Fryshuset
- Seminariet ”Kulturens förnyare” på SVT
- SKL:s kulturkonferens ”Öppet samhälle” i Karlstad
- SKL:s arbetsmarknadskonferens för unga på Lidingö
- Transits workshop på Konstfack om hur fler konstnärer i miljonprogramsområdena kan ta del av offentliga stödsystem
- Stadsbyggnadsdagen på temat ”Gemenskap” under workshoppen ”Urban Allemansrätt” arrangerat av Upplands Väsby kommun
- Flertalet seminarier under Bok- och biblioteksmässan i Göteborg
- Föreningen Attention om kultur och identitet
- Seminarium på Kulturrådet om gemensamma insatser för läsfrämjande för vuxna
- Kulturskolekonferens i Karlskoga för Region Örebro län
- Samtal om rasism och utanförskap på Konstakademien i Stockholm för Uppsala universitet
- Galan Pave the Way Awards som hyllade 100 förebilder från förorten som arrangerades av A Million Minds och Bling
- Hearing hos Näringsdepartementet angående stöd till utomhusmiljöer i områden med socioekonomiska utmaningar
- Föreläsning och samtal på Mångfalldagen i Sundsvall
- Tankesmedja kring målgrupper och mångfald med Kulturnämnden Västra Götaland
- Möten med tjänstemän från ett flertal kommuner, bland annat från Växjö, Botkyrka, Södertälje, Stockholm, Göteborg, Eslöv, Karlskoga, Sundsvall, Karlstad, Örebro, Gotland, Sala, Flen, Norrköping och Upplands Väsby
- Möten med aktörer inom arkitektur, stadsplanering, spel, digitala platfformar, medskapande processer, forskning inom valdeltagande, forskning inom mänskliga rättigheter, forskning om subkulturer, satsningar inom integration och flyktingmottagande, arbetsmarknadsinsatser, satsningar kring mänskliga rättigheter, skola, näringsliv, näringsslivsorganisationer och trossamfund.

KÄLLHÄNVISNING

Elofsson, Stig; Blomdahl, Ulf; Lengheden, Linda; Åkesson, Magnus (2014). *Ungas livsstil i låg- och högstatusområden: En studie i åldersgruppen 13-16 år. Ung livsstil nr. 16.* Stockholm: Stockholms stads idrottsförvaltning.

Folkets hus och Parker (2015). *Nya mötesplatser – Kartläggning av möjligheterna att skapa nya medborgardrivna kultur- och samlingslokaler i socioekonomiskt utsatta områden i Sverige.* Stockholm.

Folkhälsomyndigheten. (2014). *Folkhälsan i Sverige: Årsrapport 2014.*

Högskoleverket (2005). *Konststudenten sällan från arbetarhem.* Stockholm.

Kulturskolerådet (2014). *Lägesrapport 2014 – resultat från Kulturskolerådets statistikinsamling.* Stockholm.

Myndigheten för civilsamhälles- och ungdomsfrågor (2014). Fyra år med engagemangsguider. Stockholm.

Myndigheten för kulturanalys (2015). *Kulturanalys 2015.* Stockholm.

Myndigheten för kulturanalys (2015). *Samhällstrender och kulturvanor: en omvärldsanslys.* Stockholm.

Sveriges musik- och kulturskoleråd. 2005. *Glädjeämnen eller sorgebarn?* Bjärup: Dans Tryck och Media

BILAGOR

Samtliga bilagor finns i filformatet PDF och finns med för möjlighet till fördjupning av de projekt och verksamheter som har inspirerat utformandet av satsningen Äga Rum.

Bilaga 1 – *Creative People and Places: Guidance for applicants.* Arts Council England.

Bilaga 2 – *Fyra år med engagemangsguider.* Myndigheten för civilsamhälles- och ungdomsfrågor.

Bilaga 3 – Engagemangsguider: *Engagera Alby – En socioekologisk modell för ökat lokalt engagemang och stärkandet av civilsamhället.* Föreningen Fanzingo.

Bilaga 4 – *Araby Community Art: Ett treårigt utvecklingsprojekt med stöd av Växjö kommun och Statens kulturråd.* Regionteatern Blekinge Kronoberg.

Bilaga 5 – *Ta i hand: Slöjd och hantverk i Biskopsgården.* Slöjd i Väst, Svensk form Väst och föreningen Göteborgsslöjd.

Bilaga 6 – *Nya mötesplatser: Kartläggning av möjligheterna att skapa nya medborgardrivna kultur- och samlingslokaler i socioekonomiskt utsatta områden.* Folkets hus och Parker.

Bilaga 7 – Reflektioner från Öppna staden – en kollektiv workshop (egen workshop 2 november 2015).

Bilaga 8 – Sammanfattning av deltagarnas framtagna idéer under Öppna staden (egen workshop 2 november 2015).

Kommunstyrelsen

Regionbildning i Stockholms län

Yttrande till Stockholms läns landsting

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar stadsledningskontorets förslag till yttrande till Stockholms läns landsting över förslaget om bildning av region i Stockholms län.

Sammanfattning

Stockholms läns landsting har remitterat ett förslag till länets kommuner om att landstinget ska ombildas till region och ta över uppgifter på tillväxtområdet, som annars hanteras av staten genom länsstyrelserna eller kommunala samverkansorgan.

Stadsledningskontorets förslag till yttrande innebär att Nacka kommun inte tar ställning till förslaget. Det av landstingsstyrelsen remitterade underlaget omfattar i stort sett inte mer än att redogöra för proceduren och vilka ansvar det handlar om.

Ärendet

Det finns en lag kallad *lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län*, som innehåller bestämmelser om regionalt tillväxtarbete genom att det bildas regioner. En region ansvarar enligt lagen för följande, som annars hanteras av staten eller genom kommunala samverkansorgan.

- Utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin.
- Besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete.
- Följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet.
- Utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram.
- Upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur.

- Samverka med länets kommuner, länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter samt med företrädare för berörda organisationer och näringslivet i länet.

Stockholms läns landsting har tagit fram ett förslag om att det ska ombildas till en sådan region och ta över det regionala utvecklingsansvar som idag ligger på staten genom länsstyrelsen. Alla kommunerna i länet har fått förslaget på remiss och kan yttra sig senast den 29 februari 2016.

Stadsledningskontorets förslag till yttrande från Nacka kommun innehåller att kommunen för fram att den inte kan ta ställning till förslaget i sak. Förslaget är inte underbyggt med vad det reellt skulle innehålla för kommunerna och den gemensamma regionala utvecklingen.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har i detta skede inte några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Ärendet har i detta skede inte några direkta konsekvenser för barn.

Bilagor

Förslag till yttrande

Remiss från Stockholms läns landsting

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Helena Meier
Stadsjurist

Yttrande över förslag om regionbildning i Stockholms län

Nacka kommun kan inte utifrån det remitterade underlaget ta ställning till om Stockholms läns landsting ska ansöka om att få ta över det regionala utvecklingsansvaret på motsvarande sätt som gäller för de län som idag omfattas av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län.

Anledningen till att Nacka kommun inte kan ta ställning, är att det av landstingsstyrelsen remitterade underlaget i stort sett inte omfattar mer än att redogöra för proceduren kring ombildningen och vilka ansvar det handlar om. Den fördel för kommunerna som lyfts fram avser att uppdelningen mellan länsstyrelsens utvecklingsansvar och landstingets regionplaneansvar försvinner. Nacka kommuns saknar ett underlag där landstinget tillsammans med länskommunerna på ett reellt plan har analyserat vad regionbildningen innebär för kommunerna samarbete med regionorganet. Det räcker inte att skriva att ”Kommunerna är tillsammans den klart viktigaste offentliga aktören för regionens utveckling”, utan att argumentera kring vad just regionbildningen tillför i sammanhanget.

Nacka kommun hade önskat en analys av vad det innebär för just det regionala området Stockholms län att ha ett på regionnivå samlat ansvar för

- användningen av statliga medel för regionalt tillväxtarbete
- uppföljning, utvärdering och rapportering av resultaten av det regionala utvecklingsarbetet
- hantering av uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram.

För Nacka kommun är de frågorna av betydligt större betydelse än om det är ett eller två organ som ansvarar för regionplanering och utvecklingsfrågor.

Att andra delar av landet omfattas av regionbildningar är inte ett giltigt skäl. Landstinget anför vidare att en regionbildning skulle få ännu starkare tryck på att integrera sina nuvarande verksamheter med ett regionalt utvecklingsperspektiv och nämner därvid hälso- och sjukvårdens betydelse som infrastruktur för forskning och lokaliseringens betydelse för hur olika delar av regionen utvecklas. Till detta lägger landstinget kollektivtrafiken som ett

av de främsta instrumenten för en hållbar tillväxt. Dessa argument förstår inte Nacka kommun. Landstinget har redan det regionala ansvaret för hälso- och sjukvården och hur den organiseras regionalt, precis som Stockholms läns landsting – till skillnad från andra landsting – har det fulla ansvaret för kollektivtrafiken och hur dess struktur stödjer, eller stjälper, utvecklingen i Stockholms län.

Nacka dag som ovan

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Kommunerna i Stockholms län

Remiss av förslag att ansöka om Regionbildning i Stockholms län

Landstingsfullmäktige har i budgeten för år 2016 angett att ett arbete ska påbörjas för att i dialog med länets kommuner pröva frågan om att bilda region. En regionbildning medför att Stockholms läns landsting, förutom nuvarande arbetsuppgifter, också kommer ha det regionala utvecklingsansvaret som idag ligger på staten via myndigheten länsstyrelsen.

Fråga till remissinstanserna

Tillstyrker kommunen att Stockholms läns landsting ansöker hos regeringen om att den 1 januari 2018 få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt Lagen om regionalt utvecklingsansvar för vissa län (SFS 2010:630) och därmed att det i Stockholms län, i likhet med flertalet andra län, bildas en region med direktvalt regionfullmäktige?

Svar önskas senast den 29 februari 2016 till Stockholms läns landsting, Box 22550, 10422 Stockholm eller e-post registrator.lsf@sll.se

Regionens geografiska omfattning enligt förslaget

Regeringen har under sommaren 2015 utsett förhandlingspersoner som ska arbeta med frågan om att förändra regionindelningen så att Sverige får färre och större regioner. Stockholms läns landsting utgår ifrån länets nuvarande utformning. Vårt län har en stabil grund för regional organisering, med 2,2 miljoner invånare och en kraftfull central regionkärna, belägen mitt i regionen. Förslaget är därför att ansöka om en regionbildning som omfattar det nuvarande Stockholms län.

Tidpunkt för förändringens ikraftträdande

Föreslagen tidpunkt för att regionbildningen träder i kraft är den 1 januari 2018. Det är den tidigaste tidpunkten som ter sig realistisk, med tanke på processen för ansökning och beslut, förberedelser för genomförande och att det är önskvärt att förändringen sker i samband med ett årsskifte. Det ger

samtidigt fördelar såväl i kommunikationen gentemot medborgarna som för de politiska partiernas nomineringsprocesser om den organisatoriska förändringen är genomförd före de allmänna valen. Det är dessutom av värde om det beslut som landstingsfullmäktige våren 2018 väntas fatta om en ny regional utvecklingsplan (RUFS) kan gälla planens båda egenskaper, som regionplan och som regionalt utvecklingsprogram (RUP).

Situationen i övriga län och regeringens inställning

Ansvaret för den regionala utvecklingen i landet axlas för närvarande av tio regioner, sju samverkansorgan och fyra länsstyrelser. I Stockholms län är det länsstyrelsen som har utvecklingsansvärt. Särlagstiftning för vårt län har dock gett landstinget en särskild roll som regionplaneorgan.

Ett antal landsting, utöver de tio nuvarande regionerna, har ansökt, eller förbereder ansökningar, om att bilda region och överta det regionala utvecklingsansväret enligt Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (SFS 2010:630). Bland dem finns tre län (Västmanland, Västernorrland och Norrbotten) där länsstyrelsen idag har utvecklingsansväret. Det kan därför bli så att Stockholms län blir det enda län där utvecklingsansväret vilar på den statliga myndigheten länsstyrelsen.

Regeringen har uttalat att de landsting som så önskar ges möjlighet att bli regioner. Kommittén för ny indelning av län och landsting har också fått som en av sina uppgifter att föreslå hur det regionala utvecklingsansväret (enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar) kan tilldelas landstingen i hela landet.

Konsekvenser för kommunerna av en regionbildning

En regionbildning i Stockholms län innebär ingen förändring av kommunernas uppgifter och ansvar. De uppgifter som tillförs landstinget hämtas från länsstyrelsen. Landstinget är inte överordnat kommunerna och det förhållandet ändras inte om landstinget får det regionala utvecklingsansväret.

Kommunerna är tillsammans den klart viktigaste offentliga aktören för regionens utveckling. För att landstinget ska kunna fullgöra ett regionalt utvecklingsansvar krävs en utökad samverkan såväl med enskilda kommuner som med deras samverkansorgan Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) och de andra kommunala samverkansorgan som finns i delar av länet. Landstingets samarbete med kommunerna behöver utvecklas betydligt. Samverkansbehoven har dock likheter med dem som finns inom regionplaneringen, som ju inte är tvingande utan bygger på att olika aktörer arbetar tillsammans.

Det skulle kunna övervägas att formalisera samverkan mellan kommunerna

och den direktvalda regionen. Så har skett i Östergötland, genom ett samverkansavtal om regionalt utvecklingsarbete som bland annat reglerar ansvarsfördelning och samverkansformer. I Västra Götalandsregionen finns ett samverkansorgan, Beredningen för hållbar utveckling, för att fördjupa samverkan mellan länets kommuner och regionen i gemensamma utvecklingsfrågor. Här diskuteras transportinfrastruktur, kollektivtrafik, kultur, miljö och andra frågor som är strategiskt viktiga. Synpunkter från beredningen överlämnas till regionstyrelsen som har att fatta de formella besluten. Remissinstanserna är välkomna att lämna synpunkter om detta. Denna typ av frågor kan också behandlas under de kommande två åren i anslutning till samrådet om ny regional utvecklingsplan för Stockholms län (RUFS).

En fördel med en regionbildning för kommunerna, liksom för andra regionala aktörer, kan vara att uppdelningen mellan landstingets regionplaneansvar och länsstyrelsens utvecklingsansvar försvinner. Den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010, är en regionplan som antas av landstingsfullmäktige. Men den är också strategin för länets utveckling (Regionalt utvecklingsprogram, RUP), och antas därför även av länsstyrelsen. Detta har skötts i god samverkan. Men uppdelningen av ansvar är svårförståelig för länets aktörer och det är otydligt var olika ansvar ligger.

Konsekvenser för Stockholms läns landsting av att ombildas till region

Formellt blir landstinget region genom att Stockholms län skrivs in i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Landstinget skulle vid en ombildning behålla samtliga nuvarande uppgifter och därutöver tillföras uppgifter från länsstyrelsen i enlighet med lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län.

En förändring av landstinget till region skulle bli relativt enkel, i jämförelse med bildandet av andra regioner. I Västra Götalandsregionen och Region Skåne slog man samman flera landsting samtidigt som man tog över det regionala utvecklingsansvaret. I län där det regionala utvecklingsansvaret har flyttats från ett regionförbund till landstinget har övergången varit mer komplicerad, eftersom regionförbund som ofta även haft uppgifter när det gäller samverkan mellan kommuner, skulle avvecklas. För Stockholms läns landstings del skulle geografin bli densamma som tidigare och de organisatoriska förändringarna behöver inte bli omfattande, eftersom det rör sig om en ren överföring av uppgifter från stat till region, från länsstyrelse till landsting.

Däremot skulle övergången till region kräva en förändring av landstingets självbild. Den externa kommunikationen av landstingets roll och uppgifter påverkas givetvis också. Landstingen kan benämñas Region Stockholm alternativt Stockholmsregionen. Landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen får betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Vid allmänna val ska dock begreppen Stockholms läns landsting och landstingsfullmäktige användas.

Landstingen skulle också få ännu starkare tryck på att integrera sina nuvarande verksamheter med ett regionalt utvecklingsperspektiv. Det gäller bland annat hälso- och sjukvården som, förutom sin viktiga roll för invånarnas hälsa, också är av stor betydelse som infrastruktur för forskning och utveckling och som genom sin lokalisering är viktig för hur regionens olika delar utvecklas. Det gäller givetvis också kollektivtrafiken, som är ett av de främsta instrumenten för en hållbar tillväxt i en väl fungerande region.

Ekonomiska konsekvenser

Ansvarsförändringen medför konsekvenser när det gäller fördelningen av medel inom länet mellan länsstyrelsen och landstingen. Vilka totala kostnader som uppstår har givetvis samband med ambitionsnivån, men förändringen av ansvar innebär inte i sig att nya uppgifter tillkommer i det regionala utvecklingsansvaret och de sammantagna kostnaderna för det allmänna är därför möjliga att inrymma inom befintliga ekonomiska ramar.

Innehållet i det regionala utvecklingsansvaret

Lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ger ett antal landsting (bland dem Västra Götalandsregionen och Region Skåne) samt Gotlands kommun ansvaret för en rad uppgifter, som i andra län sköts av kommunala samverkansorgan (s.k. regionförbund) eller länsstyrelsen.

Uppgifterna är att:

- Utarbeta och fastställa en strategi för länet utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin.
- Besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete.
- Följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet.
- Utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram.
- Upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur.
- Samverka med länet komuner, länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter samt med företrädare för berörda organisationer och näringslivet i länet.

Utöver de formella uppgifter som listas ovan gäller att det organ som har utvecklingsansvaret blir tillfrågat i olika sammanhang och för länets talan. Landstinget får därmed ökade förväntningar på engagemang och initiativ för regionens utveckling. En överföring av ansvaret för länsplanen skulle ge landstinget en permanent samlande roll i infrastrukturplaneringen, som är en mycket stor fråga för vår region och ett av de främsta och mest ursprungliga områdena för regionplaneringen.

Sammanfattning av motiv för att bilda region

Motiv och utgångspunkter för en regionbildning i Stockholms län finns redovisade i det bifogade förslaget till skrivelse till regeringen. Här följer en sammanfattning av motiven:

Visionen enligt den regionala utvecklingsplanen är att Stockholmsregionen ska bli Europas mest attraktiva storstadsregion. För att visionen ska bli verklighet krävs ett kraftfullt regionalt utvecklingsarbete på områden som utbildning, transporter, bostäder, innovationer, mångfald och mycket annat. I utvecklingsarbetet bidrar en mängd olika aktörer, bland vilka länets kommuner tillhör de allra viktigaste.

Frågan om regionbildning handlar om hur den regionala politiska nivån bör vara organiserad för att bäst bidra till regionens utveckling. I den komplexa storstadsmiljön med ett stort antal aktörer, komplicerade genomförande-processer och breda kontaktytor med inte minst den statliga nivån behövs verkligen en erkänd, stark och välfungerande regional företrädare.

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) lyfte i sin Stockholmsstudie fram den regionala organisationen som avgörande för fortsatt internationell konkurrenskraft och att det är en av regionens allvarligaste svagheter och utmaningar.

En fördel med att överföra det regionala utvecklingsansvaret till länets direktvalda organ landstinget är att utvecklingsansvaret läggs på ett politiskt organ som är direkt valt av regionens invånare. Regionen skulle ha stark legitimitet för att ta initiativ, samla regionens aktörer, uttala sig för regionens räkning och företräda regionen i överläggningar med staten och andra aktörer.

Stockholms län har en speciell funktion som huvudstadsregion, men också genom sin historia med ett särskilt regelverk för regionalt beslutsfattande. Uppdelningen, med regionalt landstingsansvar för regionplanering och statligt länsstyrelseansvar för regional utveckling är inte lättförståelig för länets aktörer och gör det inte tydligt var ansvaret ligger för att ta initiativ

till genomförande. En fördel med en regionbildning är därför att denna uppdelning försvinner.

En sådan förändring skulle också bidra till att Sverige får en mer enhetlig regional organisation, eftersom de flesta övriga län redan har bildat, eller ansöker om att bilda regioner.

Den fortsatta processen

Bildandet av en region innehåller två delprocesser. I ett första steg fattar landstingsfullmäktige beslut och landstingets ansökan till regeringen förbereds. I ett andra steg genomförs – under förutsättning att riksdagen fattar beslut om detta – regionbildningen. Landstingets förberedelser för genomförande bör starta i samband med att ansökan lämnas in.

En förutsättning för att ge ett landsting ansvar för regionala utvecklingsfrågor är att initiativet till förändring vilar på ett lokalt och regionalt initiativ. Det är därför en självklarhet och även ett krav från regeringen att kommunerna bereds tillfälle att yttra sig innan landstingsfullmäktige beslutar om att ansöka om att bilda region. Det finns dock inte krav på att ansökan får stöd från samtliga kommuner.

När ansökan kommit in till regeringen utarbetas en departementsskrivelse som sänds på remiss. Därefter skrivas en proposition som utskottsbehandlas. Ett riksdagsbeslut behöver fattas före sommaren 2017 för att Region Stockholm ska kunna bildas den 1 januari 2018.

En aktiv dialog behövs under hela perioden om förväntningar på regionen och vad som krävs för att regionen ska uppfylla dessa. Dialogen behöver ske såväl inom och mellan partierna som mellan olika offentliga och andra aktörer i regionen. Den kan med fördel samordnas med det samrådsarbete kring en ny regional utvecklingsplan (RUFS) som kommer att äga rum under den nu pågående mandatperioden.

STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING
Landstingsstyrelsen

Torbjörn Rosdahl
Finanslandstingsråd

Kommunstyrelsen

Social verksamhet vid Nackas återvinningscentraler

Motion den 24 november 2014 av Lena Rönnerstam och Gunnel Nyman Gräff (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

1. Kommunfullmäktige noterar att enskilda anordnare inom kommunens kundval har möjlighet att i samarbete med återvinningscentraler erbjuda insatser i enlighet med motionen.
2. Kommunfullmäktige noterar att socialnämnden har inlett en dialog med de anordnare som utför dagliga verksamheter i kommunen om den föreslagna typen av verksamhet.

Förslagen i motionen anses genom ovanstående bifallna och motionen färdigbehandlad.

Sammanfattning

Motionärerna yrkar att det vid den framtida kretsloppsanläggningen i Kil samt vid den utbyggda ÅVC Östervik införs arbetsplatser inom den dagliga verksamheten.

Förslaget är behandlat i tre nämnder; arbets- och företagsnämnden, natur- och trafiknämnden och socialnämnden. Alla tre nämnder har ställt sig positiva till förslaget. Kundvalssystemet medför att enskilda anordnare har stora möjligheter att fritt utforma specifika verksamheter och insatser som kan erbjudas kunder. Utifrån motionens förslag arbetar nu kommunen med att hitta lösningar, daglig verksamhet inom välfärd samhällsservice har tillfrågats om möjligheten att bedriva en verksamhet i samarbete med återvinningscentraler.

Förslagen i motionen

Lena Rönnerstam och Gunnel Nyman Gräff (S) har föreslagit att i samband med framtida kretsloppsanläggning i Kil skapa arbetsplatser inom den dagliga verksamheten. Syftet är att

öka återvinnningen och att stimulerande och spännande arbetsplatser skapas inom daglig verksamhet.

Motionärerna yrkar att det vid den framtida kretsloppsanläggningen i Kil samt vid den utbyggda ÅVC Östervik införs arbetsplatser inom den dagliga verksamheten.

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott remitterade motionen till arbets- och företagsnämnden samt till natur- och trafiknämnden. Arbets- och företagsnämnden konstaterar i sitt beslut att ansvarig nämnd är socialnämnden. Socialnämnden har därför också fått tillfälle att behandla motionen.

Underlag från verksamheterna

Natur- och trafiknämnden behandlade ärendet den 14 april 2015, § 106. Nämnden är positiva till motionen och föreslår kommunfullmäktige bifalla motionen på så sätt att tillsätta nödvändiga resurser till arbets- och företagsnämnden och samverka med politiker i Värmdö kommun för en samsyn kring återbruk och social verksamhet vid planerad kretsloppscentral i Kil.

Planen är att återbruksbyggnaden vid Österviks ÅVC ska bemannas av en handledande person, anställd hos en upphandlad organisation, som till sin hjälp har flera personer tillsatta av Arbetscentrum. VA- och avfallsenhetens vilja och ambition är att på kretsloppscentralen i Kil ha en liknande bemanning av mottagningen av återbruk men att på den platsen även ha flera byggnader och verkstäder för demontering, reparation, redesign, försäljning och restaurang/caféverksamhet. Då finns ännu större möjligheter att skapa arbetstillfällen för människor med särskilda behov. I det kommunöverskridande samarbetsprojektet kretsloppscentralen i Kil ingår att hitta gemensamma mål med Värmdö kommun för återbruk, återvinning etc, och det behöver kompletteras med ett samarbete inom den sociala verksamheten med exempelvis arbetsmarknadspolitiska strategier och mål. För att lyckas förutsätter det en samsyn mellan Nacka och Värmdö kommun, både på politiker och tjänstemannanivå kring hur kretsloppscentralen ska utformas och vinsterna med att planera för en anläggning där inte bara återbruk och återvinning står i fokus utan även social hållbarhet.

Vid arbets- och företagsnämndens behandling av ärendet, 26 mars 2015 § 22, konstateras att daglig verksamhet inom lagen om stöd och service till funktionshindrade ligger inom socialnämndens ansvarsområde. Nämnden noterar, utifrån sitt verksamhetsområde med arbetsmarknadsinsatser, att enskilda anordnare inom kommunens kundval har möjlighet att i samarbete med återvinningscentraler erbjuda insatser i enlighet med motionen.

Socialnämnden, som behandlade motionen 15 december 2015 § 186, är positiva till förslaget. Nämnden konstaterar precis som arbets- och företagsnämnden att enskilda

anordnare inom kommunens kundval har möjlighet att i samarbete med återvinningscentraler erbjuda insatser i enlighet med motionen. Kundvalssystemet medför att enskilda anordnare har stora möjligheter att fritt utforma specifika verksamheter och insatser som kan erbjudas kunder. Utifrån denna motion har daglig verksamhet inom välfärd samhällsservice tillfrågats om möjligheten att bedriva en verksamhet i samarbete med återvinningscentraler. De är positiva till förslaget. En dialog har inletts mellan verksamheten och sociala kvalitetsenheten.

Stadsledningskontorets bedömning

De tre nämnderna som behandlat motionen, arbets- och företagsnämnden, natur- och trafiknämnden och socialnämnden, har alla ställt sig positiva till förslaget i motionen. Kundvalssystemet medför att enskilda anordnare har stora möjligheter att fritt utforma specifika verksamheter och insatser som kan erbjudas kunder. Stadsledningskontoret har ingen anledning att göra någon annan bedömning än de tre nämnderna redan gjort och ser det positivt att en dialog om bemanning av verksamheten är igång.

Förslagens ekonomiska konsekvenser

Affärsvärket finansierar via avfallstaxan den kapacitetutökning av ÅVC:er som ligger till grund för återbruksverksamheten, inklusive ökade drift- och underhållskostnader. Detta inkluderar inte själva bemanningen av återbruksverksamheten. Upphandlingen av en organisation som ansvarar för återbruksdelen görs i formen av en tjänstekoncession. Det innebär ett utbyte av tjänster och ska inte belasta ekonomin för affärsvärket. Hur kostnaderna för projektet i Kils kretsloppscentral ska regleras mellan kommunerna är ännu inte fastställt.

Om förslaget ingår i det ordinarie kundvalet kommer det inte att innebära några ekonomiska konsekvenser. Om kostnaderna för att genomföra förslaget överstiger ersättningen för daglig verksamhet i kundvalet får ersättningsnivån övervägas utifrån tänkt nytta för kunden.

Konsekvenser för barn

Insatser som innebär att enskilda etableras i samhället och på arbetsmarknaden innebär positiva effekter för hela familjer. Föräldrar som genom daglig verksamhet får ett utökat socialt sammanhang, nätverk och sysselsättning är verksamt både för psykisk och fysisk hälsa och i förlängningen även för deras barn.

Nacka kommun kan via återbruksverksamheten visa de barn som växer upp i Nacka att det går att förena miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet.

Bilaga

Motion

Beslut arbets- och företagsnämnden 26 mars 2015 § 22.

Beslut natur- och trafiknämnden den 14 april 2015, § 106.

Beslut socialnämnden den 15 december 2015 § 186.

Lena Dahlstedt

Stadsdirektör

Kersti Hedqvist

Enhetschef förnyelseenheten

26 mars 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Arbets- och företagsnämnden**§ 22**

Dnr AFN 2015/15-012

Social verksamhet vid Nackas återvinningscentraler

Motion den 24 november 2015 av Lena Rönnestam och Gunnel Nyman- Gräff (S).

Beslut

Arbets- och företagsnämnden föreslår att kommunfullmäktige noterar att enskilda anordnare inom kommunens kundval har möjlighet att i samarbete med återvinningscentraler erbjuda insatser i enlighet med motionen. Kommunfullmäktige anser motionen färdigbehandlad.

Arbets- och företagsnämnden noterar att frågan om verksamhet vid återvinningscentraler specifikt för målgruppen för daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ligger inom socialnämndens ansvarsområde och bör beredas av denna nämnd.

Ärendet

Lena Rönnestam (S) och Gunnel Nyman Gräff (S) har föreslagit att i Nacka införa återbruk vid den framtida kretsloppsanläggningen inom Kil Företagsområde som Nacka driver tillsammans med Värmdö kommun samt vid Österviks återvinningscentral om nu är under utbyggnad. Motionärerna menar att där kommer det finnas utrymme för en social verksamhet för att öka på återvinningen, skapa en stimulerande och spänande arbetsplats inom daglig verksamhet och bidra till ett mer ekologiskt tänkande.

Nacka kommuns kundvalssystem medför att enskilda anordnare har stora möjligheter att fritt utforma sin specifika verksamhet och vilka insatser som kan erbjudas kunderna. Det är mycket möjligt att ett samarbete med återvinningscentraler kan utgöra en intressant inriktning för enskilda anordnare inom kundvalet. Kommunens funktion i sammanhanget är att auktorisera anordnare utifrån om auktorisationsvillkoren godkänns. Eventuella samarbetspartners råder den enskilda anordnaren själv över så länge auktorisationsvillkoren är uppfyllda. Verksamhet för dem som har rätt till daglig verksamhet enligt lagen om särskilt stöd för vissa funktionshindrade ligger inom socialnämndens ansvar, varför beredningen för arbets- och företagsnämnden avser frågan generellt om arbetsmarknadsinsatser vid återvinningscentraler.

Handlingar i ärendet

Arbets- och företagsenhetens tjänsteskrivelse den 6 mars 2015

Bilaga: Protokollsutdrag från kommunstyrelsens arbetsutskott

Bilaga: Motion social verksamhet vid Nackas återvinningscentraler 24 november 2014

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

26 mars 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Arbets- och företagsnämnden

§ 22 forts

Yrkanden

Ylva Sandström (M) yrkade en ändring att i förslaget till beslut, i första stycket, i andra meningen, stryks bort ”Arbets- och företagsnämnden föreslår därmed”

Vidare yrkade Ylva Sandström (M) ett tillägg till andra stycket i förslaget till beslut ”... och bör beredas av denna nämnd”.

Beslutsgång

Arbets- och företagsnämnden beslutade i enlighet med Ylva Sandströms (M) yrkanden.

Protokollsanteckningar

Maria Lähetkangas (S) och Åsa Norrman-Grenninger (S) lät anteckna följande till protokollet.

”Socialdemokraterna tar tillbaka bifallsyrkandet i nämnden på grund av kommunjuridiska skäl men vi hänvisar samtidigt till lagt politikerinitiativ som kommer att tas på nästa sammanträde. Socialdemokraterna kommer fortsätta driva möjligheten till arbetstillfällen riktade till individer långt från arbetsmarknaden.”

Ylva Sandström (M) lät anteckna följande till protokollet.

”Vi ställer oss positiva till återbruk vid återvinningscentralerna och tycker att detta vore ett välkommet tillskott i Nacka. Om det kan drivas som Daglig verksamhet måste dock Social- och äldrenämnden ta ställning till. När det gäller arbetsmarknadsinsatser, kan återbruk vara en möjlig del i Jobbexperternas utbud, och vi ser positivt på att auktorisera en anordnare som har detta som del i sitt utbud, under förutsättning att övriga villkor uppfylls och att det på sikt leder till egen försörjning.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

2015-04-14

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Natur- och trafiknämnden

§ 106

NTN 2015/191
KFKS 2014/1004-799

Motion om Social verksamhet vid Nackas återvinningscentraler

Motion den 24 november 2014 av Lena Rönnerstam och Gunnel Nyman Gräff (S)

Beslut

Natur- och trafiknämnden ställer sig positiv till motionen och föreslår kommunfullmäktige bifalla motionen på så sätt att tillsätta nödvändiga resurser till arbets- och företagsnämnden och samverka med politiker i Värmdö kommun för en samsyn kring återbruk och social verksamhet vid planerad kretsloppscentral i Kil.

Ärendet

Socialdemokraterna yrkar i motionen att det vid den framtida kretsloppsanläggningen i Kil samt vid den utbyggda ÅVCn i Östervik införs arbetsplatser inom den dagliga verksamheten. VA- och avfallsenheten arbetar redan för att så ska bli fallet, i dialog med Arbetscentrum/Välfärd samhällsservice. För att nå målet kan extra resurser behöva avsättas till arbets- och företagsnämnden. I det kommunöverskridande samarbetsprojektet KLC i Kil ingår att hitta gemensamma mål med Värmdö kommun för återbruk, återvinnning etc. Det behöver kompletteras med ett samarbete inom den sociala verksamheten med exempelvis arbetsmarknadspolitiska strategier och mål.

Förslagen i motionen

Lena Rönnerstam och Gunnel Nyman Gräff (S) föreslår i en motion daterad 24 november 2014 att i Nacka införa återbruk vid den framtida kretsloppsanläggningen inom Kil företagsområde som Nacka kommun driver tillsammans med Värmdö kommun samt vid Österviks återvinningscentral (ÅVC) som nu är under utbyggnad. Här kommer att finnas utrymme för en social verksamhet för att öka återvinningen, skapa en stimulerande och spänande arbetsplats inom daglig verksamhet och bidra till ett mer ekologiskt tänkande.

Enhetens utredning och bedömning

VA- och avfallsenheten har i tidigt skede tagit kontakt med personaldirektören och ansvariga på Arbetscentrum/Välfärd samhällsservice för ett samarbete kring bemanning av den återbruksverksamhet som planeras på bland annat Österviks ÅVC och kretsloppscentralen (KLC) i Kil. Planen är att återbruksbyggnaden vid Österviks ÅVC ska bemannas av en handledande person, anställd hos en upphandlad¹ organisation, som till sin hjälp har flera personer tillsatta av Arbetscentrum. VA- och avfallsenhetens vilja och ambition är att på KLC i Kil ha en liknande bemanning av mottagningen av återbruk –

¹ Upphandling i formen av en tjänstekoncession

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

2015-04-14

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 Natur- och trafiknämnden

men att på den platsen även ha flera byggnader och verkstäder för demontering, reparation, re-design, försäljning och restaurang/caféverksamhet. Då finns ännu större möjligheter att skapa arbetstillfällen för mäniskor med särskilda behov. I det kommunöverskridande samarbetsprojektet KLC i Kil ingår att hitta gemensamma mål med Värmdö kommun för återbruk, återvinning etc, och det behöver kompletteras med ett samarbete inom den sociala verksamheten med exempelvis arbetsmarknadspolitiska strategier och mål. För att lyckas förutsätter det en samsyn mellan Nacka och Värmdö kommun, både på politiker- och tjänstemannanivå kring hur kretsloppscentralen ska utformas och vinsterna med att planera för en anläggning där inte bara återbruk och återvinning står i fokus utan även social hållbarhet.

Förslagens ekonomiska konsekvenser

Om återbruksverksamheten skulle medföra en ökad kostnad för Välfärd samhällsservice kan mer resurser behöva tillsättas till arbets- och företagsnämnden för att möjliggöra planerna. Avfallsverket finansierar via avfallstaxan den kapacitetutökning av ÅVC:er som ligger till grund för återbruksverksamheten, inklusive ökade drift- och underhållskostnader. Detta inkluderar inte själva bemanningen av återbruksverksamheten. Upphandlingen av en organisation som ansvarar för återbruksdelen görs i formen av en tjänstekoncession. Det innebär ett utbyte av tjänster och ska inte belasta ekonomin för avfallsverket. Hur kostnaderna för projektet i Kils kretsloppscentral ska regleras mellan kommunerna är ännu inte fastställt.

Konsekvenser för barn

Dagens samhälle ställer större krav på utbildning och social förmåga än tidigare. Idag är det svårt att få ett vanligt arbete utan universitetsutbildning, social kompetens och en stark drivkraft. Att redan som barn kunna känna att det finns en plats för alla i samhället ger en större trygghet. Nacka kommun kan via återbruksverksamheten visa de barn som växer upp i Nacka att det går att förena miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse 2015-02-27

Bilaga 1 Motion om Social verksamhet vid Nackas återvinningscentraler 2014-121-24 Lena Rönnerstam och Gunnar Nyman Gräff (S)

Bilaga 2 Protokollsutdrag KSAU § 26 2014

Beslutsgång

Nämnden beslutade i enlighet med enhetens förslag till beslut.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

§ 186

SOCN 2015/621

Social verksamhet på Nackas återvinningscentraler

Motion den 24 november 2014 av Lena Rönnerstam och Gunnel Nyman Gräff (S)

Beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

1. Kommunfullmäktige noterar att enskilda anordnare inom kommunens kundval har möjlighet att i samarbete med återvinningscentraler erbjuda insatser i enlighet med motionen.
2. Kommunfullmäktige noterar att socialnämnden har inlett en dialog med de anordnare som utför dagliga verksamheter i kommunen om den föreslagna typen av verksamhet.
3. Förslagen i motionen anses genom ovanstående bifallna.

Ärendet

Socialdemokraterna Lena Rönnerstam och Gunnel Nyman Gräff har i en motion föreslagit att i Nacka införa återbruk vid den framtida kretsloppsanläggningen inom Kil företagsområde och vid Österviks återvinningscentral. Motionärerna menar att det kommer att finnas utrymme för en social verksamhet för att öka på återvinningen, skapa en stimulerande arbetsplats och bidra till ett ekologiskt tänkande.

I Nacka kommuns kundvalssystem har enskilda anordnare stora möjligheter att fritt utforma specifika verksamheter och insatser som kan erbjudas kunder. Kommunens funktion är att auktorisera anordnare utifrån om auktorisationsvillkoren uppfylls. Den enskilde anordnaren kan även ha samarbetspartners så länge auktorisationsvillkoren är uppfyllda.

Daglig verksamhet är en insats som ges till enskilda enligt lagen om särskilt stöd för vissa funktionshindrade (LSS). Dessa verksamheter ligger inom socialnämndens område. Socialnämnden har genom sociala kvalitetsenheten har inlett en dialog med Nacka kommuns dagliga verksamheter kring förslaget.

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteskrivelse från stadsledningskontoret, 2015-11-27
2. Motion social verksamhet vid Nackas återvinningscentraler 24 november 2014

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

15 december 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Socialnämnden

Yrkanden

Andreas Falk (S) yrkade bifall till motionen.

Beslutsgång

Socialnämnden beslutade i enlighet med Andreas Falks (S) yrkande och stadsledningskontorets förslag till beslut.

- - - - -

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

Social verksamhet vid Nackas återvinningscentraler

Motion till kommunfullmäktige

Socialdemokraterna i Nacka vill införa återbruk vid den framtida kretsloppsanläggningen inom Kil Företagsområde som Nacka kommun driver tillsammans med Värmdö Kommun samt vid Österviks ÅVC som nu är under utbyggnad. Dessa två återvinningscentraler är de större av de projekt som ingår i Nackas utökad kapacitet av återvinning. Samt ligger de på geografiskt olika områden inom kommunen.

Här kommer att finnas utrymme för en social verksamhet för att öka på återvinningen, skapa en stimulerande och spänande arbetsplats inom daglig verksamhet och bidra till ett mera ekologiskt tänkande.

Socialdemokraterna yrkar

att det vid den framtida kretsloppsanläggningen i Kil samt vid den utbyggda ÅVC i Östervik införs arbetsplatser inom den dagliga verksamheten

Nacka den 24 november 2014

Lena Rönnerstam (S) Gunnar Nyman Gräff (S)

Kommunstyrelsen

Snabbcykelbanor på vägbanor

Motion den 27 april 2015 av Sidney Holm och Lisskulla Zayane (MP)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår förslagen de explicita förslagen motion då de lagligen inte kan genomföras. Fullmäktige noterar därvid att det utifrån cykelstrategin pågår ett aktivt arbete för främja cyklandet både regionalt och lokalt.

Sammanfattning

Motionärerna föreslår att kommunen ska tillåta cykling på körbanor. Eftersom det inte är lagligt möjligt föreslår stadsledningskontoret att förslagen ska avslås, men att fullmäktige ska notera att det pågår annat för att främja att folk cyklar.

Förslagen i motionen

I motionen föreslår Sidney Holm (MP) och Lisskulla Zayane (MP) att kommunen för att underlätta för cyklister ska tillåta cykling på körbanor. Där cykelbanorna inte uppnår utformningsprinciperna enligt den regionala cykelplanen vill motionärerna att kommunen ska utfärda lokala föreskrifter för att tillåta cykling på körbanorna. Är detta inte lagtekniskt möjligt vill de att det istället målas snabbcykelbanor på alla vägbanor där cykelbanorna håller för låg standard.

Natur- och trafiknämndens utredning

Natur- och trafiknämnden behandlade förslagen i motionen vid sitt sammanträde den 17 november 2015, § 289. Nämnden föreslår att förslagen i motionen ska avslås då det enligt trafiklagstiftningen inte är tillåtet att cykla i vägbanan om det finns en intilliggande cykelbana.

Som underlag för nämndens beredning av förslagen förelåg följande.

"Idag är det enligt gällande trafiklagstiftning inte tillåtet att cykla i vägbanan om den finns en intilliggande cykelbana (Trafikförordningen (1998:1276) 3 kap § 6). Kommuner har ingen möjlighet att kringgå denna lag genom att anta lokala föreskrifter. Vilka trafikregler som kan meddelas genom lokala trafikföreskrifter regleras i 10 kap i trafikförordningen (1998:1278). Riksdagens trafikutskott har dock i Betänkande 2014/15:TU5 Cykelfrågor föreslagit att pröva möjligheten till regeländringar som ska göra det möjligt för cyklister att använda körbana även om cykelbana finns. Betänkande skickades vidare till Regeringen den 15 mars 2015.

Frågan om att mäta snabbcykelbanor på alla vägbanor där cykelbanorna håller för låg standard har delvis behandlats tidigare ärende KFKS 2014/117-513 (se bilaga 2). Det finns flera skäl till varför denna typ av parallella system med cykelbana och cykelfält inte är att föredra. Tidigare bedömning grundar sig i att denna typ av trafiklösning saknar juridiskt stöd, säkerheten inte kan säkerställas samt att vägutrymme i många fall saknas. Sträckan som undersöktes tidigare var Värmdövägen mellan Nacka Forum och Sickla men samma argument mot denna typ av trafiklösning gäller oavsett var i kommunen det planeras.

Gång- och cykelbanan genom Nysätra tas upp som ett exempel på cykelbanor av låg standard. Ältavägen är statlig och sköts således av Trafikverket men inte heller Trafikverket kan förbigå trafiklagstiftningen genom lokala trafikföreskrifter. Trafikverket har emellertid avsatt medel för att upprusta Ältastråket för att kunna möta de utformningsprinciper som anges i den regionala cykelplanen."

Stadsledningskontorets förslag

Stadsledningskontoret noterar att förslagen i motionen inte är genomförbara utifrån gällande lagstiftning. Frågan om framkomlighet på cykel och är dock en angelägen fråga för kommunen och bevakas särskilt i Nackas stadsutveckling. Både framkomligheten för dem som cyklar till jobbet och att det ska vara enkelt att pendla lokalt inom kommunen ingår i kommunens planering. Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige ska notera att förslagen inte är genomförbara men också framhålla vikten av kommunens fortsatta arbete för framkomlighet för dem som cyklar.

Bilagor

1. Natur- och trafiknämndens beslut den 17 november 2015, § 289
2. Kommunstyrelsens beslut den 19 maj 2014, § 108, med anledning av politikerinitiativ om snabbcykelbana
3. Motionen

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Dag Björklund
Natur- och trafikdirektör

Stadsledningskontoret

2015-11-17

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Natur- och trafiknämnden

§ 289

KFKS 2015/346
NTN 2015/529

Snabbcykelbanor på vägbanor

Remiss av motion den 27 april 2015 av Sidney Holm och Lisskulla Zayane (MP)
Bordlagd 2015-08-25

Beslut

Natur- och trafiknämnden föreslår kommunstyrelsen att avslå förslaget om att försöka tillåta cykling i körbanor eller att måla snabbcykelbanor där cykelbanorna har undermålig standard med motiveringen att det enligt trafiklagstiftningen inte är tillåtet att cykla i vägbanan om det finns en intilliggande cykelbana (Trafikförordningen (1998:1276) 3kap § 6).

Ärendet

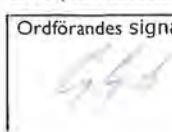
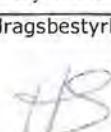
Sidney Holm (MP) och Lisskulla Zayane (MP) har lämnat in en motion som yrkar att kommunen underlättar för cyklister och tillåter cykling på körbanor. Trafikenheten rekommenderar att förslaget avslås med hänvisning till att det enligt trafiklagstiftningen inte är tillåtet att cykla i vägbanan om den finns en intilliggande cykelbana (Trafikförordningen (1998:1276) 3kap § 6).

Motionen

I motionen från Sidney Holm (MP) och Lisskulla Zayane (MP) yrkas att kommunen underlättar för cyklister och tillåter cykling på körbanor. Där cykelbanorna inte uppnår utformningsprinciperna enligt den regionala cykelplanen vill Miljöpartiet att kommunen ska utfärda lokala föreskrifter för att tillåta cykling på körbanorna. Är detta inte lagtekniskt möjligt vill Miljöpartiet att det istället målas snabbcykelbanor på alla vägbanor där cykelbanorna håller för låg standard.

Idag är det enligt gällande trafiklagstiftning inte tillåtet att cykla i vägbanan om den finns en intilliggande cykelbana (Trafikförordningen (1998:1276) 3kap § 6). Kommuner har ingen möjlighet att kringgå denna lag genom att anta lokala föreskrifter. Vilka trafikregler som kan meddelas genom lokala trafikföreskrifter regleras i 10 kap i trafikförordningen (1998:1278). Riksdagens trafikutskott har dock i Betänkande 2014/15:TU5 Cykelfrågor föreslagit att pröva möjligheten till regeländringar som ska göra det möjligt för cyklister att använda körbana även om cykelbana finns. Betänkande skickades vidare till Regeringen den 15 mars 2015.

Frågan om att måla snabbcykelbanor på alla vägbanor där cykelbanorna håller för låg standard har delvis behandlats tidigare ärende KFKS 2014/117-513 (se bilaga 2). Det finns flera skäl till varför denna typ av parallella system med cykelbana och cykelfält inte är att föredra. Tidigare bedömning grundar sig i att denna typ av trafiklösning saknar juridiskt stöd, säkerheten inte kan säkerställas samt att vägutrymme i många fall saknas. Sträckan

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

2015-11-17

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Natur- och trafiknämnden

som undersöktes tidigare var Värmdövägen mellan Nacka Forum och Sickla men samma argument mot denna typ av trafiklösning gäller oavsett var i kommunen det planeras.

Gång- och cykelbanan genom Nysätra tas upp som ett exempel på cykelbanor av låg standard. Ältavägen är statlig och sköts således av Trafikverket men inte heller Trafikverket kan förbigå trafiklagstiftningen genom lokala trafikföreskrifter. Trafikverket har emellertid avsatt medel för att upprusta Ältastråket för att kunna möta de utformningsprinciper som anges i den regionala cykelplanen.

Konsekvenser för barn

Varje gång någon väljer cykeln istället för bil är det bra för miljön och en bra miljö medför positiva konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrievse 2015-06-11

Bilaga 1 KS §108 2014 Uppdrag att utreda snabbcykelbana mellan Nacka Forum och Sickla

Bilaga 2 Motion - Låt snabbcyklisterna cykla i vägbanan

Bilaga 3 Politikerinitiativ – Enklare snabbcykelbana mellan Nacka Forum och Sickla, Dnr KFKS 2014/117-513

Beslutsgång

Nämnden beslutade i enlighet med enhetens förlag till beslut.

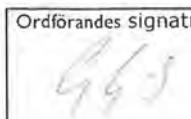
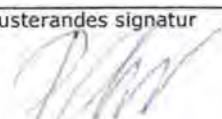
Protokollsanteckningar

Peter Zethraeus (M) lät anteckna följande till protokollet:

"Det är positivt med motioner kring hur vi förbättrar möjligheten för cykelpendling. En förbättrad infrastruktur är ett måste för att cyklingen ska vara effektiv och säker. Det gynnar alla trafikanter, miljön och folkhälsan, och skapar tillväxt."

Att cykling på vägmark görs möjlig är en rimlig och pragmatisk väg framåt. Det är dock kontraproduktivt när man som här lyfter frågor som redan utretts, eller som utreds på annat håll. Det vore bättre om de tjänstemannaresurser som tas i anspråk kan användas till att arbeta med genomförandet av den antagna cykelstrategin.

Möjligheten att cykla på vägmark är föreslagen som lagändring i ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen i början av 2015. Stefan Löfven och regeringen har dock deklarerat att man kommer att bry sig om tillkännagivande efter eget tyckande och annars trotsa riksdagen. Det bästa vore därför om MP istället uppmanade sina partikamrater i regeringen att följa riksdagens tillkännagivande och därmed också ge Sveriges cyklister möjlighet att nyttja vägmarken för cykling även om det finns cykelbana, vilket skulle leda till effektivare och säkrare cykelpendling."

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

19 maj 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 Kommunstyrelsen

§ 108

Dnr KFKS 2014/117-513

Enklare snabbcykelbana mellan Nacka Forum och Sickla
Beslut

Kommunstyrelsen tillstyrker att tekniska nämnden utreder en bredare gång- och cykelbana sträckan Nacka Forum – Sickla i enlighet med strukturplanen och den föreslagna cykelplanen.

Kommunstyrelsen ger tekniska nämnden i uppdrag att pröva åtgärder för att förbättra framkomligheten för cyklister längs Värmdövägen i avvaktan på genomförande av cykelplanen.

Kommunstyrelsen bedömer i detta att tekniska nämnden genomfört kommunfullmäktiges uppdrag i beslutet om mål och budget 2014-2016 att pröva en enklare snabbcykelbana.

Ärende

Tekniska nämnden har utrett kommunfullmäktiges uppdrag i beslutet om mål och budget 2014-2016, om att pröva ett pilotprojekt med en enklare snabbcykelbana sträckan Nacka Forum – Sickla, mellan vägbanan och befintlig gång- och cykelväg. I beslut den 11 februari 2014 bedömer tekniska nämnden att pilotprojektet inte bör genomföras då 1) juridiskt stöd för trafiklösningen saknas, 2) säkerheten inte kan säkerställas och 3) vägutrymme saknas. Nämnden förespråkar istället en bredare gång- och cykelbana där man kan cykla fort med få stopp och få konfliktpunkter med övriga trafikanter i enlighet med den lösning som anges i förslag till cykelplan som nu är på remiss.

Tekniska nämnden lyfter fram att det tilltänkta vägutrymmet är begränsat och att det skulle det krävas en omfattande ombyggnad för att kunna skapa snabbcykelbanorna. Nämnden bedömer vidare att den föreslaga snabbcykelbanan skulle medföra försämrad trafiksäkerhet och försämrad framkomlighet för kollektivtrafiken. Till detta kommer att utformningen av gaturummet regleras i trafikförordningen och att en kommun har begränsade möjligheter att hitta på egna trafiklösningar och trafikregler. Tekniska nämnden bedömer att trafikförordningen inte tillåter ett sådant uppmålats snabbcykelstråk som avses i fullmäktiges uppdrag. Denna bedömning ställer sig även tjänstemän från Sveriges kommuner och landsting och Transportstyrelsen samt anlitade trafikkonsulter bakom.

Stadsutvecklingsutskottet delar tekniska nämndens bedömning att det saknas förutsättningar för att genomföra det föreslagna snabbcykelstråket. Kommunstyrelsen tillstyrker att tekniska nämnden i stället utreder en bredare gång- och cykelbana, en stadscykelbana, i enlighet med strukturplanen och den lösning som anges i förslaget till cykelplan, där få konfliktpunkter med övriga trafikanter uppstår. Kommunstyrelsen vill

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

19 maj 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

också att tekniska nämnden ska pröva åtgärder för att förbättra framkomligheten för cyklister längs Värmdövägen i avvaktan på genomförande av cykelplanen.

Handlingar i ärendet

Kommunstyrelsen den 7 april 2014 § 81

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott 25 februari 2014 § 45

Stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 13 februari 2014

Bilaga 1: Protokollsutdrag Teknisk nämnd 11 februari 2014 § 19

Bilaga 2: Sweco Infrastructure AB (2013). PM Cykelfält längs Värmdövägen

Ärendets tidigare behandling

Beslut i kommunstyrelsen den 7 april 2014 § 81

Kommunstyrelsen beslutade att bordlägga ärendet.

Beslut i kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott den 25 februari 2014 § 45

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslog kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen tillstyrker att tekniska nämnden utreder en bredare gång- och cykelbana sträckan Nacka Forum – Sickla i enlighet med strukturplanen och den föreslagna cykelplanen. Kommunstyrelsen bedömer i detta att tekniska nämnden genomfört kommunfullmäktiges uppdrag i beslutet om mål och budget 2014-2016 att pröva en enklare snabbcykelbana.

Beslut i tekniska nämnden 11 februari 2014 § 19

Tekniska nämnden bedömde att pilotprojektet med en enklare snabbcykelbana mellan Nacka Forum och Sickla inte bör genomföras då juridiskt stöd för trafiklösningen saknas, säkerheten inte kan säkerställas och vägutrymme saknas.

Beslutet ställdes till kommunstyrelsen för särskilt för ställningstagande till fortsatt hantering av frågan i relation till fullmäktiges beslut om att pröva pilotprojektet.

Tekniska nämnden förespråkade istället en bredare gång- och cykelbana där det kommer att kunna gå att cykla fort med få stopp och få konflikt punkter med övriga trafikanter i enlighet med förslaget i cykelplanen.

Yrkanden

Stefan Saläng (FP) yrkade, med instämmande av Mats Gerdau (M) och Khashayar Farmanbar (S), bifall till stadsutvecklingsutskottets förslag med tillägget att ge tekniska nämnden i uppdrag att pröva åtgärder för att förbättra framkomligheten för cyklister längs Värmdövägen i avvaktan på genomförande av cykelplanen.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

19 maj 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
 Kommunstyrelsen

Jan-Eric Jansson (KD) yrkade, med instämmande av Hans Peters (C) och Sidney Holm (MP) att ett försök som innebar att man skulle måla ett fält för cyklister i bilarnas körfält skulle genomföras, i syfte att öka utrymmet för cykelpendlare.

Beslutsgång

Kommunstyrelsen beslutade i enlighet med Stefan Salängs yrkande.

Kommunstyrelsen avslog Jan-Eric Janssons yrkande.

Protokollsanteckningar

Christina Ståldal (NL) lät anteckna följande.

"Nackalistan stöder Kristdemokraternas modifierade förslag till förbättrade cykelbanor."

Peter Zethraeus (M) lät för Moderaternas kommunstyrelsegrupp anteckna följande.

"Det är viktigt att det finns en säker och effektiv infrastruktur för cykelpendlning i Nacka. Det är bra för miljön, bra för folkhälsan och det lättar dessutom på det övriga trafiktrycket, både för bil och kollektivtrafik. Mängden pendlingscyklister ökar stadigt och inför den kommande Slussenombyggnaden finns skäl att förvänta sig ett ännu större tryck.

Kds förslag om en förenklad snabbcykelbana längs Värmdövägen i väntan på mer permanenta lösningar (Cykelplanen) är lovvärt. Jag tycker att det är ett bra förslag, men det verkar svårt att genomföra. Bättre då att satsa på den lösning som rymts i Cykelplanen.

Men det är bråttom. Det är viktigt att planen antas och att utbyggnaden av ett snabbcykelstråk längs Värmdövägen kommer igång så fort som möjligt.

Dagens cykelbana längs Värmdövägen är inte tillräckligt bra. Här rymts ett stort antal farliga punkter. Tilläggsyrkandet om löpande åtgärder för att förbättra dagens situation i väntan på den framtida lösningen är därför väldigt positiv."

Jan-Eric Jansson (KD) lät för Kristdemokraternas kommunstyrelsegrupp anteckna följande.

"En fråga som vi Kristdemokrater ofta ställer är: "Vad kan göras åt det trafikproblem som orsakas av snabbcyklande pendlare utefter Värmdövägen?" Polisens officiella olycksstatistik visar att cyklister ofta är inblandade i olyckor. Dessutom finns ett stort mörkertal över incidenter och skador där cyklister är inblandade.

Vår fråga, som vi specificerat utifrån alliansens majoritetsöverenskommelse, lyder: "Vad vi kan göra nu, på kort sikt." Sweco svarar i sin utredning på en annan fråga, nämligen: "Vilken trafikåtgärd är bäst för att skapa trygg och säker trafik för cyklister och andra trafikanter?" Swecos slutsats är att det bästa är en separat cykelbana. Den uppfattningen delar vi kristdemokrater helt. En bred bana är den bästa lösningen, en som följer

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

19 maj 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

Saltsjöbanans spår, så som beskrivs i Nackas cykelplan. Men den lösningen är inte möjlig att ta fram inom de närmsta 10 åren. Nacka bygger här stad och har till och med planer på att lyfta Saltsjöbanans spår. Bara att ta fram en detaljplan har hittills tagit 5 år. Här handlar det dessutom om flera detaljplaner.

Sweco säger att ”cykelfält är en bra lösning i tättbebyggda områden där det av ekonomiska eller utrymmesmässiga skäl inte går att anlägga säkra och väl utformade lösningar med cykelbana”. På Värmdövägen är situationen att snabbt cyklande pendlare färdas i körbanan, därför att cykelbanan är otillräcklig och inte medger cykelpendling på ett säkert sätt. Därmed faller också Swecos påstående att cykelfält inte används om det finns cykelbana. Redan i dag cyklar många i bilarnas körfält, och inte på cykelbanan, trots att det finns cykelbana.

”De juridiska aspekterna i trafikförordningen ger ingen entydig vägledning om hur en eventuell utformning med parallell infrastruktur, med både körfält och cykelbana, ska användas,” säger Sweco. Vår föreslagna lösning, cykelfält invid en cykelbana, som kanske inte finns någon annanstans, beror på att utefter Värmdövägen har vi speciella omständigheter. Vi förtätar och bygger stad, ändrar infrastrukturen med tunnelbana, buss, och spårväg. Denna utmaning vid omdaning, delar vi med till exempel Stockholm, vid ombyggnaden av Slussen. Under 10–15 års byggande måste Nacka lösa dagens problem på både ett trafiksäkert och ekonomiskt försvarbart sätt.

Att anlägga en cykelbana, som inom kort måste rivas upp när Saltsjöbanans spår eller Värmdövägen läggs om, är inte ekonomiskt försvarbart. Utifrån trafiksäkerhetsskäl är det heller inte försvarbart att underlåta att göra vad vi kan göra idag, bara för att vi har en lösning efter 2025. Ett cykelfält gör dagens trafik säkrare och underlättar alternativ pendling som vi så väl behöver få till av både miljö- och säkerhetsskäl.”

Sidney Holm (MP) lät anteckna följande.

”Det är bara att beklaga att förutsättningarna för en ”snabbcykelbana” mellan Nacka Forum och Sickla inte bedöms vara bättre vilket pekar på vikten att på allvar ta med cykeln i planeringen av den nya staden i Nacka. Vi delar dock inte helt tjänstemännens bedömning av läget. Vi tror att en ”snabbcykelbana” mestadels skulle utnyttjas av de som redan idag cyklar på vägbanan och av de som gärna skulle vilja cykla lite fortare än vad säkerheten medger idag på den vanliga cykelbanan. Föräldrar som är ute och cyklar med små barn och andra som cyklar långsamt kommer med storsta sannolikhet även fortsättningsvis använda den vanliga cykelbanan. Vi tror att en oskyddad trafikant löper större risk att bli påkörd av en cyklist på den vanliga cykelbanan än att en cyklist bli påkörd av ett motorfordon på en ”snabbcykelbana”.

Det går också att med relativt enkla åtgärder förbättra framkomligheten och säkerheten på befintlig cykelbana även med bibehållen trafiklösning. En uträtnings av cykelbanan med borttagande av alla tvåra kurvor, hastighetssänkning för bilar vid på- och avfartsramperna, färgmarkering och bättre skylning samt en breddning av cykelbanan, särskilt vid busshållplatserna skulle leda till stora förbättringar. Omvandling av en del gatuutrymme kan

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

19 maj 2014

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

också bli nödvändig där tillräcklig bredd på cykelbanor inte kan uppnås på annat sätt, allt enligt kommunens prioritetsordning av olika trafikslag.

Även om det inte blir en ”snabbcykelbana” på den aktuella sträckan är det viktigt att kommunen omgående gör kraftfulla satsningar för att förbättra cykelinfrastrukturen i Nacka. Miljöpartiet vill att kommunens cykelplan ska vara fullt genomförd senast år 2018 istället för år 2030 som är den styrande Alliansens ambition. Allting är möjligt, det handlar om hur man prioriterar.”

Khashayar Farmanbar (S) lät anteckna följande.

”Miljövänlig arbetspendling är en förutsättning för tillväxt, jobb och en grön framtid i vår kommun. Därför vill vi gärna se en seriös satsning på cykelbanor. Samtidigt är säkerhetsaspekten väldigt viktigt, för cykelpendlarna likväl småbarnsföräldrar, pensionärer och andra fotgängare som kan känna sig otrygga när de går bredvid en cykelbana. Därför vill vi att nämnden handhar ärendet och överväger säkerhetsaspekter i samband med anläggande av snabbcykelbanor.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

Låt snabbcyklisterna cykla i vägbanan där kommunens cykelbanor är undermåliga

Motion till Nacka kommunfullmäktige 2015-04-27

Sidney Holm och Lisskulla Zayane

Miljöpartiet de gröna

I Nacka finns sammanhängande nät av vägar och gator för biltrafik. Det finns både motorvägar, motortrafikleder, riksvägar, länsvägar, landsvägar, lokalgator och privata vägar. Än så länge finns ingen motsvarande struktur för cykeltrafik. I Nacka är det bilen som är prioriterad, cykel- och gångtrafik får samsas på det utrymme som blir över. De flesta av kommunens cykelbanor lever heller inte upp till minimistandarden för cykelbanor enligt utformningsprinciperna i den [regionala cykelplanen](#). Smala gång- och cykelbanor är en trafikfara som både leder till ökad olycksrisk och konflikter mellan gående och cyklister, och även mellan cyklister med olika hastighet. I trafiken är det fler både cyklister och gående än bilister som dör eller blir allvarligt skadade varje år. Många av dem som vill cykla snabbt väljer därför istället bilarnas körfält som är säkrare och bättre dimensionerade för högre hastighet.

Så länge det saknas bra alternativ för snabb cykling måste det vara tillåtet att cykla även på vägbanan vilket det inte är idag. Cykelbanetvåget signalerar dessutom till bilister att de inte behöver visa hänsyn till cyklister, eftersom de inte har någon rätt att befina sig på vägbanan. Miljöpartiet vill att kommunen utfärdar lokala föreskrifter som tillåter cyklister att cykla på vägbanan, även där det finns en cykelbana, om denna inte når upp till minimistandard enligt den [regionala cykelplanens](#) utformningsprinciper (självklart inte på motorväg). Om detta inte visar sig vara möjligt av lagtekniska skäl, vill vi att det målas snabbcykelbanor på alla vägbanor där cykelbanorna håller för låg standard.

Ett exempel på en smal cykel/gångbana är den del av det regionala cykelstråket som går genom Nysätra i Sickla. Här är bredden bara 1,5 m trots att god standard enligt den [regionala cykelplanen](#) är 5,3 m och det minsta godkända breddmåttet är 4,3 m.

Resor med cykel ska år 2030 utgöra minst 20 procent av alla huvudresor i stockholmsregionen enligt [Regional cykelplan för Stockholms län](#). I stadsnära kommuner som Nacka bör andelen rimligtvis vara högre. För att nå upp till dessa mål är det viktigt att redan nu, på olika sätt underlätta för cyklister, då utbyggnadstakten av cykelbanenätet i Nacka är på tok för långsam. I Nacka borde vi börja se cykeln mer som ett fordon än trä

Miljöpartiet yrkar på att:

- ❖ kommunen underlättar för cyklister och tillåter cykling på körbanor i enlighet med förslaget ovan.

Sidney Holm

Lisskulla Zayane

Kommunstyrelsen

En kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar

Motion den 21 september 2015 av Magnus Söderström (MP)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår förslaget att ta fram en särskild kommunal strategi för att främja Nackaungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks (Sveriges roll- och konfliktpelsförbund) verksamhetsområde eftersom den av kommunfullmäktige antagna fritidsstrategin innehåller föreningar inom Sveroks verksamhetsområde.

Sammanfattnings

Motionären föreslår att Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nackaungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Förslaget har hanterats i både fritids- och i kulturnämnden och den samlade bedömningen är att det inte behövs en särskild strategi för att främja unga Nackaungdomars spelintresse och föreningsverksamhet inom Sveroks verksamhetsområde. Bedömningen är att den av kommunfullmäktige antagna fritidsstrategin innehåller även verksamheter inom Sverok. Båda nämnderna har beslutat att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionärens förslag.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå förslaget eftersom den av kommunfullmäktige antagna fritidsstrategin innehåller föreningar inom Sveroks verksamhetsområde.

Förslagen i motionen

Motionären föreslår att Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nackaungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Nämndernas beredning och förslag

Fritidsnämnden och kulturnämnden utredde motionens förslag i november 2015. Båda nämnderna menar att den antagna fritidsstrategin innehåller Sveroks verksamhetsområde. Nämnderna menar att det i dagsläget inte behövs en särskild strategi för att främja

Nackaungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde. Förslaget från såväl KUN och FRN är att avslå motionens förslag.

Enhetens utredning och bedömning

I fritidsstrategin ingår att öka tillgängligheten genom att kommunen ska utveckla metoder för att nå grupper som tar del av fritidsutbudet i relativt mindre utsträckning. Enligt fritidsstrategin ska Nacka kommun även skapa förutsättningar för medborgare och en mångfald av aktörer att vara delaktiga i utvecklingen av idrotts- och fritidsutbudet. Nacka ska också kunna erbjuda möjligheter för alla att utveckla sina intressen.

Sverok är ett ungdomsförbund som samlar föreningar i olika genrer inom roll- och konfliktsspel. Kultur- och fritidsenheten är positiva till Sveroks verksamhet och har haft dialog med Sverok både angående vilka kriterier fritidsnämnden har för att bli en bidragsberättigad förening och vilka bidrag en bidragsberättigad förening kan ansöka om, och även angående möjligheterna för lokala föreningar, till exempel lajvföreningar, att söka kulturbidrag från kulturnämnden.

Sverok har också varit inbjudna till kommunens Ungdomsmässa Nacktiv som två år i rad har arrangerats i Nacka sportcenter under sportlovet.

Enhetens samlade bedömning är att det inte behövs en särskild strategi för att främja unga Nackaungdomars spelintresse och föreningsverksamhet inom Sveroks verksamhetsområde utan att detta rymts i kommunens fritidsstrategi.

Förslagens ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär inga kostnader för kommunen.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut innebär inga konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Motion om en kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar den 21 september 2015
2. Protokollsutdrag § 57 KUN 2015/52-860
3. Protokollsutdrag § 116 FRN 2015/142-810
4. Tjänsteskrivelse KUN 2015/52-860
5. Tjänsteskrivelse FRN 2015/142-810

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Anna Kristiansson
Föreningsstrateg
Kultur- och fritidsenheten

§ 116

FRN 2015/142-810

KFKS 2015/612-800

En kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar

Motion den 21 september 2015 av Magnus Söderström (MP)

Beslut

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå förslaget om att ta fram en särskild kommunal strategi för att främja Nackas ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks (Sveriges roll- och konfliktsspelsförbund) verksamhetsområde. Den antagna fritidsstrategin innehållar Sveroks verksamhetsområde.

Ärendet

Motionären föreslår att Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nacka ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Förslaget bedöms inte föranleda någon åtgärd då det finns en antagen fritidsstrategi som innehåller Sveroks verksamhetsområde.

Kultur- och fritidseenheten anser att Nackaungdomars engagemang i Sverok är positivt. Det finns i dagsläget 13 lokala Nackaföreningar som är medlemmar i Sverok. Kultur- och fritidseenheten har också haft dialog med Sverok angående vilka kriterier som gäller för att registrera en förening i Nacka och vilka bidrag man har rätt till som bidragsberättigad förening i Nacka. Sverok har också varit inbjudna att delta i kommunens Ungdomsmässa Nackaktiv i Nacka sportcenter som två år i rad har arrangerats under sportlovet. Mässan arrangeras av Kultur- och fritidseenheten i samarbete med Nackas föreningsliv. En del genererar inom Sverok, till exempel lajvföreningar, kan även ansöka om kulturbidrag från Kulturnämnden under förutsättning att föreningen har säte eller verksamhet i Nacka.

Handlingar i ärendet

Kultur- och fritidseenhetens tjänsteskrivelse den 18 november 2015

Bilaga Motion

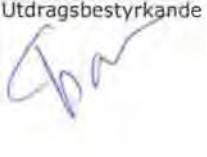
Beslutsgång

Fritidsnämnden beslutade i enlighet med förslag till beslut.

Protokollsanteckningar

Pascal Fall (MP) lät anteckna följande till protokollet.

”En kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar behövs i Nacka kommun.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

09 december 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Fritidsnämnden

§ 116 forts

Miljöpartiet som har lagt motionen tycker att fritidsnämndens stöd medel ska nå så många barn och ungdomar som möjligt genom en sådan strategi.”

- - - -

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

Fritidsnämnden

En kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar

Motion den 21 september 2015 av Magnus Söderström (MP)

Förslag till beslut

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå förslaget om att ta fram en särskild kommunal strategi för att främja Nackas ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks (Sveriges roll- och konfliktsspelsförbund) verksamhetsområde. Den antagna fritidsstrategin innehållar Sveroks verksamhetsområde.

Sammanfattning

Motionären föreslår att Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nacka ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Förslaget bedöms inte föranleda någon åtgärd då det finns en antagen fritidsstrategi som innehåller Sveroks verksamhetsområde.

Kultur- och fritidshuset anser att Nackaungdomars engagemang i Sverok är positivt. Det finns i dagsläget 13 lokala Nackaföreningar som är medlemmar i Sverok. Kultur- och fritidshuset har också haft dialog med Sverok angående vilka kriterier som gäller för att registrera en förening i Nacka och vilka bidrag man har rätt till som bidragsberättigad förening i Nacka. Sverok har också varit inbjudna att delta i kommunens Ungdomsmässa Nacktiv i Nacka sportcenter som två år i rad har arrangerats under sportlovet. Mässan arrangeras av Kultur- och fritidshuset i samarbete med Nackas föreningsliv. En del genrer inom Sverok, till exempel lajvföreningar, kan även ansöka om kulturbidrag från Kulturnämnden under förutsättning att föreningen har säte eller verksamhet i Nacka.

Förslagen i motionen

Motionären föreslår att Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nackas ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Enhetens utredning och bedömning

Kultur- och fritidsenheten bedömer att den nyligen antagna fritidsstrategin även innefattar Sveroks verksamhetsområde och att det inte behövs en speciell strategi för att främja Nackaungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

I fritidsstrategin ingår att öka tillgängligheten genom att kommunen ska utveckla metoder för att nå grupper som tar del av fritidsutbudet i relativt mindre utsträckning. Enligt fritidsstrategin ska Nacka kommun även skapa förutsättningar för medborgare och en mångfald av aktörer att vara delaktiga i utvecklingen av idrotts- och fritidsutbudet. Nacka ska också kunna erbjuda möjligheter för alla att utveckla sina intressen.

Sverok är ett studieförbund som samlar föreningar i olika genrer inom roll- och konfliksspel. Kultur- och fritidsenheten är positiva till Sveroks verksamhet och har haft dialog med Sverok både angående vilka kriterier Nacka fritidsnämnden har för att bli en bidragsberättigad förening och vilka bidrag en bidragsberättigad förening kan ansöka om, och även angående möjligheterna för lokala föreningar att söka kulturbidrag.

Sverok har också varit inbjudna till kommunens Ungdomsmässa Nacktiv som två år i rad har arrangerats i Nacka sportcenter under sportlovet.

Förslagens ekonomiska konsekvenser

Fritidsnämndens förslag till beslut innebär inga kostnader för kommunen.

Konsekvenser för barn

Fritidsnämndens förslag till beslut får inga konsekvenser för barn. I arbetet med att ta fram den nya fritidsstrategin beaktades barns bästa och särskild hänsyn har tagits till barn och ungas kön, funktionsvariation, sexuell läggning, etniskt ursprung eller tro.

Bilagor

1. Motion

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Anna Kristiansson
Föreningsstrateg
Kultur- och fritidsenheten

8 december 2015

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kulturnämnden

§ 57

KUN 2015/52-860
KFKS 2015/612-800

Kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar

Motion den 21 september 2015 av Magnus Söderström (MP)

Beslut

Kulturnämnden föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår förslaget om att ta fram en kommunal strategi för att främja Nackas ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks (Sveriges roll- och konfliktsspelsförbund) verksamhetsområde eftersom den av kommunfullmäktige antagna fritidsstrategin innefattar föreningar inom Sveroks verksamhetsområde.

Ärendet

Motionären föreslår att Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nacka ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Förslaget bedöms inte föranleda någon åtgärd då det finns en antagen fritidsstrategi som innefattar föreningar inom Sveroks verksamhetsområde.

Kultur- och fritidsenheten anser att Nackaungdomars engagemang i Sverok är positivt. Det finns i dagsläget 13 lokala Nackaföreningar som är medlemmar i Sverok. En del genrer inom Sverok, till exempel lajvföreningar, kan ansöka om kulturbidrag från Kulturnämnden under förutsättning att föreningen uppfyller kriterierna för kulturbidrag i Nacka. Kultur- och fritidsenheten har också haft dialog med Sverok angående vilka kriterier som gäller för att registrera en förening i Nacka och vilka bidrag man har rätt till som bidragsberättigad förening i Nacka. Sverok har också varit inbjudna att delta i kommunens Ungdomsmässa Nacktiv i Nacka sportcenter som två år i rad har arrangerats under sportlovet. Mässan arrangeras av kultur- och fritidsenheten i samarbete med Nackas föreningsliv.

Handlingar i ärendet

Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse den 13 november 2015

Yrkanden

Ordförande Hans Peters (C) yrkade bifall till förslag till beslut.

Mathias Zachariassen (MP) yrkade bifall till motionen.

Beslutsgång

Med avslag på Mathias Zachariassens (MP) bifallsyrkande beslutade nämnden i enlighet med förslag till beslut.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

Kulturnämnden

En kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar

Motion den 21 september 2015 av Magnus Söderström (MP)

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår förslaget om att ta fram en kommunal strategi för att främja Nackas ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks (Sveriges roll- och konfliktsspelsförbund) verksamhetsområde eftersom den av kommunfullmäktige antagna fritidsstrategin innehåller föreningar inom Sveroks verksamhetsområde.

Sammanfattnings

Motionären föreslår att Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nacka ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Förslaget bedöms inte föranleda någon åtgärd då det finns en antagen fritidsstrategi som innehåller föreningar inom Sveroks verksamhetsområde.

Kultur- och fritidsenheten anser att Nackaungdomars engagemang i Sverok är positivt. Det finns i dagsläget 13 lokala Nackaföreningar som är medlemmar i Sverok. En del genrer inom Sverok, till exempel lajvföreningar, kan ansöka om kulturbidrag från Kulturnämnden under förutsättning att föreningen uppfyller kriterierna för kulturbidrag i Nacka. Kultur- och fritidsenheten har också haft dialog med Sverok angående vilka kriterier som gäller för att registrera en förening i Nacka och vilka bidrag man har rätt till som bidragsberättigad förening i Nacka. Sverok har också varit inbjudna att delta i kommunens Ungdomsmässa Nacktiv i Nacka sportcenter som två år i rad har arrangerats under sportlovet. Mässan arrangeras av kultur- och fritidsenheten i samarbete med Nackas föreningsliv.

Förslaget i motionen

Motionären föreslår att Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nackas ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Enhets utredning och bedömning

Kultur- och fritidsenheten bedömer att den nyligen, av kommunfullmäktige, antagna fritidsstrategin även innehåller Sveroks verksamhetsområde och att det inte behövs en speciell strategi för att främja Nackaungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

Sverok är ett ungdomsförbund som samlar föreningar inom olika gener inom roll- och konfliksspel. En del föreningar inom Sverok, till exempel lajvföreningar, kan ansöka om kulturbidrag från Kulturnämnden under förutsättning att föreningen uppfyller kriterierna för kulturbidrag i Nacka. Kultur- och fritidsenheten är positiva till Sveroks verksamhet och har haft dialog med Sverok både angående möjligheterna för lokala föreningar att söka kulturbidrag men även angående vilka kriterier Nacka kommun/fritidsnämnden har för att bli en bidragsberättigad förening och vilka bidrag en bidragsberättigad förening kan ansöka om.

I fritidsstrategin ingår att öka tillgängligheten genom att kommunen ska utveckla metoder för att nå grupper som tar del av fritidsutbudet i relativt mindre utsträckning. Enligt fritidsstrategin ska Nacka kommun även skapa förutsättningar för medborgare och en mångfald av aktörer att vara delaktiga i utvecklingen av idrotts- och fritidsutbudet. Nacka ska också kunna erbjuda möjligheter för alla att utveckla sina intressen.

Ekonomiska konsekvenser

Kulturnämndens förslag till beslut innebär inga kostnader för kommunen.

Konsekvenser för barn

I och med att Sveroks verksamhetsområde ingår i kommunens fritidsstrategi får kulturnämndens förslag på beslut inga negativa konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Motionen

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Anna Kristiansson
Föreningsstrateg
Kultur- och fritidsenheten

miljöpartiet de gröna

En kommunal strategi för att främja spelintressen och föreningsverksamhet hos ungdomar

Motion till Nacka kommunfullmäktige 2015-09-21

Magnus Söderström

Miljöpartiet de gröna

Det svenska civilsamhället bygger mycket på ett rikt och aktivt föreningsliv. Många ideella föreningar upplever dock att det är svårt att få människor att engagera sig i det ideella arbetet som är en förutsättning för att dessa föreningar ska kunna ha någon verksamhet. Mot bakgrund av detta är det enormt viktigt att främja ungdomars intresse för att själva starta och driva egna ideella föreningar utifrån deras egna intressen.

Sverok (Sveriges roll- och konfliktsspelsförbund www.sverok.se) är Sveriges största ungdomsförbund med 80000 medlemmar i 1200 föreningar. Sverok hjälper ungdomar att starta egna spelföreningar där de själva kan driva föreningsverksamhet utifrån sina gemensamma intressen: ofta rollspel, lajv, brädspel, e-sport eller LAN. Sverok hjälper ungdomar som annars kanske inte skulle kommit i kontakt med föreningslivet att få en möjlighet till både ett socialt nätverk och föreningslivserfarenhet. Sverok får statsbidrag och dessa går till största delen till lokala föreningars verksamhet.

I en undersökning som redovisas i fritidsnämnden ("Redovisning av undersökning av föreningar synpunkter på kommunens stöd" s. 8) framgår det att föreningar i kommunen själva anser att de har få ungdomar mellan 13-20 år som deltar i styrelsearbete eller arbeten i utskott, arbetsgrupper mm.

Andelen barn och ungdomar i Nacka som är medlemmar i Sverok har ökat från 440 medlemmar mellan 6-25 år 2013 till 459 stycken medlemmar mellan 6-25 år 2014. Andelen lokala föreningar vid utgången av 2014 var 9 stycken (Källa: Sverok).

För att fler ungdomar i Nacka ska få möjlighet att starta egna spelföreningar (eller bli medlemmar i andras spelföreningar) skulle dock en kommunal strategi tas fram där Nacka kommun mer aktivt informerar om Sveroks arbete och uppmärksammar de lokala spelföreningarnas verksamheter.

Miljöpartiet föreslår att:

- Nacka kommun tar fram en strategi för att främja Nackas ungdomars lokala föreningsengagemang inom Sveroks verksamhetsområde.

.....
Magnus Söderström

Kommunstyrelsen

Förebyggande av näthat bland unga

Motion den 21 september 2015 av Johan Kjellman, Mikael Carlsson, Shahin Malak och Bosse Ståldal (NL)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige noterar att det i Nacka kommun pågår ett förebyggande arbete kring näthat, samt att det är av särskild vikt att berörda nämnder bevakar frågan kontinuerligt.

Motionen anses därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning

Datorer är ett viktigt verktyg i de studerandes skolarbete och fritid och tillgången till sociala medier via nätet för med sig ett högfrekvent användande. Motionärerna konstaterar att näthat är ett problem bland unga människor, och det finns en risk att det inverkar negativt på skolarbetet och på de ungas psykiska hälsa.

Det pågår ett förebyggande arbete kring frågan om näthat inom utbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden, vilka är de nämnder som motionärerna framhåller. Exempel på insatser som görs är föräldraföreläsningar, utmärkelsen *Utmärkt förening* och bibliotekens samarbete med *No Hate Speech Movement*.

Att näthat förebyggs och att ungas psykiska hälsa förbättras är mycket viktiga frågor, och det är av särskild vikt att berörda nämnder bevakar detta kontinuerligt. Det finns exempel på samarbeten över nämdgränserna men arbetet kan vara i behov av ytterligare samverkan. Det finns ett behov av ökad kompetensutveckling.

Förslagen i motionen

Motionärerna framhåller att det redan nu pågår ett arbete i skolor mot olika former av näthat. Syftet med motionen är att sätta fokus på att alla berörda nämnder är medvetna om problemet och samverkar så att arbetet mot näthat når ännu längre och minskar mängden av unga som drabbas.

Motionärerna föreslår

att utbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden tar initiativ till konkreta, förebyggande, verksamma metoder för att minska näthatet bland barn och ungdomar och förbättra den psykiska hälsan.

Att utbildningsnämnden tar initiativ till ett nämndöverskridande samarbete i frågan, främst i samverkan med socialnämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden.

Detta görs idag

Skola och förskola

Det förebyggande arbetet sker på skolorna bland lärare och rektorer. Fortlöpande temadagar för eleverna där *Schysst på nätet* är ett inslag är ett exempel på detta. Ett annat är ett arbete som ägt rum i år 8 med Ungdomsstyrelsens *Ett filter i huvet* som utgångspunkt, en slutrapport från tre av styrelsens uppdrag kring att förebygga ungas utsatthet på nätet. Föreläsare från Fryshuset har bjudits in och material från *No Hate Speech Movement* används. No Hate är en kampanj skapad av Europarådet men som i Sverige drivs av Statens medieråd på uppdrag av regeringen. Syftet med kampanjen är att höjda kunskapen, särskilt hos barn och ungdomar, om främligsfientlighet, sexism och liknande former av intolerans.

Kuratorer har tidigare deltagit vid föreläsningar i ämnet och haft i uppdrag att prata med elever om sociala medier. Inom barn- och elevhälsan lyfts det upp att det finns ett behov av en kompetensutveckling och ett gemensamt grepp för att lyfta frågan och hjälpa skolorna i sitt arbete.

Utbildningsnämnden har satt ett mål om att elever och barn ska vara trygga i verksamheterna, men hur det ska ske är just en fråga för verksamheterna. Målet följs upp av utbildningssentralen.

Omsorg

Socialtjänsten arrangerar föräldraföreläsningar kring temat och det beskrivs som att behovet är stort och att skolorna är aktiva. Information om föreläsningarna sprids via skolorna och det finns en prenumerationslista med möjlighet att få direktinformation till sin e-post. Dessa föreläsningar kompletteras med öppna föreläsningar. Det finns stöd till anhöriga med psykiskt sjuka som erbjudits och kommer att erbjudas föreläsningar om datorspel och internetberoende.

Inom Välfärd samhällsservice jobbar man med stöd och behandling, t ex utsatta ungdomar och deras familjer. De vänder sig själva till verksamheten när problem uppstår. De träffar

även barn och unga inom ramen för stöd till unga brottsutsatta då nähat eller mobbing anmäls. Det händer att de även träffar unga förövare. Behandlare och fältpersonal har gått kortare utbildningar inom ämnet för att kunna bemöta problematiken.

Fritid

Det görs förebyggande och uppmuntrande insatser. Bidragsberättigade föreningar kan få utmärkelsen *Utmärkt förening*, efter att ha genomgått ett en till två-årigt arbete kring olika teman såsom:

- Medvetet ledarskap, om allas lika värde, kränkningar, attityder och föreningens sociala ansvar
- Jämställdhet, flickors och pojkars lika möjligheter
- Ungas delaktighet och inflytande, ungt ledarskap, ungas representation

Föreningarna tar också fram handlingsplaner och/eller policydokument och implementeringsplaner kring områdena. *Utmärkt förening* är ett samarbete med SISI idrottsutbildarna.

De föreningar som inte genomgår ovanstående arbete bjuds under den årliga föreningsledarveckan in till föreläsningar och workshops kring nämnda teman. Till veckan 2016 kommer även kulturföreningar att bjudas in.

Vad gäller fritidsgårdarna har dessa haft projekt där fritidsledare utbildats i hur unga använder nätet och vad som händer där. En del gårdar har haft bestämda dagar och tider då ”nätvandring” pågått, då fritidsledare funnits tillgängliga på nätet. Polisen har besökt några fritidsgårdar för att göra unga uppmärksamma på att saker som händer och sägs på nätet är likställda med sådant som händer i det verkliga livet.

Kultur

Vad gäller musik- och kulturskoleverksamheten finns målområden som anordnare ska arbeta med för att hålla bra kvalitet. Ett målområde är normer och värden, som också finns inom utbildningssystemet. Respekt för varandra ingår i området, varför det är naturligt för många anordnare att ta uppförhållningssättet mot varandra på nätet.

Biblioteken jobbar med att vara uppmärksamma på vad barn och ungdomar gör på nätet. De har bland annat precis som skolor varit i kontakt med *No Hate Speech Movement*, Biblioteket funderar kring hur ett eventuellt samarbete skulle kunna se ut. Ett exempel kan vara workshops och föreläsningar. Något som kommer att göras i samband med Nackas nya webb är att No Hate-loggan och länken <http://nohate.se> kommer att finnas med på lämpliga platser riktade mot t ex gymnasiet.

Biblioteken har också för avsikt att bjuda in högstadieklasser till workshops om maktlekar och dolda kränkningar utifrån en framtagen modell.

Inom all verksamhet som riktas mot barn och unga anses frågan om förebyggande mot näthat vara mycket viktig. Det pratas och informeras om detta i tonårsgrupper/tjejsnack. I t ex Studiefrämjandet musikskola ska mångfald främjas liksom allas lika värde och rätt till kunskap, kultur och utbildning. Frågan om näthat ska specifikt tas upp på kommande musiklärarmöte.

Stadsledningskontorets utredning och bedömning

Kommunfullmäktige har antagit fyra övergripande mål som är avsedda att styra så att visionen uppnås och som följer den grundläggande värderingen. Målen är *Bästa utveckling för alla, attraktiva livsmiljöer i hela Nacka, stark och balanserad tillväxt och maximalt värde för skattepengarna*.

Det första målet innebär bland annat att alla som bor och verkar i Nacka får bästa möjliga förutsättningar för sin utveckling och att alla verksamheter har hög kvalitet och bidrar till en god hälsa.

Det kan konstateras att förebyggande arbete kring näthat är en viktig och aktuell fråga. Det är ett problem bland unga mäniskor och det påverkar mångas vardag och psykiska hälsa.

Det finns inte några strategier framtagna men det pågår ett förebyggande arbete kring frågan om näthat inom utbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden, vilka är de nämnder som motionärerna framhåller. Att näthat förebyggs och att ungas psykiska hälsa förbättras är mycket viktiga frågor, och det är av särskild vikt att berörda nämnder bevakar detta kontinuerligt. Det finns exempel på samarbeten över nämndgränserna men arbetet kan vara i behov av ytterligare samverkan. Det finns ett behov av ökad kompetensutveckling.

Förslagens ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Att det finns en medvetenhet och ett aktivt arbete kring förebyggande av näthat är av stor vikt för barn och ungdomar. Minskat nähat för med sig minskad psykisk ohälsa och inverkan på skolarbete.

Bilaga

Motion

Kersti Hedqvist
Enhetschef
Förnyelseenheten

Anna Gidmark
Förnyelseenheten

Förslag förebyggande initiativ gällande näthat bland unga i Nacka

Man vet sedan länge att näthat i olika former är ett problem bland unga mäniskor. Skolungdomar kan ge många exempel på detta och det har nyligen uppmärksammats i lokal- och riksmedia.

Vi lever i en tid där IT -användning utgör en viktig del de studerandes skolarbete och fritid. Ansvariga för skolan och skolarbete poängterar ofta vikten och betydelsen av IT/datoranvändning i skolundervisningen. Användandet har en avgörande betydelse och kommer snarare att öka än att minska. Skolledning på olika nivåer, centralt och lokalt, har ansvar för genomförandet. Nackalistan anser att skolpersonal och ledning också har ett ansvar för konsekvenserna av elevers nätanvändande i övrigt, liksom föräldrar och nämnder och samhället i övrigt.

En undersökning av Skolverket visar att mer än hälften av alla lärare anser sig behöva mer kompetensutveckling i hur man hindrar kränkningar på nätet. Riksmedia har under senare tid kastat ljuset på problemet och visat på hur hårt det riskerar att drabba barn och ungdomar under lång tid, vilket ofta inverkar negativt på skolarbetet.

Tillgången till sociala medier via nätet för med sig ett högfrekvent användande. Negativa konsekvenser av detta kan bl a ta sig uttryck i olika former av näthat som i sin tur kan drabba den enskilde mycket hårt. Det kan också till viss del förklara en stigande procentandel av flickor som mår allt sämre under sin uppväxttid. I Nacka pågår redan nu ett arbete i skolor mot olika former av näthat. Med ytterligare fokus på verksamma metoder och erfarenheter så kan Nacka nå ännu längre och flera unga slippa att drabbas. Nackalistan vill med denna motion ytterligare sätta fokus på att alla berörda nämnder är medvetna om problemet och samverkar så att arbetet mot nähatet når ännu längre och minskar mängden av unga som drabbas för en psykisk bättre ungdomshälsa.

Nackalistan föreslår:

att Utbildningsnämnden, Fritidsnämnden, Kulturnämnder och Socialnämnden tar initiativ till konkreta förebyggande, verksamma metoder för att minska näthatet bland barn och ungdomar och förbättra den psykiska hälsan

att Utbildningsnämnden tar initiativ till ett nämndöverskridande samarbete i frågan, främst i samverkan med Socialnämnden, Fritidsnämnden och Kulturnämnden

Nackalistan 150909

Johan Kjellman

Mikael Carlsson

Shahin Malak

Bosse Ståldal

Äldrenämnden

Extra stöd till äldre med boendestöd

Motion den 19 oktober av Lisskulla Zayane (MP)

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige noterar att Nacka kommun redan beviljar promenadstöd för äldre vid behov. Motionen är med detta färdigbehandlad.

Sammanfattning

Miljöpartiet de gröna har genom Lisskulla Zayane i en motion till Nacka kommunfullmäktige den 19 oktober 2015 föreslagit att bevilja extra timmar för hemtjänst under sommarmånaderna så att äldre har möjlighet att komma ut minst en gång i veckan med van personal. Som bakgrund nämns rapporter från sommaren 2015 om att äldre som bor kvar hemma inte klarar av eller vågar ta sig ut ensamma. Förslaget i motionen motiveras med att utevistelse skulle öka livskvaliteteten med bättre hälsa och välbefinnande.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 10 november 2015 att motionen skulle gå på remiss till äldrenämnden för utredning och förslag till beslut senast den 9 februari 2016.

Sociala kvalitetsenheten ser att äldre som ansöker om promenadhjälp i mycket hög utsträckning idag beviljas bistånd. Resultaten av Socialstyrelsens brukarundersökningar och information från Nackas synpunktshantering visar i samma riktning. Motionens förslag med att bevilja fler timmar för promenadstöd under sommarmånaderna anses inte behövas. Däremot kan ett ökat samarbete med föreningar som organiserar promenadstöd med volontärer uppmuntras.

Förslaget i motionen

I en motion från Lisskulla Zayane till kommunfullmäktige den 19 oktober 2015 föreslås att mer stöd i form av hemtjänst till äldre beviljas under sommarmånaderna så att det finns tid att gå ut några timmar i veckan med van personal som de äldre är trygga med.

Bakgrunden anges vara att det även sommaren 2015 kommit rapporter om hur äldre mäniskor inte kom ut på grund av att de inte klarade av eller vågade ta sig ut ensamma. Det utökade stödet till utevistelse skulle med all sannolikhet radikalt öka livskvaliteten för de äldre. Forskning visar att utevistelser har stor betydelse för hälsan och bidrar till ökat välbefinnande.

Enhetens utredning och bedömning

Enligt äldreenhetens riktlinjer beviljas promenadhjälp vid behov. Ledsagning är ett annat stöd som innebär hjälp att komma ut på fritidsaktiviteter och kulturella aktiviteter. Uppfattningen på enheten är att ansökningar om bistånd för promenadhjälp och ledsagning oftast beviljas.

Antalet avslag på ansökningar om bistånd för promenadhjälp går inte att ta fram i dagsläget. Bland överklagningar på beslut från 2015 har en person överklagat avslag på promenadstöd. Det gällde en ansökan om bistånd till en timmes promenadhjälp varje dag. Personen hade redan beviljats bistånd för promenadstöd 2 timmar/vecka samt ledsagning 4 timmar/vecka. Kommunen ansåg att stödet kunde delas under flera dagar. Förvaltningsrätten ansåg att kommunens linje var tillräcklig för att säkra en skälig levnadsnivå för personen, så beslutet stod fast.

Inga klagomål från äldre med hemtjänst om bristande utevistelse har kommit till kommunens kännedom.

Ett annat sätt att få information om hur äldre uppfattar att Nacka kommun beviljar hemtjänst är Socialstyrelsens årliga brukarenkät hos personer över 65 år. Frågor som tas upp som är av betydelse för om utevistelser sker i tillräcklig skala presenteras nedan. De senaste presenterade resultaten är från 2014. I Nacka har 836 personer besvarat enkäten, vilket är 71 procent av de som använder hemtjänst som är över 65 år och har mer än två timmars hemtjänst i veckan. Resultaten visar att de äldre i Nacka som besvarat enkäten är mycket nöjda inom alla dessa områden. Svaren ligger alla bland de 25 procent bästa kommunerna i Sverige:

1. Frågan ”Tillräckligt med tid” anser 89 procent att de får, även om siffran har sjunkit något sedan året innan.
2. Frågan ”hänsyn till åsikter och önskemål” anser 93 procent att hemtjänstpersonalen tar.
3. Frågan ”möjlighet att påverka tider” anser 78 procent att de kan samt
4. Frågan ”möjlighet att framföra synpunkter eller klagomål” anser 73 procent att de kan göra.

Brukarenkäter visar enbart på en del av verkligheten. Felkällor är många, som att man oftast svarar att man är nöjd, att de som behöver mest stöd inte besvarar enkäterna m.m. Men att de äldre i Nacka är mycket positiva jämfört med riket kan ändå visa på att hemtjänsten ses som ett bra stöd.

Uppgifterna avser personer som är 65 år och äldre och år 2014 om inget annat anges.	Tillräcklig med tid, hemtjänst			Hänsyn till åsikter och önskemål, hemtjänst			Möjlighet påverka tider, hemtjänst			Möjlighet att framföra synpunkter eller klagomål, hemtjänst		
Kommunnamn	Procent	Rank av	Jämf. föreg. år	Procent	Rank av	Jämf. föreg. år	Procent	Rank av	Jämf. föreg. år	Procent	Rank av	Jämf. föreg. år
Min - max (riket)	69 - 97			67 - 96	286	Jämf. föreg. år	37 - 83	285	Jämf. föreg. år	40 - 87	287	Jämf. föreg. år
Vägt medel (riket)	82	284		87			61			62		
Median (riket)	84			88			60			62		
Jämf. Föreg. år (riket)		→			↗			→		→		↗
Nacka	89	39	↓	93	12	→	78	4	↓	73	11	↗

I andra kommuner finns Väntjänst där ledsagning och promenad hjälp sker av volontärer. Några kommuner bistår genom föreningsbidrag för att organisera verksamheten. I Nacka finns Äldrekontakt, en volontärförening som har träffar och hjälper till med att skjutsa äldre till dessa träffar. Ett samarbete med en sådan förening skulle kunna ge både promenad hjälp och öka kontaktytor.

Enhetens bedömning är att äldre i Nacka kommun beviljas promenadstöd i tillräcklig utsträckning. Föreningsbidraget skulle kunna användas av föreningar för att organisera promenadsstöd med volontärer.

Förslagens ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inga konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Motion
2. Protokollsutdrag § 177 kommunstyrelsens arbetsutskott den 10 november 2015

Eva Britt Lönnback Yilma
Tf. gruppchef
Sociala kvalitetsenheten

Lina Blombergsson
Enhetschef
Sociala kvalitetsenheten

Motion till Nacka kommunfullmäktige 2015-10-19

Lisskulla Zayane

Miljöpartiet de gröna

Extra stöd till äldre behövande på sommaren

Även sommaren 2015 kom det rapporter om hur äldre män inte kom ut på grund av att de inte klarade av eller vågade ta sig ut ensamma. De som är kvar i sina hem och får hjälp av boendestöd skulle behöva mer stöd på somrarna så att de kan gå ut några timmar i veckan. De timmarna skulle med all sannolikhet öka livskvalitén hos dem radikalt. Forskning visar nämligen att utevistelse har stor betydelse för hälsan och bidrar till ökat välbefinnande.

Miljöpartiet föreslår att:

- Under sommarmånaderna bevilja extra timmar för de äldre med hemtjänst så att de har möjlighet att komma ut minst en gång i veckan med van personal som de är trygga med.

.....
Lisskulla Zayane

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Upphandling av tolkförmedlingstjänster

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Inköpsenheten utvärderar för närvarande upphandlingen av tolkförmedlingstjänster med delat anbud. Med delat anbud menas att anbudsgivare kan lämna anbud i tolktjänster för utländska språk och/eller teckentolkning. Eftersom det är en pågående upphandling omfattas handlingarna av absolut sekretess. Målet är att kommunstyrelsen kommer att fatta tilldelningsbeslut den 22 februari 2016. I detta ärende ges en beskrivning av upphandlingen.

Det är en ramavtalsupphandling med rangordning i delområdet tolktjänster för utländska språk och ramavtal med en leverantör för teckentolkar. Utvärdering har gjorts på både pris och kvalitet.

Ärendet

Eftersom det rör sig om en ramavtalsupphandling som flera enheter har möjlighet att avropa från ansvarar inköpsenheten för ärendet.

En upphandling av tolktjänster inleddes december 2014 efter att det tidigare avtalet löpte ut. Denna upphandling överprövades dock under sommaren 2015 och förvaltningsdomstolen fann brister i förfrågningsunderlaget. Förvaltningsdomstolen fann mot bakgrund av att det förelåg brister i det konkurrensuppsökande skedet att upphandlingen skulle göras om.

En ny upphandling startades hösten 2015 med inriktning att göra om och göra rätt. Ett led i denna upphandling var att hitta kvalitetsparametrar som kommunen kan värdera i en utvärdering. Resultat blev ett nytt förfrågningsunderlag jämfört med det tidigare. En väsentlig skillnad är att kommunen har gjort en utvärdering på kvalitet omfattande två områden i tolktjänster för utländska språk och på ett område för teckentolkar:

1. Leverantörens sätt att hantera reklamationer
2. Hur leverantörer kompetensutvecklar sin personal (endast för tolktjänster av utländska språk)

Det har även funnits med tydliga kompetenskrav för de olika tolktjänsterna. Kompetenskra-ven anges i bilaga 1, Ska-krav Genomförandeprocessen av upphandlingen finns redovisat i bilaga 2, Förutsättningar för anbudinlämnade.

Rangordning för området tolktjänster för utländska språk sker med högst tre leverantörer. Anbudsgivare ska ange deras timpris för auktoriserade tolkar. Kommunen har angett att leverantörer får debitera 70 % av det angivna timpriset för övriga tolkar.

Ekonомiska konsekvenser

Det totala värdet av tolktjänster av utländska språk uppgår till 1,5 mkr/år samt för tecken-tolkar till 210 000 kr/år. Kostnader för tolktjänster tas på respektive enhets beslutade budg- et. Kostnaden för själva upphandlingen betalas till del av inköpsenheten och fördelar på avropande enheter. Inköpsenheten har tagit kostnaden för den första upphandlingen som fick göras om.

Konsekvenser för barn

Inga direkta konsekvenser för barn.

Bilagor

Bilaga 1 – Ska-krav

Bilaga 2 – Förutsättningar för anbudinlämnande

Sebastian Nordgren
Inköpsschef

Nacka kommun	Diarie KFKS 2015/597-055
Skakrav	Namn Tolkförmedling

Detta dokument är en kopia på upphandlingens elektroniska skallkravsformulär.
Skallkravsformuläret ska besvaras elektroniskt genom att du klickar på knappen Lämna anbud som du finner till vänster i annonsen eller inbjudan på www.e-avrop.com.

Introduktion

Denna bilaga innehåller specifikation av vilken information som ska lämnas om anbudsgivaren och dennes ekonomiska och juridiska ställning samt tekniska förmåga och kapacitet. Vidare framgår övriga obligatoriska krav kopplade till upphandlingsföremålet som ska vara uppfyllda i upphandlingen.

Samtliga obligatoriska krav ska uppfyllas och accepteras, vilket anbudsgivaren intygar genom att kryssa i rutan "ja". Anbud som inte uppfyller samtliga krav kommer att förkastas. Kraven ska vara uppfyllda under hela kontraktstiden.

1.0 ADMINISTRATIVA KRAV PÅ ANBUDET

Krav 1.1

Kommersiella villkor:

Ramavtalet kommer att baseras på innehållet i detta förfrågningsunderlag med bilagor samt anbudsgivarens anbud.

Samtliga krav och villkor ska accepteras i sin helhet av anbudsgivaren.

Accepteras villkoren?

Krav 1.2

Kommunikation:

Anbud, handlingar och frågor ska vara författat på svenska. Undantag får göras för enstaka fackuttryck och/eller tekniska beskrivningar där det är vedertaget inom branschen att språket är annat än svenska.

Kommunerna förbehåller sig rätten att på anbudsgivarens bekostnad, begära in översättning om så bedöms nödvändigt.

Frågor och svar ska lämnas elektroniskt via e-avrop.com.

Accepteras krav?

Krav 1.3

Anbudets form och innehåll:

Observera att anbud ska lämnas av den organisation som kommer att stå för anbjudet och även ansvara för fullföljande av eventuellt kontrakt. I det fall konsult anlitas för att lämna anbud ska denne registrera konto på e-Avrop, varifrån anbjudet lämnas, med uppdragsgivarens organisations namn och organisationsnummer.

Accepteras krav?

Krav 1.4

Avrop:

Kommunerna avropar från den leverantör som har plats ett (1) i rangordningen. Ramavtalsleverantören som har plats ett (1) är skyldig att besvara avropsförfrågan inom åtta (8) timmar. Avböjer eller underläter ramavtalsleverantören att besvara avropet har kommunerna rätt att avropa från nästa ramavtalsleverantör i rangordningen, dvs. ramavtalsleverantören som har plats två (2) i rangordningen o.s.v.

Ramavtalsleverantör får avböja eller underläta att besvara avrop vid totalt sex (6) tillfällen per period om tre (3) månader från och med ramavtalsstart.

Om ramavtalsleverantör skulle avböja eller underläta att besvara avrop vid fler än sex (6) tillfällen per period om tre (3) månader kommer ramavtalsleverantören att rangordnas som nr tre. Kommunerna har i så fall rätt att avropa från nästa ramavtalsleverantör i rangordningen, dvs. ramavtalsleverantören som har plats två (2) i rangordningen o.s.v.

Accepteras krav?

Krav 1.5

Kontaktuppgifter hos anbudsgivaren ska fyllas i och lämnas enligt nedan:

Kontaktperson under upphandlingen

Namn:

Telefon:

Telefax:

E-post:

Kontaktperson under avtalstiden

Namn:

Telefon:

Telefax:

E-post:

Är svarsrutan ifylld med ovan begärd information?

Krav 1.6

Sekretess:

Anbudsgivare som begär sekretess ska noga specificera vilka uppgifter som eventuellt bör vara sekretessbelagda, beskriva på vilka grunder man anser att sekretess bör gälla samt på vilket sätt det kan innehåra skada för anbudsgivaren om uppgifterna lämnas ut.

Kommunerna gör dock en självständig prövning och kan inte garantera att uppgifterna kan hållas hemliga. I samband med att tilldelningsbeslutet distribueras kan vissa uppgifter ur anbjudet komma att offentliggöras, t.ex. vissa prisuppgifter.

Begär anbudsgivaren sekretess?

Specificera i textrutan nedan för vilka uppgifter i anbjudet som sekretess begärs. Alternativt kan bilaga bifogas, ange i så fall av vilken bilaga uppgifterna framgår.

Ange även grunder samt skada som kan uppkomma om handlingarna lämnas ut.

Om anbudsgivaren inte begär sekretess skriv Nej i textrutan.

2.0 KRAV PÅ ANBUDSGIVAREN

Krav 2.1

Obligatoriska uteslutningsgrunder enligt 10 kap. 1 § LOU

Enligt 10 kap. 1 § LOU ska en upphandlande myndighet utesluta en leverantör från att delta i en offentlig upphandling, om myndigheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar

- Deltagande i organiserad brottslighet
- Bestickning
- Bedrägeri
- Penningtvätt

Anbudsgivare svarar för att eventuella underleverantörer och/eller samarbetspartner uppfyller kraven enligt ovan.

Bekräftar anbudsgivaren att denne och eventuella underleverantörer/samarbetspartner är fri från hinder enligt 10 kap. 1 § LOU att delta?

Krav 2.2

Frivilliga uteslutningsgrunder enligt 10 kap. 2 § LOU

Enligt 10 kap. 2 § LOU får en upphandlande myndighet utesluta en anbudsgivare från att delta i en upphandling under vissa förutsättningar, bl.a. om anbudsgivaren

- Är i konkurs, likvidation, tvångsförvaltning, ackord eller liknande förfarande eller föremål för ansökan om något av dessa förfaranden
- Har gjort sig skyldig till alvarligt fel i yrkesutövningen
- Inte har fullgjort sina åtaganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt
- I något väsentligt hänseende lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av bestämmelserna i 10 eller 11 kap.

Anbudsgivare svarar för att eventuella underleverantörer och/eller samarbetspartner uppfyller kraven enligt ovan.

Bekräftar anbudsgivaren att denne och eventuella underleverantörer/ samarbetspartners är fri från hinder enligt 10 kap. 2 § LOU att delta?

Krav 2.3

Ekonomin ställning

Anbudsgivaren ska ha sådan ekonomisk ställning att denne kan upprätthålla ett långsiktigt avtal. Underlag för bedömningen är utdrag ur affärs- och kreditupplysningsföretaget Businesscheck soliditets-/likviditetsbedömning eller motsvarande uppgifter från likvärdigt företag.

Anbudsgivaren ska uppfylla minst rating 5 enligt BusinessCheck vid anbudsstillfället vilket motsvarar lägst riskklass 3 hos kreditupplysningsföretaget Upplysningscentralen (UC). Om anbudsgivaren inte uppnår rating 5 enligt BusinessCheck ska denne ändå anses uppfylla kraven om:

- anbudsgivaren i anbuden lämnat en sådan förklaring att det kan anses klarlagt att denne har motsvarande ekonomisk stabilitet, samt
- anbudsgivaren lämnar en garanti från moderbolag eller annan garant gällande anbudsgivarens ekonomiska stabilitet. Sådant intyg ska bifogas anbuden och vara undertecknat av moderbolagets eller garantens firmatecknare. Efterfrågad rating ska i dessa fall på motsvarande sätt redovisas och uppfyllas av garanten.

Utländska anbudsgivare eller nystartade företag eller företag som av annan anledning inte kan erhålla rating genom BusinessCheck kan redovisa sin ekonomiska ställning på annat sätt. Bevis kan utgöras av bankgaranti eller annan ekonomisk redovisning som visar att kravet på kreditvärldig är uppfyllt.

Anbudsgivare som ej uppfyllt krav om ekonomisk ställning enligt ovan kommer att förkastas.

Anbudsgivaren intygar genom att svara ja att ställdt krav enligt denna punkt är uppfyllt och att denne och eventuell samarbetspartner uppfyller ställt krav.

Accepteras krav?

Krav 2.4

Bevis på registrering

Anbudsgivaren samt eventuella underleverantörer och/eller samarbetspartners ska uppfylla i Sverige eller i hemlandet lagenligt ställda krav avseende sina registreringsskyldigheter.

Kommunerna kommer att kontrollera att anbudsgivaren uppfyller krav på registrering genom att inhämta uppgifter från BusinessCheck. I de fall det inte är möjligt för Kommunen att få tillgång till de aktuella uppgifterna ska anbudsgivaren, vid förfrågan från Kommunerna, vara beredd att tillhandahålla uppgifter som visar att kravet är uppfyllt.

Accepteras krav?

Krav 2.5

Samarbetspartner:

Anbudsgivaren ska på begäran av Kommunerna visa skriftligt åtagande från företaget ifråga eller på annat sätt visa att anbudsgivaren kommer att förfoga över nödvändiga resurser.

Lämnas anbud med samarbetspartner?

Om ja; uppfyller angivna samarbetspartner ställda krav i upphandlingen?

Om ja; ange företagsnamn och organisationsnummer i svarsruta nedan.

Om ja; bifoga skriftligt åtagande från företaget ifråga.

Om nej; ange "Nej" i svarsrutan nedan.

Är svarsrutan ifylld?

Krav 2.6

Underleverantör:

Om underleverantör anlitas, ska organisationsnummer samt fullständigt namn på underleverantör(er) lämnas. Vidare ska anges vilken hur stor del av kontraktet som kan komma att läggas ut på underleverantör. Anbudsgivaren ska på begäran kunna uppvisa att eventuella underleverantörer uppfyller ställda krav i upphandlingen.

Eventuella ändringar avseende underleverantörer ska skriftligen meddelas och godkännas av Kommunerna innan byte.

Anlitas underleverantör?

Om ja; uppfyller angivna underleverantörer ställda krav i upphandlingen?

Om ja; ange underleverantörens företagsnamn och organisationsnummer i svarsruta nedan.

Om ja; ange vilken samt hur stor del av kontraktet som kan komma att genomföras av underleverantör.

Om nej; ange "Nej" i svarsrutan nedan.

Är svarsrutan ifylld?

Krav 2.7

Teknisk kompetens:

Anbudsgivare ska ha dokumenterad kompetens och erfarenhet av att organisera och driva verksamheten enligt de förutsättningar som anges i förfrågningsunderlaget. För att detta ska uppnås ska följande krav uppfyllas:

- Anbudsgivarens organisation ska antingen ha drivit motsvarande verksamhet avseende tolkförmedlingstjänster till offentlig verksamhet (kommunal, landstingskommunal, statlig eller stiftelse)
- eller så ska den anbudsgivande organisationen ha minst en person i ledningen som i annan verksamhet varit ansvarig eller medansvarig för motsvarande verksamhet. Med motsvarande verksamhet avses tolkförmedlingstjänster till offentlig verksamhet (kommunal, landstingskommunal, statlig eller stiftelse).

Krav 2.8

Bevis på teknisk kapacitet

Anbudsgivaren ska ha erfarenhet av liknande uppdrag, dvs. uppdrag som till sitt innehåll motsvarar denna upphandling. Anbudsgivaren påvisar detta genom att till anbjudet bifoga ifyllt formulär för referensuppdragern. Referensformulär avseende två (2) likartade uppdrag ska lämnas. De likartade uppdragen ska ha

genomförs under de 3 senaste åren eller vara pågående. Referensuppdelen får således inte vara äldre än 3 år. Referensuppdelen ska lämnas för det/de delområden anbudsgivaren lämnar anbud på. Om anbudsgivaren lämnar på båda delområden ska anbudsgivaren lämna tre referensuppdelen per delområde.

Referenspersonen ska aktivt ha varit involverad eller varit användare/beställare av avtalet.

Referenser från beställare som ingår som delägare i anbudsgivarens bolag godtas ej.

Referenspersoner får inte vara i jävsförhållande med anbudsgivaren.

Referenspersoner får inte förekomma i mer än 1 referensuppdelen.

Samtliga referenspersoner ska vara vidtalade.

Nystartade företag som saknar erfarenhet av likartade uppdrag under de 3 senaste åren, och således inte har egna referenser, ska ange två (2) uppdrag som har utförts av person(er) i anbudsgivarens ledning. Angivna uppdrag ska vara likvärdigt med detta uppdrag.

Kommunerna kommer efter anbudsöppning att kontakta referenspersonerna via telefon för att kontrollera att anbudsgivaren utfört tjänsterna i sin helhet på ett professionellt sätt och med ett godkänt resultat. Med godkänt resultat menas utfört arbete enligt avtal och inte med för många avvikelse, reklamationer eller utbegärda viden eller hävt avtal, dvs kundens verksamheter har kunnat löpa på utan några stora störningar.

Krav på bilaga 2.9

Vid inlämning ska [referensbilaga 1] bifogas anbuden. Filen bifogas i steg två av tre (2/3) av denna inlämning.

Anbudsgivaren ska bifoga uppgifter i enlighet med bifogad referensbilaga. Om anbudsgivare lämnar på bågge Delområden ska de ytterligare referensbilagorna namnges med delområdets namn.

Krav på bilaga 2.10

Vid inlämning ska [referensbilaga 2] bifogas anbuden. Filen bifogas i steg två av tre (2/3) av denna inlämning.

Anbudsgivaren ska bifoga uppgifter i enlighet med bifogad referensbilaga. Om anbudsgivare lämnar på bågge Delområden ska de ytterligare referensbilagorna namnges med delområdets namn.

Krav 2.11

Kundansvarig:

En kontaktperson ska utses av anbudsgivaren vid kontrakt tilldelning för att underlätta kontakten med verksamheterna när de har reklamationer, frågor eller liknande. Detta för att skapa en enhetlig bild över kommunens avtal, beställningar och klagomål. Det är inte tänkt att det är enbart kundansvarig som ska ta emot beställningar, utan beställningar ska bokningspersonalen hos anbudsgivaren kunna besvara.

Accepteras kravet?

Krav 2.12

Kvalitetsarbete:

Anbudsgivare ska tillämpa dokumenterade kvalitetssäkringsrutiner för utförande av tjänsten som säkerställer att uppdrag sker på ett sådant sätt att överenskommen omfattning och kvalitet uppnås och upprätthålls. Kvalitetssäkringsarbetet ska bedrivas med stöd av hjälpmittel och/eller rutiner som gör det möjligt att följa upp uppdraget och mäta de resultat som uppnås mot uppsatta mål.

Kontaktperson ska anges vid avtalsstart.

Accepteras kravet?

Krav på bilaga 2.13

Vid inlämning ska [kvalitetsarbete] bifogas anbjudet. Filen bifogas i steg två av tre (2/3) av denna inlämning.

Anbudsgivaren ska beskriva och bifoga sitt kvalitetsarbete enligt krav 2.12

3.0 GEMENSAMMA KRAV PÅ TJÄNSTERNA FÖR DELOMRÅDENA

Krav 3.1

Utförande av tjänsterna:

- Tjänsterna som offereras ska utföras enligt lagstiftning och övriga regelverk som gäller inom anbudsgivaren och beställarens verksamheter.
- Det ska finnas möjlighet att välja kön avseende vid utförandet av tolkningen
- Så kallad jourtolkning på andra tider än helgfria vardagar 08.00-17.00 ska kunna utföras.
- Anbudsgivaren ska genomföra tolkuppdraget, den enskilda beställningen, i enlighet med de tider som framgår av beställningen
- Anbudsgivaren och dess tolkar ska ge god service och gott bemötande gentemot de verksamheter och medborgare som nyttjar tolktjänsterna, vilket innebär bl.a. problemlösningsförmåga, kunskap och förståelse om kulturella skillnader och personliga svårigheter.

Accepteras kravet?

Krav 3.2

Tillgång på tolkar av utländska språk:

Anbudsgivaren ska ha tillgång på auktoriserade tolkar som uppfyller kraven inom de delområde som offereras och som efterfrågas i detta förfrågningsunderlag.

Accepteras kravet?

Krav 3.3

Tillgång till teckentolkar:

Anbudsgivaren ska ha tillgång på teckentolkar som uppfyller kraven inom de delområde som offereras och som efterfrågas i detta förfrågningsunderlag.

Accepteras kravet?

Krav 3.4

Bokningspersonal hos anbudsgivaren:

Personal hos anbudsgivaren som tar emot beställningar ska ha kunskap om vilken kompetens och erfarenhet som erfordras för att kunna utföra uppdraget enligt detta förfrågningsunderlag, samt att de ska ha tillräckliga kunskaper om det/de avtal som kommer att gälla mellan Kommunen och anbudsgivaren.

Accepteras kravet?

Krav 3.5

Generella krav på tolkar:

Tolkarna ska :

- ha god social kompetens och god samarbetsförmåga
- behärska svenska språket, tolkspråket och tolkspråkets dialekt i sådan utsträckning att tolken obehindrat kan tolka i bågge språkriktningarna.
- goda kunskaper om det svenska samhället och om kommunens verksamheter.

Anbudsgivaren ansvarar för att tolken har erforderlig kompetens för uppdraget.

Accepteras kravet?

Krav 3.6

Legitimation:

Anbudsgivaren ska tillhandahålla och ansvara för att anlitade tolkar innehåller giltig fotolegitimation i vilken anbudsgivarens och tolkens namn samt tolkens kompetens finns angivet på kortets framsida.

Accepteras kravet?

Krav 3.7

God tolksed:

Samtliga uppdrag ska utföras enligt Kammarkollegets god tolksed. Detta innebär bland annat att:

- Tolken ska iaktta gällande jävbestämmelser samt avböja ett uppdrag när det föreligger omständigheter som kan rubba förtroendet till tolkens opartiskhet eller självständighet.
- Tolken ska förhålla sig neutral och opartisk och ska inte engagera sig i ärendet.
- Tystnadsplikt följer av offentlighets- och sekretesslagen samt särskild lag.

Accepteras kravet?

Krav 3.8

Tillgänglighet:

Beställare i Nacka och Värmdö kommun ska ha möjlighet att kunna nå leverantören på telefon helgfria måndag-fredag 8.00-17.00. Undantaget är klämdagar och dagar före röd dag då accepteras kortare öppettider, dock minst 4 timmar. Under övriga tider ska beställningar kunna göras via e-post, jourtelefon eller webbeställning.

Accepteras kravet?

Anbudsgivaren ska redogöra vilka öppettider på telefon som gäller på klämdagar och dagar före röd dag samt hur

beställning ska ske på övriga tider. Mailuppgifter, jourtelefonnummer och inloggning till en webbeställning ska anges vid avtalsstart. Detta är enbart information till beställare och kommer inte att utvärderas.

Krav 3.9

Beställningsblankett vid beställning av tolktjänster:

Levernatören ska ta fram en beställningsblankett som ska fyllas i inför varje beställning. Blanketten ska vid avtalstecknade lämnas över till Kommunerna för att alla beställare ska få tillgång till denna vid eventuell beställning via e-post.

Vid beställning via telefon ska Leverantören fylla i beställningsblanketten efter vad som beställs under samtalet.

Vid beställning via webb ska beställningsblanketten finnas tillgängligt på leverantörens webb eller på annat likvärdigt sätt tillhandahålla samma beställningsinformation.

Beställning av tolkuppdrag ska kunna ske via telefon eller annat sätt enligt krav 3.8.

Information om vad beställningsblankettens ska innehålla anges i avtalet punkt 3, Beställning av tolktjänster.

Accepteras kravet?**Krav 3.10**

Beställningsbekräfelse:

Anbudsgivare ska skriftligen bekräfta beställningen inom 8 timmar på måndag-fredag mellan 8-17. Om detta inte är möjligt pga att kväll eller helg inträffar under denna tid ska skriftlig bekräftelse ges så snart som möjligt på nästkommande vardag. Anbudsgivare ska fråga om beställaren även vill ha bekräftelsen via telefon.

Krav 3.11

Inställelsenster för utförandet:

Inställelsenster ska ske enligt kontrakt.

Accepteras kravet?

Krav 3.12

Avbeställning:

Beställaren ska kunna avbeställa en beställd tolk utan kostnad senast kl. 12.00 dagen före tolkuppdragets start.

Anbudsgivare ska kunna meddela förhinder senast 15.00 dagen före tolkuppdragets början utan att vite utgår.

Om anbudsgivaren inte kan leverera den efterfrågade tolken så äger leverantören inte rätt att fakturera tolken.

Accepteras kravet?

Krav 3.13

Ersättande tolk i vissa fall:

Inträffar omständighet, senare än vad som anges i krav 3.12, som innebär att tolk inte kan utföra uppdraget är anbudsgivaren skyldig att omedelbart underrätta beställaren om detta och erbjuda ny tolk med motsvarande egenskaper/kompetens som efterfrågats samt tillse att ersättande tolk får nödvändig information om uppdraget.

Ersättande tolk ska godkännas skriftligen av beställaren.

Accepteras kravet?

Krav 3.14

Reseersättning:

För Nacka kommun utgår ej reseersättning.

För Värmdö kommun utgår reseersättning enl. kontrakt

Accepteras kravet?

4.0 DELOMRÅDE 1 - Krav på tolkning av utländska språk (ej teckentolkning)

Info:

Dessa ska-krav är krav som ställs på tolkar för utländska språk. På grund av tekniska skäl i systemet behöver alla krav accepteras även om man inte lämnar anbud i detta område.

För att veta om anbudsgivare avser lämnar anbud i detta område, ska anbudsgivaren i textrutan nedanför respektive krav ange om de lämnar anbud i området eller inte. Skriv Ja resp Nej i textrutan.

Ja = lämnar anbud i detta område

Nej = Lämnar inte anbud i detta område

Krav 4.1

Kompetenskrav på Auktoriserade språktolkar:

- Tolken ska innehå godkänd legitimation enligt Kammarkollegiet

Accepteras kravet?

Krav 4.2

Kompetenskrav på Övriga språktolkar:

- Övriga språktolkar ska ha genomfört grundutbildning på minst 30 timmar i tolketik och tolkmetoder

Accepteras kravet?

Krav 4.3

Typer av tolkuppdrag:

Tolkningarna ska kunna genomföras som kontakttolkning, telefontolkning eller tolkning via kamerauppkoppling via internet ("videotolkning").

Accepteras kravet?

Krav 4.4

Tolkning på annan ort:

- Möjlighet för tolkning via telefon eller via video skakunna erbjudas via annan ort på grund utav vissa omständigheter såsom exempelvis våld i nära relationer där denna möjlighet krävs för att upprätthålla sekretess.

Accepteras kravet?

Krav 4.5

Ljudkvaliteten:

Vid telefon- eller videotolkning ska ljudkvaliteten så vara tydlig att tolkningen kan genomföras utan störningar eller missförstånd.

Accepteras kravet?

Krav 4.6

Engelska tolkar

Engelska tolkar måste alltid finnas tillgängliga för beställning.

Bekräfta att minst fem engelska tolkar finns.

Accepteras kravet?

Krav 4.7

Följande språk ska kunna efterfrågas vid avrop:

Albanska Makedonska

Amarinja Malajsiska

Arabiska Mandarin-Riksin

Armeniska Mandinka

Assyriska/

syrian Marockanska

Azerbajanska Pashto

Bengali Persiska

Berberiska Polska

Bosniska Portugisiska

Bulgariska Punjabi

Dari Rumänska

Engelska Ryska

Estniska Serbokroatiska

Finska Singalesiska

Flamländska Somali

Franska Spanska

Grekiska Swahili

Gujarati Tagalog

Hebreiska Tamil

Hindi Thailändska

Indonesiska Tigrinia

Isländska Tjeckiska

Italienska Turkiska

Japanska Turkmeniska

Kantonesiska Tyska

Koreanska Ungerska

Kurdiska/

bardin Urdu

Kurdiska/ feili Vietnamesiska

Kurdiska/ sorani Wollof

Kurdiska/ kurmanji Östassyrisk/ keldani

Laotiska Övriga språk vid behov

Lettiska

Lingala

Litauiska

Lugando

5.0 DELOMRÅDE 2 – Krav på teckentolkning

Info:

Dessa ska-krav är krav som ställs på teckentolkar. På grund av tekniska skäl i systemet behöver alla krav accepteras även om man inte lämnar anbud i detta område.

För att veta om anbudsgivare avser lämnar anbud i detta område, ska anbudsgivaren i textrutan nedanför respektive krav ange om de lämnar anbud i området eller inte. Skriv Ja resp Nej i textrutan.

Ja = lämnar anbud i detta område

Nej = Lämnar inte anbud i detta område

Krav 5.1

Kompetenskrav på teckentolkar:

- Tolk- och översättarinstitutet godkänd utbildning i teckenspråkstolkning, Skolöverstyrelsen godkända tolkutbildning eller motsvarande.

Accepteras kravet?

Krav 5.2

Teknisk utrustning:

Vid teckentolkning ska leverantören kunna tillhandahålla teknisk utrustning som krävs för att kunna infoga tolkning eller likvärdigt till t.ex inspelat material.

Accepteras kravet?

1.0 INFORMATION OM UPPHANDLINGEN

1.1

INLEDNING

Nacka kommun (Kommunen) gör Nacka till en attraktiv plats att leva, vistas och verka på. Kommunen är en av Sveriges mest expansiva kommuner.

Inköp av varor samt tjänster i Kommunen ska bidra både till en effektiv verksamhet med hög kvalitet samt till en långsiktigt hållbar Kommun. I hållbarhetsperspektivet ingår såväl klimatmässig som social och ekonomisk hållbarhet.

Kommunen har miljömål inom sex områden som ska bidra till ett hållbart Nacka. Dessa kan du läsa om här:

http://www.nacka.se/web/bo_bygga/miljo/lokala_mal/Sidor/klimat.aspx

För Värmdö kommun se: www.varmdo.se

1.2

OMFATTNING

Nacka kommun och Värmdö kommun (Kommuner) upphandlar Tolkförmedling med diarienummer KFKS 2015/597-055, enligt nedanstående instruktioner och bifogade handlingar.

Denna upphandling omfattar två stycken delområden:

Delområde 1 – Tolktjänster för utländska språk

Delområde 2 - Teckentolkar

Delområdena ska leda till ramavtal avseende Tolkförmedling med vardera Kommun.

Upphandlingens syfte är att säkerställa kommunernas behov av Tolktjänster under kontraktsperioden.

Tjänsten i delområde 1 ska omfatta förmedling av auktoriserade tolkar och övriga tolkar för genomförande av tolkningsuppdrag hos beställande enheter inom Kommuner.

Tjänsten i delområde 2 ska omfatta förmedling av teckentolkar för genomförande av tolkuppdrag hos beställande enheter inom Kommuner.

1.3

UPPHANDLINGENS VÄRDE

Nacka kommun avropade år 2013-2014 tolktjänster för utländska språk till ett värde av ca 2 933 000 kr

Värmdö kommun avropade år 2013-2014 tolktjänster för utländska språk till ett värde av ca 1 000 000 kr.

Nacka kommun har hittills under 2015 avropat teckentolkar för cirka 210 000 kr.

Värmdö kommun uppskattar den avropande volymen till 100 000 kr/år

Kommunerna garanterar inga volymer under avtalstiden.

1.4

UPPHANDLINGSFÖRFARANDE

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ANBUDSLÄMNING **DNR 2015/597-055**

Upphandlingen genomförs i enlighet med bestämmelserna i 4 kap. 1 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) med ett öppet förfarande.

1.5 NACKA KOMMUNS KONTAKTUPPGIFTER FÖR UPPHANDLINGEN

Kontaktperson för denna upphandling är:

Agneta Stern

agneta.stern@nacka.se

070-431 91 89

1.6 FÖRFRÄGNINGSUNDERLAG

Kommunernas förfrågningsunderlag avser att ge en saklig och allsidig information om förutsättningarna för upphandlingen och uppdraget. I förfrågningsunderlaget anges de krav och avtalsvillkor som Kommunerna ställer på anbudsgivaren och upphandlingsföremålet.

Förfrågningsunderlaget omfattar nedan angivna handlingar inklusive eventuella frågor och svar som per sista anbudsday ligger i upphandlingsannoncen på www.e-avrop.com.

Förfrågningsunderlaget består av:

- Förutsättningar för anbudslämning (detta dokument)
- Ska-kravsbilaga med obligatoriska krav i e-Avrop, dvs. krav på anbudsgivavaren samt krav på upphandlingsföremålet
- Prisformulär
- Utvärderingsmodell i e-Avrop
- Avtal
- Betalningsrutiner för Värmdö Kommun
- Referensbilaga

1.7 RAMAVTAL

Ramavtal kommer att ingås med tre (3) leverantörer i rangordning enligt bilagda kommersiella villkor i delområde 1, för tolktjänster förutländska språk, vilket anbudsgivaren således ska utgå ifrån vid upprättandet av anbuden.

För delområde 2, teckentolkning, kommer ramavtal att ingås med endast en leverantör.

Ramavtalet gäller för en inledande period om två (2) år efter att avtal har tecknats. Kommunerna har möjlighet till förlängning av avtalet med ett år i taget till och med 2020-02-29

Om Kommunerna avser att förlänga avtalet ska det ske med minst sex månaders varsel före utgången av varje avtalsperiod.

Om upphandlingen blir föremål för rättslig prövning förlängs ramavtalets giltighetstid automatiskt fram till dess att avtal kan tecknas.

Avrop kommer att göras enligt bilagda kommersiella villkor.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ANBUDSLÄMNING **DNR 2015/597-055**

1.8

SAMARBETSPARTNER

En anbudsgivare får vid behov åberopa andra företags ekonomiska, tekniska och yrkesmässiga kapacitet i enlighet med 11 kap. 12 § LOU.

Med annat företag avses företag som till exempel dotterbolag, systerbolag inom en koncern eller samarbetspartner. Om anbudsgivare avser att åberopa annat företags kapacitet ska anbudsgivaren bifoga ett åtagande från företagen i fråga eller på annat sätt visa att anbudsgivaren kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet fullgörs.

Anbudsgivaren svarar för att ställda krav på eventuella samarbetspartner i förfrågningsunderlaget är uppfyllda. Samarbetspartners som inte uppfyller kraven i upphandlingen kan komma att uteslutas från anbudsgivarens anbud, vilket kan få konsekvenser för anbjudet i sin helhet.

Uppgifter om eventuella samarbetspartner ska fyllas i bilaga Ska-krav i e-Avrop. Eventuella ändringar avseende samarbetspartner ska skriftligen meddelas och godkännas av Kommunerna innan byte.

1.9

UNDERLEVERANTÖR

Med underleverantör avses sådan leverantör som träder i leverantörens/anbudsgivarens ställe för att utföra hela eller delar av uppdraget/leveransen.

Hela eller delar av uppdraget kan utföras av underleverantörer. Anbudsgivare svarar för underleverantörens arbete såsom för sitt eget arbete.

Anbudsgivaren svarar för att ställda krav på eventuella underleverantörer i förfrågningsunderlaget är uppfyllda. Underleverantörer som inte uppfyller kraven i upphandlingen kan komma att uteslutas från anbudsgivarens anbud, vilket kan få konsekvenser för anbjudet i sin helhet.

Uppgifter om eventuella underleverantörer ska fyllas i angivet krav i bilaga ska-krav i e-Avrop. Eventuella ändringar avseende underleverantörer ska skriftligen meddelas Kommunen innan byte.

Underleverantör får ej fakturera Kommunerna.

2.0

KRAV PÅ ANBUDET

2.1

KOMMUNIKATION OCH ANBUDSINLÄMNING M.M.

Det är angeläget att anbudsgivare kontaktar Kommunen så tidigt som möjligt om något i förfrågningsunderlaget med bilagor är oklart.

Alla frågor ska ställas via frågor och svar funktionen i e-Avrop. Alla frågor och svar publiceras för att säkerställa att samtliga registrerade anbudsgivare får tillgång till all information vid samma tillfälle.

Sista dag att inkomma med frågor är nio (9) dagar före sista anbudsdag. Det innebär att frågor rörande denna upphandling ska ställas senast 2016-01-03.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ANBUDSLÄMNING **DNR 2015/597-055**

Publicerade frågor och svar samt eventuella förtydliganden och kompletteringar under anbudstiden utgör en del av förfrågningsunderlaget. Kommunen kommer att besvara ställda frågor senast 6 dagar före anbudstidens utgång.

2.2 LÄMNANDE AV ANBUD

Anbud ska lämnas elektroniskt via www.e-avrop.com av behörig företrädare för anbudsgivaren.

LÄNK TILL INFORMATION OM ANBUDSINLÄMNING

www.e-avrop.com/information/upphandling/anbudsInlamning/Lamna_Anbud.htm

Anbud ska lämnas av den organisation som kommer att stå för anbuden och även ansvara för fullföljande av eventuellt kontrakt. I det fall konsult anlitas för att lämna anbud ska denne registrera konto på e-Avrop, varifrån anbuden lämnas, med uppdragsgivarens organisations namn och organisationsnummer.

Innan anbud lämnas uppmanas presumtiva anbudsgivare att kontrollera om nya uppgifter om upphandlingen har tillkommit genom att logga in på

www.e-avrop.com.

2.3 ANBUDET S GILTIGHETSTID

Anbud ska vara bindande till och med 2016-06-10. Om upphandlingen blir föremål för rättslig prövning förlängs anbudets giltighetstid automatiskt fram till dess att kontrakt kan tecknas.

2.4 ANBUDET S FORM OCH INNEHÅLL

Anbuden med bilagor ska vara prissatt i SEK, exklusive moms.

Anbudsgivaren ska basera sitt anbud på de förutsättningar och krav som anges i detta förfrågningsunderlag och ska beskriva situationen den dag då anbuden lämnas såvitt krav inte uttryckligen medger annat.

Upphandlingen genomförs utan förhandling om priser och andra kontraktsvillkor.

Under anbudstiden kommer Kommunen inte att genomföra studie- eller företagsbesök eller ta emot presumtiva anbudsgivare som vill presentera sitt företag.

Felaktiga och/eller ofullständiga uppgifter i anbuden kan leda till att anbuden inte upptas till prövning eller förkastas.

2.5 DELAT ANBUD

Kommunerna kommer att anta en eller flera anbudsgivare, detta gäller för delområde 1, tolktjänster för utländska språk.

För delområde 2, teckentolkning, kommer endast en anbudsgivare att antas.

Anbud kan lämnas antingen för delområde 1 (tolktjänster) eller för delområde 2 (teckentolkning) eller för bågge områden.

Separata avtal kommer att tecknas för Nacka kommun respektive Värmdö kommun.

2.6 RESERVATIONER ELLER ALTERNATIVA ANBUD

Reservationer eller alternativa anbud accepteras inte.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ANBUDSLÄMNING DNR 2015/597-055

2.7

KOMPLETTERINGAR OCH FÖRTYDLIGANDEN

Anbudsgivare ska se till att anbjudet är komplett och innehåller samtliga begärda handlingar och uppgifter vid anbudets inlämnande.

Kommunen har ingen skyldighet att begära kompletteringar och/eller förtydliganden av anbudsgivare. Kompletteringar och/eller förtydliganden kommer endast att begäras av Kommunen under förutsättning att Kommunen bedömer det är möjligt utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

Om förfrågningsunderlaget behöver kompletteras med anledning av frågor till den Kommunen eller av någon annan anledning kommer skriftliga svar att sändas via www.e-avrop.com till alla kända anbudsgivare snarast och senast 6 dagar före anbustidens utgång.

2.8

SISTA ANBUDSDAG

Anbud ska vara Nacka kommun tillhanda senast 2016-01-12.

Anbud som kommer in försent kommer inte att beaktas.

2.9

ANBUDSÖPPNING

Anbudsöppning är planerad till den 2016-01-13.

Anbudsöppningen är inte offentlig. Om anbudsgivare så begär, kan en representant utsedd av Stockholms Handelskammare på anbudsgivarens bekostnad, närvara vid öppningssammanträdet. Detta ska anmälas i god tid till Kommunen.

2.10

ANBUDSSEKRETESS

Kommunen omfattas av offentlighetsprincipen. Anbud och uppgifter i ett upphandlingsärrende är belagda med absolut sekretess till dess upphandlingsbeslut fattats eller att upphandlingen avslutats på annat sätt enligt offentlighets- och sekretesslagstiftningen (2009: 400). Därefter blir anbuden enligt huvudprincipen i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (1949: 105) allmänna handlingar.

Anbudsgivare kan önska sekretessbelägga vissa delar av sitt anbud efter det att den absoluta sekretessen upphört. Kommunen kan dock inte garantera att uppgifterna hålls hemliga när anbudssekretessen upphört, eftersom Kommunen självständigt prövar i vilka fall sekretess ska gälla när begäran att lämna ut handling inkommer.

3.0

KONTROLL, PRÖVNING OCH UTVÄRDERING AV ANBUD

Efter anbudsöppning sker kontroll och prövning av de anbud som uppfyller de administrativa kraven. Kontroll och prövning av anbud kommer att genomföras med utgångspunkt från de krav som ställts och de uppgifter som anbudsgivaren har lämnat.

Anbudsprövning sker i tre steg:

Steg 1: Kontroll att de administrativa kraven i upphandlingen uppfylls samt kontroll att anbudsgivaren uppfyller våra ställda krav på anbudsgivaren

Steg 2: Prövning av övriga obligatoriska krav och utvärderingskriterier kopplade till upphandlingsföremålet

Steg 3: Tilldelning

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ANBUDSLÄMNING DNR 2015/597-055

Anbud som är de ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn till nedan angivna omständigheter kommer att antas i varje delområde.

Nedan beskrivs de olika stegen övergripande.

3.1

KONTROLL AV ADMINISTRATIVA KRAV SAMT KVALIFICERING AV ANBUDSGIVARE, STEG 1

Vid steg 1 kontrolleras om anbudet uppfyller de administrativa kraven, bl.a. om anbudet inkommit i rätt tid och undertecknats av behörig företrädare samt att de kommersiella villkoren accepterats. Vidare kontrolleras att anbudsgivaren inte utesluts från upphandlingen på grund av någon diskvalificeringsgrund enligt 10 kap. 1 och 2 § § LOU. Därutöver kontrolleras att övriga krav på anbudsgivaren är uppfyllda. Syftet är att fastställa om anbudsgivaren har den kapacitet, erfarenhet, organisation m.m. som uppdraget kräver. De anbudsgivare som inte uppfyller ställda krav förkastas, övriga anbudsgivare går vidare till nästa steg, steg 2.

3.2

PRÖVNING AV ÖVRIGA KRAV, STEG 2

I denna fas prövas anbuden mot de obligatoriska krav och de utvärderingskriterier som ställts på upphandlingsföremålet.

Steg 2a

Kommunen prövar om ställda obligatoriska krav i upphandlingen är uppfyllda. Endast anbudsgivare som klarar denna fas går vidare till nästa steg, steg 2b, övriga anbud förkastas.

Steg 2b

Kommunen prövar ställda utvärderingskriterier i upphandlingen. Endast anbudsgivare som klarar denna fas går vidare till nästa steg, steg 3, övriga anbud förkastas.

3.3

TILLDELNING, STEG 3

Vid det sista steget tilldelas de anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga.

3.4

Utvärderingsmodell för delområde 1, tolktjänster av utländska språk

Tilldelningsgrund ekonomiskt mest fördelaktiga

Anbudsutvärderingen sker enligt mervärdesmodellen, vilket innebär att utvärderingskriterier bedöms i utvärderingen. Utvärderingskriterierna ges ett mervärde enligt beskrivning nedan. De olika mervärdena summeras till ett jämförelsetal.

Den anbudsgivare som erhåller det lägsta jämförelsetalet antas som leverantör med rangordning 1. Detta gäller för delområde 1, tolktjänster för utländska språk.

Den anbudsgivare som erhåller det näst lägsta jämförelsetalet antas som leverantör med rangordning 2. Detta gäller för delområde 1, tolktjänster för utländska språk.

Den anbudsgivare som erhåller det tredje näst lägsta jämförelsetalet antas som leverantör med rangordning 3. Detta gäller för delområde 1, tolktjänster för utländska språk.

Om fler anbudsgivare får lika jämförelsetal kommer tilldelning av rangordning att ske genom lottnings.

Utvärderingsmodell för delområde 2, teckentolkning

Tilldelningsgrund ekonomiskt mest fördelaktiga

Anbudsutvärderingen sker enligt mervärdesmodellen, vilket innebär att utvärderingskriterier bedöms i utvärderingen. Utvärderingskriterierna ges ett mervärde enligt beskrivning nedan. De olika mervärdena summeras till ett jämförelsetal.

Den anbudsgivare som erhåller det lägsta jämförelsetalet antas som leverantör.

Avtal kommer att tecknas med endast en anbudsgivare.

3.5 Utvärderingskriterier

I Kommunernas strävan att få de bästa tolkarna till de medborgare som har behov av tolkning vid kommunicering, kommer anbuden att utvärderas på följande kvalitetsparametrar/kriterier:

- Anbudsgivarens process för reklamationshantering (gäller för båda delområdena)
- Anbudsgivarens process för personalutveckling (gäller endast för delområde 1, tolktjänster för utländska språk)

Det är Kommunernas inställning och tro att anbudsgivare med hög kvalitet i dessa processer lockar till sig de bästa tolkarna.

Varje kategori utvärderas för sig. Beskrivningarna ska bifoga i utvärderingssteget i e-Avrop.

Här nedan beskrivs kriterierna:

Processen för reklamationshantering

Kommunernas önskemål är att ha en leverantör med hög leverans och leveranskvalitet under hela avtalstiden. Det är Kommunernas inställning och tro att hög leveranskvalitet får genom ett strukturerat och strategiskt arbete med reklamationshantering.

Anbudsgivaren ska beskriva sina strukturer och strategier, inklusive rutiner för reklamationshantering, uppföljning av klagomål och hur förbättringsåtgärder initieras, implementeras och följs upp.

Processen för personalutveckling

Kommunernas önskemål är att anbudsgivaren kan bedriva en kontinuerlig vidareutbildning av tolkarna så att tolkarna utvecklas i sitt arbete och bättre kan möta de behov som kommunens verksamheter har. Det är kommunernas inställning och tro att personalutveckling befrämjas genom en uttänkt strategi och ett strukturerat arbetssätt för personalutveckling.

Anbudsgivaren ska beskriva sin strategi, inklusive rutiner och arbetssätt för utveckling av personal, både generellt och specifikt.

3.6 Poängsättning

Anbudsgivarens beskrivningar utvärderas och ges mervärden enligt nedan tabell. Varje utvärderingskriterie bedöms för sig. Mervärdena dras ifrån det angivna timpriset för tolkar i den kategori som anbudet avser.

**FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR
ANBUDSLÄMNING
DNR 2015/597-055**

Bedömning	Mervärde	Beskrivning av bedömningen
Utmärkt	- 400 kr	Den sammanlagda bedömningen visar att anbudsgivarens process på en utmärkt nivå uppfyller kriteriet och ger betydande mervärde för Kommunernas beställare. Anbudsgivarens process visar på ett mycket tydligt, strukturerat och detaljerat arbetssätt som har mycket stor relevans med det som efterfrågas.
Mycket bra	- 200 kr	Den sammanlagda bedömningen visar att anbudsgivarens process i huvudsak uppfyller kriteriet och ger ett mervärde för Kommunernas beställare. Anbudsgivaren process visar på ett tydligt, strukturerat och detaljerat arbetssätt som har relevans på det som efterfrågas. Processen har några få brister av mindre betydelse.
Bra	- 100 kr	Den sammanlagda bedömningen visar att anbudsgivarens process delvis uppfyller kriteriet och bedöms tillföra en god kvalitet. Anbudsgivaren process visar på ett arbetssätt som på en fullgod nivå har relevans på det som efterfrågas. Processen har ett antal brister.
Otillräcklig	0 kr	Den sammanlagda bedömningen visar att anbudsgivarens process inte uppfyller en tillräcklig nivå. Kriteriet uppfylls inte alls.

Exempel på utvärdering av tolkar för utländska språk

	Anbud 1	Anbud 2	Anbud 3	Anbud 4
Timpris för första timmen mellan 7.00–19.00	750 kr	590 kr	630 kr	720 kr
Viktat till 80 %	600 kr	472 kr	504 kr	576 kr
Timpris för första timmen mellan 19.00–24.00	1 125 kr	885 kr	945 kr	1 080 kr
Viktat till 10 %	113 kr	89 kr	95 kr	108 kr
Timpris för första timmen mellan 00.00-7.00	1 500 kr	1 180 kr	1 260 kr	1 440 kr
Viktat till 5 %	75 kr	59 kr	63 kr	72 kr
Timpris för första timmen alla helger inkl. långhelger och röda dagar	1 500 kr	1 180 kr	1 260 kr	1 440 kr
Viktat till 5 %	75 kr	59 kr	63 kr	72 kr
Totalt utvärderingspris	863 kr	679 kr	725 kr	828 kr

**FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR
ANBUDSLÄMNING
DNR 2015/597-055**

Utvärderingskriterium:

Beskrivning av processen för reklamationshantering	400 kr	100 kr	400 kr	400 kr
Beskrivning av processen för personalutveckling	400 kr	200 kr	200 kr	200 kr
Totalt mervärde	800 kr	300 kr	600 kr	600 kr
Jämförelsepris för utvärdering	63 kr	379 kr	125 kr	228 kr

Rankning	1	4	2	3
----------	---	---	---	---

Exempel på utvärdering av teckentolkar

	Anbud 1	Anbud 2	Anbud 3	Anbud 4
Timpris för första timmen mellan 7.00–19.00	750 kr	590 kr	630 kr	720 kr
Viktat till 80 %	600 kr	472 kr	504 kr	576 kr
Timpris för första timmen mellan 19.00–24.00	1 125 kr	885 kr	945 kr	1 080 kr
Viktat till 10 %	113 kr	89 kr	95 kr	108 kr
Timpris för första timmen mellan 00.00-7.00	1 500 kr	1 180 kr	1 260 kr	1 440 kr
Viktat till 5 %	75 kr	59 kr	63 kr	72 kr
Timpris för första timmen alla helger inkl. långhelger och röda dagar	1 500 kr	1 180 kr	1 260 kr	1 440 kr
Viktat till 5 %	75 kr	59 kr	63 kr	72 kr
Totalt utvärderingspris	863 kr	679 kr	725 kr	828 kr

Utvärderingskriterium:

Beskrivning av processen för reklamationshantering	400 kr	100 kr	200 kr	400 kr
Totalt mervärde	400 kr	100 kr	200 kr	400 kr
Jämförelsepris för utvärdering	463 kr	579 kr	525 kr	428 kr

Rankning	2	4	3	1
----------	---	---	---	---

3.7

TILLDELNINGSBESLUT

Efter avslutad utvärdering fattar Kommunerna varsitt tilldelningsbeslut, som utvisar vilken/vilka anbudsgivare som Kommunerna avser att teckna ramavtal med samt hur utvärderingen har genomförts. Tilldelningsbeslutet är inte en civilrättsligt bindande handling. Efter att tilldelningsbeslutet har skickats ut till samtliga anbudsgivare börjar en avtalsspärr om tio dagar enligt 16 kap. 1 § LOU att gälla.

Avtalsspärren räknas från och med dagen efter att tilldelningsbeslutet har skickats och i tio (10) dagar. Om den infaller på en lördag, söndag eller helgdag räknas denna istället infalla på nästkommande arbetsdag. Under denna tid får inte ramavtalet tecknats.

Ramavtalet blir bindande då båda parter skriftligen undertecknat ramavtalet (se punkt 1.7).

PM

Liselotte Lexén
Kommunsekreterare
Juridik- och kanslihheten

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Förslag på remiss av motioner från kommunfullmäktige den 1 februari 2016

Motion	Motionär	Inkommen	Remitteras till	Remisstid
Försök med senarelagda skoldagar för högstadieungdomar	Magnus Söderström (MP)	2016-02-01	Välfärd skola	KSVU 2016-04-26
Utformande av plan för äldre i Nacka kommun	Majvie Swärd och Khashayar Farmanbar (S)	2016-02-01	ÄLN	KSAU 2016-05-31
Inrättande av arbetsmiljöråd i Nacka kommun	Khashayar Farmanbar m fl. (S)	2016-02-01	SLK	KSAU 2016-04-26
Rättighet för äldre att flytta till vård- och omsorgsboende	Majvie Swärd m.fl (S)	2016-02-01	ÄLN och MSN	KSSU 2016-05-24
Utdradiane av förutsättningar för båtpendling	Christina Ståldal m.fl. (NL)	2016-02-01	SLK och MSN	KSSU 2016-05-24
Nära och tillgängliga återvinningsstationer	Camilla Carlberg (V)	2016-02-01	NTN	KSSU 2016-05-24

Försök med senarelagda skoldagar för högstadiesstudenter

Motion till Nacka kommunfullmäktige 2016-02-01

Magnus Söderström

Miljöpartiet de gröna

Det finns många föreställningar om hur skolan ska organiseras för att möjliggöra bra förutsättningar för att ungdomar ska nå goda studieresultat. Vissa föreställningar måste dock omprövas då nya forskningsresultat tillkommer. Svenska skolor har av tradition schemalagt skoldagar från klockan åtta till halv nio, detta är en vana som inte problematiserats i någon större utsträckning men ny forskning visar att en senarelagd skoldag ger bättre förutsättningar för att skolungdomar ska prestera bättre i skolan. I en tre år lång studie ledd av Kyla Wahlstrom på Minnesota University undersöktes vilka effekter en senarelagd skoldag fick för elevernas studieresultat.¹ Studien omfattade 9000 elever på åtta skolor fördelad över tre delstater och resultatet av studien var häpnadsväckande: elever som började 08:35 eller senare sov bättre och hade bättre studieresultat.

Att senarelägga skoldagar för högstadiesstudenter är till skillnad från många andra vanliga satsningar på skolområdet en både kostnadseffektiv och hyfsat okomplicerad satsning. Vi i Miljöpartiet föreslår att Välfärd Skola får i uppdrag att genomföra försök med senarelagda skoldagar för högstadiesstudenter på någon eller några skolor i Nacka beroende av intresse hos elever, lärare och rektorer. Utöver rektorn på en skola ska självklart lärare och elever få tycka till om de vill att deras skola ska vara aktuell att ingå i försöket.

Vi i Miljöpartiet föreslår med bakgrund av ovanstående:

- **Att Välfärd Skola genomför försök med senarelagda skoldagar på en eller flera högstadieskolor i Nacka.**

Magnus Söderström
Mp Nacka

¹ Wahlstrom, Kyla; Dretzke, Beverly; Gordon, Molly; Peterson, Kristin; Edwards, Katherine; Gdula, Julie. "Examining the Impact of Later High School Start Times on the Health and Academic Performance of High School Students: A Multi-Site Study", 2014.

Socialdemokraterna i Nacka kommunfullmäktige

Utforma en konkret äldreplan

Motion till kommunfullmäktige

Nacka kommun saknar en reell äldreplan, där omsorgen om äldre planeras långsiktigt. En konkret plan behövs för att slippa överraskningar och köer till t.ex. Vård- och omsorgsboenden och för att se till att omsorgen för äldre blir kvalitativ. Det räcker inte med befolkningsprognoser om hur många äldre som kommer att bo och verka i Nacka, det krävs konkreta åtgärdsplaner.

Att bo kvar hemma så länge som möjligt när man blir äldre och att själv bestämma hur man lever sitt liv, är viktigt för många. Men det får inte innebära att man blir "inlåst" i sitt boende. Den valfrihet vi vill se när det gäller t.ex. barnomsorg och skola, vill vi också se när det är dags för äldre att välja omsorg med nytt boende.

Då är det viktigt att det finns något att välja "runt knuten" där man bott och verkat och där ofta anhöriga finns. En äldreboendeplan måste tas fram för att styra och stimulera utveckling och utbyggnad av vård- och omsorgsboenden. Även behovet av trygghetsboenden och andra möjliga kategoriboenden ska stimuleras och inkluderas i äldreboendeplanen. Dessutom är det viktigt att alla nya bostäder planeras och utformas så att de fungerar även när vi blir äldre.

Planen ska utgå från de behov som finns och kommer att uppstå inom de närmaste 10–15 åren, och den ska infogas i den övriga samhällsplaneringen. Nya boendeformer inom äldreområdet ger möjlighet att välja ny boendeform tidigare i livet. Det kan i sin tur starta flyttkedjor som ökar rörligheten på bostadsmarknaden.

Det gäller även behov för dementa, avlastning och korttidsplatser.

Annat innehåll i en äldreplan bör vara behovet och tillgången av hemtjänst, hur trafiksäkerhet och snöröjning utformas så att det underlättar för äldres möjlighet att röra sig ute, hur nya vård- och omsorgsboenden utformas, t.ex. säkerhet (mjuka golv etc.), modern teknik som ger frihet för de äldre och underlättar för personalen, strategier för att säkra att personal med rätt kompetens finns och hur fritiden kan utformas med t.ex. balans-/90+gympa och samlingslokaler för gemenskap.

Listan kan göras lång, men framför allt handlar det om att inte glömma de mjuka värdena när en äldreplan utformas. Husen är viktiga, men innehållet är lika viktigt det.

För att se till att inget glöms när äldreplanen utformas bör såväl Seniorrådet som pensionärernas egen organisationer ges möjlighet att medverka. Dessutom kan berörda fackliga organisationers kompetens kring framtida personalbehov tas tillvara.

Socialdemokraterna yrkar att

- en konkret äldreplan för Nacka tas fram

Nacka den 28 januari 2016

Gunnel Nyman Gräff (S) Majvie Swärd (S) Kaj Nyman (S)

Socialdemokraterna i Nacka kommunfullmäktige

Skapa ett arbetsmiljöråd i Nacka

Motion till kommunfullmäktige

Varje arbetsgivare som erbjuder god arbetsmiljö ökar förutsättningarna för att arbetsmarknaden fungerar. Det är arbetsmarknadens parter som tillsammans skall sträva efter bästa möjliga lösningar på arbetsmiljöproblem.

Vi vill stärka insatserna för att Nacka kommun som arbetsgivare skall erbjuda en attraktiv arbetsmiljö. Därför vill vi inrätta ett samrådsorgan, Arbetsmiljöråd/Arbetsmiljökommitté, där politiker och företrädare för personalorganisationerna, tillsammans bevakar att arbetsmiljöaspekterna tillgodoses vid större förändringar, följer de åtgärder som görs för att förbättra arbetsmiljön i kommunen, följer upp de insatser som gjorts och vid behov föreslår förbättringar. Rådet ska vara ett komplement i det ordinarie arbetsmiljöarbetet i kommunen och bör årligen redovisa sina iakttagelser i ett arbetsmiljöbokslut.

Vi yrkar därför att kommunfullmäktige

- Ger i uppdrag åt kommunstyrelsen att inrätta ett samrådsorgan för att säkerhetsställa en god arbetsmiljö för de anställda i Nacka kommun

Nacka den 28 januari 2016

Khashayar Farmanbar (S) Espen Bjordal (S) Maria Raner (S) Majvie Swärd (S) Ella Tegsten (S)

Socialdemokraterna i Nacka kommunfullmäktige

Valfrihet att få flytta till ett vård- och omsorgsboende för den som fyllt 80 år

Motion till kommunfullmäktige

Nacka kommuns borgerliga majoritet lever efter devisen att de äldre ska få bo kvar hemma så länge som möjligt när man blir äldre. Det är viktigt för många. Och för dessa fungerar den idén bra. Men det kan också innebära att man blir "inlåst" i sitt boende.

Vi möter många som är otrygga och ensamma, och önskar att få flytta till ett vård- och omsorgsboende, eller ett boende med tillgång till medicinsk utbildad personal, mat och gemenskap. Ett trygghetsboende skulle också kunna fylla ett sådant behov, dessvärre lyser sådana med sin fränvaro i Nacka kommun.

Socialdemokraterna yrkar att

- den som fyllt 80 år och så önskar ska ha rätt att flytta till ett vård- och omsorgsboende eller trygghetsboende

Nacka den 28 januari 2016

Gunnel Nyman Gräff (S) Majvie Swärd (S) Maria Raner (S) Kaj Nyman (S)

Motion från Nackalistan angående

Förslag till utökad båttrafik för Boo och övriga Nacka

I dessa tider då trafik och bilköer ökar alltmer i Nacka så behövs det utvecklas fler alternativa färdsätt. Nacka är till stora delar omgivet av hav som skulle kunna tas tillvara för alternativa färdssätt med båt året om. Ökad båtpendling innebär antagligen inte en stor mängdpåverkan på trafiken men en mindre avlastning med ett flöde av resenärer som tar båten för att åka in till staden och jobbet året om. En viktig förutsättning för detta är att biljettkostnaderna blir konkurrenskraftiga med övriga resekostnader.

I en tid då varje minskat antal bilresenär betyder minskade bilköer är detta ett positivt alternativ som snarast borde utredas och förverkligas. Nacka bygger stad och i samband med det så kommer ytterligare bilköer och förlängd restid att drabba Nackas resenärer.

Det behövs upprustning av bryggor och anslutande parkeringsplatser. I Boo har vi två stora bebyggelseområden som är under produktion, Tollare och Telegrafområdet. Med anslutande båttrafik där på morgnar och kvällar så skulle inte en ökad belastning på vägnätet där bli så stor. Parkeringsplatsernas utrymme kan begränsas eftersom det till övervägande delen kommer att vara näroende som tar båten och som kan förväntas gå eller cykla till bryggan.

Övriga platser i Boo, men även på Sicklaön och ev andra platser i Nacka som skulle kunna få båtpendling och en ökad turtäthet är bl a Boo brygga, Lännersta, Tollare, Björknäs, Hasseludden, Telegrafområdet, Risets brygga, Anneberg m.fl.

Nackalistan vill

Att kommunen snarast och i samverkan med berörda intressenter tar initiativ till att utreda förutsättningarna för en daglig båtpendling från Boo och övriga Nacka in mot Stockholm under hela året

Att tänkbara platser för båtpendling i Nacka analyseras

Att utredningen belyser tänkbara ekonomiska och miljömässiga konsekvenser av en utökad båtpendling

Nackalistan 151230

Christina Ståldal

Mikael Carlsson

Efson Goitom

Bosse Ståldal

Motion till Nacka kommunfullmäktige

Bygg återvinningsstationer – nära och tillgängliga

För många Nackabor finns idag inget reellt alternativ till att kasta alla sina sopor i den enda soptunnan. Matavfallsinsamling är inte obligatorisk utan insamlingskärl ställs bara upp när en fastighetsägare särskilt beställt det. Att separera andra sopor (tidningar, glasflaskor, plast, metall mm) förutsätter att man har tillgång till en återvinningsstation där man kan lämna dem.

För många Nackabor finns ingen återvinningsstation i den absoluta närheten. I praktiken förutsätter det ofta att man har tillgång till bil för att lämna sopor vid en återvinningsstation just för att avståndet är för långt för att många ska släpa sina sopor dit hemifrån per fot.

Nacka behöver helt enkelt ett ytterligare stort antal nya återvinningsstationer för att råda bot på detta. Nyligen (december 2015 – januari 2016) har fem detaljplaner för återvinningsstationer behandlats i Kommunstyrelsen. Det är i sig aldeles utmärkt men gemensamt för dessa fem är att de placerats så att ingen har särskilt nära till dem och att de ligger invid vägar, uppenbarligen avsiktigt för att man ska kunna köra bil dit.

Återvinning av sopor är viktigt för oss alla som ett sätt att minska miljöbelastningen. Men då ska vi lätt kunna ta med oss soporna till en återvinningsstation som ligger i direkt anslutning till där vi bor. Att behöva åka bil förtar miljövinsten förutom att det innebär att många då alls inte har tillgång till återvinningsstationerna.

Därför yrkar vi

- att återvinningsstationer byggs så att alla på sikt, senast vid utgången av 2019) ska ha en i bostadens närhet på max 5 minuters gångavstånd
- att återvinningstationer som byggs ska placeras så att de enkelt nås till fots och inte förutsätter att man åker bil

Nacka 2016-01-19

Vänsterpartiet Nacka

Rolf Wasteson

Camilla Carlberg

Birgit Hansson